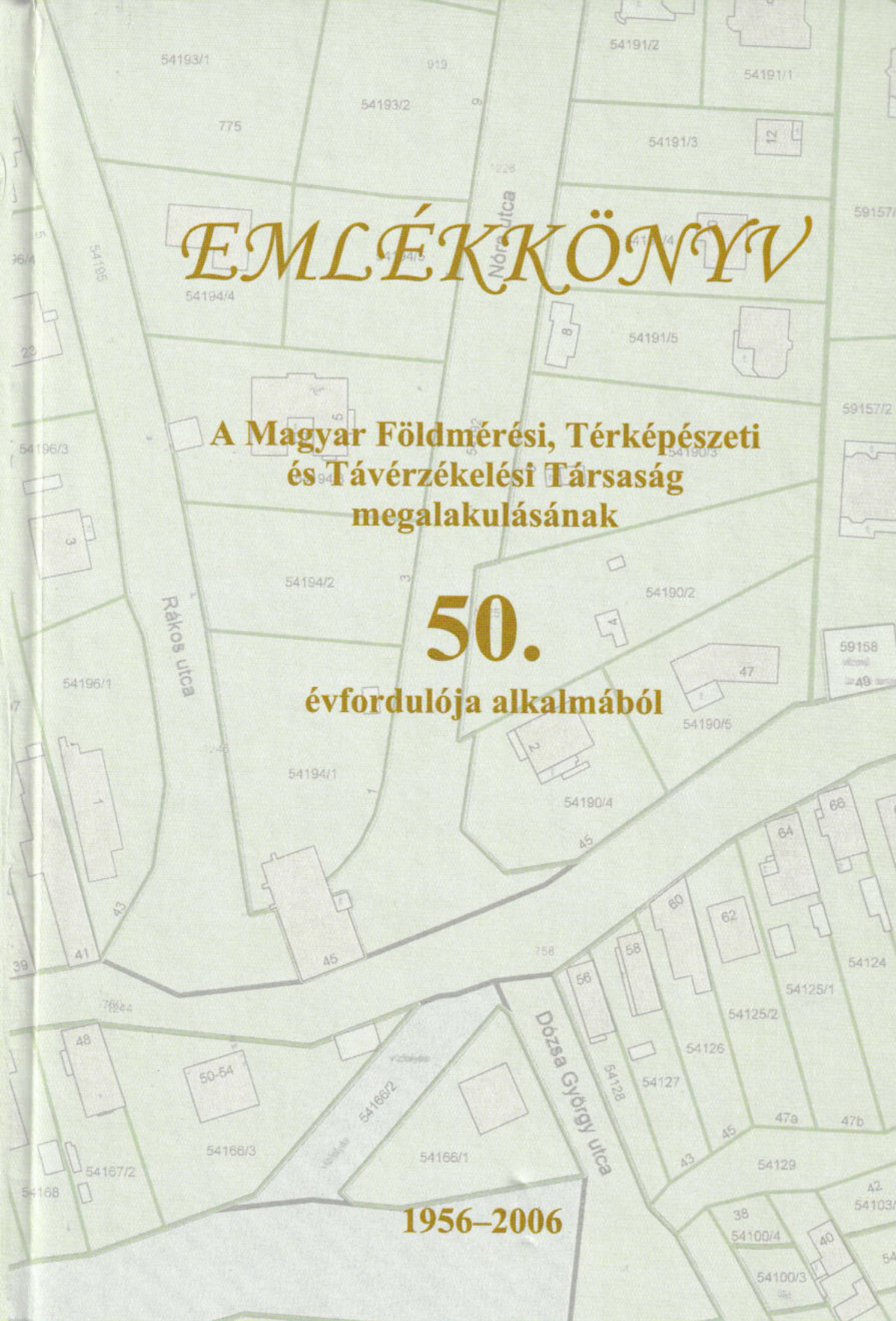

EMLÉKKÖNYV

**A Magyar Földmérési, Térképészeti
és Távérzékelési Társaság
megalakulásának**

50.

évfordulója alkalmából

1956–2006

EMLÉKKÖNYV

EMLÉKKÖNYV

**A Magyar Földmérési, Térképészeti és
Távérzékelési Társaság
megalakulásának**

50.

évfordulója alkalmából

Budapest, 2006

Főszerkesztők:
Szabó Béla
Zsámboki Sándor

Szerkesztőbizottság:

Bartos Ferenc
Bartos István
Prof. Dr. Joó István
Dr. Karsay Ferenc
Dr. Papp-Váry Árpád
Raum Frigyes
Dr. Tremmel Ágoston
Uzsoki Zoltán
Vörös Imre

Lektorok:

Dr. Lukács Tibor
Dr. Székely Domokos
Szabóné dr. Szalánczi Erika

A közölt fényképek az MFTTT, a GK szerkesztőség,
a Területi csoportok és Raum Frigyes tulajdonát képezik.

Kiadja a Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság
Felelős kiadó: Dr. Klinghammer István alelnök

TARTALOMJEGYZEK

Előszó	7
Köszöntők	9
Köszönet a kiadás támogatóinak	16
1. Szakmatörténeti visszatekintés az 1956 előtti évtizedekre	17
A hazai földmérés és térképészet társadalmi szerepe	17
Az európai földmérés és térképészet korábbi mérőföldkövei	18
A magyarországi földmérés és térképészet rövid áttekintése	24
Társadalmi egyesületek szerveződése Magyarországon	33
Irodalomjegyzék	36
2. A Geodéziai és Kartográfiai Egyesület megalakulása	37
Az Egyesület elődszervezetei	37
Az Egyesület megalakulásának előzményei	37
A Geodéziai és Kartográfiai Egyesület megalakulása	39
Az Egyesület első évei	40
3. Az egyesületi élet fontosabb eseményei a megalakulástól napjainkig	45
Az egyesületi munka kezdeti eredményei	45
Egyesületi rendezvények	48
A tagság és a vezetőség	56
Események az Egyesület életéből	59
Új utakon az Egyesület	62
Az egyesületi munka elismerései, kitüntetések	63
Irodalomjegyzék	69
4. Az Egyesület szakosztályai	71
Felmérési és Területrendezési Szakosztály	72
Fotogrammetriai és Távérzékelési Szakosztály	74
Földügyi Szakosztály	78
Földmérési Szakértői Szakosztály	83
Geodéziai Szakosztály	85
Kartográfiai Szakosztály	89
Mérnökgeodéziai Szakosztály	93
Topográfiai Szakosztály	100
Területfejlesztési és Környezetvédelmi Szakosztály	104
Oktatási és Ifjúsági Szakosztály	109
Szakmatörténeti Szakosztály	111
Térinformatikai Szakosztály	117
A Szeniorok Tóth Ágoston Klubja története és tevékenysége	119
5. Az Egyesület intézményi kapcsolatai	122
Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségén (MTESZ) belüli kapcsolatok	122

Kapcsolat a MTESZ társszerveivel	123
Az Egyesület és az oktatási intézmények kapcsolata	125
Az Egyesület és a tudományos intézetek kapcsolata	129
Hivatali és vállalati kapcsolatok	132
Irodalomjegyzék	144
6. A területi csoportok megalakulása és tevékenysége	145
A Baranya Megyei Csoport 50 éves működése	146
A Békéscsabai Csoport	149
A Debreceni Csoport	151
Az Egri Csoport tevékenységének áttekintése napjainkig	154
A Fejér Megyei Csoport	157
A Győri Csoport megalakulása és tevékenysége	160
A Nógrád Megyei Csoport	163
A Nyíregyházi Csoport	166
A Somogy Megyei Csoport tevékenységének áttekintése	169
A Soproni Csoport 50 éves működése	171
A Szegedi Csoport tevékenysége	173
A Szolnok Megyei Csoport	175
A Vas Megyei Csoport megalakulása és tevékenysége	177
A Veszprémi Csoport rövid története	180
A Pest Megyei Csoport	182
7. A Társaság nemzetközi tevékenysége és kapcsolatai	183
A Földmérők Nemzetközi Szövetsége (FIG)	183
A Nemzetközi Fotogrammetriai és Távérzékelési Társaság (ISPRS) ..	192
A Nemzetközi Térképészeti Társulás (ICA)	200
Nemzetközi kapcsolatok a társszervezetekkel	207
8. Szaklapunk a Geodézia és Kartográfia.....	209
A Geodézia és Kartográfia megjelenése előtti hazai szakfolyóiratok ..	209
A „Geodézia és Kartográfia” létrejötte	212
A Geodézia és Kartográfia több mint félévszázados története	212
A Geodézia és Kartográfiát érintő fontosabb események	215
A Geodézia és Kartográfia c. folyóirat közreműködése az utóbbi évtizedek szakmai fejlesztési programjaiban	217
Az utóbbi években a GK Szerkesztő Bizottságának és szerkesztőségének újabb feladatvállalásai	217
A Geodézia és Kartográfia működésének hiányosságai (javítandó területek)	218
Irodalomjegyzék	218
9. Szakmai és szakmatörténeti kiadványok	220
Szakmatörténeti művek	221
Bibliográfiák	225
Szótár	226
Konferencia anyagok	228
Egyéb kiadványok	229
Irodalomjegyzék	231
10. Az MFTTT 2006-os tagnévsora	232
11. Rövidítések	261

ELŐSZÓ

TISZTELT OLVASÓK, KEDVES TAGTÁRSAK!

Egyesületünk, a Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság hosszú előkészítő munka eredményeként 1956. április 20-án alakult meg, Geodéziai és Kartográfiai Egyesület néven. Egy szervezet életében általában 50 év nem olyan hosszú idő, mégis fontosnak tartom a visszaemlékezést. Az Egyesület létrehozásával az alapítók sok más hasonló civil és szakmai kezdeményezést előztek meg, – élve az új lehetőségekkel – még az 1956-os forradalom előtt. A megalakulás és az 50 éves egyesületi tevékenység kezdő lépései olyan fontos eseményeket jelentettek szakterületünk életében, amelyekről méltóan meg kell emlékeznünk. A megemlékezés egyben tiszteletünk kifejezése is azon tagtársaink felé, akik tevékenyen közreműködtek az Egyesület megalakításának, és a munka megkezdésének nem egyszerű munkájában. Megemlékezésünk egyik formája jelen Emlékkönyv összeállítása és kiadása is, amelyet most a Tisztelt Olvasók és Tagtársak kezébe adunk.

Az Emlékkönyv tartalmának összeállításánál nem törekedhattünk a teljességre, számos javaslat, tervezet figyelembevétele után döntöttünk a jelenlegi tartalom mellett. Az volt a célunk, hogy a könyv olvasói – különösen a fiatalabb tagtársaink – minél szélesebb keresztmetszetet kapjanak arról a tevékenységről, amelyet Egyesületünk végzett szakterületünk, a földmérés, a földügy és térképészet fejlesztésében, időszerrű feladatainak megoldásában.

Külön fejezetet szenteltünk szakmánk több ezer éves múltjának bemutatására, kiemelve természetesen a közelmúlt eseményeit. Önálló fejezet foglalkozik az Egyesület megalakulásával, ennek előzményeivel és érdekesebb eseményeivel. Ugyancsak külön-külön fejezetekben foglaltuk össze a fontosabb és érdekesebb egyesületi eseményeket, szakosztályaink és vidéki csoportjaink beszámolóit saját tevékenységükről, továbbá a hazai és nemzetközi kapcsolataink eredményeit.

Méltán kapott helyet továbbá az Emlékkönyvben szaklapunk, a Geodézia és Kartográfia bemutatása, valamint a számos egyesületi szakmai kiadvány értékelése és leírása.

A bemutatott széleskörű egyesületi tevékenység remélhetőleg jól érzékelteti annak a munkának a szükségességét és fontosságát, amellyel hozzájárultunk szakterületünk eredményeihez, elősegítettük Tagtársaink szakmai fejlődését, boldogulását, a különböző szakterületeken és munkahelyeken dolgozó munkatársak találkozóit és szakmai, baráti kapcsolatainak kialakítását. Engedje meg a Tisztelt Olvasó, hogy ezek közül is kiemeljem a több ezer szakmai előadást és konferenciát, valamint a sikeres – a felsőbb szervek által is elismert – nemzetközi kapcsolatrendszer kiépítését.

Végezetül e helyen is szeretném megköszönni mindazon tagtársunk munkáját, akik lehetővé tették, hogy ez az Emlékkönyv megjelenjen.

A Társaság vezetőségének nevében megköszönöm a Szerkesztő Bizottság tagjainak

és vezetőinek, Zsámboki Sándor és Szabó Béla tagtársaknak áldozatos munkájukat. Köszönöm a Nemzeti Bizottságok, a szakosztályok, a területi csoportok történetét összegyűjtő és bemutató kollégák munkáját, melyet jól foglalt egységbe a lektorok magas szintű tevékenysége.

Köszönöm valamennyi Tagtársunk öt évtized alatt végzett munkáját, akik közül kiemelten köszöntöm Raum Frigyes urat, alapító főtítkárukat az Egyesületünk érdekében végzett több évtizedes munkájáért, valamint aktív közreműködéséért az Emlékkönyv létrejöttében, hiszen a 2. fejezet személyes élményeken alapuló megírása mellett számos dokumentummal, fényképpel, kézirattal segítette elő a könyv többi fejezetének teljességét is.

Külön köszönöm tagtársaink, Dr. Biró Péter akadémikus, professzor emeritus a BME volt rektora, Dr. Detrekői Ákos akadémikus, egyetemi tanár, a BME volt rektora, Dr. Klinghammer István akadémikus, egyetemi tanár, az ELTE volt rektora, és Dr. Ádám József akadémikus, egyetemi tanár, az MTA X. osztály elnöke köszöntőjét, amellyel megtisztelték Emlékkönyvünket.

Végezetül köszönetet kell mondanom mindazon szervezeteknek, amelyek előzetes megrendeléseikkel, és Tagtársainknak, akik anyagi hozzájárulásukkal segítették elő, hogy az Emlékkönyv megjelenhetett.

Tisztelt Olvasó, Kedves Tagtársak!

Emlékkönyvünket abban a reményben adom közre, és ajánlom szíves figyelmükbe, hogy annak kiadása elérje kitűzött célját, és méltó emléket állít Egyesületünk megalakulásának 50. évfordulóján elődeinknek, önzetlen, színvonalas munkájuknak, és bemutatja hozzájárulásukat a szakterület hazai és nemzetközi elismertségéhez.

Budapest. 2006. augusztus 15.

Apagyí Géza

elnök

KÖSZÖNTŐK

Elnök úr megtisztelő felkérésére örömmel foglalom össze az MFTTT múltjával kapcsolatos emlékeimet.

Az MFTTT-vel illetve korábbi nevén a Geodéziai és Kartográfiai Egyesülettel (GKE) már egyetemi hallgató koromban kapcsolatba kerültem. A BME Építőmérnöki Karán működő Vásárhelyi Pál Szakmai Klub Földmérő Körében (a Kar földmérő mérnöki szak hallgatóinak szakmai szervezetében) végzett tevékenységgel kapcsolódtam a GKE ifjúsági bizottságának munkájába. A Földmérő Kör (FK) feladata többek között az volt, hogy szakmai előadások bemutatásával, beszélgetésekkel és kirándulásokkal szakmai közösségi életet teremtsen a földmérő szakon, valamint szélesítse a szakmai látókört. A szakmai előadásokat és kirándulásokat Molnár Péter egyetemi hallgatótársamnak és *dr. Kis Papp László* tanár úrnak, az FK oktató felelősének igen aktív és lelkes közreműködésével az adott lehetőséghez mérten a hallgatók igényeinek és kívánságainak megfelelően állítottuk össze. Időszerű szakmai és oktatási kérdések, valamint a földmérő szakos hallgatók egyetemi életével összefüggő témakörben a szakon elsőként *Földmérő Fórum* c. folyóiratot jelentettünk meg, amelynek szerkesztését *Kispál Dezső* hallgatótársam irányította. Az FK elnökeként együttműködési megállapodást is kötöttünk a GKE-vel 1972. március 30-án, amelyet a GKE részéről *dr. Homoródi Lajos* professzor úr, a GKE elnöke és *Raum Frigyes* főmérnök úr, a GKE főtítkára írt alá. A szerződéssel lehetővé vált, hogy a BME földmérő mérnök szakos hallgatói bekapcsolódhassanak a GKE egyesületi szakmai-tudományos életébe. Én magam a GKE-nek 1972. január 1-jével lettem a tagja (tagsági igazolványom sorszáma: 4335).

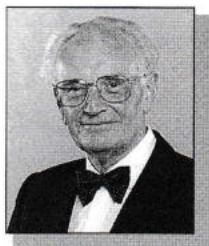
Az Egyetem elvégzése (1974) után a FÖMI Kozmikus Geodéziai Observatóriumába kerültem, ahol összekötőként munkatársaim GKE-tagdíjbefizetését és a Geodézia és Kartográfia szakfolyóirat kedvezményes előfizetését szerveztem éveken át.

Szakmai-tudományos tevékenységemben számomra alapvető fontosságúak és meghatározó jelentőségűek voltak (és jelenleg is azok) a Társaság keretében szervezett szakmai előadások, konferenciák, továbbképző szemináriumok és vitafórumok, továbbá a Társaság és az FVM Földügyi és Térinformatikai Főosztálya (és jogelődjei) szakfolyóirata, a *Geodézia és Kartográfia* (GK). Meggyőződésem, hogy Társaságunk ezek révén is fontos szerepet játszik szakembereink továbbképzésében és a geodéziát hivatásuknak tekintők önképzésében. Köszönettel tartozom mindazoknak, akik lehetővé tették, hogy a Társaság Geodéziai Szakosztálya szervezésében, valamint a MANT-tal közösen szervezett kozmikus geodéziai szemináriumokon számos előadást tarthattam, továbbá szakirodalmi tevékenységem során a magyar nyelvű tanulmányaim megjelentetésében jelentős mértékben a GK szakfolyóiratra támaszkodhattam (a GK-ban eddig 38 tanulmányom és 84 szemleciikkem jelent meg).

Az utóbbi években Társaságunk tevékenységi körében kiemelt súlyt helyeztem a szakmai kiválóságaink emlékének megőrzésére (mellszobor és emléktáblák felállítása, emlékülések szervezése, stb.), továbbá a fiatal szakemberek bevonására szakmai-tudományos előadások tartására a BME Általános- és Felsőgeodézia Tanszékén néhány évvel ezelőtt útjára indított Rédey István Geodéziai Szemináriumon. Az előadások nagy részét az MFTTT Geodéziai Szakosztályával közösen szervezzük.

Tisztelettel köszöntöm Társaságunkat alapításának 50. évfordulója alkalmából. Nagyrabecsüléssel és tisztelettel emlékezünk az alapítókra, akik nehéz időszakban vállalták az önálló egyesület létrehozását. Kívánom, hogy Társaságunk a jövőben is kiválóan teljesítse célját és segítse elő a szakmai feladatok társadalmi úton történő megoldását.

Ádám József

Ötven éve alakult Társaságunk jogelődje, a *Geodéziai és Kartográfiai Egyesület*. Szakmatörténetünknek fontos mérföldköve volt a földmérők és a térképészek közös szakmai-társadalmi szervezetének létrejötte. A későbben társasággá átalakult egyesület igen fontos, sokoldalú szerepet töltött be szakmánk életében. Magam az „alapító tagtól” az „örökös tagságig” végigéltem Egyesületünk 50 éves történetét, és élveztem ennek minden előnyét.

Szakmai fejlődésünkben igen hasznosak voltak a szakosztályok által szervezett *szakmai előadások*, amelyek keretében a tapasztaltabbak átadták új ismereteiket, gyakorlati tudásukat. Ezáltal az előadók fejleszthették ismeretátadó készségüket, a hallgatóság pedig szakmai ismeretekkel gyarapodott.

Ez utóbbi célt szolgálták az Egyesület által rendezett különböző célú *tanfolyamok* is, ahol rövidebb időre tömörítetten lehetett szűkebb szakterületre irányuló részletesebb szakmai ismereteket szerezni.

Szakmai társadalmi életünknek rangos eseményei voltak mindig az egyesületi *vándorgyűlések*. Itt az időszerű szakmai feladatokhoz kapcsolódó „nagyelőadások” mellett fontos szerepe volt a társadalmi rendezvényeknek, baráti ebédeknek, vacsoráknak, a kollegiális együttléteknek, valamint a helyi kulturális emlékek megismerésének.

Szakmai fejlődésünk szempontjából igen fontos szerepük volt mindenkor a - többnyire külföldiek részvételével - szervezett *nagyrendezvényeknek*, szakmai konferenciáknak. A fiatalabb kollégák itt szerezhettek (szerezhettünk) szervezési gyakorlatot, itt ismerkedhettünk meg neves külföldi szakemberekkel, gyakorolhattuk a vendéglátást, fejleszthettük idegen nyelvtudásunkat, kapcsolódhattunk be a nemzetközi szakmai vérkeringésbe. Ezeken keresztül ismerték meg a külföldi szakemberek hazánkat és a magyar szakmai eredményeket, ami végülis oda vezetett, hogy a második világháború után viszonylag rövid idő alatt tagjai lehettünk a nemzetközi szakmai szervezeteknek.

Az Egyesület jól kialakított, széleskörű kapcsolatai a külföldi társ-szervezetekkel, a MTESZ-en keresztül kapott támogatás, valamint - nem utolsósorban - az Egyesület saját bevételei (pl. a már említett nagyrendezvényekből) lehetővé tették szakembereink (köztük is nagy számban a fiatalok) részvételét a külföldi nagy nemzetközi konferenciákon, szimpóziумokon, a nemzetközi szervezetek közgyűlésein. Több esetben kiállítást is mutattunk be ezeken. Az aktív külföldi szereplés jelentős része volt szakmai fejlődésünknek, tökéletesítette nyelvismeretünket, és eredményezte, hogy Egyesületünk tagjai egyre többen jutottak tisztségekhez a nemzetközi szervezetekben, és szereztek megbecsülést a magyar földmérőknek, térképészeknek.

Fontos szerepet tölt be Egyesületünk, majd Társaságunk a magyar nyelvű szakirodalom ápolásában. A „*Geodézia és Kartográfia*” szakfolyóiratunk havi rendszerességgel tá-

jékoztatja olvasóit a szakterület időszerű kérdéseiről, szakmai eredményeiről, eseményeiről és sok egyébéről. Egyesületünk támogatta a magyar szakirodalom *bibliográfiájának* kiadását, segítette *szakmatörténetünk* megírását, stb.

Összegezve, bizton kijelenthetem, hogy saját, és velem együtt számos egyesületi tagtársam szakmai pályafutásában meghatározó szerepe volt az Egyesületünknek, a kapott feladatoknak, kihívásoknak és támogatásoknak. Mindezért köszönet illeti mindazokat, közöttük is első sorban *Raum Frigyes* alapító főtítkárunkat, akik létrehozásában és 50 éves működtetésében szerepet vállaltak. Kívánom, hogy Egyesületünk jogutódjaként működő Társaságunk a jövőben is, még hosszú ideig eredményesen szolgálja szeretett szakterületünk fejlődését, növekvő társadalmi elismertségét.

Biró Péter

Megtisztelő felkérésnek teszek eleget azzal, hogy írásba foglalom az Egyesület múltjával kapcsolatos néhány emlékemet.

Az egykori Geodéziai és Kartográfiai Egyesülettel összefüggő első emlékeim az Egyesület alapításának időszakára esnek. Édesapám – mint a szolnoki csoport vezetője – sokat beszélt az Egyesületről. Még középiskolásként részt vehettem a pécsi vándorgyűlésen. Egyetemi tanulmányaim befejezése után lettem az Egyesület tagja.

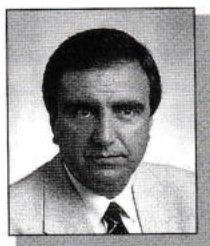
1976-ban a véletlenek – számomra szerencsés – összjátéka következtében az Egyesület főtitkárává választottak. Ezt a feladatot két perióduson keresztül töltöttem be. Főtitkári tevékenységem legnagyobb élménye az volt, hogy nagyon sok kiváló geodétával, földügyi szakemberrel és kartográfussal ismerkedtem meg. Ennek az időszaknak is kiemelkedő rendezvényei voltak a vándorgyűlések: Baján, Egerben, Szarvason, Nyíregyházán. Az egyéb rendezvények közül igen fontosnak éreztem a külföldi – akkor még létező – műszergyártó cégek bemutatóit. Egy olyan időszakban, amikor az átlag magyar állampolgár csak háromévenként utazhatott külföldre, ezek a rendezvények nemcsak a legújabb műszerek, hanem kiemelkedő külföldi szakemberek megismerését is lehetővé tették tagtársainknak. Sikeresen szerepelt az Egyesület két nagy nemzetközi szervezetben a FIG-ben és az ICA-ban is.

Főtitkári munkám kapcsán köszönettel tarozom elődömnök *Raum Frigyesnek*, továbbá annak a két elnöknek, akiknek munkáját segíthettem: *Homoródi Lajos* és *Joó István* professzor uraknak.

1994-ben az a megtisztelés ért, hogy újabb két perióduson keresztül a már megváltozott nevű Magyar Földmérési Térképeszeti és Távérzékelési Társaság elnöke lehettem. Egy megváltozott korban sikerült a főtitkár, *Bartos Ferenc* hathatós közreműködésével életben tartani a Társaságot. Ebben a periódusban is folytatódtak a vándorgyűlések: Veszprémben, Békéscsabán, Pécsen, Szombathelyen. Kialakult a budapesti éves szakmai konferenciák rendszere, megújult szakmai folyóiratunk. Fontosnak érzem, hogy sikerrel szerepeltek szakembereink mindhárom nagy nemzetközi szakmai szervezetben.

Gratulálok félévszázados szervezetünknek. Kívánom, hogy őrizze meg megújuló készségét.

Detrekői Ákos

Egy ötven éves szakmai szervezet születésnapjára üdvözlése örömteli pillanatot jelent az olyan hozzátartozónak, aki negyven éve tagja az egyesületnek.

Végzett hallgatóként, friss diplomásként 1966-ban léptem a tagok közé, és attól az időtől kezdve szakmai életem és pályafutásom minden jelentős mozzanata ehhez a közösséghez kötődik.

Az Egyesület szakmai fórumot teremtett munkám, eredményeim bemutatására; hozzásegített nemzetközi kitekintésben történő megismertetéséhez és támogatott hazai és nemzetközi konferenciák, kiállítások, tudományos fórumok rendezésében.

Az Egyesület folyóiratának évkönyvekbe rendezett kötetei híven tükrözik mindazt, amihez az évtizedek alatt a szakmai közösség hozzásegített, kiolvasható belőle mindaz a pártfogás és támogatás, amit kaptam.

Mindabban, amit a negyven év alatt elértem, – a magyar és a német akadémia tagsága, a nemzetközi térképészeti egyesület tiszteleti tagsága – abban a magyar szakmai közösség legalább egyharmadban tulajdonos.

Ezért az ötven év köszöntése egyben köszönet az én, közösségtől kapott negyven éve mért, és egyúttal tisztelgés mindazok előtt, akik az ötven év alatt ápolták, szolgálták és gondozták ezt a rangos szakmai közösséget, a magyar térképészek mindenkit jó szívvel befogadó nagy családját.

A személyes hangvétel után engedjenek meg néhány gondolatot az ötven évvel ezelőtti alapítás szakmatörténeti jelentőségéről és napjaink kihívásáról.

A térképtudomány etablációja a XX. század 20-as éveinek közepén kezdődött, és nemzetközi szinten a második világháború után teljesedett ki. Jelentős szerepet játszott ebben a térképész társaságok, térképész folyóiratok és térképész tanszékek megalapítása.

Az etabláció első szakaszában a magyar tematikus térképészet is felzárkózott a nemzetközi élvonalba, főleg *Teleki Pál* tevékenysége révén, aki tanulmányokat írt a tematikus kartográfia módszereiről.

Az etabláció az 1950-es évek végén, ill. az 1960-as évek elején zárult le. Cezúrának a Nemzetközi Térképészeti Társulás 1959-ben történt megalapítását tekinthetjük. A térképtudomány ekkor lépett a konszolidáció szakaszába.

A térképészet tudományának konszolidált helyzete, miután ez a fiatal tudományág biztos pályára állt, a digitális technológiák bevezetése után fordulatot hajtott végre. A XX. század utolsó három évtizedének tudományos-technikai fejlődése, kiváltképpen a mikroelektronika forradalma, olyan változásokat hozott a térképészetben, amelyek igénylik az éppen önállóvá vált tudományág ismeret- és tudományelméleti kérdéseinek újra fogalmazását. A digitális technikák nemcsak a térképek megjelenési formáit változtatták meg, hanem átalakították a térhez kötött strukturális adatok feldolgozását is. A

műholdas távérzékelés, a GIS, azaz a geoinformációs rendszerek és a GPS, a globális helymeghatározás alkalmazásának robbanásszerű elterjedése, valamint a digitális képfeldolgozás és a számítógépes grafika igen rövid idő alatt történt térhódítása paradigma-váltást jelentett a térképészetben. Új térképészeti korszak küszöbét léptük át, amelynek következményei nemcsak a térképészet tárgyszféráját érintik, hanem a tudományág elméleti meghatározása szempontjából is messzemenő konzekvenciákkal járnak.

Egyesületünk már megalakulásakor kiváló szakmai előzményekre és hagyományokra támaszkodva biztos alapokon állt. Fórumával összefogta tudományunk etablációjának magyarországi intézményeit, szakmai műhelyeit. Hidat és képviselmet biztosított az ideológiától terhelt bezárkózó években is a nemzetközi tudományos közösségekhez.

Bekapcsolta kollégáinkat a geodézia, fotogrammetria és kartográfia nemzetközi szervezeteibe, ellátta Magyarország képviselét a szakmai világban.

Az utóbbi két évtized szakmai paradigma-váltását is segítette, biztosította a jobbra és többre törő kollégák szellemi gazdagodását... Most is kapocs a világhoz.

Köszöntő – köszönetem zárásaként idézem az egyetemalapító *Pázmány Péter* intelmét: „okos embereknek nem a hímes szavak, hanem az erős valóságok tetszenek”.

Egyesületünk múltja és jelene erős valóság – maradjon az a jövőben is!

Klinghammer István

KÖSZÖNET A KIADÁS TÁMOGATÓINAK

Kiemelt támogatók

Földmérési és Távérzékelési Intézet
Geodéziai és Térképészeti Zrt.
Magyar Földmérő és Térképész Vállalkozások Egyesülete
Nemzeti Kataszteri Program Kht.
Veszprém Megyei Földhivatal

Támogatók

Alba Geotrade Zrt.
Baranya Megyei Földhivatal
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Földhivatal
Csongrád Megyei Földhivatal
Digicart Kft.
Fejér Megyei Földhivatal
Fővárosi Földhivatal
Geodézia Kft. Szekszárd
Győr-Moson-Sopron Megyei Földhivatal
HM Térképészeti Kht.
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Földhivatal
Komunálinfó Rt.
MH Térképész Szolgálat
Nógrád Megyei Földhivatal
NYME Geoinformatikai Kar
Pannon Geodézia Kft.
Pest Megyei Földhivatal
Pécsi Geodéziai és Térképészeti Kft.
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Földhivatal
Tolna Megyei Földhivatal
Vas Megyei Földhivatal

Egyéni támogatók

Ajtay Sándor
Aninger László

Apagyi Géza

Dr. Ádám József

Árvolt Gyula

Ágfalvi András

Bartos Ferenc

Bartos István

Bálint Károly

Bella Gábor

Bencze Tamás

Dr. Berencei Rezső

Dr. Biró Péter

Bognár Edit

Dr. Bognárné Nagy Ilona

Bolla Gyula

Csekő Ernő

Csiffári Nándor

Csonkáné Németh Klára

Csorvási-Csuvár László

Dr. Detrekői Ákos

Érdi-Krausz György

Dr. Forgács Zoltán

Dr. Fűrő Mihály

Gácsi László

Hetényi Ferencné

Hodobay-Böröcz András

Kassai Ferenc

Dr. Kárpát József

Kovács László

Dr. Máthay Csaba

Meggyesi Ferenc

Dr. Mihály Szabolcs

Németh Gábor

Osskó András

Purger Zoltán

Rátkainé dr. Földvári Ágnes

Simon Sándor

Sztachó Ignác

Uzsoki Zoltán

Várnay György

Viza István

Winkler Péter

Zsámboki Sándor

**MAGYAR FÖLDMÉRÉSI, TÉRKÉPÉSZETI ÉS
TÁVÉRZÉKELÉSI TÁRSASÁG**

HUNGARIAN SOCIETY of SURVEYING, MAPPING and REMOTE SENSING

**UNGARISCHE GESELLSCHAFT für VERMESSUNGSWESEN,
KARTOGRAPHIE und FERNERKUNDUNG**

**SOCIÉTÉ HONGROISE de GÉODÉSIE de CARTOGRAPHIE et de
TÉLÉDETECTION**

Név: Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság
(Székhely: 1027 Budapest, Fő u. 68.)

Iroda: 1149 Budapest, Bosnyák tér 5. I/106.

Telefon: 201-8642

Fax: 460-4163

E-mail: mail.mfttt@mtesz.hu, mfttt@freemail.hu

Honlap: www.mfttt.hu

Bankszámlaszám: K&H 10200830-32310308

1. SZAKMATÖRTÉNETI VISSZATEKINTÉS AZ 1956 ELŐTTI ÉVTIZEDEKRE

Írta: Dr. Karsay Ferenc

A hazai földmérés és térképészet társadalmi szerepe

Szakterületi munkálkodásunk célja a Föld és környezetünk méreteinek minél alaposabb megismerése, megismertetése. Ez egyben szolgál államigazgatási, gazdasági és társadalmi igényeket is. Ha csak a mindennapok kívánságait nézzük is, mindenki szeretné tudni, hogy lakása, háza, földje hol fekszik, miként hasznosítható és mennyit ér. Az is fontos, hogy az ahhoz vezető út, vezeték, a környékbeli iskola, gyár, erdő hol helyezkedik el. Sokan tudni akarják azt is, hogy a társadalomban, amelyben élnek, annak milyen adottságai vannak és azok hol találhatók. További kérdések, hogy bízhat-e az ezekre vonatkozó adatok hitelességében és frissességében, hogyan lehet azokhoz hozzájutni, igénybe venni.

A válaszadáshoz elsődlegesen bárminek a helyét, fekvését, méreteit kell megismerni, és ezt követően azok mennyiségi és minőségi jellemzőit összegyűjteni. A társadalom által megfogalmazott igények a földmérők mérései és a térképészek feldolgozói munkája alapján valósul meg. Tőlük ezután ezek az adatok a társadalom földügyi intézményei és vállalkozói útján jutnak el minden érdekelthez. Az állam gondoskodik ezen adatgyűjtés megszervezéséről, az adatok tárolásáról, frissítéséről és szolgáltatásáról, továbbá az ingatlanvagyon nyilvántartásáról és közhitelességéről. Az egész társadalom érdeke a közös állami kiadások (a szociális és egészségügyi ellátás, az oktatás, a honvédelem, a művelődés, a közlekedés stb.) pénzügyi alapjainak megteremtése, és ezzel az adóztatási rendszer működtetése. Ennek is egyik eszköze a részletes térkép.

A földmérők és térképészek elsődleges közreműködéséről azért beszélhetünk, mert az adatok tárgyának elsősorban a térbeli helyét kell megállapítani, rögzíteni és bemutatni. Az a szakágazat és tudományterület pedig, amely a helyhez kapcsolható, térbeli információk meghatározásával, feldolgozásával és közzétételével foglalkozik, az éppen a *geodézia* (földmérés) és *kartográfia* (térképészet) nevet viseli. Újabban pedig – főleg a számítástechnikai adottságokkal való kibővülése miatt – a *térinformatika* nevet vette fel. Az információs rendszerek bemenő (input) adatok nélkül nem léteznek, ezek nagy részét pedig kiindulásul – terepi mérésekkel, légifényképek készítésével, műholdas elektronikus adatgyűjtéssel, azok műszeres kiértékelésével, számszerű vagy képi megjelenítésével – a földmérők és térképészek szolgáltatják.

A földmérők és térképészek munkájára ismét szükség van nemcsak adóügyek, hanem a banki hitelügyletek lebonyolításában is, mert a hitelfedezeti ingatlanokról nyújtanak adatokat. A területek közcélokra való igénybevételében, a kisajátításban és az azért járó kártalanításban is fontos a tevékenységük. Ez áll fenn földrendezési közreműködés esetén is, ide értve a földosztást, földösszevonást, kárpótlást, parcellázást és más birtokpolitikai műveleteket is. A közigazgatás sem nélkülözheti a megfelelő térképeket.

Elengedhetetlen a földmérői tevékenység az építésben: az épületek (pl. a toronyházak), az ipari létesítmények (pl. erőművek, üzemek), a hidak, a vasutak, a vezetékek létesítésében. Jelentős a szerepük a mezőgazdaságban, a földek értékének (minőségének) megállapításában, a művelési ágak térképezésében, az üzemszervezésben, a gyümölcsös és szőlők telepítésében stb. Ugyanilyen fontos szerepük van a közlekedésben, így autópályák, metrók, alagutak építésénél, a közlekedési útvonalak, mint a városi belterületek utcahálózatának vagy turistautaknak ábrázolásában, amelyek pontossága a navigációs rendszerek alkalmazásában is fontos. A városok áttekintő, település-rendező és idegenforgalmi célú speciális célú ábrázolása a tematikus kartográfia feladata. A földmérésnek jelentős szerepe van az erdőgazdálkodásban és a környezetvédelemben, például a nemzeti parkok kialakításában, ugyanúgy el kell látni a nyersanyag, az ásványi (építési) anyag feltárásában rájuk háruló feladatokat is.

Említhetjük a térképek jelentőségét a statisztikai vizsgálatokban, a regionális és időbeli összefüggések elemzésében és mindazon értékelésben, tervkészítésben, tehát a gazdasági és tudományos élet szinte minden területén, ahol térképi ábrázolásra, helyzeti áttekintésre van szükség.

Bár a földmérés és térképészet viszonylag kevesek élethivatása, társadalmunkban azonban alig van olyan ember, aki – valamilyen módon – ne került volna vele kapcsolatba.

Ezen felvillantott kép mögött mindenütt jelentős állami szervezőmunka, tudományos tevékenység és nemkülönbön társadalmi – mai szóhasználattal élve civil – szerveződés áll. E szerveződés azért érdemel figyelmet, mert a hivatalos állami vonal és a tudományos világ legjelesebb képviselői mellett megjelennek azok a kisebb-nagyobb csoportok, amelyek egy adott szakterület intézkedéseit, tetteit, nézeteit figyelemmel kísérik. Tevékenységük során igénylik, befolyásolják, népszerűsítik, vagy bírálják a legfontosabb szakmai, technikai intézkedéseket és megállapításokat. Különböző kérdéseket felvetve egyfajta széleskörű élesztő szerepet vállalnak ezen a téren. Ilyen szerepet kapott és vállalt Egyesületünk is, amely a technikai haladás előmozdítását, a minőség színvonalának emelését és a szakmai-társadalmi, közéleti tevékenység szervezését tekinti feladatának.

Ilyen feladatok nemcsak ma jelentkeznek. Így volt ez a tudomány és a szakterületek korábbi történetében is, a legrégibb időktől kezdve. Kövessük nyomon azt a vonulatot a földmérés és térképészet szakmai története során, hogyan jelentek meg a kisebb-nagyobb csoportok, udvari tudóskörök, egyetemi mesteriskolák, szakmai műhelyek, tudós társaságok és más egyesületek. Ezek szerveződése, összejövetelei és konferenciái jelentős mértékben segítették elő mindenkor a szakma szervezeti, tudományos és a technikai megmozdulásait.

Az európai földmérés és térképészet korábbi mérföldkövei

A földmérés és térképezés nemcsak a gazdaság és a tudomány minden ágát átszövő tevékenység, hanem az ember életének egyik legrégebbi, a világ minden táján évezredek óta művelt szakterülete. A történelem során végig követhető az a folyamat, hogy szakmánk jeles művelői koruk tudományának és gyakorlatának is nagyjai voltak. Megfigyelhető még az is, hogy mellettük legtöbbször jelentős, őket támogató csoportok is kialakultak. Érdemes ezért áttekinteni a szakma történelmét, legalábbis dióhéjban.

A görög és a római elődök

Kevés tudomány- és szakterület dicsekedhet olyan több ezer éves hagyománnyal, mint a geodézia (a gyakorlati geometria) és a térképészet. Már ókori kiemelkedő jelentőségére mutat rá a Föld gömb alakúságát valló *Platon* – aki i.e. 387-től „akadémiáján” tudós tanítványok körében terjesztette ismereteit – midőn úgy vélekedett: a tudományokba nem léphet be, aki nem tudja a geometriát. A görögök különös érzékkel, mélyrehatóan művelték a tudomány sok ágát, eközben támaszkodtak a néhány évezreddel korábbi babilóniai, egyiptomi, kínai csillagászati, matematikai, geometriai és más eredményekre. Törekedtek a Föld és az akkor ismert világ méreteinek meghatározására is. I.e. 200 körül a tudós *Eratoszthénész*, az alexandriai könyvtár igazgatója, elég pontos adato-

Földmérési jelenet Menna egyiptomi felügyelő sírkamráján (kb. i.e. 13. század)

kat kapott a gömbnek feltételezett Föld sugarára. *Héron*, aki az i.sz. 1. században élt, már részletesen leírta a földmérési eszközöket és módszereket. A követői által a térképészet atyjának nevezett *Ptolemaiosz*, (kb. 90-160 között) *Geográfia* című nagy művében az akkor ismert egész Föld feltérképezésével foglalkozott, benne a vetületekkel és a fokhálózattal, összegyűjtve számos földrajzi hely koordinátáit is.

A rómaiak a görögöktől vették át koruk tudományának nagy részét. Földmérőik nagy tekintélynek örvendtek. A köztársaság végén külön testületet alkottak, a császárság időszakában pedig nagyfizetésű állami tisztviselők voltak. A római birodalom határainak kijelölése, a tartományok és meghódított területek felmérése, az úthálózat és a települések kiépítése, az akvaduktok létrehozása csak földmérőik értékes és pontos vízszintes és magassági mérései révén történhetett.

Térképészeti vonatkozásban említhetjük *al Idrizi* arab térképész által készített térképgyűjteményt, amely *Roger* szicíliai normann király (kb. 1093-1154) udvarában folyó gyűjtőmunka alapján készült és elsősorban a kereskedelem és a hadviselés navigációs céljait szolgálta. A korai térképek azonban még csak vázlatoknak, vagy helyi- illetve világgépeknek voltak nevezhetők.

1240-ben *Bölcs Alfonz*, Kasztília királya tudóskonferenciát hívott össze, melynek eredményeként később megszületik a helymeghatározást is szolgáló ún. *Alfonz-csillagászati táblázat* és *Ptolemaiosz Almageszt* c. művének latin fordítása.

A középkori, sőt később az újkori országokban, hercegségekben, városállamokban is az uralkodó megrendelésére folyt a térképező munka. A XIV. század végén Sagres-ben *Tengerjáró Henrik* térképészeti iskolát alapít, ahol összegyűjtötték a felfedezések tapasztalatait és térképeit.

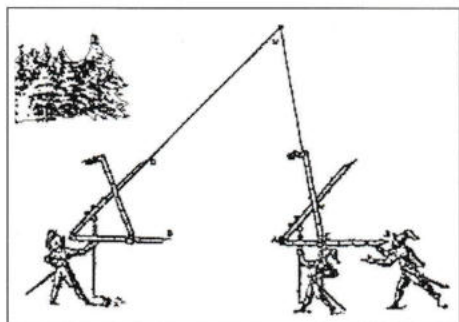
A Földdel kapcsolatos ismeretek bővülését és a térképészet fejlődését szolgálták az Európában létrehívott akadémiák (Firenze, 1442).

Az új- és a legújabb kor földmérése és térképészete Európában

Az újkorban egyre több tudós társaság, azaz tudományos akadémia is létrejött. Ezek között, sőt ezek előtt a bécsi Sodalitas Istropolitana (Dunai Tudós Társaság) a térképészet felvirágoztatásával tűnt ki. Tagjai közül többen (*Cuspinianus*, *Stabius*, *Tanstetter*) kapcsolatban álltak a 16. században élt magyar *Lázárral*, illetve nevezetes térképének kiadásával. A földalak meghatározást tekintve a francia akadémia játszott jelentős szerepet, az 1662-ben létrejött angol Royal Society pedig navigációs kérdések között a földrajzi hosszúság meghatározását illetően alakított ki fontos testületi véleményt a 18. század első éveiben.

A nagy felfedezések hatása s ezzel együtt az egyes államok gazdasági, kereskedelmi és kulturális felemelkedése, a térképészet felvirágzását is maga után vonta. A 16. század folyamán elsősorban Németalföldön és másutt alapítottak igen nevezetes térképész-műhelyeket (*Mercator*, *Ortelius*, *Waldseemüller*, *Lazius*, *Honterus*). A következő évszázadban már hatalmas térképgyűjtemények jönnek létre, köztük a francia hadsereg térképtára, a hadi levéltár (1688), amely azután térképészeti intézetté fejlődött.

Az újkor ugyanis a térképészet tárgyában és módszerében is alapvetően újat hozott. Egyrészt annyiban, hogy az egész világ (az oikümené) térképes ábrázolása helyett és mellett a közvetlen környezet, az ország, a tartomány, a kikötők, a földbirtok ábrázolása került előtérbe, s ezek helyszínrajzi – topográfiai – leírása, ami a korábbiaknál nagyobb méretarányú topográfiai térképek előállításában jutott kartográfiai kifejezésre. Másrészt jelentősen növekedett a pontossági igény, ami a Föld méreteinek szabatos meghatározását, a felmérési eszközök nagyobb precizitását, és a terepábrázolás, főleg a domborzat valósághűbb megjelenítését kívánta meg. Ezek révén alkalmazták a napjainkig használatban maradt háromszögelést, terjedt el a mérőasztal, és kezdtek behatóbban foglalkozni a domborzatábrázolással. Egyre gyakoribb törekvés, hogy a térképeket

Elődeink pontmeghatározása:
előmetszés Bürgi-féle háromszögmérővel

a régi térképi források felhasználása helyett új felmérésekkel és helyszíni munkával állítják elő. Különösen *Descartes* matematikai (analitikus geometriát megalapozó) munkássága, valamint *Snellius* földi ívhossz meghatározására vonatkozó háromszögelése nyitott új korszakot.

A klasszikus (ugyanakkor a modern) geodézia kezdetét általában a francia királyi udvar matematikusainak munkásságától számítják. Kitejedése *Gauss*on, majd *Brunson* és *Helmerten* át ívelt, míg eljutott a mai műhold-geodéziáig, az űreszközök na-

vigációjáig. Az elméleti geodéziai kutatások kezdetben a Föld alakjának pontosabb meghatározására irányultak. Ezt *Newton Principia* című műve (1687) vezeti be, aki lerakta a földalak fizikai megfogalmazásának alapjait. Az említett tudósok működésével indulnak meg az ún. fokmérések (egy-egy földi ívdarab mérései), amelyek eredményeképpen pontosabb földméréteket határozhattak meg. Ezek során alakulnak ki az első nemzetközi együttműködések a geodéziában. Ilyenre került sor az 1792-1798-as ún. méter fokmérés során is, ami a méter meghatározását és nemzetközi használatát eredményezte. A módszerek közül legjelentősebb a kiegyenlítő számítás kidolgozása, aminek legkisebb négyzetek módszerét *Gauss* vezette be (1809). Újabb és pontosabb felméréseket végeznek, és a földalak meghatározásának geometriai módszere mellett kialakul a dinamikai módszer, különösen *Legendre*, *Laplace*, *Stokes*, *Bruns* és *Clairaut* munkássága nyomán.

Hosszmérés az 1700-as években

Az első kataszteri, topográfiai és kartográfiai munkálatok Európában

A Svédországban 1628-ban elkezdődött munkálatok után, az Ausztriához tartozó milánói hercegség területén indultak meg a nagyobb ütemű felmérések 1718-ban. Az osztrák tartományok (köztük Magyarország) területére kiterjedő nagyméretarányú felmérést, valamint az ezzel kapcsolatos területszámítást és birtokösszeírást *II. József* császár rendelte el 1786-ban, az adók igazságos kivetése érdekében, de végrehajtását a földesurak megakadályozták. Ezt követően 1817-ben *I. Ferenc* császár pátenzával Ausztriában ismételt elrendelte a nagyméretarányú térképezést, létrehívta az „állandó kataszter”-t. Ennek során a szabatos felmérés mellett földkönyvet (összeírást, katasztert) kellett készíteni. Az osztrákok 1806-tól számítják földmérésük megindítását, azaz az idén van a 200 éves jubileumuk. Franciaországban 1763-ban volt királyi próbálkozás a milánói kataszterhez hasonló, adóztatási célú munkálatok megindítására, de a végrehajtás itt is megghiúsult.

A nemzeti államok kialakulásával és a hadi események igényei miatt is megindult, sőt jelentősen előre haladt az országok *topográfiai térképezése*. Ezek sorát Franciaország 1750-1793 közötti ún. *Cassini*-féle felmérése indította el. Ez volt az első korszerűnek mondható országos topográfiai felmérés. A porosz tartományokról 1767–1787 között készült *Nagy Frigyes* utasítására országos topográfiai térkép. E térképek kortársa, de méreteiben sokkal hatalmasabb alkotás volt Magyarország és Ausztria első országos katonai felmérése (1763-1787) mintegy 5400 lapon 1:28 800 méretarányban.

A topográfiai felméréseket időben természetesen megelőzte a térképező szervezetek létrehozása és szakembereinek kiképzése. Először Franciaországban 1726-ban, Poroszországban 1729-ben, Szászországban 1730-ban, Ausztriában 1747-ben, Oroszországban 1763-ban hozták létre a felmérői státuszt. A képzés megindításában is Franciaor-

szág került az élre. Az 1747-ben alapított *École des Points et Chaussées*-ben megszervezik a mérnökgeográfusi kart, majd két év múlva Mézers-ben az *École du Génie Militaire*-ban a hadmérnöki fakultást. A legjelentősebb mérnöki oktatási intézménnyé pedig az 1794-ben megnyitott *École Polytechnique* vált.

Ezekkel csaknem egyidőben jönnek létre a jelentősebb országokban a polgári térképészet hivatalos intézményei is, így pl. Angliában az Ordnance Survey 1791-ben. Ugyancsak e század végén kezdte meg működését *Liechtenstern* térképrajzolást és térképszkioszorítást oktató iskolája. 1783-ban jelenik meg Bécsben *Landerer, F.* könyve a topográfiai térképek rajzolásáról.

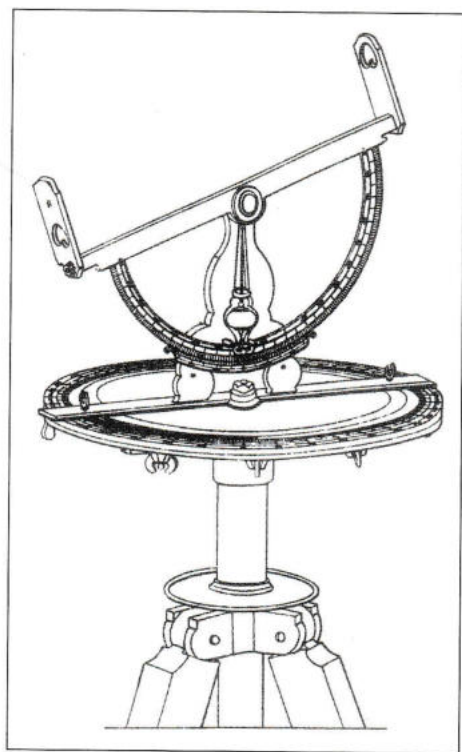
A 19. század folyamán finomodnak ki a geodéziai műszerek és módszerek arra a klasszikus formára, amelyet azután csak később a 20. században váltanak fel az újabb elektronikus műszerek és globális eljárások. Az ős- és kezdetleges teodolitokat követik a több tengelyes és szabatos megmunkálással előállított egytetemes műszerek. A legkorábbi műszerkészítők közül említhető *Reichenbach* müncheni finommechanikus és optikus, akinek nevéhez (a 18-19. század fordulóján) javított optikájú távcső, állandó száltávolságú irányzásal távmérő és ismétlő teodolit megalkotása fűződik. 1846-ban alapítják meg a *Zeiss* műszergyárat Jénában.

A napóleoni háborúk, a nemzeti államok kialakulása, a gyarmati rendszer létrejötte a továbbiakban is kedvezően hatott a kisebb méretarányú térképeket előállító vállalkozások fejlődésére is. Számos magáncég és térképészeti intézmény alakult, igen sok, ma már

klasszikus atlasz látott napvilágot. A térképek elterjedéséhez és a térképhasználók számának növekedéséhez jelentős mértékben járultak hozzá a sorra alakuló földrajzi társaságok (Párizs, 1821; Berlin, 1828; London, 1830; New York, 1852; Budapest, 1872) és kereskedelmi nagyvállalkozások. Technikai vonatkozásban a könyvnyomtatás elterjedése, majd az 1872 után ismeretessé vált alumínium-lemezes síknyomtatás, végül az 1904-ben felfedezett ofszetnyomtatás járult hozzá a térképellátás kiszélesedéséhez. A század végét már a többszínnyomással és igen nagy sebességgel dolgozó nyomdagépek uralják.

A földmérők első érdekvédelmi és szakmai egyesületét Angliában, 1868-ban alapították, amely parlamenti képviselői és „jogosított földmérő” cím adományozási jogot is kiharcolt magának.

A kisméretarányú térképek tartalmát döntően a – Humboldt 1800 körüli munkássága nyomán fellendült – földrajzi kutatómunka nemzetközi eredményei határozták meg. A földrajzi feltárások is a domborzatábrázolás és a magassági adatok pontosítását igényelték. Nagyszámú geológiai térkép és más te-

A korszerű geodéziai műszerek egyik őse:
a dioptr-teodolit a 17. századból

matikus térkép (növényzeti, éghajlati izovonaltérkép) került forgalomba. A tematikus térképek atlaszban, összevontan is megjelentek. Ez a század az első állami térképművek és atlaszok megszületésének korszaka (az első nemzeti atlasz, 1899-ben jelent meg) lett.

A 19. század elején kialakuló polgári Európa és a gazdasági helyzet kedvezett a mezőgazdaság fellendülésének és az ipari forradalom térhódításának. Az 1870-1871. évi porosz-francia háború után Németország válik a kontinens vezető hatalmává.

A nemzetközi együttműködések előzményei

Mindazonáltal voltak törekvések a tudományos és gyakorlati munkák nemzetközi összehangolására is. Több mint 20 államot érintő nemzetközi együttműködés bontakozott ki, amikor 1861 után német javaslatra létrejött a Közép-Európai Fokmérés. Ez az együttműködés azután Európai Fokméréssé, majd Nemzetközi Földméréssé (Internationale Erdmessung-gá) terebélyesedett. Ennek egyik mozzanata volt az 1906-ban a – *Bodola Lajos* professzor javaslatára – Budapesten tartott nevezetes nemzetközi geodéziai és geofizikai kongresszus, amelyen *Eötvös Loránd* először mutatta be – a jelenlévő tudósok elismerését kivívó – torziós ingáját.

Térképészet terén is megteszik az első lépéseket a kiterjedtebb nemzetközi együttműködés irányába. Több tematikus térképfajta egységesítése került előtérbe.

Az 1881. évi bolognai geológiai kongresszuson már felmerült a jelkulcsok nemzetközi összehangolásának kérdése is, az 1909-es londoni földrajzi kongresszuson pedig a több országban azonos elvek szerint készíthető milliós világtérkép kiadásának szükségessége vetődött fel.

Az idők folyamán a magyar társaságok is csatlakoztak több külföldi szervezethez, amelyeknek – háborús megszakítással – ma is tagjai. Magyarország 1932-től tagja lett a Nemzetközi Geodéziai és Geofizikai Uniónak (IUGG), majd a háború után 1947-től ismét. A Nemzetközi Geométer Szövetségben (FIG) – amelynek alakulását 1878-tól számítják – 1926-tól, majd 1958-tól képviseltetjük magunkat. 1913-tól tagjai vagyunk a Nemzetközi Fotogrammetriai és Távérzékelési Társaságnak, illetve elődjének, majd pedig 1960-tól ismét, és 1966-tól a Nemzetközi Kartográfiai Társulásnak (ICA). Ezekben különböző tisztségeket tölthettünk be és konferenciák rendezési lehetőségeit kaptuk meg. Alkalmanként és egy ideig tagjai voltunk, illetve vagyunk a Balti Geodéziai Bizottságnak, a Nemzetközi Földrajzi Uniónak és az UNESCO térképészeti bizottságának.

A topográfiai munkák nagyobb fejlődési lépcsőjét a fotogrammetria térhódítása jelzi, amelynek kezdete 1859, a fotogrammetriai műszer- és módszer-kísérleteinek eredményt hozó éve. Ekkor jelenik meg a francia *Laussedat*nak – akit e szakterület atyjának tartanak – első, alapvető, fotogrammetria tankönyve. A továbbfejlesztett eljárást lassanként a nagyméretarányokban is alkalmazni kezdték. Bevezetésében az osztrákok és mi magyarok elsőként vettünk részt.

A 20. század technikai fejlődésével kapcsolatban említhető még, hogy megjelentek az elektronikus berendezések (elsősorban a radar és más fizikai távmérők) és szélesebb alkalmazási kört nyertek az elektromos számoló- illetve számítógépek.

A kartográfia fejlődését a 20. század Európájában a nemzeti és regionális atlaszok nagy számú megjelenése mutatja: így népességi atlasz (1919, Svédország), éghajlati atlasz (1921, Németország), gazdasági atlasz (1929, Németország), ipari atlasz (1929–1931, Szovjetunió), tengeri atlaszok sora stb. Gazdagodó képet mutatnak a világatlaszok is.

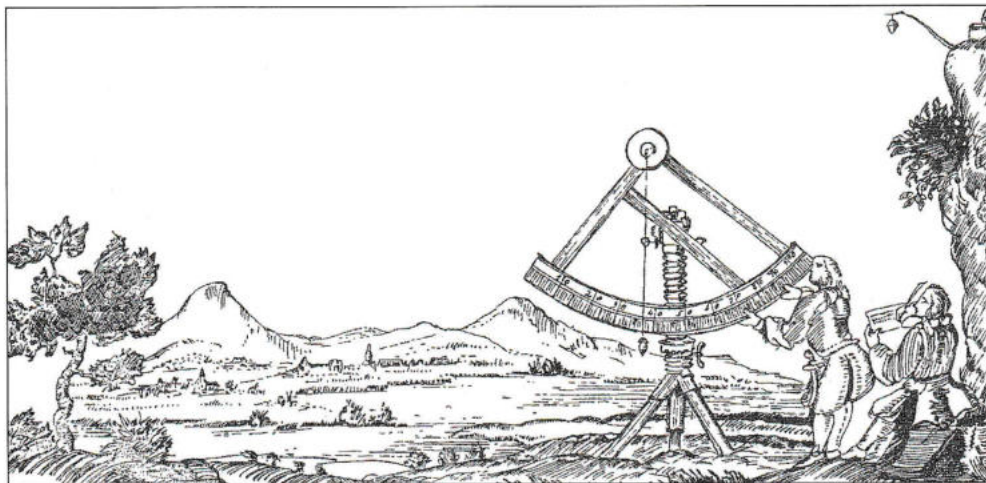
Korszakzáró eseménynek tarthatjuk a műholdak megjelenését. A szatellita-geodézia kialakulását 1960-tól számíthatjuk. Az ember elrugaskodása a Földtől csak igen sok szakterület együttműködésével sikerülhetett. Ehhez a geodézia művelői is hozzájárultak. A műholdak felbocsátása ugyanis geodéziai világhálózat kifejlesztését, majd pontosítását kívánta meg. Hamarosan megindult a Hold, a bolygók és a világűr térképezése is. E munkálatokban neves magyar szakemberek is részt vettek, elsősorban *Müller Iván, Izsák Imre, Almár Iván, Alpár Gyula és Mihály Szabolcs*.

Ebből a történelmi áttekintésből az világlik ki, hogy a szakterület kisebb-nagyobb teljesítményéhez és a jelentős személyiségek tevékenységéhez igen gyakran kapcsolódik szélesebb kör, valamilyen csoport munkássága is. Csaknem mindenütt ott találjuk a (tudós) szakember mellett az ókorban az „akadémiai” tanítványokat, a középkorban az udvari tanácsadókat, az újkorban a tudományos társaságokat, a rézmetsző diákokat, legújabban pedig a társadalmi (civil) egyesületeket. Ebből a kiadványból kitűnik, hogy Egyesületünk is, tagjainak aktivitása révén, ilyen széles körű, hasonló serkentő, segítő, szervező és ténylegesen munkálkodó szerepet tudott betölteni.

A magyarországi földmérés és térképészet rövid áttekintése

Szakterületünk helyzete a török megszállásig

A közvetítő és serkentő szerepet vállaló egyesületek megalapítására a szerveződések Európa-szerte a 18. század második felében indultak meg. Az első nemzetközi tudományos szakegyesület 1786-ban Magyarországon, Selmecen jött létre *Born Ignác* professzor javaslatára. Ezt az időszakot szakterületünkön *Mikoviny Sámuel* geodézia-professzor, térképész, vízi- és bányamérnök, hadmérnök őrnagy működése fémjelzi. Ő volt az, aki – az *Epistola* című értekezésének megírásával (1732) – kora magyar térképészet tudományos alapokra helyezte. A több mint 100-féle többnyire megyetérképét szigorúan matematikai-geodéziai alapok felhasználásával készítette el.

Mikoviny kvadránsa – térképének díszítő rajzán

A magyar geodézia és térképészet gyökerei azonban sokkal mélyebbre hatolóak. A középkor derekán létrejött a Kárpát-medencében a magyar állam, és ezzel természetesen együtt járt a királyi, az egyházi és a magánkézben lévő ingatlantulajdon kialakulása is. A birtokok és a közigazgatás határait egyre gyakrabban kellett kijelölni, és írásban rögzíteni. Az első írásos nyelvemlékünk, a tihanyi apátsági alapítólevél is határleírásról szól, határpontokat rögzít. Ez és a többi hasonló dokumentum azt jelzi, hogy a szabad földfoglalás és a „határtalan” rét- vagy földigénybevétel kora lejárt, helyébe a módszeres, rögzített birtokadományozás lépett.

A birtoklást (főleg az adományozást) II. Endre uralkodásától kezdve rögzítették oklevélben. Az első mérések nyomai az 1200-as évekből ismeretesek, az 1300-as években, pedig már „királyi mérték”-kel mértek. Különösen királyi vagy nádori rendeletre végrehajtott határjárások esetében végeztek méréseket az ún. „királyi mértékkel”. Ezt a mértékegységet a hagyomány Szent István személyéhez kapcsolja. Hosszának tizenhatod részét, a „királyi araszt” első ízben 1488-ban találjuk meg nyomtatásban, úgy hogy a lapszálon eredeti nagyságban ábraként is megjelenik.

A megerősödő káptalani iskolák közül 1250 táján a veszprémi intézmény a főiskolához közeli szintre emelkedett, és így igen valószínű, hogy a hazai mérnökképzés gyökerei idáig nyúlnak vissza. IV. László király 1276-i oklevele tanúskodik arról, hogy az elpusztult veszprémi főiskolában az „artes liberales”-t tanították. Ehhez tartozott a geometria és a csillagászat is.

Egy további írásos adatunk szerint az ország nádora 1363-ban egy birtokvitában arról intézkedik, hogy ha az egyik fél többet kapott volna, úgy az igazságot méréssel kell helyreállítani mégpedig „királyi méréssel mindenütt mérve”. Ez a rövid utalás azt mutatja, hogy létezett valamiféle hivatalos „királyi mérés”, tehát olyan, ami magasabb fokú, így nyilván pontosabb, mint a nem királyi, azaz a „közönséges” mérés.

Hazánkban a XIV. században már élénk ingatlanforgalom bontakozott ki, ami kedvezett a gyakorlati geometria fellendülésének. 1337-től kezdve folyamatosan állnak rendelkezésünkre adatok rudasmesterekről, akik földméréssel foglalkoztak. Végeztek ők halastótervezést és -kivitelezést, vár-, híd- és templomépítési geodéziai munkákat is. Az ingatlanforgalom mértékét jól mutatják a fennmaradt oklevelek. Sopron városnak 1300-1342 évek között kelt mintegy 1300 okleveléből kb. 10% a földbirtokügyekkel kapcsolatos. 1379-ből származik az a papíroklevél, amely Sopron város összes bel- és külvárosi telkét és azok tulajdonosait kötélmérés alapján összeírva tartalmazza.

Birtokperiratok között található a székesfehérvári káptalannak egy 1415-ből származó, Tolna megyei Duna-ág birtoklására vonatkozó ítélete, amelyet térkép alapján hozott meg.

1498-ból maradt ránk az első magyar szerzőtől vagy inkább tanítványtól származó, kéziratos, latin nyelvű geodéziai kézikönyv, az ún. *Lossai-kódex*. Az 1475-ös születésű *Lossai Péter* földmérő kézirátát az Országos Széchényi Könyvtár őrzi. Faksimile kiadását a pécsi és a budapesti geodéták tették közzé (1974). A benne található geodéziai mérési módszerek és műszerleírások bizonyítják az akkori magas földmérési kultúránkat.

Hazánkban a tudomány és így a térképészet fellendülését, reneszánszát is *Mátyás király* kora hozta meg, amikor a hazai művelődés a legmagasabb szintű volt Európában. Ezt az ország gazdagsága, az uralkodó ambíciója és a külföldi tudósok jelenléte tette lehetővé. A neves tudósok egyike, a német *Regiomontanus*, aki 1467-től néhány évig a pozsonyi egyetem tanára volt, helymeghatározó adatok számításával foglalkozott. Talán

méréseket is végzett, elsősorban a királyi tartózkodási helyekre, de más városokra és várakra vonatkozóan is. Mátyás királynak is több műszert szerkesztett, így trikvétumot és nagy, háromfeltétes tárcsás asztrolábiumot. A trikvétum a német tudós kezében nem csillagászati mérésekre, hanem terepi magasságmérésre szolgált. Leírja, hogyan kell ezt a mérőeszközt terepen – két állásponton felállva – közvetett úton meghatározandó távolságok és magasságok mérésére használni. Ez az első nyoma annak, hogy hazánkban az egyszerű eszközökön (a mérőkötélen, mérőrúdon stb.) kívül mechanikus eszközt, szerkesztett szögmérőt is igénybe vettek geodéziai célokra.

A hazai térképezés magas színvonalát az első fennmaradt, részletes Magyarország-térkép is tanúsítja (1528-ból). Ennek szerzője Lázár 16. századi magyar térképész,

Lázár magyar térképész 1528-as kiadású Magyarország-térképnek részlete
(eredeti méretaránya kb. 1:1 100 000)

Bakócz Tamás esztergomi érsek titkára volt. Ez a szép kivitelű térkép domborzatrajzot és mintegy 1500 helynevet tartalmaz, méretaránya átlagosan 1:1 00 000. A topográfiai és tematikus országtérképnek tekinthető munka fejlett felmérési módszerekkel készült. A térkép vonalait – névanyaga kivételével – fába vésték, a feliratokat és a helyneveket öntött betűkből, mint kis táblákat helyezték a megfelelő helyre. A térkép – kisebb tájolási és egyéb hibák ellenére – más tudományterületek (történelem, nyelvtudomány, helytörténet, földrajz, hidrológia stb.) kutatói számára ma is fontos forrásmű.

Korabeli térképészeti alkotás még az erdélyi szász tudós, *Honterus János* 1532-ben megjelent Erdély térképe, valamint egy korát megelőző térképgyűjtemény, amelyet *Rudimenta Cosmographica* című földrajz-térképészeti tankönyvéhez csatoltak. Ez utóbbi kiadvány a németalföldi atlaszok előfutárának tekinthető.

A magyar földmérés és térképezés a 18. századtól

A török megszállás idejéből kevés térképünk maradt. A magyar kutatók a Lázár-térkép újabb korabeli kiadásainak keresése mellett, külföldi levéltárakban igyekeztek feltárni ennek a kornak magyar vonatkozású más térképeit. Munkáik sejtetik, hogy még ma is vannak lappangó mappák, főleg Törökországban, amelyek közelebb hozhatják ezt a korszakot a mai kutatás és történetírás számára.

Polgári és katonai térképek

A török uralom utáni kibontakozás az említett *Mikoviny* működésével kezdődött meg. 1730 után földmérő és vízi mérnökök egész sora dolgozott a folyók szabályozásán, mocsarak megszüntetésén, parcellázásokon és birtokfelméréseken. *Bedekovich Lőrinc és fia* 1779-től a Jászságban és a Kunságban csaknem minden községről készített térképet a helytartótanács megbízásából. Ez idő tájt *Vertics József*nek, Csongrád és Békés vármegye mérnökének Maros-térképei, valamint a *Kiss-fivérek*nek, *Kiss József* és *Kiss Gábor* mérnököknek (az 1770-1780-as években folytatott) Duna-Tisza-csatornával kapcsolatos munkássága volt igen jelentős. A kor inzselléreinek a Duna szabályozása mellett, a Balaton-Sió-Sárvíz, a Felső-Tisza és az Ecsedi-láp voltak legfontosabb munkaterületei, melyek munkálatai átnyúltak a következő évszázadba is.

A 18. század végének és a következő század elejének legkiválóbb magyar kartográfusai *Korabinszky János*, *Görög Demeter*, *Budai Ézsaiás* és *Karacs Ferenc* voltak. Mind a négyen atlaszokkal alkottak maradandót kartográfiánkban, de jelentős volt szervező munkájuk, amellyel számos szakembert gyűjtöttek megújuló, magyarosodó térképészetünk ügye mellé, így lap-munkatársakat, atlasz-szerkesztőket, tógás diákokat, rézmetsző munkatársakat.

A hazai nagyméretarányú térképezés előzményeire rátérve, az első katonai felmérést megelőzően az országnak csak egyes elszórt területeiről volt megbízható részletes felvétele. Az első műszeres felméréseket *Marsigli, L. F.* olasz katonatérképész (a párizsi és a londoni tudományos akadémia későbbi tagja) és munkatársa, *Müller, Johann Christoph* végezte, főként a Duna vonalában (1699) és az ország déli határai mentén (1726). Nagyobb szabású felmérés és térképezés folyt még 1723-ban a Temesi Bánság területén, *Szavoyai Jenő* utasítására.

Nagyon hiányzott az egész országnak egy közigazgatási és más polgári célú nagyobb

méretarányú térképe. Ennek elkészítésére először felsőbb utasításra *Müller J. Ch.*, majd *Lipszky János* vállalkozott. Az első közhasználatú térképet forrástérképek alapján Magyarországrol *Müller* készítette el 1709-re, kb. 1:550 000 méretarányban, négy szelvényen.

A Lipszky-féle Magyarország-térkép az első polgári célú, csillagászati méréseken alapuló, egységes vetületű, minden részletében helyszíneléssel készült, mintegy 1:500 000 méretarányban, szintén több szelvényben, település-, és névjegyzékkel. A térképmű szerkesztése 1803 és 1809 között történt, többnyelvű kiadásban. Összeállítását igazi gyűjtőmunka előzte meg, amelyben minden megyéből a legjobb térképészek vettek részt. Ez az országnak évtizedekig a legjobb, legkeresettebb és leghasználatosabb polgári térképe volt, mivel a katonai térképeket titkosan, a nyilvánosságtól elzárva kezelték.

A 19. és 20. század fordulója előtti időszaknak még két kimagasló magyar térképészről kell beszélnünk. Egyikük *Gönczy Pál*, tanár, államtitkár, aki az iskolák és a tanulók magyar nyelvű térképekkel való ellátásán munkálkodott, s maga is részt vett ilyen atlasz és térképek szerkesztésében. Ő vette rá *Kogutowicz Manót*, az első magyar térképészeti intézménynek, a Magyar Földrajzi Intézetnek a létrehozására és számos kiváló térkép és földgömb elkészítésére. *Kogutowicz* életművéhez 37 földrajzi és kb. 24 megyei falitérkép, 23 történelmi falitérkép, 7 földrajzi és 3 történelmi atlasz, valamint vaktérkép-sorozat tartozik.

A hadi események az Osztrák Császárság területén is *katonai topográfiai térképek* készítését tették szükségessé. *Mária Terézia* a hétéves háború tanulságait levonva 1764-ben elrendelte a Birodalom, s így Magyarország teljes felmérését. Az I. Katonai felmérés során a Temesi Bánságról 1769-1772 között, Erdélyről 1769-1773, a Magyar Királyságról 1782-1785 között készültek el a szelvények. A várható tatár támadás miatt azonban ekkor először Máramaros vármegyének azoknak a területeiről kellett megbízható térképet készíteni, amelyek Erdélytől Moldváig és Lengyelország határáig nyúlnak. Ezt a felmérést 1766-ban befejezték, de még ugyanebben az évben *Lacy* tábornok, a Haditanács elnöke előterjesztette javaslatát a magyarországi felmérések folytatására. Ezt II. József el is fogadta. A felmérést az 1747-ben Bécsben alapított Katonai Mérnöki Akadémián diplomázott hadmérnökök végezték, közöttük *Jeney Lajos Mihály* őrnagy, erdélyi megbízatással. Végül is az I. Katonai felmérés eredménye az egész ország területére 1451 szelvény elkészítése lett.

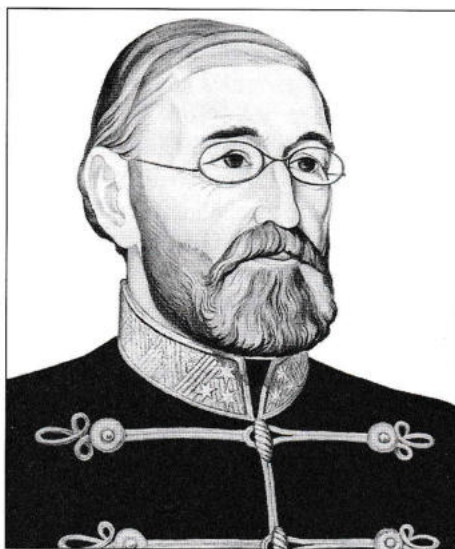
A napóleoni háborúk idejére azonban ezek a térképek elavultak, ezért *I. Ferenc* császár elrendelte a II. Katonai felmérést, amelyet a bécsi Katonai Földrajzi Intézet, illetve előd-intézménye irányított. A Katonai Földrajzi Intézetet 1839-ben a francia alapítású milánói hadi levéltár (térképészeti intézet) és az 1806-tól működő bécsi Topographische Anstalt egyesítésével hozták létre. Az intézet, amely csillagászati és más felsőgeodéziai mérésekkel, továbbá térképek előállításával foglalkozott, hamarosan Európa egyik legkiválóbb térképészeti intézménye lett, számos neves vezetővel és munkatárssal. Legnevezetesebb felmérési munkája a Monarchia 1869-ben megkezdett és rövid 18 év alatt befejezett harmadik katonai topográfiai felmérése volt. Ez az 1:25 000 méretarányú felmérés már egységes csillagászati-geodéziai, háromszögelési alapokon és viszonylag korszerű magasságmérésen nyugodott, amelynek 1:75 000 méretarányban kiadott lapjai (746 db.) még a második világháború után is – átdolgozással – használhatók maradtak. Az Intézet hagyományai később átöröklődtek a magyar katonai térképészetbe is.

A szabadságharc utáni időszak kiemelkedő térképész személyisége *Tóth Ágoston*, a várfogságot szenvedett honvéd ezredes, hadmérnök, 1870-től a pénzügyminisztérium helyszínrajzi osztályának igazgatója volt. Ő a tudományos geodézia nemzetközi képviselőjében és tudománytörténet-írásban jeleskedett. Kimagasló alkotása volt „A helyszínrajz és a földkép készítés történelme, elmélete és jelen állása” (Pest, 1869) című térképészeti kézikönyve. Küzdött az önálló magyar állami térképészeti intézet felállításáért, bár ez életében nem valósult meg. Szorgalmazta az országos szintezés megindítását és csillagda felállítását. A vezetése alatt álló térképészeti osztály az államigazgatás térképpel való ellátása érdekében országos és megyei közigazgatási térképek mellett várostérképeket, földművelési, postajárat és vasúti térképek sorát jelentette meg az első világháborúig.

A magyar topográfiai térképezés a második világháború után is jelentős eredményeket ért el. Az 1950–1952 között heroikus munkával, az ún. gyorshelyesbítést követően tíz évre egységes topográfiai térképművet hozott létre az egész országról. Emellett még két nagyszerű térképművel is gazdagodott: az MN Térképészeti Intézet által létrehozott új 1:25 000 méretarányú térképsorozattal (1953–1959) és a polgári és katonai állami szerveink összefogásával megvalósított 1:10 000 méretarányú topográfiai térképművel (1952–1980).

Vízszintes és magassági alaphálózatok

Még a 19. század eseményeinél maradva, megindult az ország geodéziai vízszintes alaphálózatának kifejlesztése. A rendszeres országos háromszögelés 1853-ban kezdődött el, de részlegesen már korábban is folytak ilyen mérések az ország egyes területein, például végzett ilyet az 1700-as évek első felében *Mikoviny*, a második felében *Liesganig*. A geodéziai munkálatok irányítását 1798-ban vette át a katonai vezetés. 1806-ban az osztrák hadsereg haditanácsa, a General-Quartiermeisterstab, felállítatja Bécsben a K.u.K. Österreichische Landesvermessung intézményét. A bécsi Katonai Földrajzi Intézet már 1807-től végzett háromszögelést topográfiai felmérések céljából. Ekkor a bécsiújhelyi alapvonaltól Budán és Eger városán át fejlesztették ki a hálózatot. Észleléseket végeztek Sopron, Moson, Győr, Komárom, Fejér, Pest, Heves, Szolnok és Borsod megyékben, de a munka a napóleoni háborúk miatt abbamaradt. A folytatásra csak 1810-ben került sor, ennek keretében mérték a pesti (1808) és a győri (1810) alapvonalat. A méréssel 1829-ig a budai délkörig, valamint a Kárpátok mentén Erdély határáig jutottak el. 1840-ben folyt az aradi és még három alapvonal mérése, továbbá kiegészítették Ma-

Tóth Ágoston honvédezredes, a magyar tudományos térképészet elindítója

gyarországon és Erdélyben a korábbi háromszögeléseket is. Ezeket a munkálatokat nevezték a Habsburg-birodalom I. háromszögelésének.

Az I. háromszögelés képezte a kataszteri térképek régi főhálózatának alapját, ehhez csatlakozott az 1853–1856-ban az immár polgári intézmény, a bécsi K. u. K. Triangulierung-Calcul Bureau által a Dunántúlon és Felső-Magyarországon kifejlesztett hálózat. Ennek a Háromszögmérési és Számító Hivatalnak Magyarországon különösen az 1860-1864 közötti tevékenysége volt nagyon lényeges, amikor *Horsky Ferenc* irányításával mértek egy nagy láncolatot és végezték el annak kiegyenlítését is. 1867-ben *Marek János* vette át Budán az újonnan felállított hivatal vezetését. A Hivatal nevét különben 1896-tól 1949-es megszűnéséig Háromszögelő Hivatal-ra módosították.

A Birodalom II. háromszögelése 1848-ban kezdődött el, de 1862-ben még nem fejeződött be, amikor pedig már a fokmérési munkálatokra tértek át. Előbbi kapta azután a magyarországi kataszter régi főhálózata elnevezést. A főhatóság a Közép-európai Fokméréshez 1862-ben csatlakozott. Ebben vállalta a III. háromszögelés (szögmérési, szintezési, földrajzi helymeghatározási és ingamérési) munkálatait, amely végül is 1893-ig, kiegészítésekkel 1913-ig tartott. A munkálatok során Magyarországon 5 alapvonalat mértek, ezek Budapest (1884), Brassó (1886), Versec (1895), Szatmár (1897) és az Arad melletti Szentanna (1840). Ezen alapult a kataszteri felmérés új főhálózata.

1901 és 1932 között fejlesztették ki az ún. második magyar vízszintes első és másodrendű alaphálózatot. 1948-1952 között hoztak létre az ország peremén egy elsőrendű háromszögekből álló ún. koszorúhálózatot, amelyet a Duna-Tisza-közén egy egysoros láncolattal egészítettek ki. A koszorú- és az egysoros hálózat 1958-ban készült el. Az említett hálózatok pontjaira támaszkodva létesült az ország IV. rendű alaphálózata, amelynek mérési és számítási munkája 1993-ban fejeződött be.

Szükség volt magassági értelmű alaphálózat kialakítására is, már a 19. századtól kezdődően, különösen pedig a kiegyezést követően. Ugyanis a vízszabályozási, vasúthálózat kifejlesztési és a városépítési feladatokat nem lehetett e nélkül megoldani. Az országrészekre kiterjedő nagyobb vízszabályozási munkálatokat egyrészt a mocsaras területeken a termőföld-területek bővítése, másrészt az árvízvédelem indította el. Különösen utóbbiak igényeltek az egész országra kiterjedő magassági hálózatot. 1820-tól a Duna és a Tisza *mappáció* során, továbbá több más nagyobb folyó mentén indultak meg a szintezések. 1843-ra *Vásárhelyi Pál* nevéhez fűződik az Adriai tenger szintjéhez mért és számított egységes magassági hálózat létrehozása. A bécsi Katonai Földrajzi Intézet 1853-tól megszakításokkal 1880-ig többnyire a háromszögelési pontok méréseivel egyidejűleg, trigonometriai magasságméréssel határozott meg magasságokat. 1873–1913 között pedig kiterjedt szintezéseket végeztek az egész Monarchia területén. Ez az Európai Fokméréshez kapcsolódóan a tengerszintek egymáshoz viszonyított magasságának meghatározását is szolgálta. Ennek során hét főalappontot (ősjegyet) is létesítettek, így a Vöröstoronyi-szorosban (1887), Terebesen Máramarossziget mellett (1887), Nadapon (1888), Ruttkán Zsolna mellett (1888) és Maria Rastnál a Dráva völgyében. Később a vízügyi hatóság jelentős hálózatot fejlesztett ki a vízfolyások mentén. Az országos szintezési hálózat újramérési munkálatai 1921 és 1944, majd 1949 és 1954 között folytak.

A magyarországi kataszteri és más nagyméretarányú felmérések története

1786 elejére II. József uralkodása idején elkészült Magyarország közigazgatási térképe 1:360 000 méretarányban. A császár uralkodásához fűződik még két országos térképezés elkezdése: a gazdasági térképezés és a *folyó-mappációké*. Az 1786-os pátenst előírnyozta a magyarországi összes telek felmérését és összeírását. Ez tekinthető az első kataszteri felmérésnek, amelyet azonban a király visszavont és így végül nem hajtották végre.

Később azonban az adóztatási követelmények miatt ismét napirendre került az „állandó kataszter” kérdése, amelyet a magyar állam területére az 1849. október 20-án kiadott császári nyílt parancs terjesztette ki. A munkálatok meggyorsítására azonban átmeneti megoldásként 1850-ben újabb nyílt parancs jelent meg, az ún. „földadó ideiglen” (egyszerűsített) elkészítésére.

A teljes értékű részletes országos kataszteri felmérést és térképezést – az 1853-ban megindult rendszeres háromszögelésre támaszkodva – 1856-ban kezdték el *Vacano Fülöp* irányításával. Kinevezését 1856-ban kapta meg, ettől az évtől számítjuk hazánkban az állami földmérési szolgálat megszervezését. Tehát 2006 nevezetes, 150. évfordulója a magyar állami földmérésnek és közigazgatásunknak is!

A felmérést 1856-ban 12 csoport a dunántúli megyékben kezdte el, és tizenegy év alatt felmérte az egész Dunántúlt. Az eleinte változó székhelyű irányítás helyébe 1894-től a regionális központi szerepet betöltő városokban állandó székhelyű hivatalok léptek. Feladatuk a térképezésen kívül a folyamatos nyilvántartás, az adatszolgáltatási, adattári és földmérési munkák végzése volt. Közben az állami térképnyomdát is létrehozták Budán, (amely 1868-1919 között működött az állami földmérés keretei között). Sopronban, majd az ország több városában térképtár is létesült.

A kiegészítés után a bécsi irányítást felváltotta a budai Pénzügyminisztérium X. Ügyosztálya, vezetője azonban *Vacano* személyében megmaradt, egészen 1870-ig. A szervezet neve az idők folyamán változott. 1894-ig az „Állandó kataszter”, 1894 és 1918 között „Országos kataszteri felmérés”, 1918-1950-ig „Állami Földmérés” volt a hivatalos elnevezése. 1950-től a Pénzügyminisztériumtól független „Országos Földmérési és Térképészeti Intézet” nevet viselte, 1952-1967 között pedig Állami Földmérési és Térképészeti Hivatalként működött. 1967-től az Országos Földügyi és Térképészeti Hivatal (OFTH), majd az FM keretében, jelenleg pedig az FVM Földügyi és Térinformatikai Főosztálya szakterületünk főhatósága.

1914-re az ország 81%-áról készült el a kataszteri térkép, 1920-ban a megmaradt ország rész 22%-ának térképezése volt még hátra. Eddig ugyanis csaknem teljesen grafikus módszerrel történt a felmérés és teljesen kézi módszerrel a térképezés. A kiváló minőségű munka azonban a ráfordítások szűkössége, valamint eszközei és módszerei miatt meglehetősen lassan haladt.

A történelmi idők folyamán a magyar földmérőkre három nagyszabású földosztás szakmai feladata hárult. Még a jobbágy felszabadításhoz kapcsolódott, az első és egyben a legnagyobb magyar földreform, amely 1856-ban kezdődött és 1880-ra fejeződött be, amikor a történelmi Magyarország területén több mint 14 millió kataszteri hold elrendezésére került sor. A kivándorlások esztendői, illetve Trianon után 1920 és 1926 között az ún. Nagyatádi-féle földosztás keretében pedig mintegy 1 millió kataszteri hol-

dat osztottak ki. Az 1945-ös földreformban mintegy 3 millió kataszteri holdhoz jutott hozzá a földnélküli parasztság. Ezek során a földmérők mind a helyszíni kijelölésekkel, mind az új kataszteri állapotok térképezésével korszakokra kiható munkát végeztek.

Ezért, különösen a második világháború után, a szakemberekre igen megerőltető feladat várt, hiszen a részben már elavult térképek jórészt is pótolni kellett. Ugyanakkor az 1945-ös földosztási és a termelészövetkezeti térképezési és földnyilvántartási munkák is csaknem teljesen lekötötték már a rendelkezésre álló kapacitásokat. A megfeszített munka azonban sikerrel járt, amit a jobb műszerellátás (a módszerek fejlődése, a földmérők találmányai, a MOM belépése, az új típusú műszerek stb.) és az ágazati beruházás politikai törekvései is elősegítettek. Az évek folyamán lehetővé vált a térképeknek nemcsak az adózási, hanem sok más területen, különösen a műszaki tervezésben való felhasználása is. Az állami földmérés, a városok és a vállalatok együttműködésének fontos produktumai voltak az 1960-ban megindult és 1969-ben rendelettel szabályozott egész településekre kiterjedő közműtérképek, amelyek alapjául a földmérési térképek szolgáltak.

A magyar geodézia korszerűsödéséhez és a térképészet egyre inkább önállóvá válásához jelentős mértékben járult hozzá az ide vágó felső- és középfokú *oktatási intézmény-hálózat* kiépülése. Ennek múltja is érdemekben gazdag. 1763-ban alapította Szencen *Esterházy Ferenc* adományából Mária Terézia az első hazai műszaki és gazdaságtudományi főiskolát, a *Collegium Oeconomicum*-ot, amely ott 1776-ig, majd kényszerű átköltözés után Tatán 1780-ig működött. Első geodézia tanára *Valhero Jakab* volt. A magyar kancellária helyzetértékelése alapján II. József 1782. évi intézkedése adott lendületet a szakoktatás fejlesztésének. Kifejezetten földmérő mérnök képzés folyt 1782-1850 között a pesti egyetemen, az *Institutum Geometricum*-ban. Önállóságát ugyan 1850-ben megszüntették, és csak 1871-ben a M. Kir. József Műegyetem Mérnöki Karán indultak meg újra a geodéziai előadások. (1934-től M. Kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem lett az elnevezése). Selmezbányán 1735-től a bányatiszt, majd az erdő- és bányamérnök-képzés keretében 1770-től indult meg a geodézia és a térképrajz oktatása. (Az iskola később, a trianoni békediktátum miatt Sopronba került át.) Ezek mind megelőzték az európai államok műszaki egyetemi oktatását, hiszen a párizsi *École centrale de travaux publics* 1806-ban, a bécsi műegyetem 1815-ben, a berlini csak 1821-ben létesült. Önálló térképész-képzés az országban nem folyt, a térképtudományt legintenzívebben a budapesti Tudományegyetem földrajz tanszékén oktatták, 1870-től kezdve. Kiemelkedő tudású professzorai: *Hunfalvy János*, *Lóczy Lajos* és *Cholnoky Jenő* kiváló térképészek is voltak.

A második világháború után a kataszteri térképek avultsága, a földreform, az újjáépítés geodéziai munkái, katonai térképek korszerűsítésének igényei önálló földmérő mérnök-képzés megindítását követelte meg. 1949-ben Sopronban meg is indult az oktatás, amely azután 1955-ben a miskolci, 1959-ben a budapesti Műszaki Egyetemhez került át. 1951-ben a BME Hadmérnöki Karán kezdték meg a térképészmérnök képzést. 1953-ban az ELTE-n alakult meg a Térképtudományi Tanszék kisméretarányú térkép-képzési programmal. Jelenleg geodéziai, illetve térképészeti oktatás folyik még Székesfehérváron a Nyugat-Magyarországi Egyetem főiskolai karán és több más vidéki egyetemünk földrajzi tanszékein.

Posztgraduális képzés keretében 1965-ben az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem Mérnök Karán beindult a földmérők részére is a Szakmérnöki Tagozat.

Nagyban pótolta a földmérő és térképész szakemberek hiányát az 1967-ben létesített négy vidéki (Miskolc, Pécs, Szombathely, Békéscsaba), öt év múlva pedig a fővárosi szakközépiskola.

Ezek az intézmények csaknem teljesen kielégítették a korszak szakember szükségletét és jelentősen hozzájárultak a szakma korszerűsödéséhez.

Még néhány sor szakterületünk *műszaki kutatás-fejlesztéséről*. Az új típusú geodéziai műszerek kialakítását illetően is gazdag hagyományokról beszélhetünk. A sort kezddhetjük *Segner János András*s (a Segner-kerék feltalálójával), akinek a pörgettyű elméletéről írt tanulmányai a geodéziai felhasználás szempontjából is jelentősek (Göttingen, 1739). Folytathatjuk *Miller Albert*tel, a poláris planiméter feltalálójával (1855), akinek a németországi Leobenben szobra áll. A BME és elődintézményeinek professzorai közül többen kiváló műszerkonstruktőrök is voltak. *Kruspér István* (1860 körül) távmérős teodolitot, később lejt mérőt, kísérleti távmérőkészletet és szögfelrakót szerkesztett, utóda *Bodola Lajos* szintező műszert (1900), szögprizmát, szögtükröt talált fel. *Fasching Antal* nevéhez a teodolittahiméter (1906), *Oltay Károly*éhoz szabatos szintező (1922) és normálteodolit, *Szepessy József*éhez tangens-tahiméter (1927) feltalálása fűződik. Külön fejezetet igényel *Süss Nándor* munkássága, akit a kormány 1884-ben bízott meg Állami Mechanikai Tanműhely megszervezésével Budapesten. *Süss* a tanműhelyt először intézetté, 1922-től optikai művekké (MOM) fejlesztette. 1896-ra már 200 geodéziai, erdészeti és bányászati műszer szerepelt katalógusában és világkiállítási díjat is nyert (1900). Ő indította el az Eötvös-ingák gyártását. A MOM-ban többfajta teodolitot, tahimétert és szintező műszert is fejlesztettek ki és a gyár az 1960-as évekre Európa harmadik legnagyobb optikai-mechanikai műszergyártója lett. *Tárczy-Hornoch Antal* soproni professzor nevéhez bányászati lejtakna-mérő, irányító berendezés és libellavizsgáló megalkotása fűződik. *Bezzegh László*, *Bors Károly*, *Schinagel Ferenc* és *Pusztai Ferenc* műszerfejlesztésért kaptak Kossuth-díjat. Rajtuk kívül még sokan öregbítették a magyar műszergyártás hírnevét.

Társadalmi egyesületek szerveződése Magyarországon

A magyar geodéták és térképészek egyesületi szerveződésének előzményei is voltak. Ezek célja kimondottan szakmai követelések megvalósítása, így: a földtörvény megalkotása (az 1908. évi XXXIX. tc.), az országos felmérés újjászervezése (1905), a városmérési térképek tartalmának megállapítása, új egyetem vagy tanszék létesítése, egyetemi státusz kivívása, végzettséghez kötött munkakörök, a kontármunka visszaszorítása volt. A szerveződések lehettek még szociális indításúak, így a jobb munkalehetőség biztosítása, több állami megrendelés elnyerése, az alacsony egységárak és közalkalmazott fizetések emelése (1895), betegségbiztosítás, tereppótlék és saját műszerhasználatért díjazás elnyerése. A szervezeteknél közrejátszhattak nemzeti politikai törekvések is, mint az önálló magyar térképészeti intézet felállítása, a magyar oktatási nyelv bevezetésének elérése, a nemzeti függőség elutasítása.

Néhány példát érdemes említeni: szakmai viták egy-egy eljárás, műszer használhatóságáról (numerikus vagy grafikus módszer?), a legjobb mérőasztal típusról, egy-egy szintező műszer alkalmazásáról felsőrendű mérésekhez, a fotogrammetria alkalmazásba vételéről, gazdaságossági kérdésekről (pl. *Vállas Antal* röpirata a földmérők helyzetének javításáért, 1841). Folyt a küzdelem műszaki egyetem, katonai főiskola létesíté-

séért (*Vállas Antal*, 1841, *Tóth Ágoston*, 1869), a földmérők kvalifikációjáért (*Márton József*, 1843; *Dobrovics Viktor*, 1897), térképészeti intézet létrehozásáért (*Tóth Ágoston*, 1868; *Kogutowicz Károly*, 1919), a magyar nyelvű oktatásért, a magyar névjárási atlaszokért és térképekért (*Gönczy Pál*), a magyar etalonokért (*Nagy Károly*) stb.

Az első szerveződések a diákság körében, Selmecen indultak meg. *Vállas Antal* 1844-ben megjelent cikkében már olyan tudós társaságokért száll síkra, amelyek függetlenek az osztrák uralkodóháztól, azaz a hivatalos irányvonaltól. Ezek között is a természettudományos társaságok meglétét hiányolta.

Különösen a kiegyezés (1867) után kezdődtek el a civil szerveződések az oktatási intézmények környezetében. A magyar geodéták 19. századi legjelentősebb szakegyesülete a Magyar Mérnök- és Építész Egylet volt. Ennek munkájában műszaki elődeink 1867-től, megalapításától kezdve részt vettek. Lapjaiban, a Magyar Mérnök és Építész Egylet Közlönyében, továbbá a Magyar Mérnök és Építész Egylet Havi, illetve Heti Értesítőjében számos tanulmányt is megjelentettek. Egyik ilyen újdonságot tartalmazó cikk 1872-ben a fotogrammetria felmérési alkalmazásával foglalkozott. 1876-ban a méter bevezetését tárgyalták. 1933-ban elhatározták, hogy el kell készíteni a régi magyar térképek kataszterét. Az Egylet szervezői között találjuk *Reitter Ferencet*, *Stoczek Józsefet* és *Kruspér Istvánt*. Utóbbit a Földmérészeti és mezőgazdasági ipari szakosztály vezetőjévé választották.

1900-tól a geodéták az Egyleten belül önálló szakosztályt alakítottak. Ugyan nem az Egylet égisze alatt, de a geodéták érdekképviselésében, 1925-től *Oltay Károly* szerkesztésében és kiadásában külön, önálló szakfolyóirat, a Geodéziai Közlöny is napvilágot látott. A Geodéziai szakosztály későbbi vezetői közt találjuk *Bodola Lajost*, *Hauszmann Alajost*, *Mateóczy-Fleischer Kálmánt*, *Fasching Antalt*, *Tátray (Trájer) Istvánt*, *Hazay Istvánt*, *Homoródi Lajost*.

Az 1943-ban megszűnt Egylet szakmai képzési feladatát részben pótolta egy ideig az 1945-ben szerveződött Magyar Mérnökök és Technikusok Szabad Szakszervezetének geodéziai szakosztálya. Ennek első elnöke *Murányi Tamás*, titkára *Jakab Sándor* lett. Ez a szervezet akarta bekapcsolni tagjait az ország újjáépítésébe és a földreformos munkákba. Három év után azonban befejezte működését.

Ugyancsak Egyesületünk elődjének valljuk az 1929-1942 között működő – hivatalosan azonban 1948-ban, a hágai kongresszuson is bejelentett évben megszűnt – Fotogrammetriai Társaságot, amelynek jelentősége abban állt, hogy egyesítette hazánkban azokat, akik ezzel az új eljárással foglalkozni kívántak, másrészt szoros szakmai kapcsolatokat épített ki a külhoni fotogramméterekkel is. Bár taglétszáma mindössze 100 fő körül mozgott – és a nehéz gazdasági helyzet is akadályozta tevékenységét –, tagjai úttörő munkát végeztek. Eredményeiket külföldi kongresszusokon is ismertették és a magyar fotogrammetria számára külföld előtt is elismeréseket szereztek. Elkészült a fotogrammetriai szakszavak szótára (1932) és a magyar nyelvű fotogrammetriai szakirodalom bibliográfiája (1938), mindkettő *Rédey István* főtítkár tollából. Vezetői között találjuk még *Oltay Károlyt*, *Medvey Aurélt*, *Vöröss Józsefet*, *Hofhauser Jenőt*, *Hankó Gézát*, *Kurtz Sándort*, *Károssy Istvánt*, *Császár Sándort*, *Szűts Lajost*.

A „Földmérő Magánmérnökök Országos Egyesülete” 1924-ben alakult a tagosítással és más geodéziai munkákkal foglalkozó magánmérnökök összefogásával, azzal a céllal, hogy a hozzá nem értőket, szakszerűtlenül dolgozókat kiszorítsák a hazai piacról. Meg akarták óvni saját szakmai-erkölcsi tekintélyüket. Ezen kívül a geodézia és

közgazdaság tudományának művelését is programjukba vették. Neves szaktekintélyek is támogatták az egyesületet és tisztséget is vállaltak benne. Hasonló szerveződés volt 1906–1943 között a „Magánmérnökök Országos Szövetsége” is, tevékenysége elsősorban a tagosítások szabályozására és kötelezőnek szánt díjszámításának elkészítésére irányult.

A „Mérnökök Országos Parcellázó és Földmérő Szövetkezete” elnevezésű szerveződés 1924-ben jött létre, főként a Nagyatádi-féle földbirtokreform munkálatainak elnyerése érdekében. A megbízókkal a szövetkezet – szakmai súllyal – saját nevében szerződött. A munkát azután tagjaival végeztette el, akikkel az elvállalt munkára külön szerződést kötött. A szövetkezet 1930-ig működött.

1948-ban a költségvetési keretek erős csökkentése miatt a városmérések lehetséges folytatása érdekében alakult meg a „Városmérő Mérnökök Munkaközössége”. Ezt 19 munkaközösség szövetsége alkotta, alapítói *Hajnal Sándor, Kürti István, Berg Artúr és Lippich László* voltak. Megalakításával a magánmérnöki irodák el akarták kerülni a „kényszer-államosítást” is, azaz beolvasztásukat a nagy tervező intézetekbe (UVATERV, FŐTI, ÁMTI, MÉLYÉPTERV stb.), amely azonban 1949-ben mégis bekövetkezett, illetve egy részükből geodéziai vállalat alakult (FTI, VI, FI stb.). Különben 1920 és 1948 között mintegy 30-40 magánmérnöki iroda működött az országban. A háború viharában számos kisebb geodéziai munka folyamatossága megszakadt, illetve a földreform, a termelőszövetkezetesítés az 1950-es évek első felében annyira szétzilálta a földnyilvántartást, hogy – különösen *Nagy Imre* miniszterelnöksége idején – az újonnan alakult vállalatok a felgyűlt munkákat nem tudták maradéktalanul elvégezni, ezért 1955-ben a Földmérő Munkaközösségek létrehozásával újra engedélyezték a „burkolt” magánmérnöki tevékenységet. Ez a fajta munkalehetőség azonban 1961-ben ismét megszűnt.

Ezek a felsorolt egyesületek, csoportok jórészt anyagi érdekvédelmet szolgáltak, társadalmi elismertség és szaktudás bővítési eredményei igen csekélyek voltak.

A kartográfia művelői az 1872-ben megalakult Magyar Földrajzi Társaság keretei között fejtették ki értékes munkásságot. Első alelnöke a katonatérképész *Tóth Ágoston* volt, titkára *Berecz Antal*, aki szintén igen sokat tett a Földrajzi Társaság alapítási célja, a tudományos ismeretek népszerűsítése, a hazai földrajzi ismeretek feltárása és összehangolása érdekében. 1873-tól napjainkig jelenik meg szakmai lapjuk, a Földrajzi Közlemények, amely számos kartográfiai cikket is közread. A Társaság vezetői között később is számos térképészt találunk: *Cholnoky Jenő, Lóczy Lajos, Thirring Gusztáv, Kogutowicz Manó és Kogutowicz Károly* után *Radó Sándort, Füsi Lajost, Papp-Váry Árpádot*.

Gyökeres gazdasági és társadalmi változások következtek be a vesztes második világháború után. Nemcsak a szerveződések életében jöttek nehéz idők, de az egyes tagokra, a (közalkalmazott) földmérőkre és katonatérképészekre is nehéz idők vártak. Többen közülük rendkívül hátrányos helyzetbe kerültek, pl. az igazoló bizottsági felülvizsgálat (1945), a vagyontól való megfosztás, a nyugdíj-megvonás, a kitelepítés (1950) miatt. Az események később pedig folytatódtak az állásvesztéssel, az egyetemi felvételek megtagadásával, a kényszerű részvétellel a termelőszövetkezetek kialakításában (1952-1956) stb. Voltak azonban megértő, igazságszerető, segítőkész kollégák, akik munkát szereztek a hazatért hadifoglyoknak, az állástalan mérnököknek és technikusoknak, pl. a földosztásnál. A pártállam kialakítása során az akadálnak vélt, nem minden, de na-

gyon sok korábban működő egyesületet, szervezetet a belügyminiszter rendeletileg feloszlattott (1949). Egyedül a szakszervezetek működhettek, azok is többnyire csak névlegesen, pártirányítás alatt.

A magyar geodézia és kartográfia szervesen illeszkedett bele az ország történelmének igen változatos alakulásába. E szakterületen is fontos érdekvédelmi és tudományos igények érlelődtek és fogalmazódtak meg. Az itt munkálkodók tevékenysége, vállalkozói törekvései, egyesületi összefogása és szakmaszeretete olyan eredmények eléréséhez vezetett, amik jó alapot teremtettek a társadalmi elvárások teljesítéséhez és a szakma későbbi kibontakozásához.

Irodalomjegyzék

- Antalfy Andor (1934): A magyar állami földmérés – Térképészeti Közlöny 3. melléklet 9-51. old.
- Balázs László – Raum Frigyes: Tények és emlékek a magyar földmérés szervezetéről és tevékenységéről – GK 1983. 2., 4. és 6. számai és 1984. 2., 5., 6. számai
- Bod Emil (1982): A magyar asztrogeodézia rövid története 1730-tól napjainkig – GK 5. sz.
- Homoródi Lajos (1963): A geodézia tudományának helyzete és fejlődésének iránya – GK 2. sz. 110-114. old.
- Huszár István – Montskó Lajos (1988): Százéves a nadapi alappont – GK 6. sz. 465-466. old.
- Irmédi-Molnár László (1945): A Térképészeti Intézet 25 éve – Földrajzi Zsebkönyv 52. old.
- Karsay Ferenc (2005): A magyar geodézia szakmatörténetének elmúlt negyedszázada – GK 3. sz. 17-25. old.
- Lukács Tibor (2003): Rövid visszapillantás Magyarország vízszintes felsőrendű háromszögelési hálózataira – GK 9. sz. 25-29. old.
- Nádasdi Tamás (2000): Tagosítások és birtokrendezés Magyarországon a XIX. század közepétől 1956-ig – Studium, Nyíregyháza.
- Pachhofer Vilmos (1937): A volt osztrák-magyar monarchia katonai geodéziai munkáinak történeti áttekintése – Térképészeti Közlöny IV. kt. 3-4. sz. 202-225. old.
- Rédey István (1966): A geodézia története – Egyetemi jegyzet Bp.
- Regőczy Emil (1953): Száz esztendő – Földméréstani Közlemények 5. évf. 187-189. old.
- Székely Domokos (1970): A Magyar Fotogrammetriai Társaság működése – GK 1. sz. 56-59. old.
- Szent-Iványi György (1951): II. József kataszteri felmérési utasítása – Földméréstani Közlemények 3. évf. 129-136. old.

2. A GEODÉZIAI ÉS KARTOGRÁFIAI EGYESÜLET MEGALAKULÁSA (Emlékek és tapasztalatok)

Írta: Raum Frigyes

Félévszázaddal ezelőtt 1956. április 20-án volt a Geodéziai és Kartográfiai Egyesület hivatalos alakuló közgyűlése. Jogosan teszik fel sokan a kérdést, hogy mi volt az oka, mivel lehet ezt magyarázni, hogy egy olyan szakterületnek, ami mindig aktív szerepet vitt a közéletben, több mint egy évtizeden át miért nem volt semmi összefogó társadalmi szervezete? Mi volt az oka, hogy a Mérnök Egylet Geodéziai Szakosztálya és a Fotogrammetriai Társaság nem folytathatták munkásságukat, vagy miért nem alakulhattak meg újra, hiszen ezek olyan szervezetek voltak, amelyek hazai és nemzetközi elismerést értek el? A kérdésekre adható rövid válasz az lehet, hogy sajnos a körülmények a magyar földmérők és térképészek számára nem voltak kedvezőek. Az elődszervezetek megszűnése is ilyen okokra vezethető vissza.

Az Egyesület elődszervezetei

A Magyar Mérnök és Építész Egylet 1867. május 20-án alakult, amikor a Béctől való különválás ezt lehetővé tette. Egyidejűleg jött létre az Egylet Földmérészeti Szakosztálya is, titkára az induláskor *Kruspér István* professzor volt. A szakosztály neve 1897-től Geodéziai Szakosztály, és a vezetője ekkor *Bodola Lajos* professzor lett. A szakosztály utolsó közgyűlését 1941. március 28-án tartották. Az elnöke ekkor *Hazay István*, titkára *Homoródi Lajos* volt. Az utolsó híreket a szakosztályról 1943-ban hallottuk, de a háborús események miatt a szakosztály végérvényesen megszűnt. A világháború után 1945-ben az új kormány a Mérnök Egyletet feloszlatta, és így a Geodéziai Szakosztály is megszűnt.

A magyar fotogramméterek számára – az osztrákokkal közös, mintegy harminc éves működés után elég sokára, – csak 1929. április 7-én alakult meg az önálló Magyar Fotogrammetriai Társaság, amelynek az elnöke végig *Oltay Károly* professzor volt. A közeledő háborús események miatt a Budapestre tervezett Nemzetközi Fotogrammetriai Kongresszus is elmaradt, és a Társaság utolsó ülését 1941. április 20-án megtartva, működését a továbbiakban már megszüntnek tekintették. Mindezekből következett, hogy 1945-ben a háborús események után a magyar földmérésnek és térképészetnek társadalmi összetartozást szorgalmazó szervezete nem volt.

Az Egyesület megalakulásának előzményei

A háborús események befejeztével nem csak az ország, a magyar földmérés is romokban hevert. Nehéz volt rendezni a sorokat, pedig rövidesen sürgős földmérési jellegű feladatok vártak a szakterületre. Az egyesület esetleges megalakítására nem gondolha-

tott senki. Ennek oka, a gazdasági helyzet mellett, elsősorban a társadalmi feltételek hiánya volt. *Oltay Károly* professzor, aki eddig ezeknek a szakmai tevékenységeknek a szellemi vezetőjeként szerepelt, nem volt abban a helyzetben, hogy az újjászervezést kezdeményezhette volna. Az Állami Földmérés több vezetője hiányzott, hadifogság és egyéb okokból. A földmérési szervezetet rövidesen teljesen leköttették az aktuális és sürgősnek ítélt feladatok. Ezekben az években még a háromszögölők is a földreformban és a házhelyosztásokon dolgoztak. Majd következtek a tagosítások, ami szintén leköttette a földmérők teljes erejét. Nem volt ekkor senki, aki a kezdeményezés élére állhatott volna.

Akadtak mégis, akik úgy vélték, hogy megtalálták az összefogás lehetőségét egy olyan szervezetben, amit majd az új hatóság is jó néven vesz. Dunántúlon még folytak a harcok, amikor 1945. január 18-án megalakult a Magyar Mérnökök és Technikusok Szabad Szakszervezete. A szervezők 1946-ban úgy gondolták, hogy ennek keretében lehetőség lesz a földmérők összefogására, és a szakszervezet keretében megalakították a Geodéziai Szakosztályt. Ennek elnöke *Murányi Tamás*, titkára *Jakab Sándor* lett, két olyan magán mérnök, aki a Mérnök Egyletben és a Fotogrammetriai Társaságban is aktív szerepet vállalt. (Az államosítások során mindketten az UVATERV-hez kerültek vezető munkakörbe.) Az induláskor úgy nézett ki, hogy ezzel pótolni lehet a feloszlott szervezetek munkásságát.

A szakszervezet székházában, a Szalay utcában el is kezdődtek az előadások és a vita sorozatok. A vitatott témák közül a geodéziai díjszabások rendjére, az úttervezések geodéziai előírásaira, a polgári tagosítások tanfolyamaira emlékszem. (Ekkor még folytatták Borsod és Szabolcs megyében a háború előtt indított polgári tagosításokat.) Ebben az időben már több magánmérnöki iroda ismét dolgozott az *Oltay Károly* professzor által vezetett budapesti újfelmérésen. Az volt az elképzelés, hogy rövidesen nagy városrendezési munkák fognak indulni, és ezt elősegítendő sürgős ütemben kell elkészíteni a pesti oldal egyszerűsített térkép sorozatát. Ebből a célból nagy erővel indult meg a sokszöghálózat kiépítése és az úgynevezett egyszerűsített felmérés. A Mérnök Szakszervezet Geodéziai Szakosztálya vállalta a magánmérnöki irodák koordinálását és a munkafeladatok szétosztását a vállalkozók között. A szétosztás rendjének a kidolgozása nagy részben *Hajnal Sándor* mérnök önkéntes munkája volt.

Az indulás lelkes volt, de a lehetőség nem tartott sokáig. Kifogás merült fel az értelmiség, különösen a műszaki értelmiségi dolgozók külön szakszervezeti szervezésére, és végül, 1948. augusztus 7-én a Mérnökök és Technikusok Szabad Szakszervezetének a feloszlását hivatalosan is kihírdették.

Közben teltek az évek, és felmerült a szükségessége egy olyan szervezetnek, amelyik összefogja a régebbi és a még meglévő műszaki egyesületeket, és amely részben pótolhatja a megszüntetett Mérnök Egyletet. Ebből a célból alakult meg 1949. június 29-én a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége, a MTESZ. Több régi egyesület még életre kelthető volt, a hozzánk közelállók közül például a Bányászati és Kohászati Egyesület (1892-ben alakult), az Erdészeti Egyesület (1866), a Magyar Földtani Társulat (1848), Magyar Hidrológiai Társaság (1917), Bolyai János Társaság (1891) és még több más ipari, műszaki egyesület, amelyek újjáalakultak, és fokozatosan bekapcsolódtak a MTESZ szervezetébe. Alakult néhány új egyesület is. A földmérés területén sajnos erre még nem volt lehetőség, pedig az igények egyre erősebben jelentkeztek.

Magánbeszélgetésekben mindenki sürgette az egyesület megalakítását, de mindenki

azt várta, hogy más legyen a kezdeményező. Utólag már nem lehet megállapítani, hogy indokolt volt-e a túlzott óvatosság, mindenestre azokban az években ilyen volt a társadalmi légkör. Én csak azt tudom, hogy nem volt egyetlenegy szakember sem, aki ne vette volna örömmel és egyetértéssel az egyesület alakításának a kezdeményezését. A legfőbb egyetértők a volt Háromszögelési Hivatal tagjai voltak. Ez természetes is, hiszen a volt Mérnök Egyletben is ők voltak a legaktívabbak.

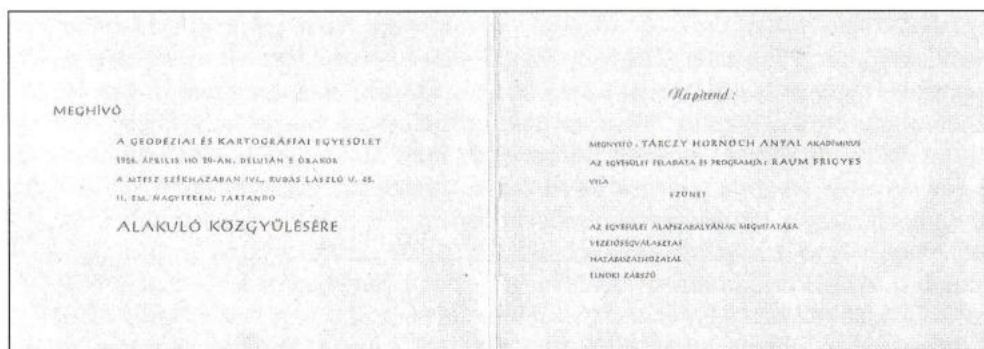
Előnyös változások történtek 1949 végén és az 50-es évek elején, amikor az Állami Földmérés szervezete megerősödött. Létrejöttek a földmérési- térképészeti vállalatok, és Sopronban is megindult az önálló földmérő mérnök képzés. Döntő lépés volt, amikor *Tárczy-Hornoch Antal* professzor bekapcsolódott az egyesületi kezdeményezésekbe. Az ő közreműködése, tekintélye sokat segített az akkoriban még szükséges hozzájárulások megszerzésében, és ugyancsak az ő közbenjárására fogadta el a MTESZ, hogy önálló egyesület alakulhasson, amelyhez az ÁFTH is hathatós támogatást nyújtott. Addig az volt a MTESZ vezetőinek véleménye, hogy ne önálló egyesület, hanem egy földmérési szakosztály alakuljon valamelyik, már meglévő társaság keretén belül. Végül is minden elrendeződött, és közel két éves előkészítő, szervezőmunka eredményeként, valamint az előzetes belépési nyilatkozatok összegyűjtése után ki lehetett tűzni az alakuló közgyűlés időpontját.

A szakma számottevő köreiből egyébként az Egyesület megalakításával kapcsolatban teljes volt az egyetértés. Az előzetes belépési nyilatkozatokat kitöltő 940 alapító tag között ott találjuk a magyar geodézia és térképészet minden számottevő akkori tagjának a nevét. Ilyen bizakodó előjelek között lehetett 1956. április 20-ra a MTESZ akkori székházába az alakuló ülést összehívni.

A Geodéziai és Kartográfiai Egyesület megalakulása

A Geodéziai és Kartográfiai Egyesület (a továbbiakban: Egyesület) alakuló ülése lelkes hangulatban zajlott. A felszólalók sok jó javaslatot tettek, amelyeknek az elfogadásával sikeresen beindulhatott az egyesületi élet. A lapunkban közzétett fontosabb javaslatokat ellenőrizve megállapíthatjuk, hogy azokat az Egyesület vezetősége elfogadta és teljesítette.

A közgyűlés elfogadta az előterjesztett alapszabályt és munkaprogramot, majd megválasztotta az Egyesület első vezetőit. Elnöknek *Váhl Miklóst* az ÁFTH elnökét, társel-

Az alakuló ülést meghívója

nőknek Hajnal Sándort és Tárczy-Hornoch Antalt, alelnökként Rédey Istvánt és Sébor Jánost választotta. Az Egyesület főtitkára Raum Frigyes, helyettese Lippich László lett. A közgyűlés hangulatára jellemző dr. Regőczy Emil üdvözlő cikke a lapunkban, amelyet a következő szavakkal zárt: „Örömmel üdvözljük a Geodéziai és Kartográfiai Egyesület megalakulását, bizalommal tekintünk megalakulása elé, és reméljük, mindnyájunkat támogatni fog jövőt munkáló erőnk kifejtésében.” A következő napon dr. Valkó Endre, a MTESZ akkori főtitkára a következő szavakkal fogadott: „Igazatok volt, ilyen lelkes társaságnak indokolt az önálló egyesület.”

A közgyűlésen elfogadott alapszabály az Egyesület feladatát röviden a következőkben határozta meg:

„Az Egyesület célja megszervezni a tagság társadalmi munkáját a geodéziai és térképészeti tudományágak fejlődésének előmozdítására. Bevonja a geodézia és kartográfia különböző területén dolgozó földmérő és térképész mérnököket, technikusokat a tudományág fejlesztését szolgáló műszaki és tudományos feladatok megoldásába.”

Az alapszabályban leírtaknak és a felszólalásoknak megfelelően haladéktalanul megindult az egyesületi élet, és meglegekedettséggel tapasztalhattuk, hogy a 940 alapító tag aláírása nemcsak egy formai gesztus volt, mindenki segítette az egyesületi munkát és a szükséges összefogást. Májusban már voltak előadások, megalakultak a szakosztályok és megkezdődött a vidéki szervezés is.

Amikor az Egyesület megalakításának történetében a magyar geodéták sikeres összefogását említjük, ki kell egészítenünk azzal, hogy az valóban minden földmérő és térképész együttműködése volt függetlenül attól, hogy hol volt a munkahelye. Természetes, hogy a szervezésben az Állami Földmérés tagjai voltak a többségben, mint a legnagyobb és legtekintélyesebb szervezet, de ott voltak az építőipar, a vízgazdálkodás, a mezőgazdaság, a városépítések és más területek geodétái is. A szervezésben, majd a vezetésben, az aktív munkában egyöntetűen részt vett minden földmérő és térképész, legyen az útépítés, vagy oktatási intézmény, esetleg egy-egy múzeum vagy más hivatal a munkahelye.

Az Egyesület első évei

Az 1956-os forradalom hatása

Az alakuló közgyűlés után fél évvel 1956. október 23-án kitört a forradalom, ami az Egyesület tagságát is több oldalról érintette. Az akkori munkarend szerint októberben a terepi mérések még teljes erővel folytak, így többekkel megszakadt a kapcsolatunk. Voltak, akiknek a sorsát csak később ismertük meg, amelyek között egy tragikus esemény is volt. Feles Antal mérnök az Alföldön, egy mellékúton állt a műszere mellett, amikor egy szovjet katonai jármű elsodorta és megállás nélkül rohant tovább. Feles Antal néhány nap múlva a kórházban belehalt sérülésébe, amiről mi csak jóval később kaptunk hírt. Az akkori körülményeknek megfelelően lapunkban csak röviden, a következőkkel emlékeztek az eseményre: „hivatali kötelességén túlmenően vállalt feladat teljesítése közben érte a baleset.” (GK. 1956-4. szám). A forradalmi harcok során két tag-

társunk lakóházában keletkezett nagymértékű károsodás. Az Egyesületnek sikerült számukra anyagi segítséget találni.

A forradalom leverése után *Váhl Miklóst*, az ÁFTH elnökét a kormány 1956. december 12-én azonnali hatállyal felmentette állásából, és ő, később az egyesületi elnökségről is lemondott. Ezek miatt 1957. április 10-én egy rendkívüli ülést kellett tartani, ahol *dr. Tárczy-Hornoch Antal* akadémiust választották meg az Egyesület elnökévé.

A forradalom az Egyesület tagjainak nagyobb részét különböző módon érintette. Voltak, akik elvesztették állásukat, és voltak, akiket különböző sérelmek érték, de mindezekről csak később szereztünk tudomást. A magyar földmérők közül mintegy 200-an – ebből egyesületi tag kb. 140, alapító tag 76 volt – arra kényszerültek, hogy elhagyják az országot. Többen közülük távoli országba, a tengeren túlra kerültek. Igyekezünk velük a kapcsolatot továbbra is fenntartani, és volt, akivel a kapcsolatunk évekig megmaradt, ha lehetett a lapunkat is rendszeresen megkapták.

A forradalom következményeként – az Egyesület kezdeményezésére és az ÁFTH javaslatára – a kormány kiadta a 46/1957. számú rendeletet, aminek az volt a célja, hogy egyszerűsített eljárással mielőbb valami rendet tegyen az ingatlan-nyilvántartásban. Ez megnyugtató volt a parasztság számára, és a hirtelen munkanélkülivé vált intézményeknek is munkát adott. Ez a rendelkezés jó két évig volt érvényben. A költségek egy részét az érdekelt gazdák fizették. Két év alatt 567 községben 3.114.517 kataszteri hold nagyságú terület térképe került felújításra, és 1279 földmérőnek adott átmenetileg munkát.

Az egyesületi javaslat, aminek eredménye az úgynevezett 46-os rendelet lett, történelmi értékű kezdeményezésnek tekinthető. Lényegében ez indította el a következő évtizedekben végzett hatalmas kataszteri térképfelújítási és ingatlan-nyilvántartás rendezési munkálatokat.

A magyar földmérők társadalmát érintette az is, hogy átmenetileg lehetőség nyílt a korlátozott magánmérnöki tevékenységre. A politikai vezetők kénytelenek voltak szélesebb körben engedélyezni a földmérő munkaközösségek működését. A 20-25 munkaközösség vezetői közül többen az Egyesület alapító tagjai voltak. A munkaközösségek alakulásuk után rövidesen egyesületi jogi tagok lettek. Részt vettek a 46-os térképfelújítási munkákban is, de tevékenységüket a kormány 1961-ben véglegesen megszüntette.

Az első évek eredményei

Az Egyesület megalakulása után néhány hónappal (1956. szeptember 18-21.) volt a magyar kataszteri felmérés 100 éves évfordulójának a megünneplése. Ebből az alkalomból az ÁFTH, a Magyar Tudományos Akadémia támogatásával nemzetközi részvételű konferenciát és kiállítást rendezett. Az Egyesület ugyan nem volt e konferencia rendezője, mégis szóvá kell, hogy tegyük, mivel jelentős eseményt jelentett az egyesületi élet megindításában is. A magyar geodéziának is fontos eseménye volt, mert nagy volt a nemzetközi érdeklődés az új alaphálózati mérések, az úgynevezett „magyar módszer” iránt. Alkalom volt ekkor arra is, hogy a Gellért-hegyen bemutassunk egy Illés gúla gyors felépítését. Úgy is tekinthetjük, hogy ez a konferencia volt az Egyesület nemzetközi kapcsolatainak az elindítója. A lengyel és az osztrák vendégek, – akik a Nemzetközi Földmérő Szövetségnek, a FIG-nek a vezetésében is részt vettek –, szóvá tették, hogy a ma-

*A GKE felvétele a FIG-be. Krakkó 1959. szeptember 4–7. FIG "Comitet Permanent" ülése.
Középen balról jobbra: Raum Frigyes főtitkár, Tárczy-Hornoch Antal elnök, Homoródi Lajos társelnök,
Szörényi János*

gyar geodétáknak is ott a helyük a FIG-ben. A gyorsabb belépés könnyítésére ígért segítséget be is tartották, és 1958-ban már részt vehettünk a FIG hágai Állandó Bizottsági ülésén, majd a következő évben (1959. szeptember 3-14.) Krakkóban a nemzetközi szervezetnek teljes jogú tagjai lettünk.

A lelkes hangulatú időszakot úgy említettük, hogy az Egyesület haladéktalanul elkezdte tevékenységét. Ez így igaz, de bármennyire is gondos volt a felkészülés, maradtak azért még megoldásra váró feladatok. Ilyen volt például az Egyesület elhelyezésének gondja. Az előadásokat az ÁFTH vagy az UVATERV tanácstermében tartottuk. Megbeszélésekre rendszerint az ÁFTH elnökének szobájában került sor. Az első évben az Egyesület főtitkárának az aktatáskájában volt az irattár, és *Jáky Rezső* kollégánk táskájában hordozta a tagnyilvántartási lapokat. Az elhelyezés végül is szerencsésen megoldódott, amikor 1957. év közepe táján a MTESZ megkapta a volt Tőzsde Palota (Szabadság tér 17.) egy részét. Több egyesület kapott itt elhelyezést. Az Egyesület a második emeleten kapott irodahelyiséget, előadótermet és egy kis raktárszobát. Kellemes, jó elhelyezés volt nemcsak az épület, hanem a városközponti helye miatt is, de sajnos ez nem tartott örökké. A földszinten lévő társbérlnők, a Magyar Televízió fokozatosan igényt tartott az egész épületre, és így a MTESZ egyesületek 1968-ig más-más helyre kerültek. Az Egyesület a BGTV által kiűrtett Anker közben kapott elhelyezést.

A megalakulás utáni kezdeti időszak eseményeivel kapcsolatban elmondhatjuk, hogy 1-2 év alatt minden akadály megszűnt, a működési lehetőségek kialakultak, és az Egyesület kezdett élni ezekkel a lehetőségekkel. Sikeres volt a további tagtoborzás, és sikeres volt a jogi tag hálózat kialakulása is, ami biztosította az Egyesület anyagi feltételeit. Rövid időn belül megalakultak a szakosztályok, a vidéki csoportok és kialakult a ma már megszokott működési rend. Nem nagy esemény, de jellemző a kezdeti lelkes hangulatra, hogy 1957-ben már elkészült az Egyesület 1958-as évi zsebnaptára, az Egyesület első

kiadványa, amit a tagok teljesen díjtalanul kaptak meg azért, mert előállítása sem került pénzbe. A nyomdai munkát is díjtalanul kaptuk a Nyomdaipari Egyesület jóvoltából.

A megalakulás körülményeire és az egyesületi élet első éveire visszatekintve nem lehet elfeledkezni arról, hogy azóta sokat változott a világ és azon belül a geodézia és a térképészet körülményei is. Mi sem voltunk egy sziget a magyar életben, ennek gazdasági és társadalmi körülményei ránk is hatottak. Nemcsak a munkafeltételek, az új technikai eszközök, hanem a földmérők előtt jelentkező feladatok is változtak. A geodéziai alapmunkák mellett hatalmas, akkor sürgősnek ítélt földrendezések, tagosítások, telepítések stb. munkákban is részt kellett vennünk. Mindezekből következik, hogy az egyesületi programokat is ezekhez a feladatokhoz kellett igazítani. Az aktuális feladatok és a technológiai fejlődés eredményei tükröződtek a konferenciák, előadások, kiállítások programjában. Nem feledhetjük azt sem, hogy az évtizedek alatt nem csak a technológiai feltételek, hanem a társadalmi körülmények is változtak. Ezért lehetséges, hogy megemlítek néhány olyan egyesületi eseményt, vagy törekvést, amely ma talán indokolatlannak tűnik, de ötven évvel ezelőtt arra a földmérésnek és a földmérőknek szükségük volt.

A magyar földmérés és térképészet szervezetén belül az Egyesület nem volt egy teljesen különálló intézmény. Az összetartozás nem csak a jogi tagok anyagi támogatásában jelentkezett, az együttműködés az intézetekkel, vállalatokkal, egyetemekkel ennél sokkal többoldalúbb volt. Jelentkezett ez a konferenciák, a kiállítások, stb. közös rendezésében, valamint nyomon követhető több kiadványunk szerkesztésénél, és kiadásánál is. Van olyan kiadványunk, ami ilyen együttműködés nélkül meg sem jelenhetett volna, és amit annak idején közös sikerként tartottunk számon.

Az egyesületi taglétszám növekedésével szaporodtak az események is, az előadások, konferenciák, bizottsági tanácskozások stb. A leggyorsabban növekvő vidéki csoport a pécsi csoport volt. *Poronyi Zoltán* kezdeményezésére 1957. augusztus 18-a és 20-a között került megrendezésre Pécsen az első vándorgyűlés. *Regőczy Emil*, az Egyesület társelnöke megnyitó beszédében rámutatott arra, hogy „Nagy Lajos királyunk, 1367-ben Pécsen alapította annak az egyetemnek az őseit, amelynek vendégszeretetét élvezzük”. Természetes, hogy a vándorgyűlés fő feladatként tartalmazott szakmai programokat, de céljának megfelelően attól eltérő eseményeket is. A vándorgyűlés egyúttal egy társadalmi összefogásnak is számított, ami alkalom az ismerkedésre, az összefogás erősítésére. Milyen jó, hogy ötven év után is megőriztük ezt a szándékot.

A sikeresen indult egyesületi élet első évét említve, meg kell emlékezni néhány olyan eseményről is, ami ilyen formában ugyancsak nem szerepel az alapszabályban, de az egyesületi tevékenységhez szigorúan hozzátartozott.

Ma már mindenki oda utazik, ahová akar, és ott szerzi be további ismereteit, ahol azt jónak látja. Az 50-es években ez nem volt így, a külföldi utazást és a külföldi kapcsolatokat nem csak az anyagiak, hanem más is korlátozta. Az Egyesület ezért úgy tartotta, hogy az ablaknyitás érdekében a nemzetközi kapcsolatokat több oldalról és több részben kell kiépíteni. Valószínű, hogy ez a törekvésünk sikeres volt, mert a MTESZ-ben az lett a vélemény, hogy a GKE-nek vannak a legjobb nemzetközi kapcsolatai.

Egy másik kérdés, aminek az okát a mai ember ugyancsak nem tudná megérteni, hogy az Egyesület miért hangoztatta olyan kitartóan, hogy az egyesületi szereplésben nem számít a főnök és a beosztott közötti különbség. Abban az időben ennek azért volt értelme, mert előfordultak olyan esetek, hogy a vezető szakmailag nem a legképzettebb volt, aki esetleg nem is volt földmérő szakember, hanem idegen területről érkezett.

Irmédi Molnár
László

Volt, akinek az akkori körülmények között még biztonságot is jelentett az egyesületi szakmai aktivitás és értékelés.

Az Egyesület feladata az elődeink munkásságának és a történelmi értékű emlékeinek a megbecsülése. Ezen a téren az Egyesületnek kezdeményező feladata csak részben volt, mivel több kiváló geodéta és térképész értékes munkássága ezen a téren már közismert volt. A határozott kiállás ezek mellett azért mégis indokolt volt, mert akadt, akinek más volt a véleménye. Így történhetett például, hogy Irmédi-Molnár László professzornak egy Tóth Ágostonról írt cikkének közlését azzal utasíthatták el, hogy „menekülés a múltba a ragyogó jelen elől”. Hát ilyesmi is megtörtént!

Ugyancsak nem egyesületi feladat volt az oktatás, mégis több tanfolyamot kezdeményeztünk és szerveztünk. A nagytömegű sürgős földmérési feladatok idejében többen kerültek a földmérés szervezetébe megfelelő alapismeretek nélkül. Annak érdekében, hogy továbbra is megmaradhassanak a munkahelyükön, hosszabb-rövidebb idejű, a szaktudásukat kiegészítő tanfolyamokat szerveztünk.

Nem szerepel továbbá az egyesületi alapszabályban a magyar geodéziai műszergyártás üzleti érdekeinek a támogatása. Visszatekintve a történetekre, az első évtől kezdve folyamatosan szükségesnek éreztük az együttműködést a műszergyártókkal. A magyar műszerek is megjelentek hazai és a nemzetközi kiállításokon, és bemutatásuk sikeres volt.

Röviden összefoglalva az Egyesület ötven évvel ezelőtti megalakulásának körülményeit, elfeledve az akkori gondokat, a tragikus eseményeket, csak a szépre, az idősebbek és a fiatalok összefogására, az Egyesület első sikereire gondolva emlékezem vissza az egykori történetekre.

Az Egyesület alapító tagjai közül, akik ma is a körünkben vannak:

Dr. Balázs László

Baló István

Balogh Attila

Dr. Biró Péter

Blahó Imre

Dr. Bod Emil

Bolcsek György

Csáti Ernő

Dalmadi Ernő

Domokos György

Dusnoki Sándor

Ernyey István

Fekete István

Feles László

Fédl Ferenc

Dr. Forgács István

Dr. Fűr Mihály

Dr. Gebry János

Gellai István

Gócza Attila

Dr. Horváth Kálmán

Jagasics Béla

Dr. Joó István

Kacserka Tibor

Dr. Karsay Ferenc

Dr. Katona Sándor

Dr. Kovács Béla

Luchezi Sándor

Dr. Lukács Tibor

Maróti Ferenc

Dr. Molnár Kálmánné

Dr. Nagy Jenő

Nagy Lajos

Nagy Pál Jenőné

Neher Tibor

Németh Ferenc

Paczolai Balázs

Dr. Papp Lajos

Péter Sándor

Rakovszky István

Raum Frigyes

Rónai Béla

Salyámosi Tibor

Dr. Sipos Sándor

Somló József

Staudinger Jánosné

Dr. Strenk Tamás

Dr. Szádeczky-Kardos

Gyula

Dr. Szilvássy Sándor

Szombath István

Tihanyi István

Vagács Géza

Ujpál József

3. AZ EGYESÜLETI ÉLET FONTOSABB ESEMÉNYEI A MEGALAKULÁSTÓL NAPJAINKIG

Írta: Zsámboki Sándor és Bartos Ferenc

Az Egyesület megalakulása egy hosszú előkészítő munka végére tett pontot azzal, hogy több éves szünet után a földmérési és térképészeti szakemberek számára egy szakmai-társadalmi fórumot hozott létre. Az a tény, hogy a belépést több mint nyolcszázan írták alá, azt mutatja, hogy az Egyesület megalakulását igen nagy várakozás előzte meg, és az alapító tagság nagy reményeket fűzött a szervezet várható tevékenységéhez. Ez a várakozás megmutatkozott többek között abban is, hogy Raum Frigyes a leendő főtitkár programjának ismertetője után 18 hozzászólás hangzott el, amelyek szakmai és szervezeti kérdéseket, javaslatokat vetettek fel.

Az egyesületi munka kezdeti eredményei

A megalakulás után a vezetőség rövidesen megkezdte tevékenységét. Egy évtized kényeszerű mulasztásait kellett minél gyorsabban pótolni, különösen szervezeti téren.

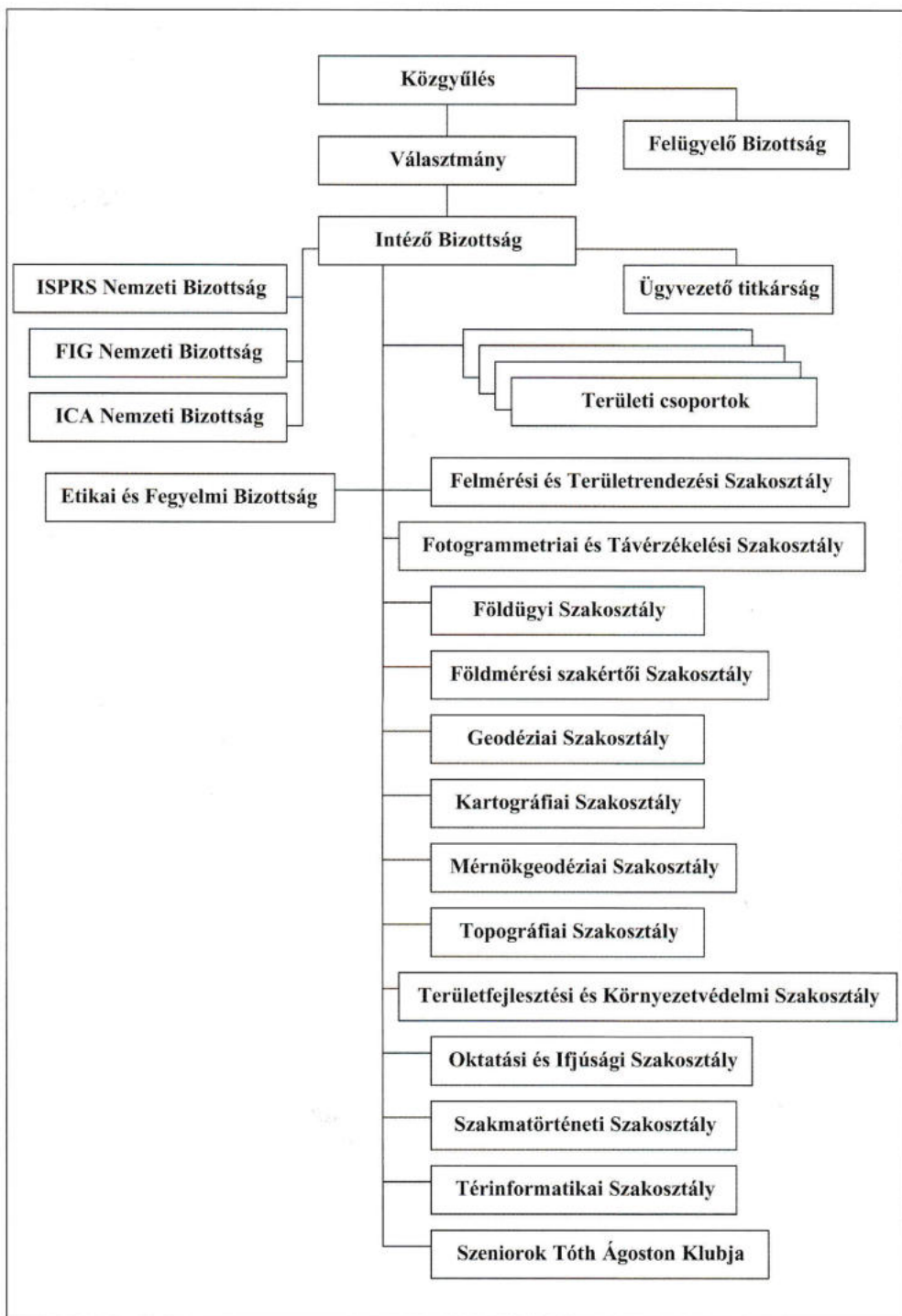
A szakosztályok megszervezése

Az első alapszabály három szakosztály: a Geodéziai, a Fotogrammetriai és topográfiai, valamint a Kartográfiai szakosztály megalakítását írta elő. A szakosztályok több előadást szerveztek, amelyek közül az első még 50 év távlatából is érdekesnek tűnnek, és – többek között – a következő témákkal foglalkoztak:

A heluáni Nílus híd geodéziai munkái, a 2. Katonai felmérés, az újabb térképvetületek, valamint a természetes színezésű térkép problémái.

A továbbiakban sorra alakultak az újabb szakosztályok. 1959-ben ketté vált a Fotogrammetriai és a Topográfiai szakosztály, 1962-ben létrejött a Mérnökgeodéziai, a Földnyilvántartási szakosztály, majd 1969-ben a Földmérési és területrendezési, a Földmérési szakértői, valamint – figyelemmel a megalakult földhivatalok szervezeti felépítésére – a Földvédelmi és földértékelési szakosztály.

A szakosztályok mellett – esetenként azokon belül – számos operatív- és szakbizottság is létrejött. Ezek tevékenysége részben több szakosztályt is érintett, részben pedig idősebb, fontos problémák megoldását tűzte ki célul. Az előbbire példa az Ifjúsági, a Műszer, a Szakmatörténeti, a Jogügyi, és a Közgazdasági bizottság, valamint a nyugdíjas tagtársainkat összefogó „Tóth Ágoston szenior klub”. Az utóbbira a Környezetvédelmi, a Műemlék fotogrammetriai, a Fotóinterpretációs, az Automatizálási, és a Kozmikus geodéziai bizottság szolgál példaként. Néhány bizottság a későbbiekben – a kitűzött cél teljesítése után – beszüntette tevékenységét, vagy beolvadt az öt létrehozó szakosztályba. Több bizottság, mint szakosztály ugyanakkor ma is működik (pl. Ifjúsági, a Szakmatörténeti).

A 2006-os szervezeti felépítés

A szakosztályok és bizottságok folyamatos fejlődésével alakult ki az Egyesület működésének egyik jelentős formája, amely jelenleg is meghatározza társaságunk szakmai tevékenységét. A ma működő szakosztályok és bizottságok a következők:

Felmérési és Területrendezési
Fotogrammetriai és Távérzékelési
Földügyi
Földmérési szakértői
Geodéziai
Kartográfiai
Mérnökgeodéziai
Topográfiai
Területfejlesztési és Környezetvédelmi
Oktatási és Ifjúsági
Szakmatörténeti
Térinformatikai
Szeniorok „Tóth Ágoston” Klubja

A területi csoportok megalakulása

Az egyesületi élet gyors megindulásának, a tagság és a vezetőség aktivitásának kiemelkedően látványos formája a vidéki tagság lelkes szerveződése volt. A megalakulást követően, 1957-től sorra jöttek létre a területi csoportok.

1957.	Pécs
1958.	Miskolc, Sopron, Szolnok, Győr
1959.	Szeged, Szombathely
1962.	Debrecen
1964.	Székesfehérvár, Nyíregyháza
1965.	Eger, Balassagyarmat, Baja
1966.	Békéscsaba
1968.	Kecskemét
1970.	Keszthely
1971.	Szekszárd
1975.	Veszprém
1976.	Zalaegerszeg
1983.	Kaposvár
1984.	Esztergom
1996.	Pest megyei

Mint látható a csoportok többsége a megyék székhelyén alakult, de találunk példát arra is, hogy egy megyében két csoport működik. (Pl. Győr, Sopron), továbbá arra, hogy a csoport nem a megye székhelyén tevékenykedett (pl. Esztergom, Baja, Keszthely, Balassagyarmat).

A megalakulások ünnepélyes keretek között, az egyesületi vezetőség több tagjának részvételével történtek, akik előadás megtartásával járultak hozzá a közgyűlés napi-rendjéhez.

A területi csoportok aktivitása mindig is számottevő különbséget mutatott és mutat

ma is. Erre utal – többek között – az is, hogy míg 1960-ban a tagság 60%-a budapesti volt, az 1970-es évektől a vidéki tagság volt többségben.

A területi csoportok túlnyomó többsége ma is a megalakulás helyén működik. A bajai és a keszthelyi csoport megszűnt a Nógrád megyei csoport pedig Salgótarjánban tevékenykedik. Munkájukról a továbbiakban részletesebb beszámolót is olvashatunk.

Egyesületi rendezvények

A megalakulást követően szinte azonnal megindult az egyesületi élet. Nagy sikerű geodéziai kongresszus került megrendezésre, mellyel egyidejűleg megrendezésre került az első geodéziai és kartográfiai kiállítás is. Megkezdődtek ősszel a szakmai előadások is, és három előadásra került sor az októberi forradalmat megelőzően. A forradalom leverése után pedig már februárban ismét megkezdődtek az előadások. 1957 tavaszán 11 előadás került különböző témákban megtartásra, és az első ankétot is megrendezték. Még ebben az évben sor került Pécssett az első vándorgyűlésre is, majd 1959-ben volt az első pályázat kiírása, 1960-ban pedig a Kartográfiai konferenciához csatlakozva megtörtént az első térkéпкиállítás, és 1961-től a szakmai tanfolyamok is megindultak.

Egyesületi előadások

A szakosztályok, szakbizottságok és a területi csoportok a későbbiekben önállóan is ismertetik a szakmai előadásokkal kapcsolatos tevékenységüket, néhány jellemző momentumot azonban – a teljesség igénye nélkül – itt is megemlítnék. Köztudott, hogy az Egyesület szakmai előadásait a szakosztályok, valamint az egyes szakbizottságok javasolták, és a főtítkárr irányításával egyeztetették, véglegesítették. A szakmai tevékenység eredményességét egyrészt az előadások számával és látogatottságával, másrészt a témák megválasztásával lehetne jellemezni. Az előadások számáról nincs pontos statisztikánk. Megemlítnék azonban, hogy *Homoródi* professzor 1976-ban, az elnöki beszámolójában az Egyesület elmúlt 20 évre 2750 előadást adott meg, amelyből jelentős számú – több mint a fele – előadás vidéken került megtartásra. Különösen sok előadást szerveztek Sopronban, Baján, Pécssett, és néhány éven át Hódmezővásárhelyen is. Talán 1974-ben került sor a legtöbb előadás megtartására, amikor Budapesten 82, vidéken pedig (15 városban) 121 előadás volt. A későbbiekben már igen körülményes lett volna hasonló adatot összeállítani, mivel lapunk – talán helyhiány miatt – az utóbbi évtizedekben már nem közölte az előadások felsorolását. Áttekintve az utóbbi évek tavaszi-nyári és őszi-téli programfüzeteit Budapesten évente 40-50 előadás hangzik el, amelyből 2-3 ankét jellegű, és ilyenkor egy megadott témakörben több előadás is elhangzik. Kiemelkednek ezek sorából a Topográfiai ankétok – volt, amikor napnak nevezték – amely hosszú évek óta rendszeresen megrendezésre kerül.

Ugyanakkor vidéken jelentősen lecsökkent az előadások száma, bár több helyen is megyei földmérő napot rendeznek, ahol 8-10 előadás hangzik el (pl. Salgótarján, Pécs, Győr). Közel járunk az igazsághoz viszont, amikor az elmúlt 50 év előadásainak statisztikáját a hatezret megközelítő számmal jellemezzük, ide számítva a kongresszusokon, vándorgyűléseken, ankétokon elhangzottakat is.

Az előadások tematikáját tanulmányozva azt látjuk, hogy az Egyesület nem csak le-

hetőséget biztosított a fontosabb témák ismertetésére, hanem a múltban is és jelenleg is kezdeményezően lép fel a szakmai fejlődést elősegítő időszerű problémák, eredmények ismertetése terén. Az előadások tematikájában nyomon követhetjük – a minden-kori gyakorlati kérdések bemutatása mellett – szakmánk fejlődésének főbb irányzatait, a felmérési, feldolgozási eljárások módosulásait.

Az 50-es évek végén és a 60-as évek elején nagy számban találkozunk az új – geodéziai, fotogrammetriai, kartográfiai – műszerek bemutatásával, valamint a termelőszövetkezetek szervezése miatt aktuálissá vált térképhelyesbítési eljárások ismertetésével. Később igen látogatottak voltak azok a rendezvények, amelyek a fotogrammetriának a nagyméretarányú felméréseknél alkalmazott módszereivel foglalkoztak.

A 70-es években „sláger téma” volt a közműfelmérés és térképezés. Jellemző esetenként említhető az egyik közmű témával foglalkozó rendezvény, ahol az Anker közeli előadóterem kicsinek bizonyult. A hallgatóság egy része a folyosón állva hallgatta az előadásokat. Később az automatizálás és az informatika kezdeteit jelentő adatbanki, majd a kozmikus geodéziai témák következtek.

A 70-es évek végén és a 80-as évek elején újabb témakörökkel, a távérzékeléssel és a műholdas helymeghatározással foglalkozó előadásokkal találkozunk. A 90-es évektől napjainkig dominálnak a digitális feldolgozással és az informatikával foglalkozó előadások, ismertetések.

A területi csoportok előadásai részben az időszerű, országos témákról, részben pedig a helyi sajátosságokat tükröző szakmai kérdésekről szóltak. Számos alkalommal hívtak meg szakosztályi, bizottsági előadót egy-egy fontosabb előadás helyi megtartására. A területi csoportoknál bevált az a módszer, hogy az előadást a MTESZ helyi társaságai-val közösen rendezték meg. Talán nem veszik sértésnek a szakosztályok, ha elmondom, hogy a vidéki előadások többsége nagyobb érdeklődést váltott ki, mint a fővárosiak.

Itt kell megemlíkezni az örömdetesen bővülő, területi szakmai napokról is. Jelenleg több megyében is évi rendszerességgel megszervezik a helyi szakmai napot (pl. Baranya, Nógrád, Győr-Sopron).

Az Egyesület jó kapcsolatot teremtett más, rokon szakterületekkel is. Az Egyesület tagjai gyakran tartottak előadást is az ő rendezvényeiken (Pl. Bányászati Egyesület, Neumann János Társaság, stb.).

Vándorgyűlések

A szakosztályok által szervezett előadások mellett a vándorgyűlések, az ott elhangzott előadások jelentették az Egyesület másik, olyan működési formáját, ahol a résztvevők közvetlen tájékoztatást kaptak az időszerű szakmai kérdésekről.

A megalakulást követően már 1957-ben sor került az első vándorgyűlésre. Ezt követően rendszeresen, 1958-tól két évenként, más-más vidéki városban rendeztek vándorgyűlést.

A helyszínek:

1957.	Pécs
1958.	Sopron
1960.	Miskolc
1962.	Szeged
1964.	Debrecen

1967.	Pécs
1969.	Székesfehérvár
1971.	Győr
1973.	Eger
1976.	Szombathely
1978.	Baja
1980.	Eger
1982.	Szarvas
1984.	Nyíregyháza
1986.	Mosonmagyaróvár
1988.	Székesfehérvár
1990.	Kaposvár
1992.	Salgótarján
1994.	Miskolc
1996.	Veszprém
1998.	Békéscsaba
1999.	Pécs
2001.	Szombathely
2003.	Debrecen
2005.	Győr

A vándorgyűlések témái részben a helyi szakmai kérdések köréből, részben pedig a szakterület fontosabb problémái közül kerülnek ki. Egy-egy vándorgyűlés, esetenként már szakmai jelmondatot is kapott, ráirányítva a figyelmet ezzel is az éppen időszerű, legfontosabb szakmai problémára. Ilyen jelmondatok voltak többek között:

A pécsi vándorgyűlés (1999) résztvevői

Aktuális geodéziai és kartográfiai kérdések, Debrecen 1964.
 A közművezetékek és a kataszter problémái, Szombathely 1976.
 Környezet és természetvédelem és a geodézia, Baja 1978.
 A geodézia és kartográfia kapcsolata a mezőgazdasággal, Szarvas 1982.
 Az urbanizáció és a geodézia kapcsolata, Nyíregyháza, 1984.
 Új úton a földmérés és térképészet?, Salgótarján, 1992.
 Kataszter az ezredfordulón, Miskolc 1994.
 A Nemzeti Kataszter, Veszprém 1996.
 A földmérés és térképészet nemzeti programjai, Békéscsaba 1998.
 Az ország leltára a térkép, Szombathely 2001.
 Helyünk Európában, Debrecen, 2003.
 Geoinformatika, digitális földügyi szolgáltatások, Győr 2005.

A vándorgyűlések szerepe, fontossága nem csak a szakmai előadások, kiállítások, stb. megszervezésével jellemezhető. Legalább ilyen jelentőségű az, hogy a rendezvények a földmérési, térképészeti, földügyi szakemberek baráti találkozóját is jelentik. *Homoródi Lajos* professzor – mint az Egyesület akkori elnöke – ennek hangot is adott az 1973. évi egri vándorgyűlésen. A bejelentés sikere, fogadtatása a résztvevők egyetértését mutatta.

A vándorgyűlések programjában mindig szerepelt a rendező város és környéke szakmai, természeti, építészeti nevezetességeivel történő ismerkedés, rövidebb-hosszabb kirándulás. Ezeknek – az esetek többségében – igen nagy sikerük volt.

A vándorgyűlések rendezvényein a helyi, városi és megyei, valamint minisztériumi vezetők is megjelentek, sőt nem egy esetben előadás megtartását is vállalták. Két esetben (1992. Salgótarján, 1994. Miskolc) a szakterületet felügyelő földművelésügyi miniszter is (*Dr. Gergátz Elemér*, *Dr. Szabó János*) fontosnak tartotta a vándorgyűlés megfigyelését és a szakma problémáival történő közvetlen ismerkedést. Mindkét alkalommal előadást is tartottak az időszerű kérdésekről.

Dr. Gergátz Elemér FM miniszter előadást tart a salgótarjáni vándorgyűlésen (1992)

Dr. Szabó János FM miniszter megnyitó előadása a miskolci vándorgyűlésen (1994)

A vándorgyűlések jó hangulatú baráti vacsorával zárultak. Ezeken a múltban a résztvevők az akkori időkre jellemző tiltás ellenére – vagy talán éppen azért – elénekelték a bányász himnuszt és a székely himnuszt is. Nincs tudomásunk arról, hogy ebből bármilyen probléma keletkezett volna.

A vándorgyűlések megszervezése, a rendezvények zökkenőmentes biztosítása nem

A vándorgyűléseken a jó hangulat is „részvevő” volt

kis feladatot rótt az Egyesület területi csoportjára, az egyesületi titkárságra, a helyi földhivatali és vállalkozói intézményeknél dolgozó tagtársainkra. Több esetben segítettek a szervezésben a rokon szakterületeken (pl. erdészeti, vízügyi, stb.) tevékenykedő kollégák is. Minden szervezőt, segítőt elismerés és köszönet illet e helyről is áldozatos munkájukért.

Munkában a titkárság. Balról jobbra: Bartos Ferenc főtitkár, Nagy Mária titkárság-vezető, Kenderes Dóra titkárnő

Kongresszusok, konferenciák

Az Egyesület legjelentősebb rendezvényei a vándorgyűlések mellett a kongresszusok, konferenciák voltak. Áttekintve a Geodézia és Kartográfia szaklapban megjelent híradásokat, beszámolókat megállapítható, hogy az ilyen jellegű jelentős rendezvények elnevezése igen változatos. Ide sorolhatjuk a kongresszus és konferencia elnevezésén túl a jelentősebb tanácskozásokat, szimpóziumokat, és egyes „napokat” (például kozmikus geodéziai napok, osztrák geodéziai napok, stb.). Ezek olyan jelentős rendezvények voltak, hogy megérdemlik a teljességre törekedve az itt történő felsorolásukat. Meg kell jegyezni azonban, hogy a források szerint ezeket a rendezvényeket vagy Egyesületünk rendezte, vagy részt vett a rendezésben. Nem mindig állapítható meg azonban utólag a rendezvény jelentősége, a résztvevők száma. Elnézést kérünk, ha a nem egyértelmű adatok következtében esetleg olyan rendezvény is felsorolásra kerül, melyen kollégáink részt vettek, de nem működtek közre a rendezésben.

A sok-sok érdekes rendezvény közül néhányra érdemes felhívni a figyelmet. A kort ismerve különösen érdekes, hogy 1974-től három éven át Osztrák Geodéziai Napokat rendeztek Budapesten, és 1974-ben Bécsben is volt Magyar Geodéziai Nap.

Két alkalommal részt vettünk a HUNGEO Magyar földtudományi szakemberek világtalálkozójának a megszervezésében, és valamennyi alkalommal közreműködünk az igazságügyi szakértők konferenciájának szervezésében, ahol a földmérési szakértői szekció munkáját szerveztük.

Igen magas színvonalú és hasznos volt a 2003. évben a Magyar Tudományos Akadémián az MTA elnökének és az FVM miniszternek a védnökségével megrendezett „Az információs társadalom és a Nemzeti Kataszteri Program” című tanácskozás. A szakterület jeles személyiségei tartották az előadásokat, melyekben a program folytatása mellett érveltek, fontosságát hangsúlyozták, a program folytatását elrendelő kormánydöntés alapján sikeresen.

Az előzőekben részletezett rendezvények az alakulástól napjainkig:

Geodéziai Kongresszus 1956.

Országos Geodéziai Konferencia 1958.

Budapesti Geodéziai Konferencia 1959.

Kartográfiai konferencia 1960.

Fotogrammetriai konferencia 1961.

Új mérési és számítási eljárások a geodéziában konferencia 1963.

Nemzetközi geodéziai méréstechnikai és műszerügyi (műszerkiállítással) konferencia 1966.

Nemzetközi földhasznosítási tanácskozás, 1968.

Belterületek és zártkertek újfelmérése sztereo-fotogrammetriával Pécs, 1968.

Népességtérképezési tanácskozás 1969.

Nemzetközi bányamérési konferencia, Sopron, 1971.

Konferencia a földhivatali szervezetről, Székesfehérvár, 1971.

Földgazgatási konferencia, Székesfehérvár 1973.

Osztrák geodéziai napok, Budapesten 1974.

II. Országos igazságügyi szakértői konferencia, 1974.

A városmérési technológiák, Sopron 1974.

Magyar geodéta napok Bécsben, 1974.

Osztrák geodéta napok Budapesten, 1975.
 Osztrák geodéta napok Budapesten, 1976.
 Kozmikus geodéziai napok 1977.
 A szocialista országok GK egyesületei vezetőinek tanácskozása, Pécs 1977.
 Geodézia az energiagazdálkodásban, 1978.
 III. Országos igazságügyi szakértői konferencia 1980.
 Vas megye 119 községének EOTR felméréséről konferencia, Szombathely 1980.
 Topográfiai tanácskozás 1981.
 Korszerű oktatás – korszerű térképek 1981.
 Földmérési alap- és topográfiai térképek mezőgazdasági hasznosítása, 1981.
 Nemzetközi mérnökgeodéziai mozgásvizsgálati szimpózium, 1982.
 Országos földügyi konferencia, 1983.
 Elektronikus adatfeldolgozás és automatizálás a geodéziában, 1983.
 Földhasznosítási, ingatlan-nyilvántartási konferencia, 1983.
 A lézer alkalmazása a mérnökgeodéziában, Sopron 1984.
 Elektronikus adatfeldolgozás és automatizálás a geodéziában, Sopron 1984.
 IV. Országos igazságügyi szakértői konferencia, 1984.
 Térképek a tervezés szolgálatában, 1985.
 Nemzetközi kéregmozgási szimpózium, 1985.
 Országos földügyi konferencia (FIG VII. ülés), Eger 1986.
 Közművek felmérése és nyilvántartása, Pécs 1987.
 Földhasználati konferencia, Székesfehérvár 1987.
 Környezetvédelmi konferencia, Miskolc 1987.
 A műholdas távérzékelés hasznosítása, 1987.
 Tudományos műszaki konferencia Szt. István halálának 950. évfordulóján, 1988.
 V. Országos igazságügyi szakértői konferencia, 1989.
 Modern geodéziai módszerek és digitális eszközök (FIG üléssel), 1989.
 GIS/LIS 94 – Central Europe konferencia és kiállítás, BME 1994.
 V. Országos igazságügyi szakértői konferencia, 1994.
 VI. Országos igazságügyi szakértői konferencia, 1995.
 GIS/LIS 95 – Central Europe, 1995.
 GIS/LIS 96 – Central Europe, 1996.
 Konferencia a FIG VII. bizottság üléséhez kapcsolódóan, 1996.
 Országos kataszteri, földrendezési és térségfejlesztési konferencia Székesfehérvár, 1997.
 ISPRS VII. bizottság „Erőforrás és környezet-megfigyelés” szimpóziuma, 1997.
 I. Vállalkozói Fórum Salgótarján, 1997.
 II. Vállalkozói Fórum Balatonalmádi, 1998.
 Tanácskozás a földügy és térképészet EU integrációjáról, 1998.
 Topográfiai konferencia, 2000.
 HUNGEO 2000 Magyar földtudományi szakemberek világtalálkozója, Piliscsaba 2000.
 A Nemzeti Kataszteri Program a XXI. Században 2001.
 HUNGEO 2002 Magyar földtudományi szakemberek VI. világtalálkozója.
 Minőségirányítás a földügyi és térképészeti ágazatban, 2002.
 Tér-idő konferencia, Sopron 2002.

Fórum a földminősítésről, Székesfehérvár 2002.
Ingatlan-nyilvántartás vagy telekkönyv? Konferencia 2002.
Az információs társadalom és a Nemzeti Kataszteri Program MTA Budapest 2003.
Földhasználati és terület-felhasználási fórum, Székesfehérvár 2003.
TAKARNET felhasználói konferencia, 2003.
GPS az agráriumban az európai csatlakozás évében konferencia, 2004.
Nemzetközi kartográfia történeti konferencia, 2005.
Geodézia – Gazdaság – Informatika konferencia és kiállítás, 2004.
Elkészült az ország külterületi digitális térképe konferencia, 2005.
ICA konferencia 2005.

További rendezvények

Fontos események voltak az ankétok, melyekből az évek során több mint 130 került megrendezésre. Némelyik ankét felért egy konferenciával is, mind a színvonal, mind az időtartam vonatkozásában is. Különösen igaz ez a mérnökgeodéziai, a topográfiai és a hidrogeodéziai (Baja) témákban rendszeresen szervezett ankétokra. Igen hasznosak voltak az igazságügyi földmérési szakértői ankétok, melyet a 70-es évek elején szinte minden területi csoport megrendezett.

Rendszeresek voltak a szemináriumok is, különösen Sopronban. A jeles személyiségekhez kapcsolódó évfordulókon ünnepi ülésekre került sor, melyből több mint húsznak a szervezésében Egyesületünk is részt vet. Több alkalommal egy készülő törvény, vagy rendelet tervezetét vitatták meg kollégáink. Ezek közül kiemelkedik 1995 és 96 évben az első szakmai törvényről tartott viták, melyek hozzájárultak, hogy a törvény azon kevesek közé tartozik, melyet nem kellett immáron tíz éve módosítani.

Az 1961. évtől kezdődően több mint hetven tanfolyamot szerveztünk, amelyek 2-3 naptól több hétig is tartottak. Ezeken ismerkedtek meg a kollégák a fotogrammetriai módszerekkel és technikákkal, így képezték a rajzoló-szerkesztőket, de szinte minden munkafeladatra történt képzés, pótolva az állami oktatás akkori hiányosságait. Volt olyan tanfolyam, amely az ország 5-6 városában is megrendezésre került. A szakmai oktatás különböző szintű iskolai megindulásával ez a tevékenység fokozatosan abba maradt. *Dr. Detrekői Ákos* főtitkári beszámolójában 1984-ben még bízott benne, hogy a nyolcvanas évek eleji elmaradást követően ismét megindul a tanfolyamok szervezése, ez a remény azonban nem vált valóra, hosszú évek óta gyakorlatilag nincs igény tanfolyamok szervezésére.

A vándorgyűlések és kongresszusok kísérő rendezvénye rendszeresen műszerkiállítás és bemutató volt, időnként térképkiállítás. A nyolcvanas években szinte minden jelentős geodéziai műszergyártó cégnek szerveztünk bemutató kiállítást, és igen sok térképkiállítás is volt.

A térképkiállítások közül kettőt mindenképpen meg kell említeni. Az 1996. évben fogadta el a parlament a földmérési és térképészeti tevékenységről szóló törvényt, mely szakterületünk első törvényi szinten történő szabályozása volt. A törvényt 1996 decemberében történelmi térkép és műszerkiállítással köszöntöttük, mely Vácott került megrendezésre. Ennek a kiállításnak a sikere adta az erőt, hogy csatlakozva az ország millenniumi ünnepségeihez, nagyszabású térképkiállítást rendezzünk. A „Magyarország 1000 éve a térképeken” kiállítás rendezői kara az ország legkitűnőbb szakembereiből került felkérésre, a jelentős költségek előteremtésére a kormánybiztoson túl széleskörű

1996. évi térképkiállítás Vácott

rűen összefogtak a szakterület intézményei, vállalkozásai, és a Budapesti Műszaki Egyetem. A BME aulájában rendezett kiállítás sikerét bizonyítja, hogy folyamatosan meghívták külföldi városokba (London, Párizs, Berlin, Milánó, Tallin, Ipolyság, Bécs) és itthon is további kilenc helyen bemutatásra került. Valamennyi helyszínen jól szolgált a magyar földmérés és térképészet, és elődeink magas színvonalú munkájának megismerését, kultúránk, és hányatott évszázadaink bemutatását. Köszönet illeti ezen a helyen is az ebben közreműködőket.

A Vándorgyűléseken, konferenciákon rendszeresek voltak a „baráti estek” mely oldott, baráti együttléttel segíti elő a szakmai kapcsolatok eredményességét. A tanulmányi kirándulások is szakmai céllal szerveződtek, kellemes, baráti körülményeket biztosítva az ismeretszerzésre és a kapcsolatok ápolására is.

A rendszerváltást követően több helyen (pl. Salgótarján, Pécs, Szombathely) földmérő megyebálokat kezdtek szervezni. A vidéki sikereken felbuzdulva katonai térképészeinknek köszönhetően Budapesten is sikerült három alkalommal Térképész bált szervezni, de a helyszín biztosításának nehézségei miatt sajnálatosan az utóbbi években már nem tudtuk megrendezni.

Több mint húsz éve minden évben meghirdetjük a Budapesti Műszaki Egyetem földmérő-mérnök szakos, és a NyME Geoinformatikai Főiskola Kar végzős hallgatói részére a diplomaterv pályázatot. Ennek keretében 10-12 egyetemi és főiskolai hallgató diploma munkáját díjazzuk, ezzel is kapcsolatot keresve a jövő mérnök nemzedékével.

A tagság és a vezetőség

Egy szerveződés, egyesület vagy társaság tevékenységének, életképességének egyik mutató jellemzője a taglétszám alakulása. Amint az előzőekben már ismertetésre került az alakuló taglétszám 940 fő volt. A gyors fejlődésre jellemző, hogy 1957-ben már 1027 fő, a 60-as évek végére – elsősorban a területi csoportok megalakulásának eredményeként – az Egyesület taglétszáma elérte a 2500 főt. Egy 1977. évi statisztika pedig 2608

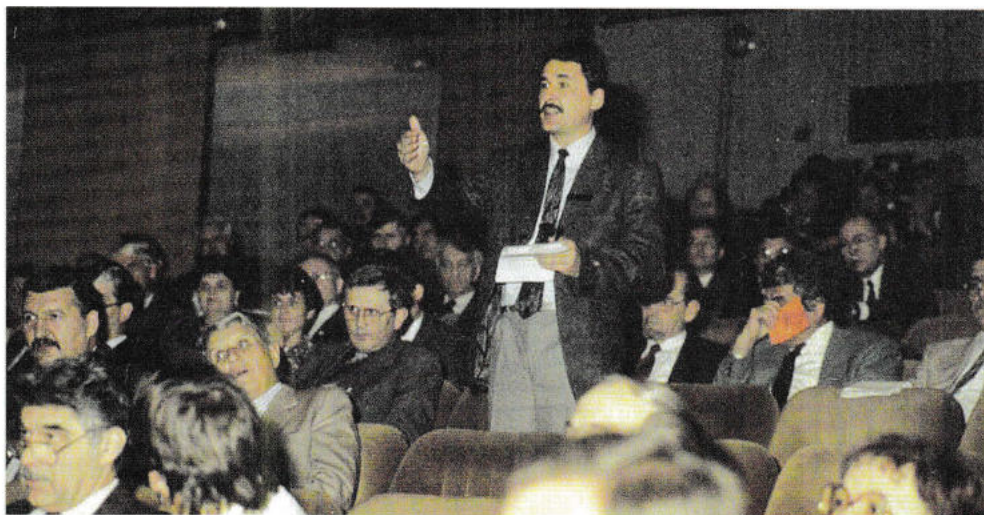
taglétszámot ad meg. A további években a taglétszám e körül állandósult, majd az 1980-as évek közepétől fokozatos létszám csökkenést láthatunk, amelynek következtében a tagság száma jelenleg 1250 fő.

A taglétszám alakulásában szerepet játszott az a tény is, hogy az első évtizedekben az Egyesület tagságát elsősorban a nagy termelő vállalatoknál és a Földmérési Intézetnél dolgozó kollégák alkották, Budapesten és vidéken egyaránt, és kisebb részben a földhivatali dolgozók. A jelentősebb létszámot adó intézmények a következők voltak:

Állami Földmérési és Térképészeti Hivatal (ÁFTH), majd a MÉM Országos Föld-
ügyi és Térképészeti Hivatal (OFTH), FTF
Budapesti Geodéziai és Térképészeti Vállalat
Kartográfiai Vállalat
Pécsi Geodéziai és Térképészeti Vállalat
Földmérő és Talajvizsgáló Vállalat
Út-Vasút Tervező Vállalat
Földmérési és Távérzékelési Intézet
Földhivatalok és jogelődjeik
Magyar Honvédség Térképész Szolgálat
MTA Geodéziai és Geofizikai Kutató Intézet (Sopron)
Budapesti Műszaki Egyetem
Nyugat-Magyarországi / volt Erdészeti és Faipari/ Egyetem (Sopron)
NyME Geoinformatikai Főiskolai Kar (volt Földmérési és Földrendezői Főiskolai
Kar (Székesfehérvár))

A vállalatok nagymérvű létszámcsökkenése az Egyesület taglétszámának csökkentését okozta. Változást hozott ez a tagság összetételében is. A jelenlegi tagság többsége a földhivatali, az egyetemi és főiskolai, az MH Térképészeti Kht.-s, a magánvállalkozói, valamint a FÖMI-s, GGKI-s és a nyugdíjas kollégák közül kerül ki.

Az előzőekben vázolt hangsúly eltolódás az egyesületi vezető testületeknél is megmutatkozik. A régebbi névsorokat olvasva alig-alig találunk földhivatali kollégát a köz-

Buga László az Egyesület és a katonai térképészet kapcsolatát elemzi az 1994. évi közgyűlésen

ponti vezető testületekben. 1990 óta viszont ezekbe is egyre több földhivatali tagtársunk került megválasztásra.

Az Egyesület központi vezetőségéből az elnökökről és a főtitkárokról kívánunk külön is szót ejteni. Közismert, hogy mind az elnökök, mind a főtitkárok társadalmi munkában végeztek, és végzik egyesületi munkájukat, ami esetenként jelentős többletmunkát igényel a hivatalos elfoglaltságuk mellett. Tevékenységükért – amellyel jelentősen hozzájárultak szakmánk fejlődéséhez, hazai és nemzetközi elismertségéhez – köszönet és elismerés illeti őket. Az alábbiakban bemutatjuk eddigi elnökeinket és főtitkárainkat.

Elnökök:

Váhl Miklós
1956–1957

Dr. Tárczy-Hornoch Antal
1957–1960

Dr. Homoródi Lajos
1960–1980

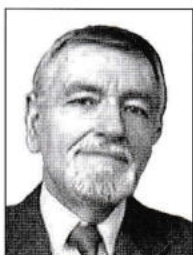
Dr. Joó István
1980–1990

Domokos György
1990–1994

Dr. Detrekői Ákos
1994–2003

Apagyi Géza
2003–2006

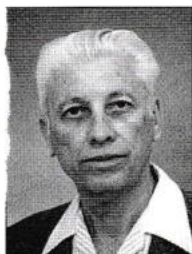
Főtitkárok:

Raum Frigyes
1956–1976

Dr. Detrekői Ákos
1976–1986

Dr. Karsay Ferenc
1986–1990

Dr. Mélykúti Gábor
1990–1994

Bartos Ferenc
1994–

Az elnökök és a főtitkárok mellett további vezetői beosztásokat is létrehozott az Egyesület. A társelnöki és alelnöki funkció azonban inkább megtisztelő jellegű, tagjai az operatív vezetői tevékenységben ritkán vettek részt, az 1998. évtől érvényes új alapszabály pedig ezeket a funkciókat megszüntette. Helyette került bevezetésre a jeles személyiségek elismerésére az örökös tagság intézménye.

A vezető testületek működési modellje – többszöri módosulás után nyerte el a jelenlegi formáját, amely évek óta eredményesen működik.

Események az Egyesület életéből

Az Egyesület 50 éves tevékenysége során számos, olyan kisebb-nagyobb esemény történt, amelyek színesítették, esetenként befolyásolták az Egyesület életét, ezért ezekről is meg kell emlékeznünk.

*A Geodéziai és Kartográfiai
Egyesület jelvénye*

Az egyesületi jelvény

A vezetőség 1959-ben pályázat alapján döntött az egyesületi jelvény formájáról. Az első jelvényünk, amely néhány évtizedig volt érvényben, eléggé szemléletesen ábrázolta az Egyesület szakterületét.

A jelenleg érvényes emblémánk, amely 1990-től van érvényben, elsősorban a kartográfiai tevékenységet szemlélteti.

A többszöri költözésről

Egyesületünk titkársága az elmúlt 50 évben több helyen tevékenykedett. A Szabadság téri első elhelyezés után az Anker köz 1-ben kaptunk eléggé szűkös helyet, majd a Fő utca 68-ban volt a központunk. Innen az Alsó erdősor utcába, később az Örs vezér tere, majd ismét a Fő utcába költözött a titkárság. Központunk, ez évben a Bosnyák tér 5-ben, a térképész székházban kapott színvonalas – remélhetőleg végleges – elhelyezést. A többszöri költözés miatt nehezen, vagy egyáltalán nem pótolható jegyzőkönyvek, kiadványok, archív szakmai anyagok semmisültek meg.

Tisztelgés elődeink emléke előtt

Az Egyesület már a megalakulástól kezdődően folyamatosan nagy súlyt helyez elődeink emlékének tiszteletére. A vezetőség és a Szakmatörténeti Szakosztály figyelemmel kísérté és kíséri a születési és halálozási évfordulókat, és ilyen alkalommal igyekszik méltó módon megemlékezni neves szakembereink munkájáról, tevékenységéről. A megemlékezések emlékünnepe, konferencia, esetenként kiállítás formájában történnek, de a szaklapunk is számos megemlékező cikket közölt.

Ilyen megemlékezések voltak többek között:

- *Tóth Ágoston* születésének 150. évfordulója.
- *Karacs* ünnepség Püspökladányban.
- *Tárczy-Hornoch Antal, Hazay István, Homoródi Lajos, Rédey István, Sébor János* professzorok munkásságának méltatása kiemelt hangsúlyt kapott a születésük ke-rek számú – különösen a 100. – évfordulóin rendezett megemlékezések sorában. *Tárczy* professzor úr tiszteletére 1987-ben Sopronban emlékkiállítást is rendeztek.
- Ugyancsak emlékkiállítás keretében történt tiszteletadás *Eötvös Loránd* emlékének 1988-ban.
- Megemlékezés történt továbbá *Vacano Fülöp, Karacs Ferenc, Váhl Miklós, Bendefy László, Radó Sándor* munkásságáról.
- Több olyan évfordulás megemlékezésén is részt vehettünk, ahol az ünnepelt is közöztünk lehetett. A számos ilyen rendezvény ünnepeltje közül két tagtársunk születésnapj ünnepsége kívánczik kiemelésre. Nevezetesen 1992-ben a *Tóth Ágoston* Szenior klub felköszöntette a 100 éves *Rákóczy Tombor Lászlót*, és köszönthettük a 90 éves *Dr. Vincze Vilmost* is.

- A megemlékezések sorában néhány olyan érdekességet is találunk, amelyek nem közismertek. Ilyen volt például *Lincoln*, a földmérőből lett USA elnök méltatása, megválasztásának 100. évfordulóján, vagy megemlékezés *Madách Imréről* mint térképezőről, továbbá a *Stein Aurél*, *Baktay Ervin*, *Mikoviny Sámuel*, *Jankó Sándor* emlékünnepek megrendezése.

Jelentős szerepet vállalt az Egyesület vezetősége és a Szakmatörténeti Szakosztály a szakmai emlékeink felkutatásában és megőrzésében, valamint elődeink emlékének megőrkítésében is. Számos esetben ezek kezdeményezője volt az Egyesület, esetenként pedig más intézménnyel közösen vett részt ilyen jellegű tevékenységben. Ezek közül a jelentősebbek:

- A Budai csillagda helyének megjelölése és a *Bogdanich Imre Dániel* emlékmű felavatása a Gellért-hegyen.
- *Tóth Ágoston* emlékmű.
- *Huszár Mátyás*, *Bogovich Károly* és *Holecz András* emléktábla (Kishortobágyi Csárda falán az OVF-fel közösen).
- *Sébor János* szobor Sopronban.
- Emléktábla elhelyezés *Bendefy László* tiszteletére Vasváron és *Fuchs Károly* tiszteletére Sopronban.
- A győri 1810-es alapvonal végpontjainak megjelölése.
- Lázár deák és Fasching Antal emlékéremmel kitüntetett tagtársaink emléktáblája a Bosnyák téren.
- A Bosnyák téri emlékpark és múzeum, valamint az állandó térképkiállítás létrehozása.

Ezek közül is a Bosnyák téri múzeumot szeretnénk kiemelni. Több évtizednek kellett eltelnie, amíg a térképészeti székházban létrejöhett a geodéziai és térképészeti múzeum alapja, egy állandó kiállítás, amely mind a hazai, de a külföldi szakemberek körében is nagy elismerést váltott ki.

A szakmai emlékeink felkutatásában, megőrzésében tiszteletre méltó a Szakmatörténeti szakosztályunk tevékenysége. A szakosztály tagjainak munkája mellett – anélkül, hogy munkájuk eredményét kisebbítenénk – ki kell emelnünk első főtítkárnk, *Raum Frigyes* érdemeit, aki időt és fáradságot nem kímélve kezdeményezte és végezte – és végzi jelenleg is – ezt a nemes feladatot.

Együttműködési megállapodások

Az egyesületi tevékenység egyik igen jelentős eseménye volt a MÉM-GKE Megállapodás, melyet 1967. november 23-án írt alá *Dr. Soós Gábor* államtitkár és *Halász Péter* a MÉM OFTH vezetője a MÉM részéről, míg a GKE részéről *Dr. Homoródi Lajos* elnök és *Raum Frigyes* főtítkár.

Érdemes felidézni a Megállapodás főbb pontjait, mivel még jelenleg is kihat az Egyesület tevékenységére. A Megállapodás rögzíti az aláíró intézmények vállalt feladatait, amelyek közül a jelentősebbek a következők:

A MÉM vállalta:

- a lapunk pénzügyi támogatását,
- a külföldi konferenciákon történő részvétel egyeztetését, ennek pénzügyi segítését,
- a szakmai kiadványok támogatását.

A GKE vállalta:

- a MÉM igényeinek szerepeltetését az Egyesület tervében,
- tanfolyamok, kiállítások, tanulmányutak szervezését a minisztérium intézményei részére,
- szakértői bizottságok létrehozását.

A Megállapodás kidolgozása és aláírása a maga idejében mindkét fél, de különösen Egyesületünk részére számos előnnyel járt, ugyanakkor kötelezettségeket is jelentett. Több évtized távlatából értékelve a Megállapodást elismerően emlékezhetünk meg az aláíró vezetők előrelátásáról.

Hasonló jellegű megállapodás került aláírásra 1972-ben a Vásárhelyi Pál Ifjúsági Klubbal is, amelyet a klub nevében *Ádám József* mérnökhallgató írt alá.

Új utakon az Egyesület

Az 1980-as évek társadalmi mozgása, az újszerű gazdasági és politikai törekvések és ezek eredményei Egyesületünk életében sem múltak el nyomtalanul.

Az 1985. évi országos elnökségi beszámolóban *dr. Joó István* elnök több olyan kérdést is felvetett, amely a korábbi években nem, vagy csak kisebb súllyal szerepelt az egyesületi fórumokon. Mai gondolkodásunk szerint már természetesnek tűnik annak kihatás-súlyozása, hogy

- az OFTH mellett a többi tárca intézményei is kapjanak nagyobb szakmai és társadalmi támogatást,
- nagyobb figyelmet kell fordítani a megbízások munkák vállalására, amelyekkel kapcsolatos előírások jelenjenek meg az alapszabályban is,
- az egyesületi munkában a földnyilvántartási és földhasználati témakörök kapjanak nagyobb szerepet.

1989-ben *dr. Karsay Ferenc* főtítkár cikket jelentetett meg lapunkban „Egyesületi megújulás” címmel. A cikk határozott igent mond arra a kérdésre, hogy szükséges-e a megújulás. Ennek indokaként az alulról építkező szervezet szükségességét, a gazdasági kényszert, valamint a technikai lemaradás felszámolását említi meg. Válaszol továbbá arra a kérdésre is, hogy a megújulás hogyan történjen. Ezek közül a jelentősebb szempontok:

- a tagság erőteljesebb vélemény nyilvánítása,
- konkrét szakmai törekvések,
- a küldöttválasztás új módszere.

Ezt követően az Egyesület vezetősége egy megújulási programot dolgozott ki, amely alapul szolgált a rendszerváltás utáni évek egyesületi tevékenységéhez is.

Mind az említett főtítkári cikk, mind a megújulási program egyes részei jól látták meg, és helyesen érzékelték azokat a területeket, ahol az egyesületi munka módosításra szorult. Megemlíthető például a minisztériumokkal való kapcsolat kérdésének felvetése, valamint a tudomány, az oktatás és a gyakorlat kapcsolatának problémaköre.

Az egyesületi megújulással kapcsolatos törekvések az 1990. évi közgyűlésen még tovább erősödtek. Mind a főtítkári beszámolóban, mind a hozzászólásokban jelen volt a kritikus hangvétel, de ugyanakkor a megoldási javaslatok sem hiányoztak.

A kritikai észrevételek között – némileg szubjektív megítélés szerint – talán egyik legjelentősebb a szakterület értékvesztésének felelősei irányába hangzott el, azaz a szak-

mai és társadalmi vezetés felé. Az Egyesület vezetése a kritika szerint „nem állt a sarkára, és csak asszisztált a hibás szemlélethez”.

A közgyűlés elfogadta az Egyesület új elnevezésére adott javaslatot, így a mai, Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság nevet 1990 óta használjuk.

1998-99-ben új alapszabályt fogadott el a Közgyűlés, melynek alapján a Fővárosi Bíróság közhasznú szervezetté minősítette.

Mint látható az Egyesület vezetősége nyitott és fogékony volt a társadalmi és gazdasági változásokból fakadó új kezdeményezések iránt. Ennek további jó példája a Magyar Földmérő és Térképész Vállalkozások Egyesületével kialakított jó kapcsolat, és a részükre biztosított különleges jogi tagsági státusz. Közismert tény, hogy a rendszerváltást követően jelentős számú kisebb-nagyobb vállalkozás jött létre szakterületünkön belül is. Ezek összefogása, érdekvédelme ugyan a frissen megalakult Mérnöki Kamara feladata volt, az Egyesület által nyújtott – főleg szakmai tartalmú – lehetőségek mégis az egyesületi tagság valamilyen formájának a megtartását kívánták meg.

Az egyesületi munka elismerései, kitüntetések

Minden társadalmi szervezet súlyt helyez arra, hogy céljainak megvalósításában, különösen a szakmai fejlesztésben elért kiemelkedő eredményeket elismerje, tiszteletét valamilyen formában kifejezze. Természetes, hogy az egyesületi vezetés is élni kívánt ezzel a lehetőséggel.

A „Lázár deák” emlékérem kitüntetés

Az Egyesület megalakulása után rövidesen felmerült az igény arra, hogy legyen egy olyan egyesületi kitüntetés, amit csak a földmérés-térképészet terén végzett munkáért lehet megkapni, és ami nevében is jelképezi a szakterületünket. Alapos megfontolás után „Lázár deák”-ról elnevezett emlékéremre esett a választás. Lázár deákot ugyanis mind a geodéták, mind a kartográfusok méltó középkori elődjüknek tekinthetik. Az 1958. július 22-i választmányi ülésen a kitüntetés alapszabálya is elfogadásra került, amely a kitüntetés feltételeit a következő képpen rögzíti:

„Az emlékérem odaítélhető:

- a) a geodézia, topográfia, kartográfia és fotogrammetria valamely tudományágában készült kiemelkedő szakmunkáért,
- b) az egész szakmai élettevékenység alapján.”

Az emlékérem elkészítésére *Ugray Sándor* művészt kérték fel, aki azt szép kivitelben el is készítette. A kitüntetés átadására első alkalommal 1958. szeptember 15-én az Országos Geodézia Konferencián került sor. Ezt követően két évenként kettő, illetve három kitüntetés – a 2000. évtől pedig évenként egy – került átadásra. Napjainkig a következő tagtársaink részesültek a „Lázár deák” emlékérem kitüntetésben:

1958. Hazay István
Sébor János
Szilágyi Béla
Takács József
Tárczy-Hornoch Antal

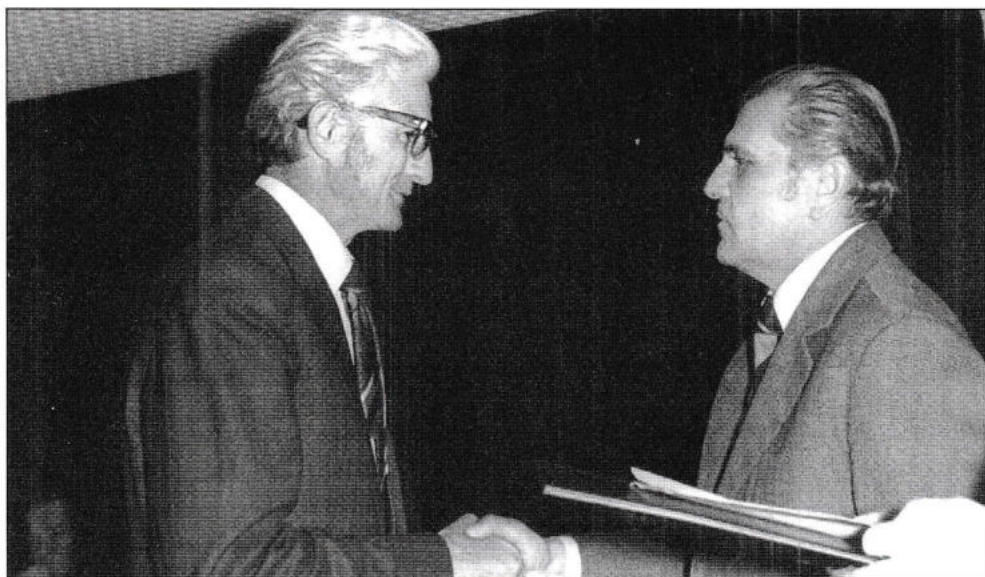
1960. Radó Sándor
Regőczy Emil
1962. Milasovszky Béla
Rédey István

1964. Hankó Géza	1988. Domokos György
Irmédy Molnár László	Papp-Váry Árpád
Homoródi Lajos	1990. Klinghammer István
Tóth Pál	Riegler Péter
1968. Érdi Krausz György	1992. Ádám József
Poronyi Zoltán	Bakonyi Kálmán
1970. Bendefy László	Detrekői Ákos
Bezzegh László	1994. Ágfalvi Mihály
1972. Csatkai Dénes	Kalmár Imre
Hőnyi Ede	Mélykúti Mihály
1974. Joó István	1996. Berencei Rezső
Vincze Vilmos	Mélykúti Gábor
1976. Fialovszky Lajos	Zsótér János
Raum Frigyes	1998. Bartos István
1978. Biró Péter	Boholy Ágnes
Hrenkó Pál	Tremmel Ágoston
1980. Hegyi Gyula	2000. Cseri József
Hoványi Lehel	2001. Kiss Sándor
1982. Földi Ervin	2002. Pakuts Tamás
Mihály Szabolcs	2003. Kádár István
1984. Karsay Ferenc	2004. Kiss Péterné
Szabó Béla	2005. Csáti Ernő
1986. Ajtay Ágnes	2006. Bartos Ferenc
Kovács Béla	

A kitüntetettek nevei megörökítésre kerülnek a Bosnyák téri székház aulájában elhelyezett márványablán is, amelyet *Dobándy Károly* szobrászművész tervezett és készített el.

Dr. Riegler Péter „Lázár deák” emlékérem kitüntetést vesz át (1990)

Dr. Joó István MTESZ díjat vesz át (1979)

MTESZ díjak

A MTESZ figyelemmel kíséri, és folyamatosan értékeli tagegyesületeinek a tevékenységét. Elégedettségét az általa alapított díj adományozásával fejezi ki, amely díjat ez ideig a következő tagtársaink kapták meg:

Almár Iván
Bartos Ferenc
Bendefy László
Bene András
Detrekői Ákos
Domokos György
Gabos György
Halmos Ferenc
Hazay István

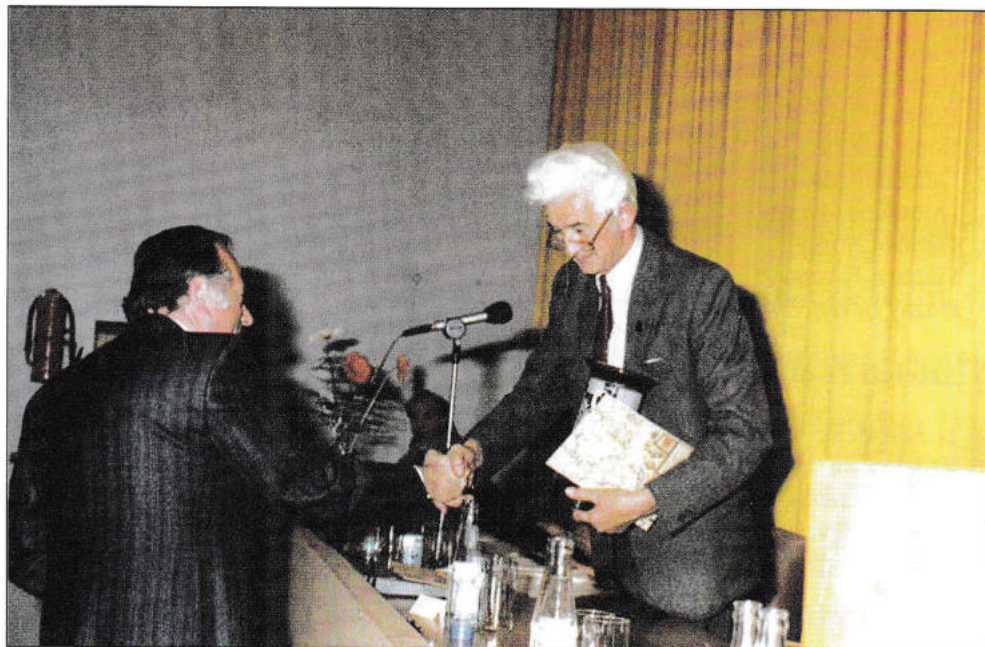
Hegyi Gyula
Homoródi Lajos
Jagasics Béla
Joó István
Karsay Ferenc
Módly András
Raum Frigyes
Regőczy Emil

Tiszteleti és örökös tagok

A „Lázár deák” emlékérem és a MTESZ díj mellett az egyesületi tevékenység elismerését jelenti a tiszteleti tag és az örökös tag megtisztelő cím is. A tiszteleti tagság mind hazai, mind pedig külföldi szakemberek részére adományozható. A tiszteleti és örökös tagokat az Egyesület teljes jogú tagnak tekinti. Lehetőség szerint tájékoztatást kapnak a fontosabb egyesületi eseményekről, változásokról.

I. Homansky (Szlovákia) átveszi a tiszteleti tagságról szóló oklevelet

F. Hrbek (Ausztria) átveszi a tiszteleti tagságról szóló oklevelet

Márton Gyárfás (Románia) átveszi a tiszteleti tagságról szóló oklevelet

Külföldi tiszteleti tagok

1971.	Klopocinski, Wacław	Lengyelország
	Muminagic, Abdulah	Jugoszlávia
	Pejewszki, Wasil	Bulgária
	Szalicsev, K. Alexandr.	Szovjetunió
	Barvir, Alois	Ausztria
	Neumaier, Karl	Ausztria
1976.	Boulanger, Juriy Dimitrievics	Szovjetunió
	Deumlich, Fritz	Németország
	Mihalko, Ondrej	Szlovákia
	Ormeling, Ferdinand	Hollandia
1980.	Kukkamáki, T. J.	Finnország
	Odłoniczki-Poczobut, M.	Lengyelország
1983.	Mueller, Iván	USA
	Izotov, Alexandr A.	Szovjetunió
1986.	Ogrissek, Rudi	Németország
	Kraus, Karl	Ausztria
	Wang Zhizhuo	Kína
1988.	Van den Berg, John	Svédország
	Hopfer, Andrzej	Lengyelország
1990.	Hrbek, Friedrich	Ausztria
	Hornansky, Imrich	Szlovákia

1996.	Jaume, Miranda	Spanyolország
	Juhani, Kakkuri	Finnország
1998.	Gyárfás, Márton	Románia
2003.	Konecny dr. Gottfried	Németország

Egyesületünk örökös tagjai

Az egyesületi örökös tagság elismerő címet az 1998. évi kezdetektől a mai napig a következő tagtársaink kapták meg:

1998.	Biró Péter
	Domokos György
	Joó István
	Raum Frigyes
1999.	Balázs László
	Hegyi Gyula
	Hőnyi Ede
	Karsay Ferenc
	Mélykúti Mihály
	Vincze Vilmos
2000.	Buda Imre
	Jagasics Béla
	Pazsitzky László
	Szabó Sándor
2005.	Blahó Imre
	Detrekői Ákos
	Tremmel Ágoston
	Lukács Tibor
	Földi Ervin
	Ifj. Hőnyi Ede
	Kiss Sándor
	Riegler Péter
	Zsámboki Sándor

Tagtársaink nemzetközi kitüntetései*

A nemzetközi szervezetek, a külföldi testvér egyesületek több tagtársunkat részesítette kitüntetésben nemzetközi tevékenységéért, illetve az egyesületi kapcsolatok kialakításáért.

A Nemzetközi Földmérő Szövetség (FIG) Certificat D'appreciation (Elismerő oklevél) kitüntetését kapta:

1975-ben	Raum Frigyes
1978-ban	Homoródi Lajos
2003-ban	Detrekői Ákos

* (Az elismerések felsorolása – adminisztrációs és egyéb problémák miatt – valószínű, hogy nem teljes. Az esetleges pontatlanságokért elnézést kérnek a szerzők).

A nemzetközi tevékenységük elismeréseként a Nemzetközi Térképészeti Társulás (ICA) tiszteleti tagja lett három tagtársunk:

1974-ben Radó Sándor

1995-ben Papp-Váry Árpád

2003-ban Klinghammer István

Az Osztrák Földmérési és Fotogrammetriai Társaság tiszteleti tagja lett:

1975-ben Tárczi-Hornoch Antal

1991-ben Joó István

A Lengyel Geodéziai Egyesület tiszteleti tagja lett:

Detrekői Ákos

Fialovszky Lajos

Joó István

Sipos Sándor

Szlovák geodéziai és kartográfiai emlékérmét kapott 1979-ben

Gellai István

Raum Frigyes

Az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság „Főgeodéta díj” kitüntetését kapta

Bartos Ferenc

Joó István

Ponicsán Gábor

Francia építész-fotogrammetriai kitüntetést kapott

Simonkovits Sándor

Irodalomjegyzék

A Magyar földmérés és térképészet története 5-8. fejezetei, Budapest, 1993.

Ambrus-Fallenbüchl Zoltán: Madách Imre a térképező, GK. 1963.

Bartos Ferenc: A Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság 2004. évi közgyűlése, GK. 2004.

Dede Károly: Emlékünnep Hazay István születésének 100. évfordulójára és Homoródi Lajos születésének 90. évfordulója alkalmából.

Detrekői Ákos: A GKE IX. tisztújító közgyűléséről, GK. 1986.

Domokos György: Az MFTTT feladatai a felmérés és térképészet változó körülményei között, GK. 1992.

Domokos György: 1992. évi salgótarjáni vándorgyűlés megnyitója, GK. 1992.

Domokos György: A szakma érdekvédelmi helyzete és a feladatok, GK. 1994.

„Egyesületi hírek és „Innen-Onnan”, GK. rovatok.

GKE cselekvési programja 1978–1985. GK. 1977. (460)

Győr-Moson-Sopron Megyei Földhivatal: Geodéziai emlékpark felújítási ünnepsége Győrben, Gk. 2002.

Homoródi Lajos: Húsz év, GK. 1968.

- Homoródi Lajos: Közgyűlés megnyitó, GK. 1977. (60)
- Homoródi Lajos: Megemlékezés az Egyesület alapításának 25. évfordulójáról, GK. 1981.
- Irmédi Molnár László: Tóth Ágoston emlékezete születésének 150. évfordulóján, (1812–1899.)
- Joó István: 30 éves a GKE, GK. 1986.
- Joó István: A GKE tevékenységének eddigi eredményei és továbbfejlesztésének lehetőségei, GK. 1985.
- Joó István: Az 1990. évi vándorgyűlés megnyitója, GK. 1990.
- Karsay Ferenc: Egyesületi megújulás, GK. 1989.
- Karsay Ferenc: Új utakon, új vezetőséggel, új névvel, GK. 1990.
- Lukács Tibor: Állandó szakmatörténeti kiállítás a Bosnyák téri székházban, GK. 2001.
- Mélykúti Gábor: A Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság tisztújító közgyűlése, GK. 1994.
- Raum Frigyes: 40 éve alakult Társaságunk, mint Geodéziai és Kartográfiai Egyesület, GK. 1996.
- Raum Frigyes: Az Egyesület ötven éve. Kézirat. 2006.
- Raum Frigyes: Emlékérem-tábla avatás, GK. 1970.
- Raum Frigyes: Vacano Fülöp, a magyarországi kataszteri felmérés első vezetője, GK. 1986.
- Raum Frigyes: Geodéziai emlékpark a Bosnyák téren, GK. 1988.
- Regőczy Emil: Geodéziai és Kartográfiai Egyesület megalakulásának méltatása, GK. 1956.
- Somogyi József: Emlékünnep Dr. Tárczy-Hornoch Antal akadémikus születésének 100. évfordulójára, GK. 2000.
- Szabó János: A „Kataszter az ezredfordulón” mottójú vándorgyűlés megnyitó beszéde

4. AZ EGYESÜLET SZAKOSZTÁLYAI

A bevezetőt írta, és a fejezetet összeállította:

Bartos István

A szakosztályok bemutatása során foglalkozni kívánunk a szakosztályok megalakulásával, az alapító tagokkal, a tisztségviselőkkel, és a szakosztályok történetének főbb eseményeivel. A teljesség igénye nélkül szeretnénk képet adni a szakosztályi munka elmúlt 50 évének eseményeiről, rendezvényeiről, szakmai előadások témáiról, fontosabb statisztikai adatokról, kiállításokról és egyéb rendezvényekről.

Fontosnak tartottuk, hogy a szakosztályok a kiadványaikat, szervezett tanfolyamaikat és a hazai és nemzetközi kapcsolatait is bemutassa. Külön is megemlékezünk az egyes szakosztályok nevezetes személyiségeiről, és néhány fénykép csatolásával emlékezni, visszaidézni egyes eseményeket.

Az MFTTT tagjai belépésük alkalmával nyilatkoznak, hogy melyik szakosztály (szakosztályok) munkájában kívánnak résztvenni. A nyilvántartások igazolják, hogy sokan a fő profilhoz közelálló más szakosztály munkájába is szívesen bekapcsolódtak. Külön említést érdemel, hogy a szakosztályi tevékenység szoros kapcsolatban volt és van a vidéki csoportokkal. A közös munka eredményességét bizonyítják a sikeres rendezvények, a szakosztályok szakmai támogatásával (előadókkal, témákkal, rendezvények szervezésével) megvalósult programok.

Az Egyesület jelenleg működő szakosztályainak történetét, tevékenységét és munkáját az alábbi sorrendben mutatjuk be:

1. Felmérési és Területrendezési
2. Fotogrammetriai és Távérzékelési
3. Földügyi
4. Földmérési szakértői
5. Geodéziai
6. Kartográfiai
7. Mérnökgeodéziai
8. Topográfiai
9. Területfejlesztési és Környezetvédelmi
10. Oktatási és Ifjúsági
11. Szakmatörténeti
12. Térinformatikai
13. Szeniorok Tóth Ágoston Klubja.

Külön köszönet illeti a szakosztályok munkásságát bemutató anyagok készítőit, akik mindent megtettek a hiteles kép és az adott szakterület eredményeinek bemutatásáért.

Az elmúlt 50 év történetének, eseményeinek a felelevenítésekor abban reménykedünk, hogy a következő 50 évben is lesznek olyan utódok, akik feljegyzik a szakosztályi munkákat, az adott szakterületekben aktívan dolgozó tagtársak munkájának eredményeit.

Felmérési és Területrendezési Szakosztály

Írta: Tóth Sándor

A Felmérési és Területrendezési szakosztály az 1969. évi közgyűlésen elfogadott alapszabály módosítással kapta mai elnevezését. Jogelődjének a geodéziai szakosztályt és a *Szent-Iványi György* által vezetett településfejlesztési bizottságot tekinthetjük. A szakosztály első elnöke: *Szent-Iványi György*, titkára: *Merhán Miklós* volt.

A jogelőd Geodéziai szakosztály alapító elnöke az Egyesületünk alapításakor *Homoródi Lajos*, titkára *Horváth István* volt.

A szakosztály jelenleg nevének megfelelően a felmérések és a területrendezés körében tevékenykedik, törekvései egybeesnek Egyesületünk főbb céljaival. Tevékenységünk az állami földmérési alaptérképek készítésével összefüggő mindenkor aktuális műszaki, gazdasági, szakmajogi kérdések felvetésére, javaslatlételre, a szakágazat által megfogalmazott irányelv-tervezetek megvitatására, a végleges szabályzatok széles körű – társadalmi, szakmai – ismertetésére terjed ki.

A szakosztály munkájában meghatározó súlyú a társadalmi, szakmai segítség nyújtása a nagyméretarányú felmérési feladatok végrehajtásához és irányításához. Ennek egyik lehetséges oka az, hogy a nagyméretarányú felmérési feladatok, mint földmérési állami alapeladatok figyelemmel kísérése és a szakmai vezetés (jelenleg a FVM Földügyi és Térinformatikai Főosztálya) vonatkozó célkitűzései megvalósításának segítése központi kérdés szakosztályunk számára. A területrendezési témák gazdája alapvetően az építésügyi szakterület. A területrendezés így hidat képviselhet a két szakterület összekapcsolására.

A Szakosztály szervezeti élete

A szakosztály élete rendezvények sorozatában és szakmai előadások keretében valósult meg. Ez évente 6-8 előadást jelentett. Évenként ankétot szerveztünk, olyan témákat érintve, amelyeknél az elhangzó vélemények és javaslatok segíthetik az irányító, jogalkotó szervek munkáját, vagy a vita során egyes előírások egységes értelmezéséhez kaphatunk iránymutatást a meghívott illetékesektől.

1970. Szeminárium „A telekalakítás szervezési problémái” címmel.

1971. január 12. Ankét: „A telekgazdálkodás rendjéről” a Földhasználati Szakosztállyal közösen megrendezésre került ankét a két társosztály összehangolt programja alapján olyan témát tűzött napirendre, mely mindkét szakosztály működési területének gerincét alkotja. A tanácskozás fő kérdései a magyar földtulajdon és telektulajdon jellemző vonásai, a telekgazdálkodás akkori rendje és az infrastruktúra akkori helyzetének feltárása köré csoportosultak.

1973-ban a legjelentősebb szakosztályi szervezés az egységes közműnyilvántartás érdekében létrehozandó műszaki-gazdasági alaptérkép koncepciójáról tartott tanácskozás. A szakosztály új elnöke: *Somló József*, titkára: *Koren Pál* lett.

1974-ben két ankétot is szerveztünk. Az első „A földmérési alaptérképek ellenőrzéséről” címmel a földmérési alaptérképek készítése során a vállalati és állami átvételi ellenőrzéssel kapcsolatos feladatok összehangolására kívánt fórumot biztosítani. A má-

sodik „Az állami alaptérképek összhangjáról” címmel a földmérési alaptérképek és a földmérési topográfiai térképek kapcsolatát volt hivatott megteremteni.

1975. Az EOTR kialakításával kapcsolatosan a földmérési alaptérkép készítés szakmai szabályzatairól és a munkák technológiáiról folytattunk vitát ankét keretében. Nagy számú hallgatóság előtt folytatott vitában az F.3., F.4., F.5., valamint az F.7. Szabályzat tervezetének jobb összeállítását segítettük. Ankétot tartottunk „A geodéziai munkák automatizálása” témakörében a számítógépek megjelenésének idején.

Jól segítette a főváros EOTR felmérésének és átszerkesztésének beindulását a szakosztályunk keretében e tárgyban rendezett több előadás és az azokat követő hasznos szakmai vita.

A gyakorlat szempontjából különösen hasznosnak minősíthetjük a kiállítással, bemutatóval egybekötött programokat és több napos rendezvényeket, előadás sorozatokat.

Az egyesületi nagyrendezvények szervezésében, előadásaikban szakosztályunk rendszeresen, aktívan részt vállalt. Rendezvényeink látogatottak voltak.

1979. A földmérési alaptérképekre vonatkozó F.7. Szabályzat módosítási tervezetéről ankét keretében folytattunk szakmai eszmecserét.

1981. A szakosztály elnöke továbbra is: *Somló József*, új titkára: *Tamás László*.

A 80-as években a számítástechnika általános elterjedése döntően meghatározta tevékenységünk irányát. A mérési eredmények feldolgozásának automatizálása a két fő terület, amelyről a szakmai előadások, eszmecserék zajlottak.

1990. A rendszerváltás után a kárpótlási munkák kapcsán lendületet kapott a felmérési technológiák átalakulása (az elektronikus mérőműszerek általános elterjedésével). Ez új szakmai kihívásokat generál, ami megjelenik a szakosztály tevékenységében is.

1995-ben a Földmérési és térképészeti tevékenységről szóló törvény tervezetéről tartottunk ankétot. Előadások hangzottak el a digitális földmérési alaptérkép készítés fővárosi tapasztalatairól, a Nemzeti Kataszteri Programról, a TAMA projekt bemutatásáról, a digitális földmérési alaptérkép adatállományok készítéséről, kezeléséről, az európai kataszterek összehasonlításáról. Ez szakmailag és a szakosztály életében is egy igen aktív időszak kezdete volt, a digitális alaptérképre vonatkozó szabvány (MSz: 7772-1), valamint szabályzatok (DAT 1, DAT 2 és mellékletei) elkészítésének, és a Nemzeti Kataszteri Program beindításának ideje. A szakosztály új elnöke: *Tamás László*, titkára *Kovács Gáborné*.

A kilencvenes évek második felében a Nemzeti Kataszteri Program végrehajtása során felmerülő kérdések szolgáltatták – meghatározó többségben – a szakosztály aktivitásának az okait. Előadások hangzottak el a szakfelügyeleti rendszer megújulásával kapcsolatban, valamint a kataszteri térképek digitális átalakítása során szerzett tapasztalatokról, valamint a külföldi (taiwani) telekredezési tapasztalatokról. Ankétot rendeztünk arról, hogy milyen szerepet tölt be az elhatárolási munka a digitális alaptérkép készítésében. 1998-tól a szakosztály új elnöke: *Tóth Sándor*, titkára *dr. Váczy Attila* lett.

2000-ben előadások hangzottak el az új F.2. szabályzat tervezetéről, a TAKAROS rendszer térképi fogadókésztségének kérdéseiről, a földügyi információs rendszerek megvalósításáról. Ankétot rendeztünk a földrészletek elhatárolásának gyakorlati tapasztalatairól.

2001-ben szakosztályunk szervezésében előadás hangzott el az Integrált Irányítási és Ellenőrzési Rendszerről, valamint a NKP Kht. és az önkormányzatok együttműködéséről.

2002-ben a Külterületi térképek vektoros feldolgozásának megkezdése kapcsán

hangzott el előadás. Az év legfontosabb szakosztályi eseménye pedig az F.2. szabályzat-ról tartott ankét volt.

2003-ban a külterületi vektoros állományok forgalomba helyezésének tapasztalatairól, a DAT állományok forgalomba adásának tapasztalatairól és az önkormányzati ingatlankezelőszervek létrehozásának tapasztalatairól hangzottak el előadások.

2004-ben a Nemzeti Kataszteri Program 2004. évi végrehajtásának aktuális kérdéseiről, a 2004-2007 évek közötti végrehajtásának, pályázatadásának időbeli ütemezéséről, a program 2008. utáni időszakra vonatkozó stratégiájáról, valamint a „norvég projekt” keretén belül fejlesztett fél-automatikus vektorizáló programról hangzottak el előadások.

2005-ben ankétot tartottunk a DAT térképek forgalomba adásairól, valamint fontos előadás hangzott el a KÜVET térképek forgalomba adásának időszerű kérdéseiről.

A Felmérési és Területrendezési Szakosztály célja a jövőben is az állami térképek készítéséhez kapcsolódó szakmai előírások, technológiák bemutatása, az ismeretek közvetítése az Egyesület tagjai részére, bízva abban, hogy az elkövetkező évek is jelentős eredményeket hoznak az állami térképek további korszerűsítésében.

Fotogrammetriai és Távérzékelési Szakosztály

Írta: Dr. Mélykúti Gábor

A Fotogrammetriai és Topográfiai Szakosztály az 1956. évi megalakulása óta több név-változáson ment át. A változások szakmatörténeti, technológiai okokra vezethetők vissza. A második világháborút megelőző időben topográfiai térképezést és annak fő technológiájaként, fotogrammetriai felméréseket csak a katonai térképezés keretében alkalmaztak. Az 1950-es évek elején nyílt meg a lehetőség a polgári térképészek számára is a légi fotogrammetria termékeinek felhasználására. Ez először szorosan a topográfiai térképezéshez, valamint az erdészeti célú felmérésekhez kapcsolódott. Ez a technológia kapcsolódás jelentkezik a szakosztály nevében is. Ezért a kezdeti időkben, 1956-1959 között a szakosztály a „Fotogrammetriai és topográfiai” nevet viselte. Néhány év múlva azonban a fotogrammetriai módszerek fejlődése – a topográfiai alkalmazástól függetlenül – sok új, tisztán fotogrammetriai feladat megoldását igényelte. A fotogrammetria „belső” ügyei (pontosítási eljárások, különböző típusú műszerek alkalmazhatósága, légifilmek torzulásai, a fotogrammetria alkalmazhatósága nagyméretarányú térképezésre, stb.) a topográfusokat közvetlenül nem érintették. Ezért 1959-ben külön fotogrammetriai szakosztály alakult. 1986-ban a műholdakról készült különböző típusú felvételek, ún. távérzékeléssel nyert alapadatok, alapanyagok megjelenésével a légi fotogrammetria „feljebb” emelkedett, és az űrtechnika szolgáltatta eredmények felhasználási lehetőségeinek vizsgálata „távérzékelés” néven kapcsolódott a klasszikus fotogrammetriához.

Az alábbi táblázatban a névváltozásokat és a szakosztály vezetőit tekinthetjük át.

	elnök	titkár
Fotogrammetriai és topográfiai szakosztály		
1956. 04. 21.–	Murányi László	id. Niklasz László
1957. 04. 10.–1959.	Gersy István	id. Niklasz László
Fotogrammetriai szakosztály		
1959. 02. 06.–	Gersy István	Szörényi János
1962. 12. 18.–	Szabó Béla	Szörényi János
1964. 07. 01.–	Szabó Béla	Magyarosy Béla
1968. 05. 20.–	Szabó Béla	Gebry János
1976. 11. 15.–1986. 01. 27.	Szabó Béla	Winkler Péter
Fotogrammetriai és távérzékelési szakosztály		
1986. 01. 27.–	Winkler Péter	Berencei Rezső Remetey-Fülöpp Gábor
1990. 10. 15.–	Winkler Péter	Berencei Rezső Remetey-Fülöpp Gábor
1994. 12. 07.–	Winkler Péter	Engler Péter, Remetey-Fülöpp Gábor
1999. 01. 27.–	Winkler Péter	Engler Péter, Remetey-Fülöpp Gábor
2003. 05. 15.–	Mélykúti Gábor	Engler Péter

Az Egyesület ötven éves története szorosan összefonódik a magyar polgári fotogrammetria alkalmazásnak alig, több mint ötven éves történetével. A légi fotogrammetriát Magyarországon a topográfiai térképek készítésére sikeresen használták már 1929-1939 között. A második világháború azonban ezt a folyamatot megszakította, és a katonai térképészetben is csak az ötvenes évek elején indulhatott újra a légifilmek készítése és felhasználása. A polgári térképészek számára azonban ez nem újrakezdés volt, hanem gyakorlatilag teljesen új szakmát kellett tanulni. Ez vonatkozott a topográfiára és a fotogrammetriára egyaránt. Az Egyesület megalakulásának ezért különös jelentősége volt, hiszen ez teremtett fórumot a különböző vállalatoknál, különböző szakterületen dolgozó, fotogrammetriát alkalmazó szakemberek számára a tapasztalatok kicserélésére, az új – szinte naponta változó – módszerek, műszerek megismerésére. Ötven év előadásait áttekinteni lehetetlen feladat. E helyett – címszavakban – időrendi áttekintést adunk a fotogrammetria magyarországi alkalmazását érintő eseményekről. Láthatjuk, különösen a kezdeti időkben, szinte minden évre esett valamilyen jelentős szakmai esemény. Ezekről, illetve azok előkészületeiről a szakmai fórumokon az érintettek tájékoztatást adtak.

A fotogrammetria, a topográfia és a távérzékelés magyarországi alkalmazásának főbb eseményei a második világháború után

(A felsorolás elsősorban csak azokat a fotogrammetriai technológiához kapcsolódó eseményeket tartalmazza, amikor egy új módszer, műszer, technológiai megoldás először jelent meg, és az a szakmai érdeklődés középpontjába került, de ezek között található egyesületi tevékenység is.)

- 1950–52 Katonai topográfiai térképek felújítása (szigorúan titkos minősítéssel).
- 1951 Fotogrammetriai alapanyagok használata a katonai topográfiai felméréseknél, síkfotogrammetriai termékek előállítás és térkiértékelés végzése.
- 1952 Megkezdődik a polgári topográfiai térképek készítése, egyelőre csak földi felmérési módszerekkel ($M = 1:4000$, illetve $M = 1:5000$).
- 1952–54 Légi fényképezési munkák a katonai 1:25 000 méretarányú új topográfiai felmérés előkészítéséhez, utólagos illesztőpont méréssel.
- 1953–59 1:25 000 méretarányú katonai új felmérés, az ország területének 77%-án kombinált és univerzális fototopográfiai módszerek alkalmazása, 23%-án az 1929-39 közötti felmérések felújítása (ún. M-anyag, szigorúan titkos volt).
- 1954. dec. 1. A BGTV keretében fotogrammetriai osztály alakul. Képszozögelést végeznek, transzformátumokat készítenek.
- 1956 Bene András kidolgozza módszerét, mely lehetővé teszi, hogy egy légi fényképből egy térképszelvényt lefedő fototérképet lehessen készíteni.
- 1957 A polgári topográfiai térképezésnél áttérnek az 1:10000 méretarányra.
- 1959. jan. 1. A BGTV-től a KV-hez kerül a fotogrammetriai és topográfiai osztály. Az év végére új, korszerű, mechanikus térkiértékelő műszerek kerülnek beszerzésre, egy Wild A7, és egy Wild A8. Ezzel lehetőség nyílt fotogrammetriai pontsűrítés mérésére és grafikus kiegyenlítésre.
- 1959 Az első Li2 repülőgép bérlése a MALEV-től polgári légifényképezési célokra, és az első Wild RC8 kamera beszerzése.
- 1960 Előtérbe kerülnek a fotogrammetriai pontsűrítési eljárások és a film-torzulás vizsgálatok.
- 1961 A polgári topográfiai felméréseknél (közel sík területek esetén) a kombinált felmérési eljárás általánossá válik.
- 1961. jún. 6–30. *Zeiss (Jena) nemzetközi fotogrammetria tanfolyam Budapesten, 130 magyar, 30 külföldi résztvevővel.*
- 1962 A székesfehérvári felsőfokú technikumban megindul a fototopográfia oktatása.
- 1962 Nagyméretarányú földmérési alaptérképek felújítása sík területeken (1:4000) Benc-féle módszerrel elkezdődik.
Megjelenik az ÁFTH irányelve a külterületek fotogrammetriai módszerrel történő felújítására.
- 1966 „Útmutató fotogrammetriai alapanyagok készítésére és felhasználására a nagyméretarányú térképkészítésben”
- 1966 „F” pontok meghatározása légiháromszögeléssel nagyméretarányú vá-

- rosméréseknél. Ettől az időtől kezdve egyre nagyobb jelentőségre tesz szert a légiháromszögelés mérése és feldolgozása. Először grafikus, majd numerikus megoldások születnek, később a számítástechnika fejlődésével a módszer is fejlődik. Ezen a területen feltétlenül meg kell említeni *Alpár Gyula*, *Somogyi József*, *Gebry János*, *Németh Ferenc*, majd később *Molnár László* nevét.
- 1966 Nagyméretarányú térképek felújítása belterületen, zártkertben fotogrammetriai módszerrel.
Az első város Szombathely, ahol a városmérés síkfotogrammetriai módszerrel történt.
- 1966 „Komplex utasítás az 1:10 000 ma.-ú topográfiai térképek készítésére”
- 1969 Sztereofotogrammetriai tanácskozás Pécsen.
Síkphotogrammetriai tanácskozás Szegeden.
1973. okt. 1–3. *Fotogrammetriai konferencia, Budapest*
- 1974 A kifejezetten légifényképezési célokra kialakított L410-AF típusú repülőgép és Wild RC10 kamera beszerzése. (1977. augusztusában a gép lezuhant és *Lánczi István* ezredes az MNTI légifényképező alosztály parancsnoka életét veszítette.)
- 1975 Megkezdődik az 1:10 000 méretarányú topográfiai térképek felújítása az EOTR-ben. Az új 40×60 cm szelvényméret új kísérleteket és technológiai változtatásokat igényel.
- 1976 Megjelenik a T.1. szabályzat a topográfiai térképek készítésére.
- 1977 Megjelenik a T.2. szabályzat az 1:25 000 és az 1:100 000 méretarányú levezetett topográfiai térképek készítésére, valamint a T.3. topográfiai jelkulcs és a T.4. útmutató a jelkulcs használatához.
- 1977 Megjelenik a légifényképező repülések lebonyolítását szabályozó és tervezését segítő L.1. szabályzat.
- 1979 Nagyfelbontású távérzékelési adatok beszerzése lehetővé válik, megalkul a FÖMI Távérzékelési főosztálya. Beszerzésre kerül egy Color-mation nagy formátumú és pontosságú filmíró berendezés. Multi-spektrális légifényképezést hajtanak végre AN30 típusú repülőgéppel.
- 1980 5 db repülőgép és 5 db mérőkamera áll a polgári térképészet rendelkezésére.
- 1980–84 *Képfeldolgozó rendszerek kialakítása folyik a FÖMI-nél.*
- 1982 Ankét a térképek, űr- és légifelvételek mezőgazdasági célú hasznosításáról. (GKE-MAE közös rendezvény)
- 1984 *V. Földfotó szeminárium (GKE-KASZ-MAE-IKT)*
- 1987 *Távérzékelési konferencia Békéscsabán*
- 1993 Elkészül az egész országot lefedő digitális domborzatmodell az 1:50 000 ma.-ú topográfiai térképek szintvonalai alapján (MH TÁTI, FGI, BME, Geomatik)
- 1994 Felállításra kerülnek az első Intergraph ImageStation típusú digitális fotogrammetriai munkahelyek (BME, MH TÁTI), valamint az MH TÁTI-nál egy nagy pontosságú fotogrammetriai légifénykép szkennerek, a Zeiss-Intergraph PhotoScan.

- 1996 Mezőgazdasági állapot- és termésbecslő rendszer kialakítása és üzem-
szerű használata (FÖMI, Csornai Gábor)
- 1997 Elkészül a CORINE felszínborítottsági adatbázis (FÖMI, Büttner
György)
- 1998 „ECO BP’98 – International Symposium on Resource and Environ-
mental Monitoring” ISPRS VII. bizottsága szervezésében nemzetközi
konferencia Budapesten (Remetey-Fülöpp Gábor, Winkler Péter)
- 2000 1:30 000 méretarányú színes légifényképezés az ország egész területéről.
- 2000 Nemzetközi Fotogrammetriai és Távérzékelési Szeminárium Buda-
pesten
- 2001– Digitális domborzatmodell előállítás az 1:10 000 méretarányú topo-
gráfiai térképek szintvonalai alapján, és digitális ortofotó készítése az
ország egész területéről (FÖMI).
Egyre több felhasználó (távközlés, önkormányzatok, erdészet, régé-
szet, vízügy, stb.) igénylik a légifényképeket és ortofotó térképeket di-
gitális formában.
2002. szept. 8–11. *Earsel konferencia Egerben*
- 2004– Földi LaserScanner berendezések alkalmazása épületek homlokzat-
felmérésénél, mérnöki szerkezetek vizsgálatánál.
Automatikus légiháromszögelési és automatikus felszínmodellezési el-
járások alkalmazása.
- 2004 *Megemlékezés a 75 éve alakult Magyar Fotogrammetriai Társaságról*
- 2005 1:30 000 méretarányú színes légifényképezés az ország egész területéről.
- 2005 Kísérleti légi LaserScanner mérés a Fertő tó térségében.
Digitális fényképezőgépek alkalmazása fotogrammetriai feladatokra.

A fenti témákban az egyesületi előadások és egyéb szakmai rendezvények keretében mintegy 150 szakember tartott előadást, vagy közölt cikket folyóiratokban.

Földügyi Szakosztály

Írta: Dr. Máthay Csaba

A Geodézia és Kartográfia című szaklap 1955. évi utolsó száma adott hírt arról, hogy a közeljövőben megalakul a Geodéziai és Kartográfiai Egyesület, mely tagjai közé „a felső és alsógeodézia, bányamérés, topográfia, fotogrammetria és kartográfia kérdésével foglalkozó mérnök, technikus és fizikai dolgozókat” kívánta felvenni.

A szakosztály jelenlegi működési körébe tartozó szakmák dolgozói (föld-, majd később ingatlan-nyilvántartás, földminősítés majd földértékelés, földvédelem, földhasználat) ekkor még nem tartoztak az Egyesület látókörébe, ezért arra sem volt módjuk, hogy 4 forintért megvegyék az egyesület jelvényét az Egyesület Titkárságán, miként azt Raum Frigyes a szaklap 1960. évi 2. számában meghirdette.

A föld-, illetve ingatlan-nyilvántartási alapszakterület szakosztályként 1962-ben kezdte meg működését.

A földértékelés és földminősítés, valamint a földhasználat, hol ehhez, hol ahhoz a

szakterülethez tartozott mindaddig, míg Földügyi Szakosztály néven 1994-ben össze-
forrtak ezek a szakterületek.

Elnökei voltak: *Takács Ferenc, dr. Egri Antal, dr. Jójárt László és Mester László*, a tit-
károk: *dr. Egri Antal, Bencsik Gergely, Bacsa Imre, dr. Szöllősi Gyula és dr. Holcshauser*
Jenő.

A Földvédelmi alapszakterület 1969-től indította tevékenységét.

Elnökei voltak: *Szabó Lajos, Pécseli János, Lukács Béla, Bacsa Imre, Kalmár Imre*, a
titkárok: *dr. Egressy Máttyás, Szabó György, dr. Bölkényi János, dr. Szöllősy Gyula, Horváth*
Balázs.

Földügyi szakosztály elnökei voltak: *Kalmár Imre, dr. Szamosközi István, és dr. Máthay*
Csaba, titkárok: *Kaposi Leventéné, Farkas István, és Gergő József*.

A szakosztály a központi rendezvényeken túlmenően a területi szervezetek által
meghirdetett szakmai rendezvényeket szervezett. A szakosztályok vezetése úgy ítélte
meg, hogy helyben a dolgozók nagyobb létszámban vesznek részt a programokon, mint-
hogy egy-egy előadás kedvéért Budapestre utazzanak. Ugyanakkor a nagyobb érdeklő-
dést kiváltó témákat egy, illetve több napos konferenciákon vitatták meg, melynek ese-
tenként fél országnyi vonzáskörzete is volt.

A Földügyi Szakosztály elődeinek működése szorosan kötődött a kor társadalmi
mozgásaihoz, jogalkotásához, a szakterület elé kitűzött feladatok megoldásához.

1960-ban *Egri Antal* a szomszédos államok földnyilvántartásáról tartott előadást a
szolnoki területi csoportban.

1963-ban a szombathelyi csoportban *Kocsis Elemér–Markotai György* a belterületi és
zártkerti birtokvalósítási munkálatok céljáról és végrehajtásáról *Jagasics Béla–Takács*
Zoltán a földvédelmi és erdővédelmi törvény jelentőségéről tartottak előadásokat.

1964. január 1-jén lépett életbe a Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1963. évi 32. szá-
mú törvényerejű rendelete, és a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 37/1963
(XII.24.) Korm. sz. rendelete az állami földnyilvántartásról (a feladatot az ÁFTH, és
annak Megyei Felügyelőségei – mint a földhivatalok jogelődjei – végezték).

1965-ben Debrecenben *Csorba László* már azt bizonygatta, hogy miért nem lehet új
talajosztályozási rendszert bevezetni.

Ebben az évben a földnyilvántartás gépi megoldásának magyarországi lehetőségeiről,
és a csehszlovák gyakorlatról tartott ismertetést *Fülöp Sándor*.

1969-ben több előadás hangzott el a telekkönyvről és az új telekkönyvi rendtartásról.
Békési Ferenc Békéscsabán a zártkert rendezés addigi tapasztalatairól beszélt.

1971-ben Székesfehérváron az Alba Regia Napok keretében az egyesület Fejér Me-
gyei Csoportja és a Fejér Megyei Földhivatal május 7-8-án a dunántúli megyék küldöt-
teinek részvételével tanácskozást szervezett a földhivatali szervezet egyes időszakos föld-
mérési, földnyilvántartási, és földhasználati kérdéseiről. A tanácskozást dr. *Homoródi*
Lajos nyitotta meg, előadást tartottak: *Chovanetz Ottó, Szabó Béla, Font Gyula, Vagács*
Géza, Balogh György, Papp Géza, Cseh János, dr. Egri Antal, Etelvári Attila, Halász Péter.

1972-ben az állami földnyilvántartás korszerűsítéséről beszélt *dr. Egri Antal* a föld-
nyilvántartási szakosztály elnöke Kecskeméten, aki ugyanebben az évben Szegeden
pontosította a korszerűsítés fogalmát, mert előadása címe itt már az egységes új ingat-
lan-nyilvántartásról szólt.

1972-ben találkoztunk először a Földhasználati Szakosztály tevékenységével.

Ugyanebben az évben *Deli László* Nyíregyházán az elektronika és az új ingatlan-nyilvántartás kapcsolatát elemezte.

Erősödött a földminősítési és a földhasználati szakágazat is. Budapesten *Horváth Balázs* a talajviszonyok és osztályozási vidékek elhatárolásának összefüggéseit ecsetelte.

1975-ben *Lengyel József* a racionális földhasználatról beszélt.

Ugyanebben az évben a Kecskeméti Csoport Solt Kali majorban előadássorozatot rendezett, mely témáját tekintve a teljes földügyi szakterületet átfogta. Előadók voltak: *dr. Böszörményi János, Czinege Mihály, Huszár István, Körösi Imre, Ternecz Ferenc, Cs. Varga Imre, dr. Trapp László.*

Sopronban Győr-Sopron, Vas és Veszprém megyék ingatlan-nyilvántartási szakemberei ingatlan-nyilvántartási szemináriumot tartottak.

1976-ban 9 megye részvételével Debrecenben tartottak ankétot az ingatlan-nyilvántartási munka szervezési kérdéseiről. Előadást többek között *Frankó Pál, Vizi István, Varga Gábor, dr. Ferencz József* tartottak.

1977-ben *dr. Koronczay Miklós* Budapesten a földtulajdoni és földhasználati viszonyok jogi szabályozásáról értekezett, *Cseh János* Székesfehérváron az ingatlan-nyilvántartás szerkesztésének Fejér megyei tapasztalatairól tartott előadást a helyi csoportban.

1978. május 17-én a GKE elnökségi ülésén az Ingatlan-nyilvántartási és Földminősítési Szakosztály beszámolóját tárgyalták. *Bácsa Imre* titkár tartott beszámolót. Elmondta, hogy ebben a felállásban a szakosztály 1968-ban alakult, a földhivatali dolgozók 50%-a az ingatlan-nyilvántartás és a földminősítés területén dolgozik. Mind Budapesten, mind a területi csoportoknál tartottak előadásokat, melyek főbb témakörei az ingatlan-nyilvántartás szerkesztése és tovább vezetése, a földértékelési rendszer kidolgozásával kapcsolatos feladatok, az ingatlan-nyilvántartás gépi feldolgozásának kérdései, és az üzemi földnyilvántartás.

A szervezeti élet gazdagságát jelzi, hogy a területi csoportokon belül szakcsoportok alakultak.

1978. április 27-én a Pécsi Területi Csoporton belül alakult meg az ingatlan-nyilvántartási, földminősítési és földhasználati szakcsoport 70 fővel, és ezzel a legnagyobb létszámú szakcsoportja lett az Egyesületnek. *Dr. Egri Antal* szakosztályi elnök tartott előadást, és az újonnan belépett tagok részére átadta tagsági könyveiket.

1981. június 25-én Egerben is megalakult az ingatlan-nyilvántartási és földminősítési szakcsoport. Az ülést *dr. Misi Ernő* nyitotta meg, jelen volt *dr. Egri Antal* szakosztályi elnök is. A szakcsoport elnökévé *Mester Lászlót*, titkárává *Csépány Lászlót* választották.

1982-ben a GKE alapszabálya szakterületünkről a Földhasználati Szakosztályt, valamint az Ingatlan-nyilvántartási és Földminősítési Szakosztályt említi. Figyelmet érdemel ebből az évből *Deli László* előadása, mely az „Ingatlan-nyilvántartás számítógépes fejlesztése a VI. ötéves tervben” címet viselte.

Dr. Jójárt László Zalaegerszegen az osztrák telekkönyv reformjáról és a földrésztlet adatbankról szólt, míg Szombathelyen *Szabó Tibor* az új földértékelési rendszer bevezetéséről tartott előadást. Az elkészült földértékelési anyagok a földhivatalok, un. „hídeg irattáraiban” pihennek.

1985. szeptember 2–4 között Egerben a GKE és a MÉM-FTH Szervezésében Országos Földügyi Konferencia volt. *Dr. Jójárt László* a magyar ingatlan-nyilvántartás helyzetéről, tovább fejlesztésének feladatairól, a telekkönyv és földadókataszter kettősségéből fakadó problémákról, az 1972-ben elrendelt egységes ingatlan-nyilvántartás tartal-

máról és alapelveiről szolt, *Bacsa Imre* a földek ökológiai értékeléséről, *dr. Humayer Péter* az ingatlan forgalom jogi szabályozásának helyzetéről, *Deli László* pedig az ingatlan-nyilvántartási adatbanknak az államigazgatási nyilvántartásba való integrálásáról tartott előadást. *Deli* a Pénzügyminisztériumra, Központi Statisztikai Hivatalra, Pénzüntzeti Központra gondolt.

Bejelentette, hogy az ingatlan-nyilvántartást decentralizálni fogják, központi és helyi szervek lesznek. Megemlítette, hogy Veszprém megyében Comput – 80 típusú számítógépeknek a körzeti földhivatalokba történő telepítésével kísérleteznek, ennek előkészítő eleme a Commodore 64 típusú személyi számítógép, melyből az országban 80 db-ot telepítettek.

Ebben az évben még az üzemben belüli földrendezések, tagosítások jelentős szerepet játszottak. *Lukács Béla* szakosztályi elnök a mezőgazdasági nagyüzemi területek kialakításáról, *dr. Koronczay Miklós* a földrendezések egyszerűsítéséről tartott előadást

1987-ben *Bacsa Imre* a földértékelési szakosztály elnöke a nagyméretarányú földértékelés és talajtérképezés továbbfejlesztéséről, a légi és úrfelvételek fokozott felhasználásáról írt dolgozatot. A Földvédelmi és Földértékelési Szakosztály rendezésében július 16-án Székesfehérváron a Kossuth Mg.Tsz.-ben tartott regionális előadást „A nagyméretarányú genetikus talajtérképezés és a földek közgazdasági értékelésének feladatai” címmel. Az előadást helyszíni bemutató követte.

Dr. Fenyő György az általa jegyzett tanulmányában az 1987 márciusában elfogadott földtörvény (1987. évi I. tv. Földkódex) megalkotásáról írt.

A szegedi területi csoport „A számítógép a földügyi szakigazgatásban” címmel tartott rendezvényt, melyen *Vaszkó Elekné* „Az ingatlan-nyilvántartás decentralis számítógép rendszerének kialakítása” címmel tartott előadást, melyet számítógépes gyakorlati bemutató követett.

A Földvédelmi és Földértékelési Szakosztály 1991 őszén a földvédelem és környezetvédelem kapcsolatával (előadó: *Tóth Ferenc*) valamint a földprivatizáció német tapasztalataival (előadó: *Számadó József*) foglalkozott.

1995-ben a Nógrád Megyei Területi Csoport a bíróság felé is fordult. *Bartos István* előadást tartott a Fővárosi Bíróság dísztermében, melyen *dr. Beke Márta* a Nógrád Megyei Bíróság Polgári Kollégiumának vezetője a földhivatali határozatok ellen indított Nógrád megyei közigazgatási perek tapasztalatairól számolt be (közös rendezvény a Földmérői Szakértői Szakosztállyal).

1995 májusában Kompolton a Gödöllői Agrártudományi Egyetem Kutatóintézetében tartott szakosztályi rendezvény témája a mezőgazdaság működőképességének fenntartása, a földbirtok viszonyok rendezése volt. *Dr. Fehér Alajos*, az intézet igazgatója, bevezető előadásában kifejtette, hogy a mezőgazdaság támogatásának csökkentése, a nagyüzemek felszámolása után a földterületek hasznosítása szinte követhetetlen, a birtok koncentráció hosszadalmas lesz. Korreferátumot *dr. Máthay Csaba* és *Számadó József* tartott.

Ugyancsak 1995-ben a Közép –Európai államok és tartományok, az ún. „régí osztrák kataszter” térségének XII. Prágai Földügyi Találkozója *Kalmár Imre* a szakosztály elnöke „A mezőgazdaság kollektivizálása során nagyméretű táblákba összevont parcellák szerepeltetése az ingatlan kataszterben” címmel készített előadást, melyet német nyelven kaptak meg a konferencia résztvevői.

1995 júniusában a szakosztály a Heves Megyei Földhivatalban az ingatlan-nyilvántar-

tás számítógépesítéséről tartott rendezvényt, melyen az ország minden részéből eljöttek a szakemberek. Előadást *Györgyi Antal* a PHARE Ingatlan-nyilvántartási Operatív Munkacsoport vezetője, korreferátumot *dr. Laki-Lukács Lajos* tartott, aki már a Somogy megyei tapasztalatokról is be tudott számolni.

1996-ban a Közép-Európai államok és tartományok az ún. „régii osztrák kataszter” térségének XIII. találkozóján *Kalmár Imre* szakosztályi elnök „A földhivatali tisztségviselők képzése, továbbképzése, a szakképzés elismerésének helyzete és problémái” címmel készített előadást.

1998 novemberében a szakosztály Egerben a távérzékeléses növény monitoring témájával foglalkozott. Az előadást *Winkler Péter* tartotta. A módszer nem csak a termésbecslésben, hanem a birtokrendezésekben, beruházások nyomon követésében is segítséget nyújthat. A konferencián felszólalt *dr. Jójárt László* az FVM helyettes államtitkára is, aki az ingatlan-nyilvántartás aktuális feladatairól, és a jogalkotási programról (birtokrendezés, Nemzeti Földalap, termőföldtörvény módosítása) szólt. *Dr. Öcsödi Gyula* helyettes államtitkár a mezőgazdasági termékértékesítés válságáról, és a következő évi agrártámogatásokról beszélt.

A Földügyi Szakosztályt érintő témákkal foglalkozott:

- az 1996. évi Veszprémi Vándorgyűlés a „Gondolatok a részarány tulajdon rendezéséről” című előadás,
- az 1998. évi Békéscsabai Vándorgyűlés, „Előkészületek a földrészlet mélységű információs rendszer földhivatali támogatására” című, és
- az 1998. évi Szolnoki VIII. Országos Térinformatikai Konferencia „A földhivatalok az önkormányzatok kapcsolatrendszere a Nemzeti Kataszteri Program megvalósítása érdekében” című előadások.

Mindhárom előadást *Kalmár Imre* szakosztályi elnök tartotta.

1999-ben *dr. Juhász Erzsébet* az új ingatlan-nyilvántartási törvény és a földhasználati nyilvántartás kérdéseiről tartott előadást. *Dr. Laki Lukács Lajos* az új ingatlan-nyilvántartási jogszabályok gyakorlati tapasztalatairól számolt be.

2000-ben *Vászkó Elekné* Földügyi Szakosztály rendezésében a nagyfelhasználók részére történő földhivatali adatszolgáltatás problémáiról tartott előadást.

2002-ben két nagyobb rendezvény is érintette a szakosztályt, bár azok rendezésében közvetlenül nem vett részt.

Április 18-19-én Székesfehérváron a földminősítésről szóló fórumon előadással szerepelt *dr. Várallyai György* akadémikus, *dr. Stefanovits Pál* akadémikus, *Halászné Székelyhidy Edit* és *Boda Tamás*.

November 21-22-én Budapesten „Telekkönyv vagy ingatlan-nyilvántartás” címmel az MFTTT tartott konferenciát. A megnyitót *dr. Berci Norbert* helyettes-államtitkár tartotta. Előadók voltak többek között *Apagyi Géza*, *Bartos Ferenc*, *dr. Fenyő György*, *dr. Latkóczy Olga*, *dr. Mihály Szabolcs*. A konferencián hazájuk szabályozásáról szlovák és norvég vendégek is beszámoltak. A konferencia résztvevői ajánlást fogadtak el, melyet az FVM vezetése részére is megküldtek, melyben „*hitet tettek az egységes ingatlan-nyilvántartás mellett és javasolták a telekkönyv létrehozására vonatkozó törekvések határozott elvetését*”.

A 2003. májusi tisztújítás után is folytatódott az aktív szakosztályi élet. Az ankétokat Budapesten, a FÖMI előadó termeiben rendezték meg.

2003 novemberében a Felmérési és Területrendezési Szakosztállyal közös rendez-

vényt tartottunk a „KÜVET és DAT térképek forgalomba adásának időszerű kérdései”-ről. A fő előadást *Tóth Sándor* tartotta, de megjelent a rendezvényen *Bartos Ferenc* is. Az előadó részletesen szólt a KÜVET térképek forgalomba helyezésének, és forgalomba adásának problémájáról, és a DAT View rendszer bevezetésének és széles körben történő alkalmazásának szükségességéről.

2003 decemberében „Mit módosítsunk az ingatlan-nyilvántartási törvényen?” címmel *dr. Latkóczy Olga* tartott előadást. A jelenlévők nagy érdeklődéssel hallgatták a törvény módosításának koncepcióját, és mód nyílt gyakorlati problémák megbeszélésére is.

2004 januárjában „A társasházi törvény módosításának hatásai az ingatlan-nyilvántartásra” című előadáson vehettek részt az érdeklődők, melyet *dr. Bráth Mária* tartott.

2004 októberében ismét az ingatlan-nyilvántartási szakterület volt előtérben. *Dr. Vargáné dr. Jobbágy Julianna* az ingatlan-nyilvántartási ügyek ítélkezési gyakorlatáról beszélt.

2005 januárjában a földhasználati szakterületen dolgozók számára tartott előadást *dr. Vincze László* „A birtokrendezés egyes kérdései”-ről. Részletes tájékoztatást hallhattunk a birtokrendezéssel kapcsolatos eddigi eseményekről, elméleti és gyakorlati kísérletekről.

A 2005. év további részét a földvédelemmel kapcsolatos előadások töltötték ki. *Mezey Attila* júniusban „A földvédelem aktuális kérdései”-ről szólt. A jelzett időszakban a legaktuálisabb a parlagfű elleni küzdelem indítása volt, melynek felderítésében az Országgyűlés jelentős feladatokat rótt a földhivatalokra és a Földmérési Intézetre. A munka indításával kapcsolatban izgalmas beszélgetés alakult ki, melyen hozzászólt *Csornay Gábor*, *Vass Tamás* és *Sárközi Gábor* is.

Ugyancsak a parlagfűvel kapcsolatos előadást tartott 2005 novemberében *Csornay Gábor* „A parlagfű elleni küzdelem a FÖMI-ből nézve” címmel. Az előadás, és a hozzászólások felszínre hozták a műholdas és a helyszíni felderítés ellentmondásait, a ezen munka további finomítására vonatkozó javaslatok (pl. ne csak műholdas, hanem légi felderítés is legyen) hangzottak el.

Az elődők nyomdokában továbbra is folytatni kívánjuk ezt a sok ismeretet összefogó szakosztályi munkát. Bízom abban, hogy rendezvényeinkkel az érdeklődést sikerül fenntartanunk, a résztvevők véleményét megismernünk, szakmai gyarapodásukat szolgálunk.

Munkájukat, törekvésüket, mely a legtöbb esetben előre vitte szakmánkat, a Földügyi Szakosztály nevében köszönetemet fejezem ki.

Földmérési Szakértői Szakosztály

Írta: Dr. Forgács Zoltán

Egyesületünk Földmérési szakértői szakosztálya 1969. évben alakult meg. A szakosztály eddigi vezető tisztségviselői (elnök, titkár) között szakmánk olyan ismert szakembereinek nevével találkozhatunk, mint *Antal József*, *Balázs László*, *Bartos Ferenc*, *dr. Forgács Zoltán*, *Huszár Béla*, *Papp Géza*, *dr. Vincze László* és *Winkler György*.

A szakosztály feladatának tekinti az igazságügyi földmérő szakértői tevékenységet végző szakemberek érdekvédelmét, szakmai támogatását, és a tevékenységünket érin-

tő jogszabályok és szakmai szabályzatok előkészítésében való aktív részvételt. Számos önálló előadást és ankétot szerveztünk, továbbá több alkalommal tartottunk előadást egyes vidéki szakosztályok helyi rendezvényein, a rendszeresen megrendezésre kerülő vándorgyűléseken, valamint az Igazságügyi Minisztérium által szervezett Országos Igazságügyi Szakértői Konferenciákon is. Mivel a szakértői tevékenység a földmérési és térképészeti szakma különböző szakterületeit érinti, rendezvényeinket több esetben közösen szerveztük meg más szakosztályokkal, de – megalakulása óta – szorosan együttműködünk a Budapesti Igazságügyi Szakértői Kamara Földmérő szakértői szakosztályával is.

Annak érdekében, hogy az igazságügyi földmérő szakértők tevékenységük ellátása során mindenkor alkalmazni tudják a tudomány és a technika legújabb és legmagasabb szintű eredményeit, több rendezvényt szerveztünk. A témakörök kiválasztásánál fontos szempontnak tartottuk, hogy tagjaink folyamatosan megismerjék a szakterületünket érintő nagyszabású (EOTR, kárpótlás, NKP, KÜVET, BEVET) programokat, az új jogszabályokat, és azok változásait, továbbá lépést tartsanak a földmérési és térképészeti technológiák, valamint a mérőeszközök fejlődésével. Ennek jegyében szerveztünk – többek között – előadásokat, illetve ankétokat az ingatlan-nyilvántartás szerkesztésével, az ingatlan-nyilvántartás számítógépes adatfeldolgozásra történő átállításával, a kárpótlási törvények végrehajtásával kapcsolatos földmérési feladatokkal, a digitális térképkészítési technológiákkal, a korszerű mérőeszközök (mérőállomások, GPS berendezések) használatával kapcsolatosan. A programjaink keretében esettanulmányok bemutatásával, több alkalommal – egy esetben helyszíni bemutatóval kiegészítve – biztosítottunk lehetőséget a tapasztalatok átadására.

A földmérők nemzetközi szövetsége (FIG) által szervezett rendezvényeken eddig két alkalommal (Budapesten, és Párizsban) hangzott el az igazságügyi szakértői tevékenységgel kapcsolatos előadás.

Rendezvényeink iránt nagy érdeklődést tapasztaltunk a földhivatalok és a földmérő vállalkozók részéről is.

Munkakapcsolatban állunk a munkánk eredményét felhasználó bírói karral is. Meghívásunk alapján, több rendezvényünkön vettek részt előadóként gyakorló bírók is, akik a szakvélemények felhasználásával kapcsolatos tapasztalataikról számoltak be.

A szakosztály tevékenységét a Geodézia és Kartográfiai szaklapban megjelent számos tanulmány és szemle-cikk dokumentálja, ugyanakkor szakosztályunk tagjainak tolábol több cikk megjelent már más sajtó-organumok (Magyar Jog, Technika, Térinformatika, stb.) hasábjain is. A szakosztály kezdeményezése alapján, a főhatóság elvi iránymutatásával és anyagi támogatásával, tagjaink közös munkájának eredményeként 1987. évben elkészült a „Módszertani Útmutató az igazságügyi földmérő szakértők részére” című kiadvány, mely hiánypótló, úttörő munkának tekinthető a szakértői tevékenység gyakorlása szempontjából. Az azóta eltelt időben bekövetkezett jogszabályi változásokra és a technikai fejlődésre való tekintettel időszerű lenne az útmutató átdolgozása.

Sajnálatosnak mondható, hogy a szakosztály létszáma folyamatosan csökken, a tagok átlagéletkora viszont folyamatosan növekszik. Célszerű lenne néhány fiatal szakembert megnyerni ennek a nagy felelősséggel járó, de szokványosnak nem mondható tevékenységnek. A fiatalításban nagy segítséget jelentene, ha az oktatási intézményeink szerepet vállalnának az igazságügyi földmérő szakértői munka népszerűsítésében.

Geodéziai Szakosztály

Írta: Dr. Soha Gábor

A Szakosztály megalakulása

A Geodéziai szakosztály 1956. áprilisában alakult meg *Homoródi Lajos*, mint szakosztály-elnök és *Horváth István*, mint szakosztály-titkár vezetésével. A megalakulás célja a szorosabban vett geodéziai szakterület tudományos és társadalmi összefogása. A szakosztály az 50 éves jubileum időszakában folyamatosan végezte ezen megbízatását.

Előzmények

A szakosztály elődjének a Magyar Mérnök és Építész Egylet 1867-ben alakult Földmérészeti szakosztálya tekinthető, amely 1897-ben *Kruspér István* vezetésével Geodéziai szakosztályra módosította a nevét.

Szakterületi sajátosságok

A geodéziai szakterület sajátossága, hogy a geodézia kezdetben mint alaptudomány integrálta a földmérés és a térképészet szakterületét. Később a szaktudományok differenciálódása és új tudományok kialakulása folytán a geodéziának csökkent ez az integráló szerepe, és a tér- ill. a geoinformatika vette át szerepét. Ezért vált a geodéziai szakosztály egyre inkább a szűkebb értelemben vett geodéziai szakterület összefogójává: így elsősorban a vízszintes és magassági alaphálózatok témakörébe tartozó kérdésekkel foglalkozik. Jelentősége miatt szakbizottság foglalkozik a kozmikus geodéziával, a mérnökgeodéziai szakosztály pedig egy specializálódási területtel. Átfedések esetén előnyösnek bizonyult közös rendezvényként az ankétforma.

A szakosztály elnökei és titkárai:

A szakosztály számos tagja a szakterület ismert vezetője, oktatója és tudományos kutatója. Az alapító szakosztály-elnök, *Homoródi Lajos* (később az MTA tagja volt) 1966-ban kiadott felsőgeodézia tankönyve kiváló tankönyv, az akkori hallgatók elismerően és hálással emlékeznek rá. *Biró Péter* később az MTA tagja és egy fontos időszakban a BME rektora is volt.

Czobor Árpád

Időpont	Elnök	Titkár
1956. ápr. 21-től	Homoródi Lajos	Horváth István
1957. ápr. 10-től	Vincze Vilmos	Horváth István
1962. dec. 18-től	Vincze Vilmos	Biró Péter
1969. nov. 26-től	Biró Péter	Michalik István
1980. dec. 4-től	Biró Péter	Bod Emil
1986. jan. 27-től	Czobor Árpád	Mester Sándor
1990. okt. 15-től	Czobor Árpád	Soha Gábor
1994. dec. 7-től	Soha Gábor	Borza Tibor
1999. jan. 27-től	Soha Gábor	Kiss Antal
2003. máj. 15-től	Soha Gábor	Csepregi Szabolcs

Soha Gábor

Működés és szakmai rendezvények szervezése

A szakosztály fő működési elvét az Egyesület szervezeti és működési szabályzata fogalmazta meg. A szakosztály rendezvényeire program készült: egy tavaszi-nyári és egy őszi-téli program. Ez az Egyesület közös program-füzetében és szaklapjában került ismertetésre (hely, időpont, témakör megadásával). A rendezvények formája előadás, ankét, munkahely- vagy munkaterület-látogatás volt. Más szakosztályokkal, az állami földméréssel és a katonai térképészettel a szakosztály együttműködött, és számos közös rendezvényen vett részt.

A nemzetközi együttműködésben emlékezetesen széleskörű együttműködéssel folyt 1987-ben Szentendrén a Műhold INTERKOZMOSZ konferencia.

Az együttműködés kiterjedt a geodéziai kutatólaboratóriumokra és az oktatási intézményekre is. 2003 ősztől a szakosztály közösen tartja rendezvényeit a BME Általános és Felsőgeodéziai tanszékének Rédey István Geodéziai szemináriumával. Ez az együttműködés minden tekintetben pozitív hatással van a szakosztály működésére: hely, létszám, érdeklődés és színvonal tekintetében egyaránt.

A nem budapesti szakosztály-tagokat kezdettől az Egyesület vidéki csoportjai fogják össze.

A szakosztály folyamatosan képviselteti magát a Tudományos diákkör konzulensi és pályamű-elbírálási feladataiban is.

A szakosztály-rendezvények témakörei

A témaköröket az állami földmérés időszerű feladatai, a nemzetközi kötelezettségek, a tudományos-technikai fejlődés, az oktatás, a kutatás és a honvédelem motiválták. Egyes, ezekhez kapcsolódó témákról, kutatásokról, megoldási javaslatokról a szakosztály tagjai a Geodézia és Kartográfia c. szaklapban is beszámoltak. Az eltelt időszakra egy-egy jellemző példával, illetve eseménnyel tekintünk vissza.

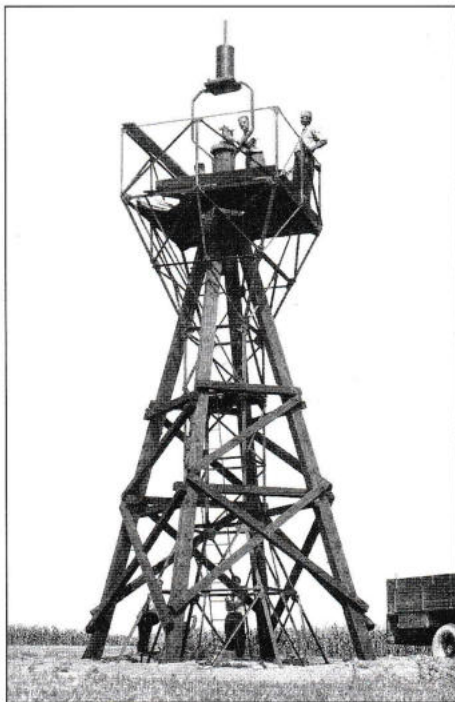
- 1956. Az első szakosztály-ülésen áttekintettük az MTA-ban 1956 szeptemberében tartott Geodéziai Kongresszus és az UVATERV székházában nyílt geodéziai kiállítás szakterületi kihatásait. (100 éves volt a magyar állami földmérés.)
- 1957-ben a pécsi vándorgyűlésen *Homoródi Lajos*, a szakosztály elnöke „Régi pontok az új háromszögelési hálózatban” címmel tartott előadást. Ugyanezen a vándorgyűlésen hozzászólásában *Tárczy-Hornoch Antal* a földmérői hivatás helyes tudatosításáról beszélt.
- 1958-ban, ankét formájában a *Hazay István* szerkesztésében készült Geodéziai Kézikönyv kapott méltatást. *Homoródi Lajos* pedig a geodézia világviszonylatban fennálló problémáiról, az egységesítésről és a nemzetközi kapcsolatokról beszélt.
- 1959-ben előadás hangzott el a mesterséges holdak jelentőségéről a geodéziában, esetleges felhasználási lehetőségeükről a kontinensek háromszögelési hálózatainak összekapcsolásánál.
- 1962-ben *Karsay Ferenc* előadást tartott az elektromágneses távmérő-berendezésekről a geodéziában, *Joó István* pedig e műszerekkel kapcsolatos geodéziai számítási feladatokról.
- 1963-ban a szakosztály örömmel fogadta *Józsa Imréné* dokumentum-filmjét, melyet

a BGTV-nél készített az országos felsőrendű háromszögelés helyszíni munkáiról, annak folyamatáról.

- Az 1964-es év kiemelkedő eseménye egy konferencia „Új mérési és számítási eljárások a geodéziában” címmel *Lukács Tibor* számolt be a számítások automatizálásának tapasztalatairól, *Csatkai Dénes* pedig a mikrohullámú távmérővel fejlesztett alappontsűrítő hálózat méréséről és számításáról.
- E kísérleti munkákkal párhuzamosan a katonai térképészet megkezdte a GET-B1 típusú rádiótávmérő, majd a MOM giroteodolitok operatív alkalmazásának vizsgálatát.
- 1965-ben, téli továbbképzési program keretében *id. Hőnyi Ede* ismertette az elektrooptikai távmérés elvét és annak első műszertípusait is.
- 1967. A mesterséges holdak alkalmazásának lehetőségeit közös előadásban taglaltuk a Központi Asztronautikai szakosztállyal.
- 1968. Automatizálási ankét keretében előadás hangzott el a magyar gyártmányú elektronikus asztali számológép geodéziai alkalmazhatóságáról.
- 1969. *Halmos Ferenc*: Beszámoló a stuttgarti geodéta napokról, *Rónai Béla* előadása pedig: a geodiméter alkalmazása az állami alappont-sűrítésben.
- 1970-ben *Czobor Árpád*, a szakosztály későbbi elnöke szakcikket írt az ún. fokozatos kiegyenlítésről.
- 1973. Az egyesület soproni csoportja kerekasztal-értekezletet hívott össze a geodéziai számítástechnikai kultúra jelen helyzetének, valamint várható fejlődésének fel-tárására.
- 1974. *Walch Emil*: „A kozmikus geodézia fejlődése az 1973. évi nemzetközi tudománys ülészakok tükrében” címmel tartott előadást. *Fejes István* előadása pedig „A szatelliták előbbre viszik a geodéziai kutatást” témáról szólt.
- 1975. *Joó István*: „Alaphálózati pontjaink fenntartási kérdései”. További előadások: – *Lukács Tibor*: „Gondolatok a geodéziai és térképészeti adatbank kialakításával kapcsolatban”, – *Salyámosi Tibor*: „Az egységes országos vetületi rendszerbe átszámított negyedrendű vízszintes alappont-sűrítések pontossági vizsgálata.
- 1979. *Gellai István*: A Balaton-part rendezésével kapcsolatos geodéziai munkák.

1982-ben az Egyesület országos elnöksége beszámoltatta a geodéziai szakosztályt. A jóváhagyott beszámoló szerint a rendezvényeken elhangzott előadások főként:

- az OFTH által kiadandó szakmai szabályzatok megvitatásával és egységes szellemben való értelmezésével;
- új kutatási eredmények ismertetésével;

Illés gúla

- a termelésben szerzett szakmai és gazdasági tapasztalatok átadásával;
- nemzetközi együttműködés keretében készült munkák ismertetésével;
- új technológiák bevezetésének lehetőségeivel és elterjesztésével foglalkoztak.

A szakosztály-beszámoló utalt arra is, hogy 1981-től (átszervezés következtében) a tevékenységünk kibővült:

- a mesterséges holdak geodéziai célú felhasználásának ismertetésével, végül
- a MTESZ központi asztronautikai szakosztályával közösen a hazai és a nemzetközi űrkutatási eredmények ismertetésével.

A beszámolási időszakban az érdeklődést (a látogatottságot) tekintve a következő rendezvények emelkedtek ki:

- IV. rendű alappontsűrítési munkák megtekintése Hatvan környéki munkaterületen.
- Ankét a magassági alappont-hálózattal kapcsolatos kérdésekről.
- Látogatás az MN Térképészeti Intézetnél, ahol megtekintettük a Szakmatörténeti múzeumot.
- Közös rendezésben az asztronautikai szakosztállyal és külföldi előadók bevonásával Kozmikus Geodéziai Szeminárium szervezése.
- 1982 májusában munkahely-látogatás az MTA Geodéziai és Geofizikai Kutató Intézetében, Sopronban.

A szakosztály tevékenysége és a geodéziai szakterületre irányuló figyelő munkája az 1982. utáni időszakban:

- *Ádám József* szaklapunkban beszámolt a doppleres és a geodéziai alaphálózatunk közötti transzformációról.
- 1983-ban egy érdekes szemleciikk értékelte a felsőfokú végzettségű geodéta nők helyzetét.
- 1984-ben, együttműködés a 7. Kozmikus geodéziai szemináriummal.
- 1985-ben *Mihály Szabolcs* beszámolt a „Helymeghatározás a GPS segítségével” nevű nemzetközi szimpóziumról. A témabeli hazai vonatkozásokról *Borza Tibor* 1986. évi szemleciikke adott tájékoztatást.
- 1988. *Soha Gábor* számításszervezési előadása: „A hibák kiegyenlítésétől a hibák elkülönítéséig”.
- 1991-ben *Noéh Ferenc* érdekes témakörként az országos építésügyi szabályzatnak a geodéziai jelekre vonatkozó részéről szólt.
- 1992-ben az MTA Geodéziai Tudományos Bizottságának és Kozmikus Geodéziai Albizottságának közös ülésén *Czobor Árpád*, *Borza Tibor* és *Soha Gábor* részletesen kifejtették véleményüket alaphálózatunk kérdéseiről a GPS korszakban.

A következő időszak munkáját a szakosztály ismét beszámolóban tekintette át. Új témakörök voltak:

- a geoid magyarországi felületdarabjának pontosítása,
- a geodinamikai kutatások áttekintése,
- az Eötvös-inga mérések felhasználása a nehézségi erőter meghatározásában,
- a hiba fogalmaink analízise,
- a hazai permanens GPS állomás létrehozása és működtetése,
- a hazai differenciális GPS-szolgáltatás,
- a harmadrendű szintezés GPS-szel,
- a GPS alkalmazása mozgásvizsgálatokban,
- a számítógépes (nagy méretarányú) térképszerkesztő programok,

- a katonai objektumok nagyméretarányú felmérése,
- a geodéziai mérőeszközök kalibrálása,
- a geodéziai munkák minőségvizsgálata,
- a gödöllői alapvonal mai szerepe,
- a geodézia oktatásának új sajátosságai és követelményei,
- a geodézia külföldi szakirodalmának áttekintése,
- 2006. Nagy Géza: A Trimble S6, a Trimble legújabb mérőállomása forradalom a mérőállomások területén címmel tartott előadást.

Kartográfiai Szakosztály

Írta: Dr. Márton Mátyás

A kezdetek

A Kartográfiai Szakosztály – az Egyesületen belül – különösen a magyar térképszerkesztők, -technológusok, -feldolgozók, -használók, -gyűjtők, -forgalmazók, földgömb- és dombortérképkészítők, térképtárosok, névrajzzal foglalkozó nyelvészek, térképész tudományos munkatársak, tanárok és geoinformatikusok szakmai polgári szerveződése. Cél a szakismeretek és információk terjesztése, népszerűsítése az érdekelt más szakterületek művelőivel és az állami irányítással való kapcsolattartás elősegítése. A Szakosztály tevékenysége végig híven tükrözte a szakterületen végbemenő társadalmi, gazdasági és technológiai változásokat. Különösen sokat tett a számítógépes térképészeti, a digitális technológia vonatkozásában és a jövőben is a legkorszerűbb eljárások bevezetése érdekében szervezett szakmai-társadalmi összefogással kívánja folytatni tevékenységét.

Szakosztályunk 1956 áprilisában alakult meg. Ha végigtekintjük az elmúlt ötven esztendő tisztségviselőit, megállapíthatjuk, hogy ők a szakterület felsőoktatási, felügyelő minisztériumi munkatársain túl, a két legjelentősebb térképkiadással foglalkozó intézmény – a Magyar Honvédség Térképészeti Intézete (neve többször változott) és a Kartográfiai Vállalat (illetve jogutóda a Cartographia Kft.) alkalmazottaiként – vállalták ezt a feladatot.

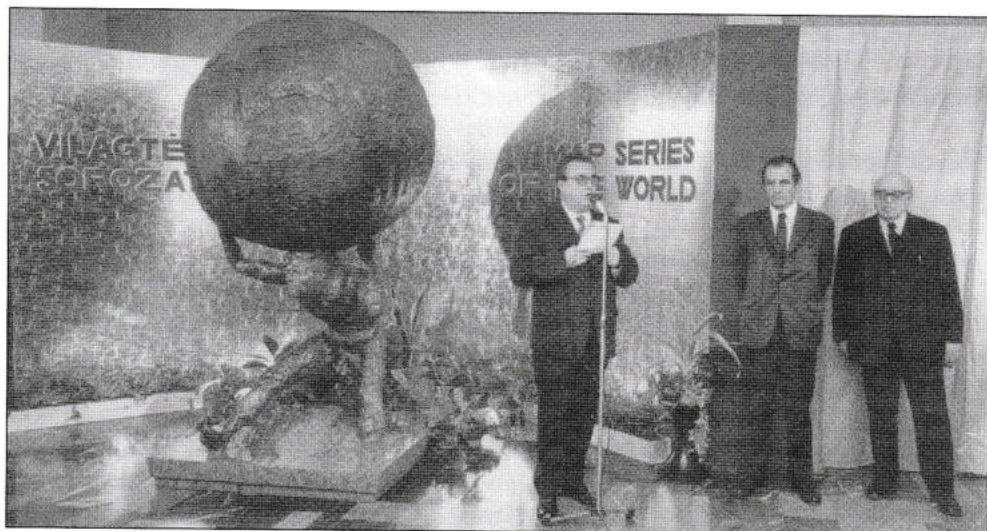
A Kartográfiai Szakosztály tisztségviselői

A megválasztás ideje	Elnök	Titkár
1956. április 21.	Irmédi-Molnár László	Takács József
1959. február 6.	Takács József	Martinovich Sándor
1969. november 23.	Mélykúti Mihály	Papp-Váry Árpád
1973. április 25.	Domokos György	Papp-Váry Árpád
1976. november 15.	Papp-Váry Árpád	Halmai Róbert
1980. december 4.	Papp-Váry Árpád	Tremmel Ágoston
1986. január 27.	Papp-Váry Árpád	Rátóti Benő és Buga László
1990. október 15.	Márton Mátyás	Buga László és Boholy Ágnes
1994. december 7.	Márton Mátyás	Boholy Ágnes
1999. január 27.	Márton Mátyás	Boholy Ágnes
2003. május 15.	Márton Mátyás	Hidas Gábor

A Kartográfiai Szakosztály 1959. október 7-10. között rendezte első országos, térkép-kiállítással egybekötött konferenciáját, amelyen 12 országból több mint 50 külföldi szakember is részt vett. (A szocialista országok mellett az NSZK-ból és az USA-ból is voltak résztvevők és előadók is.) A programban szerepelt a Kartográfiai Vállalat, az Offset Nyomda (ahol a Kartográfiai Vállalat térképeit ekkor nyomtatták), valamint a Budapesti Történeti Múzeum fővárost ábrázoló térképeinek kiállítása. 238 oldalas kötetben tették közzé a konferencia anyagát (Kartográfiai Konferencia 1959. október 7-10. GKE. Budapest, 1961). A záróülésen határozatok is születtek, ezek egyike a magyar kartográfia nemzetközi térképészeti kapcsolatainak kiépítésére szólított fel (1959-ben alakult meg a Nemzetközi Térképészeti Társulás). A megvalósítás Radó Sándorra várt.

Radó Sándor közvetlen vezetői feladatot szakosztályunkban nem töltött be, de az egész magyar polgári kartográfia mögött ott állt nagy – és nemzetközileg is elismert – szaktekintélyével. 1962-1978 között évente nemzetközi tanácskozással egybekötött térképkiállításokat szervezett:

Év	Téma	Év	Téma
1962	Nemzeti atlaszok	1971	Nemzeti és regionális atlaszok
1963	Úttérképek	1972	Történelmi térképek
1964	Turistatérképek	1973	Számítógéppel készített térképek A térképkészítés automatizálása
1965	Iskolai falitérképek	1974	Világtérkép-sorozatok
1966	Iskolai atlaszok és földgömbök	1975	Hidrográfiai térképek
1967	Várostérképek	1976	Térképek a mezőgazdaság szolgálatában
1968	Földhasznosítási térképek	1977	Geomorfológiai térképek
1969	Népességi térképek	1978	Ipari és kereskedelmi térképek
1970	Közlekedési térképek		

Az 1974. évi világtérkép kiállítás megnyitója. Balról jobbra: Dr. Soós Gábor államtitkár, Halász Péter az OFTH vezetője és Radó Sándor

A Szakosztály működése a kartográfia technológiai fejlődésének tükrében

Természetes, hogy nem lehet a magyar térképészet elmúlt 50 éves történetét a Kartográfiai Szakosztály, bővebben a Geodéziai és Kartográfiai Egyesület, a mai Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság története nélkül vizsgálni. Az állítás megfordítása is igaz, hiszen az Egyesület szűkebben a szakosztály a magyar kartográfustársadalomnak aktív része. Ha a szűk területi lehetőségek mellett viszonylag hű képet sikerül adnunk a magyar térképészet (geokartográfia) elmúlt 50 évéről, akkor eleget teszünk azon feladatunknak is, hogy a szakosztály történetét áttekintsük.

S ha már a térképkiallításokról esett szó, meg kell említeni, hogy rendszeresen megjelent a magyar térképészet – nagyobb részt hazai közönség előtt is – az Országos Mezőgazdasági Kiállításon és Vásáron, a CAMP 1972 és következő évi tanácskozásain, a GIS Open-en, valamint a GIS/LIS Nemzetközi Térinformatikai Tanácskozásokon (1993-tól). Esetleg ide sorolható a Mezőgazdasági Múzeum Földmérési és térképészeti kiállítása (1977), a Hidrográfiai térképkiallítás (Bendefy rendezésében), a Hadtörténeti térkép bemutató (1990), a FÖMI Szakmatörténeti kiállítása (2002), a székesfehérvári Tematikus térképészet kiállítása (1999), az 1989-es ICA konferencia során megnyílt négy kiállítás: a Nemzetközi térképkiallítás (*Rátóti Benő* vezetésével), a Földabroszok Magyarországról (OSZK munkatársai), a Három évszázad föld-, ég- és csillagászati gömbjei (Coronelli Társaság, ELTE Térképtudományi Tanszék) és a Magyar katonai térképek (Hadtörténeti Intézet).

Állandó múzeumi kiállítások is létesültek: FÖMI (Bosnyák tér), katonai térképészet (Szilágyi Erzsébet fasor).

A magyar kartográfia területén az elmúlt 50 esztendő két alapvető technológiaváltást hozott. Az 1960-as években a mérettartó műanyagfólián (többnyire asztralonon) történő tervi és tisztázati rajzi munkarészek előállítását, az erre (is) épülő karc- és fototechnológiát, majd pedig az 1990-es években a számítógépes térképkészítés nem várt gyors áttörését. Ez a gyors áttörés kétségtelenül a szükséges hardverkörnyezet, valamint a térképkészítésre (is) alkalmazható szoftverek viszonylagos olcsóságának (széles körű legális és valljuk be illegális) elérhetőségének, illetve a magyar felsőoktatás magas színvonalának, az akkori Térképtudományi Tanszéken az ELTE-n folyó munkának volt köszönhető. Lehetővé tette ez azt is, hogy a polgári kartográfiában – a rendszerváltozást követően – nagy számú kis- (részben kényszer-) vállalkozás jött, jöhetett létre.

A számítógép megjelenése a térképek tömeges előállításában azonban csak az egyik eleme a változásnak. Ha a paradigmaváltást úgy tekintjük, hogy a hagyományos papírtérképek előállításának hagyományos eszközparkja (tus, fóliák, forgatások, filmek stb.) számítógépalapú eszközparkra cserélődött, amely gyakorlatilag a teljes technológiai folyamatot uralja, de interaktív módon a folyamatok mögött lépésről lépésre ott áll a szakember, akkor az alapvető változást akár lezártnak is tekinthetjük.

Számomra ma már úgy tűnik, hogy a paradigmaváltás – tágabb értelemben – csak most kezdődik igazán, mert a számítógép betörése a kartográfiába korábban meg sem álmodott térkép- és atlasztípusok sorának kialakulását hozta és hozza majd magával (elektronikus világatlaszok, multimédiás város- és országtérképek, internetes térképek stb.). Megindult egy olyan folyamat is, amely a térinformatika és a kartográfia együttműködését hozta bizonyos – szélesebb felhasználói körök számára kialakított – térinformatikai rendszerek esetében, amelyeknél a megjelenítés is igen igényes, jó színvona-

lú. Megemlíthetjük a GPS kartográfiai-informatikai-közlekedéstechnikai alkalmazását is, amely előbb-utóbb széles körű igénnyé fejlődik a gépkocsihasználók körében, és amelynek térképmegjelenítési kérdései új feladatok elé állíthatják a kartográfusokat is. Sorolhatnánk még tovább az új alkalmazásokat és kihívásokat.

A szakosztálytagok, megnyilvánulási lehetőségek, korszakos munkák

Az Egyesület tagjainak Szakosztályunkhoz tartozásáról nincs külön nyilvántartás, hiszen mindegyikük bármely szakosztály előadásait látogathatja. A sok éves tapasztalat azt mutatja, hogy mintegy 40–50-en tartozhatnak szakosztályunkhoz. Számos tagtársunk más előadásokra is eljár, s vitatni lehet, hogy ki melyik szakosztályhoz tartozik.

Az előadott témák sokszínűek, a nagy technológiaváltások időszakában a legtöbb előadás azokkal volt kapcsolatos. Az alább felsorolt, nemzetközi összehasonlításban is számottevő munkák mindegyikéhez a készülés során és a megjelenést követő időben több előadás is kapcsolódott. De egyaránt fordul elő beszámoló a Nemzetközi Térképészeti Társulás konferenciáiról, egy-egy szakkérdés vizsgálatáról. Fiatal szakemberek számára rendszeresen nyílik lehetőség kutatási tevékenységük bemutatására – hogy csak a legtipikusabb példákat említsük. Esetenként az MFTTT Szakmatörténeti, illetve a Magyar Földrajzi Társaság Térképészeti szakosztályával vagy a Magyar Térképbarátok Társulatával közösen is szervezünk előadásokat.

A legérdekesebb témák többnyire helyet kapnak folyóiratunk hasábjain is. A Geodézia és Kartográfia szakcikkein kívül számos szakkönyv, jegyzet, tudományos atlasz és térkép látott napvilágot tagtársaink munkájának eredményeképpen, valamint több tucat térképpel illusztrált könyv is kikerült a különböző műhelyekből. Ezek megmérettetésének immár rendszeres fóruma lett az évenként megrendezett „Szép magyar térkép” kiállítás, illetve korábban néhány éven át a „MATE Szakmai díj” odaítélése kínált további értékelési lehetőségeket.

Ötven év munkájának felsorolása lehetetlen. Születtek azonban olyan munkák, amelyek nemzetközi összehasonlításban is említést érdemelnek. Ezek részben kartográfiai – jogi tag – intézményeink, vállalataink, cégeink és az ott dolgozó tagjaink, részben a kutatással és az oktatással foglalkozó kollégáink szakszerű munkáját dicsérik. A válogatás ugyan erősen szubjektív, mégis engedjessék meg a szerzőnek egy ilyen – néhány tételt tartalmazó – áttekintés, a szűken vett polgári geokartográfia területéről:

- Világatlasz

- Kartográfiai Vállalat, Budapest, 1959

- Cartactual (Cartinform melléklettel)

- [főszerk.: Radó Sándor/Csáti Ernő (1981-től)]

- Kartográfiai Vállalat, Budapest, 1965–1993 (1–158. szám)

- Fábíán Pál – Földi Ervin – Hőnyi Ede: A földrajzi nevek és megjelölések írásának szabályai

- Akadémiai Kiadó, Budapest, 1965;

- Fábíán Pál – Földi Ervin – Hőnyi Ede: A földrajzi nevek helyesírása Akadémiai Kiadó, Budapest, 1998;

- Magyarország nemzeti atlasza

- Kartográfiai Vállalat, Budapest, 1967.

- Kartográfiai Vállalat, Budapest, 1989.

- Klinghammer István – Papp-Váry Árpád: Földünk tükre a térkép Gondolat Kiadó, Budapest, 1983.
- Magyar kartográfiai irodalom
Kartográfiai bibliográfia 1498-1975 [szerk.: dr. Karsay Ferenc] Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1983.
- Nagy világatlasz
Kartográfiai Vállalat, Budapest, 1985.
- Történelmi világatlasz
Kartográfiai Vállalat, Budapest, 1991
- Közép-Európa atlasz
Szent István Társulat-Püski Kiadó, Budapest, 1993.
- Magyarország atlasza Cartographia Kft, Budapest, 1999.
- Zentai László: Számítógépes térképészet
ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2000.
- Magyar geodéziai és kartográfiai irodalom
Bibliográfia 1976–1995 [szerk.: dr. Karsay Ferenc]
MFTTT, Budapest, 2003.

S ha a geokartográfia rangos kiadványairól ejtünk szó, mindenképpen említeni kell a *Radó Sándor* által 1964-ben a londoni XX. Nemzetközi Földrajzi Kongresszuson bemutatott két és fél milliós méretarányú világtérkép London című mintaszelvényét, mint megvalósítandó világtérképműre tett javaslatot. Ezt követően kartográfusaink igen jelentősen hozzájárultak e térképmű elkészültéhez: a 224 szelvényből 43, a 38 átfedő szelvényből 7 (mind észak-amerikaiak), valamint ezek névmutatója készült hazánkban, a tudományos előkészítő munkán belül pedig a földrajzi nevek írásmódjára vonatkozó és a névmutató elveinek készítését tisztázó feladatokat láttuk el.

Rangos nemzetközi szervezetünk, a Nemzetközi Térképészeti Társulás (ICA) csak 1959-ben alakult meg, azaz csaknem egyidős szakosztályunkkal. Hazánk 1964-től vesz részt munkájában. Ha szakosztályunk tagjainak az elmúlt 42 (közös) évben kifejtett tevékenységét összevetjük más szakosztályainkkal, nem kell szégyenkeznünk. Részvételünket az ICA rendezvények esetében a 7. fejezet ismerteti.

A közeljövőről

A geokartográfiai paradigmaváltás az első nagy lépést a nagy példányszámban előállított, főként papírhordozójú térképek előállításának technológiaváltását követően is folyik, amint arra a korábbiakban már utaltam. Néhány kulcsszó – szubjektív – említése azonban talán jól körvonalazhatja a jövő irányait: digitális kartográfia, CD-, DVD-atlaszok; on line térképhasználat; GPS helyszínelés naprakészen tartáshoz; elektronikus eszközök széles körű alkalmazása; kézi TV-s mobil telefon; turista- és tájfutó sporttérképek.

Végül: szakmai (ágazati) múzeumi térkép- és adattár létesítése, az összefogás és együttműködés erősítése az egyre szaporodó térképész cégekkel, kisvállalkozásokkal.

Mérnökgeodéziai Szakosztály

Írta: Dr. Csemniczky László

„A mérnökgeodézia a mérnöki alkotás műszaki folyamatával szerves és dinamikus összefüggésben alkalmazott geodéziai tevékenység, alkalmazott tudomány.”

Az idézet Koren Istvánnak, a szakosztály alapító elnökének 1964-ben a szófiai mérnökgeodéziai szimpóziumon, majd 1965-ben a FIG római kongresszusán elhangzott előadásából származik (Geodézia és Kartográfia, továbbiakban: GK, 1966/4).

A Szakosztály megalakulása

A Geodéziai és Kartográfiai Egyesület 1962. december 18-i vezetőségválasztó közgyűlésén Antussek A. Győző (KGMTI) „ipari szakosztály” létesítését javasolta. Ezt Koren István (KGMTI) és Hajnal Sándor (FTI) is támogatták és akkor, ott meg is alakult az „Ipari geodéziai szakosztály”. Néhány további név az alapítók közül: Török István (FTV), Lippich László (UVATERV), Reis László (OLAJTERV), ifj. Bartók Béla (MÁVTI), Konrád Ödön (BÁTI).

Tisztségviselők napjainkig

Időpont	Elnök	Titkár
1962–66	Koren István	dr. Lukács Tibor
1966–69	Koren István	Szentesi András
1969–72	Koren István	Szentesi András
1973–76	Bagó László	Reis László
1976–80	Bagó László	dr. Karsay Ferenc
1980–85	Bagó László	dr. Karsay Ferenc
1986–90	dr. Csemniczky László	dr. Tikász Emese Hunyadi László
1990–94	dr. Csemniczky László	dr. Tikász Emese Probocskai Endre
1995–98	dr. Csemniczky László	Vass Zsolt
1999–2003	dr. Csemniczky László	Wéber József
2003-tól	dr. Csemniczky László	Németh András

A Szakosztály tevékenysége a megalakulástól napjainkig

A második világháborút követően az ipari és mezőgazdasági létesítmények tervezése és kivitelezése fokozatosan igényelte a nagy pontosságú és szakszerűen összehangolt geodéziai tevékenységet. 1952-ben már erre vonatkozó jogszabály jelent meg, majd 1960-ban utasítást adtak ki a sajátos célú munkák bejelentésére. 1966-tól útmutató, 1967-től már jelkulcstervezet is szabályozta a mérnökgeodéziai munkákat, majd ezek átdolgozásával a 29/1974. (MÉM. É. 50.) MÉM sz. utasítás mellékleteként jelent meg a máig érvényben lévő M.1. Mérnökgeodéziai szabályzat és jelkulcs. Néhány évvel később megszületett a szakterület másik alapvető utasítása, a 3/1979. (Ép. Ért. 11.) ÉVM sz., közműnyilvántar-

Hídpillér kitűzés az M0 Duna hídjánál

tást szabályozó utasítás. Fontosnak tartjuk bevezetésképpen ezek megemléztését, mivel ez a két jogszabály meghatározó jelentőségű a mérnökgeodéziai szakterület életében.

A mérnökgeodéziai munkák közül a nagyobb folyóhidak helyreállításának, majd a nagy ipari üzemek építésének a geodéziai feladatai voltak a legjelentősebbek. *Vincze Vilmos* 1955-ben a metró alappont hálózatáról írt, *Török István* a méretpontosság kérdésével és a panelépületek kitűzési utasításaival foglalkozott, *Koren István* a genplan fogalmáról értekezett, *Pintér Andor* ipari beruházásokkal kapcsolatos előadásokat tartott és *Kuti Lászlóval* együtt társszerzője volt az 1965-ben kiadott mérnökgeodéziai feladatgyűjteménynek. *Molnár Pál* írásaiban a pozsonyi híd és az Erzsébet híd geodéziai munkálataival foglalkozott. A pontossággal kapcsolatos kutatások és a kiegyenlítő számítás témakörében *dr. Detrekői Ákos* és *dr. Ódor Károly* munkásságát kell kiemelni.

A mérnökgeodéziai munkák jellemzője, hogy több szakterület és ezáltal több minisztérium feladatkörét érintették és érintik jelenleg is. Kérdéses volt ezért a hovatartozása, végül az erősen vitatott „sajátos célú munkák” elnevezéssel az egykori MÉM-OFTH-hoz került, majd maradt is a földügyi hatáskörében.

A szakosztály első évtizedeiben is „szükséges rossznak”, „építést késleltető” és „felesleges kiadással járó” tényezőnek tartották a kivitelezők az ipari geodéziát, de akkor még sikerrel járt a szakosztály törekvése, hogy az F.1. szabályzat a beruházó feladatai között írja elő a geodéziai munkák betervezését.

A rendszerváltozást követően a földügyi irányítás egyre kevésbé érezte magáénak a mérnökgeodéziát és ez a helyzet később sem változott. Ugyanakkor az építési szakterület sem fogadta be ezt a szakterületet. Mindennek a következményeképpen elmaradt az alapvető szakmai szabályzatrendszer megújítása (M.1. és 3/1979) és eltűnt az újabb nagy beruházásokról a „geodéziai felelős” intézménye.

Az alábbiakban időrendi sorrendben a szakosztály által szervezett jelentősebb ren-

Az Árpád-hídi Duna torony kitűzése

dezvényeket foglaljuk össze és a szakterület meghatározó személyiségeiről, cikkekről, tanulmányokról teszünk említést. Kiemeljük, hogy a szakosztály mindig nagy súlyt fektetett az építési helyszíneken rendezett ankétokra, munkahelyi látogatásokra.

A budapesti metró háromszögelési munkáinak 1954. évi megkezdése *Duchon Béla* nevéhez fűződik. Az építés újraindítását követően a METROBER, az FTV és a miskolci Geodéziai és Bányaméréstani Tanszék játszott kiemelkedő szerepet a geodéziai munkálatokban.

1963-ban a szakosztály munkahelyi látogatást szervezett az Erzsébet híd építkezéséhez (GK, 1963/2).

A szakterületet érintő nagy beruházások közül is kiemelkedik a Paksi Atomerőmű, amelynek építési munkálatai már a 60-as évek elején megkezdődtek az FTV alapháló-

A geodéták is hozzájárultak a paksi atomerőmű építéséhez

zat fejlesztésével és tervezési térkép készítésével, majd a PGTV, BME és az ERŐTERV geodéziai közreműködésével (műszaki terv 1965, minőségbiztosítási szabályzat 1979).

A mérnökgeodézia egyik legfontosabb részterülete már a hatvanas évek óta a közműnyilvántartás. A méretarányt, tartalmat, mérési és ábrázolási pontosságot tekintve addig heterogén nyilvántartások egységesítése halaszthatatlanná vált. *Koren Pálnak* az egységesítés lehetőségeiről szóló előadása az Egyesület 1971. évi győri vándorgyűlésén, majd cikke (GK, 1972/1) számított gondolatébresztőnek. *Dr. Katona Sándor* (GK, 1972/3), majd *Csanda Ferenc* és *Urhegyi László* (GK, 1973/2) 13 ill. 14 oldalas tanulmányai is mutatják, hogy a 70-es évek legjelentősebb mérnökgeodéziai fejlesztési projektjei a közműfelmérés és az egységes közműnyilvántartás előkészítése voltak. *Csanda Ferenc* szerepét külön ki kell emelni. Nevét a Csanda – Molnár – Zalavári-féle vezetőkkutató műszer és az FTV-nél, MÉLYÉPTERV-nél, majd a BGTV-nél kifejtett tevékenysége őrzi.

1971 őszének jelentős rendezvénye „A mérnökgeodézia szerepe a népgazdaság fejlesztésében” című konferencia és kiállítás volt az új Bosnyák téri geodéziai székházban. Szervezője a MÉM OFTH és az Egyesület volt. A korszerű magaspítési technológiák, az új műszerek és módszerek mellett ezúttal is vezető téma volt a közművek felmérése és nyilvántartása.

1972 júniusában Budapesten ülésezett a FIG 6. Mérnökgeodéziai Bizottságának 6/E bányamérési munkabizottsága, fő témája a giroteodolitok alkalmazása volt.

Domokos Györgyné dr. és dr. Láng Gertrud tanulmánya (GK, 1973/3) a földi fotogrammetria ipari geodéziai alkalmazásának a lehetőségeit tárgyalta.

A hazai mérnökgeodézia egyik meghatározó projektje még napjainkban is a Paksi Atomerőmű. Az építés geodéziai vonatkozásairól *dr. Karsay Ferenc* és *Speciár Attila* cikke ad részletes tájékoztatást (GK, 1975/3).

Szakterületünk szempontjából kiemelkedő jelentősége volt az 1976. augusztusi szombathelyi vándorgyűlésnek, amelyhez csatlakozott a FIG 6/D közmű munkabizottságának ülése. *Koren Pál*, *Farkas Imre*, *Csanda Ferenc*, *dr. Katona Sándor*, *Varga György*, *Probocskai Endre*, *Urhegyi László* és *Antussek A.* Győző előadásai már az egységes közműnyilvántartás közeli indítását jelezték. Ugyanebben az évben ankétot szervezett a szakosztály a megvalósulási térképek témakörében.

1977-ben *Bagó László* szakosztályelnök adott áttekintést a mérnökgeodéziai jogszabály-rendszerről (GK, 1977/4).

A Dunai és a Tiszai Finomító is jelentős helyet foglalt el a nagy beruházások között, természetesen számos különleges geodéziai feladattal. *Dr. Hoványi Lehel – dr. Kolozsvári Gábor – dr. Szarka Zoltán* cikke (GK, 1977/5) a tartályok alakváltozás-mérésével, *dr. Ódor Károly* írása (GK, 1977/6) pedig az alappont-hálózatok tervezésével foglalkozott.

1977 szeptemberében a SZOGSZ 5. sz. mérnökgeodéziai bizottsága tanácskozott Budapesten, majd novemberben a szakosztály ankétja következett, témaköre: mérnökgeodéziai kutatás-fejlesztés (GK, 1977/6).

1978 szeptembere a szakosztály egyik legjelentősebb konferenciájának az időpontja. A nemzetközi rendezvény címe: „Geodézia az energiagazdálkodásban”. Több előadás foglalkozott az ország akkori erőmű beruházásainak geodéziai munkáival. *Dr. Karsay Ferenc*, *Speciár Attila*, *Rózsa Gábor*, *Ökrös Gábor*, *Török István*, *Csanda Ferenc*, *Horváth Tibor*, *dr. Kolozsvári Gábor*, *dr. Holéczy Gyula*, *Staudinger Jánosné* és *Győry János* előadásait követően a Dunai Erőműben *Kadlecsovits Ferenc*, majd a Dunai Finomítóban *dr. Reis László* és *dr. Csemniczky László* tartott helyszíni beszámolót és bemutatót.

Az FTV végezte az erőmű rekonstrukciók geodéziai munkáit, a BGTV majd a Kartográfiai Vállalat az OLAJTERV koordinációjával a Dunai finomítóban végezte a kitűzéseket és a folyamatos megvalósulási bemérést.

A szakosztály szakemberei több előadással vettek részt a bányamérési rendezvényeken.

1979 októberében a Petőfi híd geodéziai munkáit mutatták be helyszíni ankét keretében a BGTV és FTV szakemberei és novemberben ankét volt „Geodézia a budapesti lakásépítési program szolgálatában” címmel.

1980. januárban *dr. Karsay Ferenc és Bereczki Sándor* író-olvasó ankét keretében mutatta be a „Korszerű építési módok mérés technikája” című könyvet, márciusban több társszervezet részvételével szervezett konzultációt a szakosztály a közmű-nyilvántartási utasításról. Áprilisban „Darupálya ankét” volt, májusban pedig munkahelyi látogatás a metró Marx téri építkezésénél. Ugyancsak 1980-ban *Szirmay Gábor* mutatta be a szegedi Tisza-híd geodéziai munkáit (GK, 1980/2) és októberben az UVATERV helyszínen dolgozó kollektívája a szakosztállyal közösen rendezett előadásokat és bemutatót a Ferihegyi Repülőtér I/A ütemének átadása alkalmából több mint száz látogató részvételével. A főszervező *dr. Székely Domokos* volt.

A FIG 1981 augusztusában, Montreux-ban tartott kongresszusán a 6. sz. Mérnökgeodéziai Bizottság alelnöke *dr. Detrekői Ákos* lett.

1981-ben a szakosztály munkahelyi látogatásokat szervezett a metró és a budapesti sportcsarnok építkezésére, majd 1982. januárban a Paksi Atomerőmű kitűzési munkálatait tekinthették meg a látogatók a szakosztály és a szekszárdi tagtársak szervezésében.

1982. januárban autópálya ankét volt, majd augusztusban Budapesten tartotta III. mozgásvizsgálati szimpóziumát a FIG (70 előadás, 170 résztvevő, 899 oldalas nemzetközi kiadvány). Szervezésében meghatározó szerepet vállaltak a szakosztály munkatársai. Az előadásokat helyszíni bemutatók követték a budapesti metró építkezésén, a váci Dunai Cementműben és Pencen.

Ebben az évben kezdődött a Paksi Atomerőmű üzemi információszolgáltatását segítő zártláncú, automatizált fotogrammetriai-geodéziai információs rendszer elemeinek telepítése az ERŐTERV-nél és a BME Geodéziai Intézetében. Jelentős feladat volt a paksi Geodéziai Terv kidolgozása a korábbi műszaki tervek alapján és az új számítástechnikai lehetőségek figyelembe vételével. Erről később *dr. Detrekői Ákos – dr. Eöry Karácson – dr. Sárközy Ferenc* számolt be (GK, 1984/4) és tartott előadásokat.

1983-ban Szófiában tartotta a FIG a XVII. kongresszusát. Az 1983-86 közötti időszakra a 6. Mérnökgeodéziai Bizottság elnöke *dr. Detrekői Ákos*, titkára *dr. Csemniczky László* lett. Feladatuk a következő, torontói kongresszus bizottsági programjának szervezése.

1984. májusban, ankét keretében *dr. Kiss Antal* és *Magyar János* tartott előadást a Paksi Atomerőmű geodéziai ellenőrző munkáiról. *Dr. Csemniczky László* a BME-n működő zártláncú rendszerrel végzett kutatás-fejlesztési feladatairól számolt be.

1984. szeptemberben „A lézer alkalmazása a mérnökgeodéziában” címmel szervezett konferenciát a szakosztály és ebben az évben tüntették ki „Lázár deák” emlékéremmel a szakosztály titkárát, *dr. Karsay Ferencet*.

Budapest közlekedési hálózatának építéséről és elsősorban a Duna hidak felújításának mérnökgeodéziai munkáiról a GK 1980/2, 1984/6, 1985/2 számaiban olvashatunk. A Petőfi és az Árpád híd építkezéseire 1983. és 1985. években rendezett munkahelyi látogatásokat a szakosztály.

A szakosztály egyik legsikeresebb egész napos üzemlátogatását 1985 októberében rendezte a Ferihegyi Repülőtér új forgalmi épületének (I/B ütem) átadása alkalmából. A második ferihegyi rendezvényen a tervezők előadásait követően az UVATERV kollektívája *dr. Székely Domokos* és *Hunyadi László* későbbi szakosztálytitkár vezetésével mutatta be az új létesítményeket és vezette végig buszokkal a 100 főnyi hallgatóságot a repülőtéren.

1984. és 1985. években a Paksi Atomerőműben volt munkahelyi látogatás.

1985-ben a FIG 6D munkabizottság rendezvényén Katowicében *dr. Detrekői Ákos* és *dr. Csemniczky László* vett részt előadásokkal.

A szakosztály rendkívül aktív tevékenysége indokolja, hogy megemlítsük a vezetőség akkori névsorát: *Bagó László, dr. Karsay Ferenc, Annau Edgár, Antussek A. Győző, dr. Bakka Albert, Bátyi Ferenc, Bolcsék György, Csanda Ferenc, dr. Csemniczky László, Hunyadi László, dr. Katona Sándor, Kiss Kálmán, Ludrovsky Gyula, dr. Ódor Károly, Omaszta Sándor, Szabó Béla, Wéber József.*

Az 1986-ban Torontóban rendezett XVIII. FIG kongresszuson a 6. Mérnökgeodéziai Bizottságot *dr. Detrekői Ákos* vezette. A bizottsági elnök beszámolója mellett előadást tartott *dr. Csemniczky László* titkár is a magyarországi vezetékkataszter témakörében.

A közműnyilvántartás változásvezetésének időszerű kérdéseiről ankétot rendezett a szakosztály és a budapesti egységes közműnyilvántartás helyzetéről figyelemreméltó *dr. Katona Sándor* cikke (GK, 1986/5).

1987. augusztusban a szakosztály és a pécsi területi csoport szervezésében nagy érdeklődés mellett került sor a „Közművek felmérése és nyilvántartása” című konferenciára, amelyen az érintett geodéziai vállalatok képviselői mellett a közműszolgáltatók is megjelentek és előadásokat tartottak.

A FIG 6D Vezetékkataszter munkabizottsága 1987. októberében *dr. Csemniczky László* szervezésében rendezte Baselban az éves munkaülését.

1988 májusában ismét a Ferihegyi Repülőtér építkezésére, a Hungaroringre, majd az M0 déli Duna híd építkezésére látogatott a szakosztály ankétok keretében.

1989. augusztusban Budapest volt a helyszíne a FIG 6. Mérnökgeodéziai Bizottság nemzetközi szimpóziumának a szervezet állandó bizottságának üléséhez kapcsolódva. A szimpózium címe: „Modern Geodetic Measurements and Digital Techniques”. Az előadásprogram szervezése a Mérnökgeodéziai szakosztály feladata volt.

1990. után a számítástechnika fejlődése, a korszerű információs rendszerek fokozatos térhódítása a mérnökgeodéziai szakterületet is elérte. A közműnyilvántartás területén a közműszolgáltatók az addig hagyományosan vezetett szakági nyilvántartásaik digitálissá alakítását tervezték és részben meg is valósították – igaz, a földmérés számára szakmai szempontból többnyire elfogadhatatlan térképi alapokon és módszerekkel. Például a fővárosi közműszolgáltatók az addig egységesnek nevezhető, hagyományos módszerrel létrehozott nyilvántartások mellett több szempontból heterogén digitális nyilvántartásokat is létrehoztak. Az egységesítés egyik akadálya a megfelelő minőségű digitális földmérési alaptérkép hiánya volt.

1993. szeptemberben ismét az M0 autópálya építési munkahelyére látogatott a szakosztály az FTV szervezésében.

1993 őszén a legnagyobb közműszolgáltatók megalapították az AM/FM International nemzetközi szervezet magyarországi egyesületét az AM/FM-GIS Hungary-t. Ezzel a közműnyilvántartás automatizálásával kapcsolatos előadások az új egyesület konferen-

ciáira kerültek, de szervezésükben a személyi átfedések miatt azóta is szerepet játszik a Mérnökgeodéziai szakosztály.

1995-97. években a szakosztály bemutatkozási lehetőséget biztosított a geodéziai és térinformatikai vállalkozásoknak.

Az 1999. májusban rendezett szakosztály ankét fő témaköre a mérnökgeodéziai munkák jogszabály háttérének megvitatása, szervezője *Wéber József* titkár volt.

2000., 2001., 2003. és 2005. években a közműnyilvántartásokkal és településirányítási rendszerekkel foglalkozó hazai AM/FM szervezet utóda a gita Magyarország Egyesület „Településirányítási és közmű információs rendszerek” majd „Műszaki Térinformatika” című konferenciáin számos mérnökgeodéziai témájú előadás hangzott el. A közmű szakterületi tevékenység a gita Magyarország, később gita Műszaki Térinformatika Egyesület felé tolódott, amelynek elnöke egyben a Mérnökgeodéziai szakosztály elnöke.

2003. májusban a szakosztály más szakosztályokkal együttesen rendezett ankétot a BME Általános és Felsőgeodézia Tanszékének előadójában műszaki térinformatika témakörben.

2004. májusban a Paksi Atomerőmű jubileumi konferenciát rendezett az építésben részt vevő geodéziai intézmények szakemberei részvételével. Szervezője *Németh András* titkár volt, aki „Térinformatika a Paksi Atomerőműben” címmel írt tanulmányt a GK 2003/4. számában.

2005 októberében ugyancsak *Németh András* titkár szervezett a Paksi Atomerőmű és a Mérnöki Kamara támogatásával „Építésgeodézia a gyakorlatban” címmel fórumot Tengelicen.

A mérnökgeodéziai oktatás elmúlt két évtizedének meghatározó személyiségei (a teljesség igénye nélkül): *dr. Vincze Vilmos*, *dr. Ágfalvi Mihály*, *dr. Detrekői Ákos*, *dr. Ódor Károly*, *dr. Holéczy Gyula*, *dr. Bánhegyi István*, *Batiz Zoltánné*, *dr. Dede Károly*, akik egyúttal mérnökgeodéziai könyvek, tanulmányok és egyetemi jegyzetek szerzői is.

A mérnökgeodéziával foglalkozó szervezetek (Mérnökgeodéziai szakosztály, Mérnöki Kamara Geodéziai és Geoinformatikai Tagozata, gita Műszaki Térinformatika Egyesület, Magyar Földmérő és Térképész Vállalkozások Egyesülete) közös célként tűzték ki a 3/1979. (Ép. Ért. 11.) ÉVM sz., közműnyilvántartást szabályozó utasítás és az M.1. Mérnökgeodéziai szabályzat és jelkulcs megújítását, a geodéziai felelős intézményének visszaállítását, valamint az építésgeodézia általános helyzetének és megítélésének javítását. A szakterület jelenlegi helyzetét tekintve ez tekinthető a szakosztály legfontosabb törekvésének a közeljövőben.

Topográfiai Szakosztály

Írta: Dr. Alabér László és Herczeg Ferenc

A Topográfiai Szakosztály megalakulása, alapító tagok

A Fotogrammetriai és Topográfiai Szakosztály az 1956. április 21-én létrejött Egyesület első szakosztályai közé tartozott. A szakosztály akkor alakult meg, amikor az 1954-ben megkezdett polgári topográfiai felmérés már túl volt a kezdeti nehézségeken. A topográfia és fotogrammetria megszűnt katonai kiváltság lenni, az élet számos területe igé-

nyelte a korszerű, polgári igényeket is kielégítő topográfiai térképeket. A szakterület jelentőségét és sokrétűségét mutatta az is, hogy a Fotogrammetriai és topográfiai szakosztály az 1959. évi közgyűlésen két szakosztállyá vált szét és ettől kezdve a Fotogrammetriai szakosztály és a Topográfiai szakosztály önálló tevékenységet folytatott.

Az alakuló közgyűlésen elnöknek *dr. Hegyi Gyulát*, titkárnak *Bene András*t választották meg. Megbízatusuk négy évre szólt.

A szakosztály feladatait *Bene András* későbbi beszámolójában így határozta meg:

- tájékoztatás a topográfiai térképezés előtt álló feladatokról;
- a topográfiai térképezésre vonatkozó új utasítások, valamint útmutatók ismertetése és megvitatása;
- a térképezési technológiák további korszerűsítésének lehetőségei, különös tekintettel a gazdaságosságra;
- a polgári és katonai topográfiai térképezés munkáinak lehetőség szerinti összehangolása és kölcsönös folyamatos tájékoztatás az alkalmazott technológiákról;
- a topográfiai térképezés területén végzett kutatások eredményeinek ismertetése, megvitatása és javaslatok tétele azok hasznosítására;
- beszámoló külföldi tanulmányutakról és a nálunk is alkalmazható technológiai eredményekről;
- javaslatok kidolgozása az ürfelvételek hasznosítására a topográfiai térképek készítésében, a topográfiai térképkészítés automatizálásának lehetőségeire, a topográfiai térképek tartalmának és jelkulcsának korszerűsítésére;
- a topográfiai térképek felhasználási területének szélesítése;
- a topográfiai szakemberképzés és utánpótlás problémamegoldásának elősegítése;
- javaslatok kidolgozása a topográfiai térképek titokvédelmére;
- a topográfiai térképezésben résztvevők erkölcsi és anyagi megbecsülése.

A Topográfiai szakosztály az említett témákban évente számos szakmai előadást szervezett. Ezen felül rendszeresek voltak a nagyobb átfogó szakmai rendezvények is.

A Topográfiai Szakosztály tisztségviselői

A Fotogrammetriai és topográfiai szakosztály megválasztott tisztségviselői:

Időpont	Elnök	Titkár
1956. április 21.	Murányi László	Id. Niklasz László
1957	Gersy István	Id. Niklasz László

A Topográfiai szakosztály megválasztott tisztségviselői:

Időpont	Elnök	Titkár
1959. február 6.	Dr. Hegyi Gyula	Székely Tibor
1966. május 20.	Dr. Hegyi Gyula	Dusnoki Sándor
1969. november 26.	Bene András	Dusnoki Sándor
1976. november 15.	Bene András	Bak Antal
1980. december 4.	Bene András	Bartha Elek és Molnár Sándor
1986. január 27.	Molnár Sándor	Karcagi Imre

Időpont	Elnök	Titkár
1990. október 15.	Karcagi Imre	Kanyó István
1994. december 7.	Dr. Divényi Pál	Karcagi Imre
1999. január 27.	Dr. Divényi Pál	Karcagi Imre és Alabér László
2003. május 15.	Dr. Alabér László	Herczeg Ferenc

A Topográfiai Szakosztály működése

Az 1960-as években megkezdett és évtizedekig tartó nagy volumenű munkák indokolták tették, hogy az Egyesület ne csak szakáganként, hanem helyileg is tagozódjék. Így jöttek létre Debrecenben, Győrben, Miskolcon, Székesfehérváron, Szolnokon, Pécsen és más városokban a helyi szakosztályok. A vidéki városok közül azonban csak Pécsen van a helyi szakosztályon belül topográfiai szekció is.

A topográfiai szakosztály Budapesten évente 5-6 alkalommal rendezett szakmai, topográfiai vonatkozású, szakismeretet bővítő előadásokat. Ha valamelyik vidéki szakosztály topográfiai vonatkozású témát vett fel évi előadási programjába a Budapesten működő topográfiai szakosztálytól kért előadót. Így például 1961-ben *Bene András* Szolnokon tartott előadást a topográfiai térképek szerepéről, jelentőségéről, felhasználhatóságáról a különböző mérnöki (vízügy, útépités stb.) tervezési munkákban. Ugyanebben az évben *Tóth István* Szombathelyen tartotta meg „Térképezés mérőasztal” című előadását. Az Egyesület negyedévenként megjelenő folyóirata a „Geodézia és Kartográfia” is rendszeresen közölt szakcikkeket. Néhány jelentősebb cikk időrendi sorrendben:

- Hrenkó Pál: Folyómenti domborzati formák és azok ábrázolása – 1961. 2. szám.
- Dr. Hegyi Gyula: Hegy-és dombvidék topográfiai felmérése előzetes minősítéssel – 1961. 2. szám.
- Domokos György: Az 1:10 000 méretarányú topográfiai felmérés gazdaságossági vizsgálata – 1962. 3. szám
- Bene András: differenciált eljárás alkalmazása az 1:10 000 méretarányú topográfiai felmérésben – 1962. 4. szám.
- Blahó Imre: Az 1:10 000 méretarányú topográfiai térképek megbízhatósági pontossági vizsgálata – 1968. 2.sám.
- Kanyó István: A topográfiai térképek korszerű vizsgálati módszere (állami átvétel során végzett ellenőrző mérések) – 1971. 1. szám.

A topográfiai 1:10 000-es újfelmérés helyszíni munkái 1972-ben befejeződtek. A helyszíni, felmérési munkában 20 év alatt több mint 200 topográfus és a következő vállalatok, intézmények vettek részt:

- Budapesti Geodéziai és Térképészeti Vállalat 1958-ig.
- Kartográfiai Vállalat 1958-tól.
- Pécsi Geodéziai és Térképészeti Vállalat 1960-tól.
- Magyar Néphadsereg Térképészeti Intézet 1960-tól.
- A Budapesti Műszaki Egyetem. A IV.-éves földmérő mérnök hallgatók 6 hetes nyári gyakorlaton 1969, 1970, 1971, és 1972 években mintegy 400 km² terület felmérését végezték el az oktatók irányításával.
- A szakosztály 1972-ben az Országos Földügyi és Térképészeti Hivatallal (a továbbiakban: OFTH-val) közösen szervezett ünnepi előadássorozatot és kiállítást a pol-

gári topográfiai térképezés megkezdésének 20. évfordulója és az újfelmérés befejezése alkalmából. Ez alkalommal 21 előadás és több száz térkép, légifénykép és munkarész ismertette a polgári topográfiai térképezés fejlődését és eredményeit – 1981. április 15-17. között az 1:10 000 méretarányú topográfiai újfelmérés teljes befejezésének megünneplésére kiállítással egybekötött tanácskozást rendeztek az Egyesület és az illetékes vállalatok, intézmények. A munka jelentőségét *Dusnoki Sándor*, a Magyar Néphadsereg Térképészeti Intézetének parancsnoka méltatta. Az ünnepi tanácskozásra összeállított kiadvány – az elhangzott előadások szövege mellett – tartalmazta a térképmű elkészítésében közreműködött valamennyi polgári és katonai térképészeti szakember nevét.

Nagy jelentőségű volt a Topográfiai szakosztály és a Magyar Agrártudományi Egyesület (MAE) megyei csoportjai 1984-ben szervezett rendezvénysorozata. A Békéscsabán (április 26.), Szolnokon (május 3.), Szekszárdon (május 10.), Pécsen (május 14.) és Debrecenben megrendezett előadásokon *Molnár Sándor* az OFTH főelőadója és *Sasvári Edgár* a Kartográfiai Vállalat osztályvezetője mutatta be az 1:10 000 méretarányú EOTR topográfiai térképeket a megyék területén működő intézmények képviselőinek. Az eladott 100 000 Ft értékű térkép mellett a rendezvény hasznosságát bizonyította, hogy több tucat olyan mezőgazdasági üzem vásárolta meg területéről a topográfiai térképeket, amely korábban ezek létezéséről sem tudott.

A szakosztály életének kimagasló eseményei voltak a topográfiai ankétok. Először 1971. február 18-án a térképek korszerű ellenőrzésének kérdéseiről tanácskoztak az összegyűlt topográfusok.

A Topográfiai szakosztály a Felmérési és területrendezési szakosztállyal közösen 1974. május 7-én rendezett ankétot földmérési alaptérképek és földmérési topográfiai összhangja megteremtésének lehetőségéről az egységes országos térképrendszerben (EOTR).

Fontos rendezvény volt az 1981 decemberében a MAE-val közösen megszervezett ankét, amelyen a földmérési alap- és földmérési topográfiai térképek, légifényképek és úrfelvételek mezőgazdasági célú felhasználási lehetőségeiről tájékoztattuk a mezőgazdasági szakembereket.

1993-ban Pécen, 1995-ben Pakson került sor topográfiai ankét megrendezésére. Sőt 1995-ben még egy ankét lebonyolítására került sor „Digitális topográfiai térképfeldolgozások technológiai tapasztalatai” címmel.

1997. január 9-én a szakosztály a földmérési és térképészeti törvény végrehajtási rendeletének topográfiát érintő kérdéseiről rendezett ankétot. A vitaindító előadásokat *Vissi Zoltán* és *Szabó Gyula* mérnök ezredes tartották.

Nagy jelentőségű ankét megrendezésére került sor 1999. november 19-én. A szakma ez alkalomból köszöntötte a felújított és EOTR-be átdolgozott 1:10 000 méretarányú topográfiai térképmű fotogrammetriai, topográfiai és kartográfiai munkafázisainak befejezését. A 25 évig tartó munkálatokban több mint 300 fotogramméter, topográfus és kartográfus vett részt, akik nevét a konferencia kiadványa örökítette meg.

2000. május 30-án a katonai térképészek közreműködésével került sor nagy érdeklődéssel kísért ankét megrendezésére.

2001. október 22-én „Az ezredforduló topográfiája” címmel a Carto-Hansa Kft. és a szakosztály közös szervezésében került megrendezésre a következő ankét.

2003. február 25-én a katonai térképészek adtak otthont a „Digitális topográfiai programok tapasztalatai” címmel megrendezett ankétnek.

Még ugyanez év november 4-én a Topográfiai szakosztály szakmai vitanapot tartott az 1:10 000 méretarányú állami topográfiai térképek digitális átalakításának témájában. A szakmai vitanap folytatására 2004. január 22-én került sor *Herczeg Ferenc* vezetésével.

1991-től kezdődően új hagyomány teremtdött szakosztályunkban. Ekkor került sor az első topografus találkozóra. Ezt követően egy-két évente különböző helyszíneken került sor az egész napos félig hivatalos – félig baráti találkozókra, amelyeken a topografus szakma aktuális problémáinak megvitatása mellett nem kis szerephez jutottak a kulináris élvezetek és a finom borok is. 1997-ben Bolyban a Pécsi Geodéziai és Térképészeti Kft. és az MFTTT Baranya megyei területi csoportja szervezésében került sor a topográfiai térképezés jelenét és jövőjét tárgyaló tanácskozásra.

A Topográfiai szakosztály több kiadvány összeállításában működött közre. Ezek elsősorban a nagyrendezvények előadásait tartalmazták (1981, 1999). Érdekesség volt az 1970-es évek elején bemutatott oktató, ismeretterjesztő filmsorozat, amelyet az akkori Mezőgazdasági és Élelmészügyi Minisztérium az irányítása alá tartozó szakterületekről készített. Az 1970-ben bemutatott „Topográfiai térképek készítése” című film a topográfiai térképezés rövid történetét valamint a hagyományos, földi felmérést mutatja be. Az 1972-ben bemutatott „A fototopográfiai térképezés” című filmalkotás a légifényképezést, a fototopográfiai és a fotogrammetriai munkákat mutatta be. A filmek az OFTH szakmai irányításával a MÉM Filmstúdióban készültek. A helyszíni felvételeket a Kartográfiai Vállalat és Magyar Néphadsereg Térképészeti Intézet közreműködésével végezték.

A nemzetközi kapcsolatok keretében egy rendezvény kívánczik kiemelésre. 1980. szeptember 11-13. között Krakkóban a lengyel térképészek nemzetközi topográfiai tanácskozást szerveztek, amelyen magyar részről *dr. Sípós Sándor*, *dr. Divényi Pál* és *Molnár Sándor* vettek részt. A magyar küldöttség a konferencia elején, az üdvözlés után röviden beszámolt a hazai polgári topográfiai térképezés állapotáról, jellemzőiről. A konferencia lengyel nyelven folyt. A külföldi résztvevők megkapták az előadások német nyelvű összefoglalását. A konferencián négy jól elkülöníthető tárgykör szerepelt:

- A topográfiai térképezés történeti áttekintése.
- A polgári célú topográfiai térképkiadás programja, méretarányai, műszaki jellemzői.
- A topográfiai térképkészítés és felújítás technológiája, beleértve a fotogrammetria és a távérzékelés, valamint az automatizálás lehetőségeit.
- A topográfiai térképek alkalmazása, felhasználása a népgazdaság különböző ágazataiban.

A konferenciával egyidejűleg a házigazdák kiállítást rendeztek, amelyen bemutatták a lengyel polgári topográfiai térképezés történetét, technológiáit, sokszorosítási technikáját, a kísérleti eredményeket.

Területfejlesztési és Környezetvédelmi Szakosztály

Írta: Dr. Hőna Eszter

A kezdetek (1973–1985)

A Geodéziai és Kartográfiai Egyesületen belül a jelenlegi Szakosztály Környezetvédelmi Szakbizottság néven alakult meg 1973-ban. A megalakulás indoka az volt, hogy a hatvanas évek közepétől nemzetközi hatásra (Római Klub jelentése 1968; Stockholm nemzetközi környezetvédelmi konferencia 1972) hazánkban is előtérbe került a környezetvédelem témaköre, amelyben a térképészeti és fotogrammetriai módszerek alapvető eszköznek bizonyultak. Így a Környezetvédelmi Szakbizottság első programja a következő célkitűzést tartalmazta: „A térképészeti módszerek, a fotogrammetriai felmérések és alapanyagok környezetállapot-vizsgálat (diagnóziskészítés) céljára történő hasznosítása érdekében előadások tartásával és publikációk készítésével, valamint társ-egyesületek és –szakosztályok munkájába történő bekapcsolódás formájában beindítjuk a környezetvédelmet a geodézia és térképészet szakterületén.” A szakbizottsági munka alapvetően az egyetemi oktatási-kutatási (Műszaki Egyetem, ELTE....) bázisra alapult.

Alapító elnök: *Tóth Lajos*, titkár: *Domokos Györgyné*

A szakbizottsági munka tehát kezdettől fogva arra irányult, hogy előadások, rendezvények publikációk keretében terjessze a térképészeti, távérzékelési módszerek alkalmazási lehetőségeit a környezeti problémák feltárásában és megoldási lehetőségeiben. A bizottsági munka másik iránya a hazai és nemzetközi társszervezetekben való aktív részvétel.

Az 1973-as megalakulástól a nyolcvanas évek közepéig a bizottság munkáját az alábbi események jellemezték:

- 1973 és 1975 között két nagy egyesületi rendezvényen Sopronban és Budapesten 10-12 előadás hangzott el és 26 publikáció született.
- 1979-ig beindult egy intenzív országjárás, ahol a Műszaki Hetek programjában 2-3 fős előadói csoportok ismertették a környezetvédelem és a térképészet kapcsolatát. Az előadásokból 8 publikáció született.
- 1978-tól kezdődően a távérzékelési módszer előretörésével már integrált felmérések születtek, és a komplex környezetvizsgálati témák kerültek előtérbe. Ezt elősegítette a nemzetközi tudományos rendezvényekbe való bekapcsolódás is (KGST, Interkozmosz).

Egyéb hazai és nemzetközi szervezetekkel való kapcsolat:

- Az Egyesület Környezetvédelmi Szakbizottságának elnökei 1980-tól napjainkig szakmai képviselőket látnak el a MTESZ Környezetvédelmi Bizottságában.
- 1976-ban a Szakbizottságot *dr. Hőna Eszter* képviselte a Moszkvában megrendezett Nemzetközi Földrajzi és Térképészeti Konferencián (ICA).
- 1983-ban, az ICA Szófiában megrendezett „Városkartográfia” című rendezvényén *dr. Hőna Eszter* előadást tart „Cartographical Solutions in Planning of Agglomerations in Hungary” címmel.
- 1984-ben *Domokos Györgyné dr.-t*, mint a Szakbizottság elnökét beválasztották az International Union for Conservation of Nature and Natural Resources (Nemzetközi Környezet és Természeti Erőforrás Védelmi Bizottságba).

A Szakbizottság működése 1985-től 1995-ig

A nyolcvanas évek közepétől a távérzékelési módszerek szélesebb körű kiterjesztésével a környezetvédelmi témák mellett megjelent a komplexebb tartalmú területi tervezés és ezen belül is először a raszteres majd a vektoros digitális térképi alapokra támaszkodva a területi információs rendszerek problémaköre. Az egyetemi műhelyek mellett a szakmai munka kiterjed azokra az alkotó intézményekre is (VÁTI, FÖMI, BGTV, stb.), ahol konkrét tervezési illetve kutatási munkák keretében lehet a módszertant alkalmazni. Széleskörű szakmai összefogás és közös projektek jellemzik ezt az időszakot, amelyet az illetékes minisztériumok, mint megbízók is támogatnak.

Olyan kutatási munkák készülnek, mint „A távérzékelés alkalmazásának lehetőségei a területi tervezésben” (1986-1988 VÁTI), vagy „Távérzékelési lehetőségeket integráló területi információrendszer kialakítása (1988-1990 BGTV-VÁTI).

A Szakbizottság munkáját is ezek a tématerületek uralják, a hagyományos környezetvédelmi témákon kívül.

Ez a kb. tíz éves periódus nevezhető a legmozgalmasabb és legeredményesebb időszaknak a Szakbizottság életében, amelyet a megvitatott témakörök széles skálája is mutat.

1990-1994

- A természetvédelem időszerű kérdései – *Dr. Pakonczai Zoltán*
- Környezetvédelmi stratégiai térkép elkészítése (Józsefváros) – *Dr. Tózsza István*
- A környezetállapot minőségének elvi és módszertani problémái – *Dr. Galambos József*
- Távérzékelési eljárások a környezetvédelmi vizsgálatokban – *Winkler Péter*
- Fertő Nemzeti Park – *Dr. Kárpáti László*
- Budapest levegőkörnyezet állapotának vizsgálata – *Domokos Györgyné dr.*
- „TÁJINFO” számítógépes tájértékelő módszer – *Dr. Csemez Attila – Kollányi László*
- Az erdőpusztulás állapotának megállapítása légifelvételek alapján – *Ősz Előd*
- A tájjelleg védelmi célú értékelés lehetőségeiről – *Páger József*
- Térinformatika az erdő és környezetvédelem kapcsolatában – *Dr. Tvordy György*
- Erdők és környezetvédelem – *Dr. Szendrői László*

Az időszak legrangosabb hazai rendezvénye 1993 májusában zajlott, amikor a Szakbizottság szimpóziumot rendezett „A környezeti hatástanulmányok szerepe a beruházások előkészítésében, valamint a regionális és településtervezés folyamatában” címmel. A téma aktualitását az adta, hogy küszöbön állt a kormányrendelet megjelenése egyes tevékenységek környezeti hatásvizsgálatának átmeneti szabályozásáról (86/1993.(VI. 4.) Korm. rend.), valamint nemzetközi tapasztalatok is aláhúzták a téma fontosságát. A rendezvény célja az volt, hogy fórumot teremtsen a környezeti hatásvizsgálat törvény előkészítésével, metodikai kérdéseivel foglalkozó szakemberek és a potenciális megrendelők (beruházók) párbeszédének.

A témaválasztás fontosságát és a fórum létrejöttét a mintegy száz érdeklődő szakember jelenlétében *dr. Gyurkó János* környezetvédelmi miniszter méltatta megnyitó beszédében.

Az egynapos szakmai rendezvényen a következő előadások hangzottak el:

- A környezeti hatásvizsgálat bevezetése és szabályozása Magyarországon
Radnai Anikó, KTM Környezetpolitikai Főosztály
- A környezeti hatásvizsgálat magyarországi bevezetése egy holland szakértő szemével
Szalay Miklós, Környezetgazdálkodási Intézet

- A környezeti hatástanulmányok szerepe a regionális és településtervezés folyamatában
Miklóssy Endre, KTM
- Módszertani technikák a környezeti hatástanulmányok kidolgozásánál
Dr. Tombácz Endre, ÖKO Rt.
- Az ökológiai szempontok érvényesítése a környezeti hatástanulmányok készítésében
Boros Márta, ÖKO Rt.
- Nemzetközi együttműködés keretében végzett környezeti hatásvizsgálatok tapasztalatai
Tóth Andrásné, VITUKI Consult Rt.
- Vízgazdálkodási létesítmények környezeti hatásvizsgálata
Szalay Miklós, Környezetgazdálkodási Intézet
- Természetvédelmi célú környezeti hatásvizsgálat
Dr. Pájer József, Soproni Erdészeti és Faipari Egyetem

Ez az időszak a nemzetközi kapcsolatok építése szempontjából is eredményes volt.

A Szakbizottság 1990-ben a FIG Helsinki Kongresszusán kapcsolódik be a FIG munkájába, annak 8-as számú (Spatial Planning and Development) munkabizottságába, amely a környezetvédelmi, területfejlesztési és tervezési kérdésekkel foglalkozik.

A következő szakmai együttműködés 1992 Koppenhága, ahol a 8-as bizottság dán elnöke (*Niels Ostergard*) rendezett Tervezés és Környezet (Planning and Environment) címmel egy workshop-ot. A Szakbizottság elnöke itt ismerkedik meg a fenntartható fejlesztés elvének tervezési kérdésköreivel, valamint a környezeti hatásvizsgálatok szerepével. Tekintettel arra, hogy a rendszerváltó országokat egyedül Magyarország képviselte, magyar felvetésre került a 8-as bizottság következő négy éves programjába a kelet-európai tervezési problémák (lemaradások) fókuszba helyezése.

1994-ben, a Melbourne-i Kongresszuson sikerült finanszírozni a magyar részvételt, ahol a 8-as bizottság új elnöke *Markku Villikka* lett. Az ő szakmai vezetésével került sor 1994 szeptemberében arra a Workshop-ra, amely magyar felvetés és meghívás alapján, Budapesten került megrendezésre, és amely először foglalkozott a kelet-európai tervezési és környezetvédelmi kérdéskörökkel. (Spatial Planning and Environment in Eastern Europe-The Change to the Market Economy)

A háromnapos konferencián 15 fő vett részt. Magyarország, Csehország Szlovákia, Oroszország képviselték a rendszerváltó országokat, míg a tapasztalatok átadásában Finnország, Németország, Hollandia és az Egyesült Királyság képviselői vettek részt.

1995-től napjainkig

Az 1994 decemberében megtartott tisztújító Küldöttgyűlés után a Környezetvédelmi Szakbizottság neve Területfejlesztési és Környezetvédelmi Szakbizottságra módosult. Indokolta ezt részben a hazai gyakorlat, hiszen jóval többről szólt már a Szakbizottság tevékenysége, másrészt a nemzetközi tapasztalat, nevezetesen a FIG megfelelő bizottságának elnevezése és programja. Így a Szakbizottság munka programját nemcsak nevében de tartalmában is igyekszik a FIG hasonló bizottságának munkájához igazítani, vagyis a környezeti kérdésköröket sokkal inkább komplex módon a területi tervezésbe ágyazottan kezelni (lásd. fenntartható fejlesztés).

Az Európai Unió regionális politikájával összhangban a kilencvenes évek közepén

indult meg Magyarországon a területi tervezés új jogi és intézményi kereteinek kimunkálása. A szakterületet érintő fontos törvények kerültek elfogadásra:

- a környezet védelmének általános szabályai (1995. évi LIII. törvény),
- a területfejlesztésről és területrendezésről (1996. évi XXI. törvény),
- az épített környezet alakulásáról és védelméről (1997. évi LXXVIII. törvény).

A XXI. törvényt követően további jogszabályok kerülnek elfogadásra, mint az új típusú tervezés tartalmi követelményeit meghatározó, vagy a területfejlesztéssel és területrendezéssel kapcsolatos információs rendszer kialakításáról szóló kormányrendeletek. Az új jogszabályok alapján jelentős tervezési munkák indulnak.

- Országos Területfejlesztési Konceptió.
- Országos Területrendezési Terv.
- Speciális kiemelt térségek (Balaton Üdülőkörzet, Budapesti Agglomeráció) tervei.
- Megyei területfejlesztési és -rendezési tervek.
- Elkezdődtek a területi tervezést támogató információs rendszerek kiépítését célzó munkálatok mind országos mind megyei szinten.

A Szakbizottság munkája során részben az új tervezési módszertanok és tervezési munkák ismertetésével, részben pedig a területi információs rendszer alapjául szolgáló digitális térképi alapok megteremtésének tervezési szempontú kérdéskörével foglalkozik.

A rendezvények témakörei:

- ÖKO-RÉGIÓ projektek ismertetése
- A Kanadai Urbanisztikai Intézet anyagi és metodikai támogatásával készülő területi terv – *Dékány Tibor*
- A területfejlesztés időszerű kérdései (Ankét)
- A DTA-50 alkalmazásának tapasztalatai a területi tervezésben – *Barkóczi Zsolt*
- A területfejlesztést és területrendezést támogató információs rendszer és a Nemzeti Kataszteri Program kapcsolódási lehetőségei – *Dr. Niklasz László*
- Balaton Üdülőkörzet Regionális Rendezési Terve – *Dr. Laposa József*
- Külterületi nyomvonalas létesítmények nyilvántartása – *Dékány Tibor*
- Hogyan kívánja biztosítani a városkörüli zöldterületek védelmét a Budapesti Agglomeráció Területrendezési Terve – *Schuchmann Péter*
- A területi tervezés problematikája – Miért nem jutott el az országos területrendezési terv a Parlament elé? – *Dr. Visy Erzsébet*
- A tiszai árvizek után és a Vásárhelyi Terv előtt – *Fogarasi Kornélia – Korompai András*
- A gyorsforgalmi úrhálózat fejlesztési problematikája – *Miklóssy Endre – Dr. Fleischer Tamás*
- Területhasználati változások a Tisza-völgyi ártereken a Vásárhelyi Terv kapcsán – *Göncz Annamária*

Az időszak egyik legsikeresebb rendezvénye egy új témakörben (birtokrendezés) szervezett ankét volt 2002 decemberében. A birtokrendezés jogszabályi és módszertani előkészítése a földügyi szakterületen már jó ideje napirenden volt. A nemzetközi tapasztalatok szerint a birtokrendezést a vidékfejlesztésbe ágyazottan kell kezelni. Ennek szellemében 2002-ben az FVM Vidékfejlesztési Főosztálya kísérleti jelleggel beindított egy birtokrendezést megalapozó kistérségi szintű tervezési munkát. Az ankétot a Szakbizottság az FVM Vidékfejlesztési, valamint Földügyi és Térképészeti Főosztályának

támogatásával rendezte meg „A birtokrendezés kapu a fenntartható vidékfejlesztéshez” címen.

A szakmai fórum célja volt, hogy rávilágítson a birtokrendezés megvalósíthatóságának komplex feltételrendszerére, képet adjon a Tárcon belül a birtokrendezéssel összefüggő feladatok végrehajtásáról, és mindezzel tájékoztassa az érdekeltek szakmai képviselőit.

A szakmai fórumon részt vettek a vidékfejlesztés, a földügy és térképészet szakemberei, polgármesterek, kistérségek képviselői, falugazdák, és a téma iránt egyéb érdeklődők. A résztvevők száma mintegy száz fő volt.

Az ankét programjaként három előadás hangzott el:

– A birtokrendezés vidékfejlesztési szempontú megalapozása

Beszámoló a Vidékfejlesztési Programok Főosztálya megbízásából folyó kistérségi munkák tapasztalatairól

Előadó: *dr. Hóna Eszter* ügyvezető ReGIS 2100 Kft.

– Tájékoztató a Földügyi és Térképészeti Főosztály birtokrendezéssel összefüggő feladatairól

Előadó: *Halászné Székelyhidy Edit* osztályvezető Földügyi és Térképészeti Főosztály

– A Nemzeti Földalap tevékenysége és feladatai

Előadó: *dr. Sebestyén Róbert*, Földbirtok-politikai Kormánybiztos Titkárság

Az időszak nemzetközi eseményei sorában jelentős a FIG 1995-ben, Berlinben megrendezett nemzetközi szimpóziuma, amely folytatta a Budapesten megkezdett kelet-európai programot, oly annyira, hogy a Kelet-Európából érkezett előadóknek ingyenes volt a részvétel. A Konferencia célját és szellemét jól kifejezte a címválasztás (From centrally planned to market economy – contributions of land regulation and economics) és a kiadványokon megjelenő Branderburgi Kapu képe.

A 8-as Bizottság programjában a magyar előadás „The Planning System of Hungary” – *dr. Hóna Eszter* címen hangzott el, amely beszámolt a tervezés aktuális problémáiról: a jogi és intézményi háttér hiányáról, a pénzszűke miatti spontán és rövidtávú érdekek mentén történő beruházásokról, és a területhasználat tervezésének problémáiról.

A Területfejlesztési és Környezetvédelmi Szakbizottság az Egyesület illetve Társaság életében viszonylag fiatal szervezet. Munkájának fő eleme mindig az volt, hogy a szakterület eredményeit megpróbálta az alkalmazott szakágakban (környezetvédelem, területfejlesztés) hasznosítani. Tevékenysége egyre komplexebbé vált részben a hazai kihívások, részben a nemzetközi tapasztalatok hatására.

Oktatási és Ifjúsági Szakosztály

Írta: Dr. Kis Papp László és Mizseiné dr. Nyíri Judit

Az Oktatási és Ifjúsági Szakosztály jelenlegi tisztségviselői

Elnök: *dr. Kis Papp László*

Titkár: *Mizseiné dr. Nyíri Judit*

A Szakosztály alakulásakor az elnöki feladatokat *dr. Kis Papp László*, *dr. Ágfalvi Mihály* töltötte be a OIB titkári szerepét, majd 1983 óta *Busics György* látta el a titkári feladatokat, 1986-2004 között vette át *Mizseiné dr. Nyíri Judit* a titkári munkát.

A Szakosztály 1970-től szerveződött a BME és az akkor még Felsőfokú Földmérési Technikum hallgatóiból és fiatal oktató-kutatóiból. Az 1972-ben Főiskolai Karra váláskor tovább nőtt az egyesületi munka jelentősége, ennek keretén belül működési szabályzatot készítettünk. Részlet a szabályzatról:

„Az Oktatási és Ifjúsági Szakosztály tevékenységének fő célja, hogy az egyetemi és főiskolai hallgatók bekapcsolódjanak a rendszeres egyesületi munkába. Ennek keretében a hallgatók megfelelően tájékozódjanak a földmérés mai helyzetéről, az aktív társadalmi önképző tevékenységük is hozzájáruljon a minél jobb szakemberré válásukhoz.

Az Egyesületnek a jövőben másik fő céljának kell lenni, hogy szorgalmazza a hazai szakmai élet mellett a nemzetközi szakmai életbe (FIG, ISPRS, ICA, stb.) való orientálást és az ahhoz szükséges nyelvtudás megszerzését.

Az Oktatási és Ifjúsági Szakosztály tagja az az egyetemi ill. főiskolai hallgató lehet, aki az Egyesület célkitűzéseit magáévá teszi, és akit önkéntes jelentkezése alapján a BME, ill. a Főiskolai Kar két egyesületi tag oktatója tagfelvétellel javasol.”

Az Oktatási és Ifjúsági Szakosztály éves munkaterv szerint dolgozik. Munkáját választott vezetőség irányítja. Az Egyesület részéről felkért oktatók segítik a szervezést és a szakmai munkát.

Az Oktatási és Ifjúsági Szakosztályba évenként belépő hallgatók száma átlagosan 10–15 fő között mozog. Természetesen évenként változó. Volt olyan év, hogy a létszám elérte a 30 főt. Az egyetem és a főiskola szerepe azért meghatározó, mivel az ország minden részéről érkeznek ide hallgatók, amikor tanulmányaik befejezése után elkezdik a munkát, valószínűsíthető, hogy a tagságukat továbbra is megtartják.

A hallgatók egyesületi munkájukat elsősorban az Oktatási és Ifjúsági Szakosztály keretében fejtik ki. Egyesületi rendezvényeken előadások látogatása, tanfolyamokon kiállítások rendezésében, társadalmi munkában vesznek részt. Megemlíthető, hogy már több alkalommal került sor kiállítások rendezésére, (Térképkiállítás, OMÉK, szakmai konferenciák, stb.), ahol segítőkészen álltak rendelkezésre.

Az Oktatási és Ifjúsági Szakosztály programjából az alábbiakat emeljük ki: társadalmi munkák, szakmai vetélkedők, előadások a hallgatók TDK dolgozataiból, szakmai előadások szervezése meghívott egyesületi előadókkal, részvétel az Egyesület által meghirdetett Diplomaterv Pályázatán, közreműködés az Egyesület nagy rendezvényein, kiállítások rendezésében.

A Diplomaterv Pályázaton évenként 4-5 hallgató kerül díjazásra. Ennek számadatokkal történő alátámasztásaként elmondhatjuk, hogy a BME és a Főiskolai Kar hallgatói közül eddig közel 150 diplomázó hallgató kapott jutalmat.

Az Egyesület fórumot jelent, ahol a fiatalok különböző munkahelyekről érkező szakemberekkel találkozhatnak, szakmai kérdésekben véleményt cserélhetnek, esetenként lehetőség nyílik egy-egy fiatalnak a szakterületen elért eredményeinek, kutatásának ismertetésére, bemutatására előadás keretében.

Az Egyesület szervezésében minden évben találkozót hívnak össze az Egyetem és a Főiskola végzős hallgatói a földhivatalok ill. a szakterületen dolgozó fiatalok. A találkozók az utóbbi években a munkahelyeken kihelyezett oktatás formájában történnek. A hallgatók megismerkednek a munkahelyekkel, az elhelyezkedési lehetőségekkel, a jövőbeni szakmai feladatokkal. Az 1990-es évek elejéig vetélkedők rendezésére is sor került, ahol a legjobban szereplőket jutalmaztuk.

Bartos Ferenc az MFTTT főtitkára Diplomaterv pályázati díjat ad át

A HUNGIS a magyarországi térinformatikáért Alapítvány országos pályázata „Diploma- és szakdolgozat-pályázat Térinformatika Témakörben” ugyancsak az Oktatási és Ifjúsági Szakosztály keretében került sor.

Szakmatörténeti Szakosztály

Írta: Dr. Karsay Ferenc

A geodézia, a térképészet és a rokon tudományok szakembereinek nagy részét érdeklik a következő kérdések: Kik voltak szakmánkat gyakorló elődeink? Milyen módszerekkel dolgoztak? Milyen eszközeik voltak? Hogyan végezték számításaikat? Hogyan rajzolták meg vagy milyen módon tették közzé eredményeiket? Milyen volt kommunikációjuk (nyelvezetük, jelkulcsuk, szerkesztési elvük)? Ezekre a kérdésekre nem várhatunk választ sem a kézművesektől, sem a művészekről, sem az állami tisztviselőktől, de még a történészekről sem, a feleletet mi magunknak kell megadni, a bizonyítékokat nekünk kell felkutatni, nekünk térképészeknek kell a hagyományt értékelni, bemutatni és megőrizni. Szükség van tehát olyan szervezetre, amely ezt feladatának tekinti és az Egyesület keretében együtt tud működni a szakmabeliekkel. Ugyanis sokan vannak tagtársaink között, akik személyükben és beosztásukban részesei és művelői is szakmánk történetének. Lekötöttségük azonban nem teszi lehetővé, hogy a szakmatörténetet műveljék, de támogatásukkal vagy egy-egy fontos adattal hozzá tudnak járulni az egész történeti kép kialakításához. A szakmatörténeti bizottság tagjai ezt a gyűjtő, feldolgozó és megjelenítő szerepet vállalták magukra Egyesületünkben. Tevékenységüket hazai publikációik száma és minősége mutatja legjobban, pl. 1976 és 1985 között 141 magyar nyelvű szakmatörténeti témájú könyv jelent meg, és ugyanezen idő alatt az összes meg-

jelent geodéziai és kartográfiai szakkiadvány (cikk, tanulmány, könyv, monográfia, értesítő stb.) több mint 10 %-a a tárgykörből való.

Szakmatörténeti munkálkodásaink 50 éves történetében három korszakot különíthetünk el:

- 1) a feladatok kijelölésének (1956–1970),
- 2) a tevékenység kiszélesítésének (1970–1990) és
- 3) a cselekvő hasznosításnak (1990–2006) az időszakát.

A feladatok kijelölésének időszaka (1956–1970 között)

Az első időszak a szakmatörténeti bizottság teendőinek megszabása és kijelölése volt. Ennek elkészültéig is szakmatörténészeink számos értékes tanulmányt jelentettek meg, de nem volt kitűzött feldolgozási elgondolás arról, kik a legfontosabb szereplői és melyek a csomóponti eseményei a magyar szakmatörténetnek. Ez az útkereső időszak nagyjából az 1960-as évek végéig tartott, amikor megjelentek az első összefoglalások a magyar szakmatörténetről: *Rédey: A geodézia története* (1966), *Irmédi-Molnár: Térképalkotás* c. műve (1970) és Bendefy szerkesztésében, a GKE keretében az első bibliográfia kötet (1964). Ebben az időszakban az Egyesületnek nem is volt külön szakmatörténeti bizottsága (az csak 1973-ban jött létre), de megalakulásától kezdve neves szakmatörténészek munkálkodtak a vezetőségben, – elsősorban a kartográfiai szakosztályban – akik szívügyüknek tekintették a múlt hiteles feltárását és a történelem terjesztését. 1957-től kezdve a kartográfiai szakosztály elnöke volt *Irmédi-Molnár László*, titkára *Takács József*, akik elkötelezettjei voltak a szakmának, a kartográfiának és a szakmatörténetnek is. Munkájukban hangsúlyt kapott a geodézia, a kartográfia, a topográfia és a földrajz egyetemessége, összetartozása, ide vágó értékeinek összegyűjtése. A Kartográfiai Szakosztály megalakulásakor, az első ülésen tervbe vette „A magyar térképészet múltja” elnevezésű munkabizottság létrehívását, tagjai *Irmédi-Molnár László*, *Borbély Andor* és *Kocsy Gyula* voltak. Olvashatunk arról, hogy 1959-ben a GKE-nek múzeuma és könyvtára is volt, melyhez klubhelyiséget és szponzori támogatást is szerzett.

Kitűzött szakmatörténeti céljai megvalósítása érdekében rendezett a GKE Budapesten kartográfiai konferenciát (1959), majd 1962-ben a Nemzetközi Földrajzi Unió Nemzeti Atlaszok Bizottsága budapesti ülése kapcsán ülészakot. Ezt szolgálta az 1963-as síófoki térképkiállítás az ottani Beszédes-múzeumban, melyet *Bendefy László* rendezett, továbbá a GKE elnökségének az a határozata (ugyanebben az évben), amely tervbe vette utcák elnevezését neves szakembereinkről.

A szakmatörténeti munka tevékeny résztvevői voltak még ebben az időszakban – az említetteken kívül – *Temesy Győző*, *Fodor Ferenc*, *Kondér István* és *Szent-Iványi György*. Különösen nagy jelentőségű Fodor professzor (A magyar térképírás című) háromkötetes annotációs térképismertetése az MNTI kiadásában, melynek jelentősége, forrásértéke máig sem csökkent. *Irmédi-Molnár László* professzor pedig kandidátusi disszertációjának tárgyául választotta Magyarország térképtörténetét (1970), amelyet több tanulmányában bővebben is kifejtett.

Nem kisebb a jelentősége a Levéltárak Országos Központja arra irányuló tevékenységének, hogy valamennyi állami, megyei levéltárban őrzött térképet számba vegyen és katalógusban kiadjon. 1972-ig 21 kötet jelent meg. Ebben jelentős részt vállalt *Bendefy László*, aki a feldolgozás módjára is hasznos javaslatokat tett.

A GKE 1973. áprilisi, VI. közgyűlése hívta életre a „Szakmatörténeti Bizottság”-ot, melynek első elnökéül *Bendefy László*t, titkárául *Balla György*t választották.

Bendefy László munkássága különösen jelentős a szakmatörténet szempontjából. Elősorban irodalmi munkássága, több mint 700 tanulmánya és két terjedelmes könyve (Szintezési munkálatok Magyarországon 1820-1920 [1958], A magyar földmérés 1890-1920 [1970]) emelte a legnevesebb magyar szakmatörténészek sorába. Ezek mellett szervező munkájával tett igen sokat a szakmai történelmi emlékek feltárására. Az ő javaslatára alapította a GKE a Lázár deákról elnevezett legmagasabb szakmai társadalmi kitüntetést, amit 1958 óta kétévenként rendszeresen adnak át. Az ő kezdeményezésére került fel a Bosnyák téri székház előterébe a Lázár deák és a Fasching Antal kitüntettjeit bemutató két bronz tábla. Ezeken kívül több emléktábla (Fuchs, Sartory) és emlékhely kialakítása (Gellérthegyi citadellán, Győrben, a Kishortobágyi csárdánál, Szeged-alsóvárosi templomnál stb.) is fűződik nevéhez.

A tevékenység kiszélesítésének időszaka (1970–1990 között)

Az 1970-es évektől számítható 20 éves időszakban a feldolgozandó események és személyek összefüggő értékelése vált fontosabbá. Előtérbe került a tudományos dokumentálás követelménye és az összefoglaló művek kiadása. Jelentősen bővült a részletesebb feltáró munkák és a feldolgozó személyek köre is. Záró határkönek tekinthető a magyar polgári és katonai geodézia, topográfia és kartográfia történetét feldolgozó első kötetek megjelenése (1990, 1991).

1976-ban került a Szakmatörténeti Bizottság élére *Fleck Alajos* (mint elnök) és *Hrenkó Pál* (mint titkár). Szervező munkáik nyomán jelentős eredmények születtek. Az elnök műszertörténeti tanulmányaival és faksimile kiadványok gondozásával tűnt ki, a titkár az ország különböző részein folytatott levéltári és térképtári kutatásai révén végzett eddig is eredményes munkát.

A kényszerű körülmények miatt akkor elmaradt ugyan az intézményes kutatás megfelelő stratégiájának kidolgozása, viszont program készült a magyar földmérés és térképészet történetének egyesületi (társadalmi munkában történő) megírására (1975). A fő kezdeményezők: *Nagy-Pál Jenő*, *Raum Frigyes*, *Balázs László* és *Papp-Váry Árpád* voltak. Ugyanebben az évben földmérés-történeti kiállítás nyílt Budapesten, majd térkép- és geodéziai műszer-kiállítás Szolnokon, Pápán pedig helytörténeti és tájékozódási-futótérkép-kiállítás. Ezeket az élményt nyújtó rendezvényeket élénk érdeklődés kísérte a rokon szakmák művelői részéről is, és bekapcsolta a vidéki csoportokat is ebbe a népszerűsítő programba. A közreműködők névsora is sokat mondó: *Balázs László*, *Bakonyi Kálmán*, *Balogh György*, *Fleck Alajos*, *Hörömpő János*, *Hrenkó Pál*, *Karloviits Károly*. Ekkor kezdődött *Skerletz Iván* és akkori titkárunk személyén keresztül a kapcsolat kialakítása a Térképbarátok Körével.

Jelentős eseménye volt ennek az időszaknak két múzeum megszervezése is. Az egyik az MN Térképészeti Intézet topográfiai térképészeti tevékenységét mutatta be a Szilágyi Erzsébet fasori épületében, amely *Tremmel Ágoston* lelkes, szakszerű rendezői és szervezői munkáját dicséri. A másik a Bosnyák téren az épületben gyűjtötte össze a geodéziai műszereket, térképeket, „relikviákat”, kinn az épületen kívül pedig a pontjeleket és más szabadtéri tárgyi emlékeket helyezte el. Ennek beindítása *Raum Frigyes*,

későbbi gondozása *Lukács Tibor* nevéhez fűződik. Mindkettő állandó kiállítással rendelkezett, illetve rendelkezik.

A szakosztály tevékenységéhez tartozott a bibliográfia újabb köteteinek közreadása (1974, 1983), melyből oroszlanrészt vállalt *Bendefy László*, *Kondér István*, *Raum Frigyes*, *Németh Ferenc* és *Karsay Ferenc*.

Rendszeresen jelennek meg különböző kiadványokban egy-egy intézmény, vállalkozás eseményeiről cikkek és konferencia-beszámolók. (Utóbbiak közül jelentős volt az 1979-es budapesti térképtörténeti tanácskozás.) Évfordulós ünnepségek megrendezése, a kollégákról szóló méltatások, hiteles feljegyzések összeállítása is a társadalmi munkások kiemelt feladatává vált. Tagtársaink részt vettek a Földrajzinév-bizottságban és számos térkép hasonló kiadásában. A térképészeti források felkutatásában különösen jeleskedtek (és témáik): *Fallenbüchl Zoltán* (földgömb), *Fleck Alajos* (östeodolitok), *Hrenkó Pál* (magyar térképészekről múzeumi, levéltári, könyvtári kutatásai), *Tardy János* (magyar őstörténet kutatás) és *Stegena Lajos* (Térképtörténet tankönyv, Lázár térkép angol ismertetése). Oktató tagtársaink fiataljaink körében egyre nagyobb aktivitással kezdtek foglalkozni a hagyományok ápolásával, a rendszeres neveléssel és tudatformálással. 1981-ben szakosztályunk felhívást tett közzé szakmai műemlékek összeírására (adatlap mintát is közölve).

A szakosztály elnökségét 1986-tól *Hrenkó Pál*, titkárságát *Vagács Géza* vette át. Utóbbi ezt a megbízatást szervezőképességével és sokoldalú (fotogrammetriai, nagy- és közepes méretarányú térképészeti) munkásságával érdemelte ki.

Szakmai történetünk nagy eseménye volt 1989-ben a FIG és az ICA is Budapesten tartott nemzetközi konferenciája. Ugyanekkor rendezte szimpóziumát a Nemzetközi Coronelli Társaság. Ezek keretében három térképkiállítás is nyílt, mindegyik jelentős számú külföldi és hazai érdeklődőt vonzott. Utóbb említett konferenciára készült el a magyar kartográfusok és földrajztudósok nagy műve: Magyarország Nemzeti Atlasza, amely elnyerte az MTA díját is.

Ennek az igen termékeny korszaknak a legnagyobb teljesítményei kétségtelenül mégis egyrészt „A magyar földmérés és térképészet története” című 1657 oldalas munka (1990-1996), amely a honfoglalástól megjelenéséig tárgyalja szakmánk történetét. Főszerkesztői *Joó István* és *Raum Frigyes*, akiket neves személyekből álló szerkesztőbizottság támogatott: *Balázs László*, *Csatkai Dénes*, *Hrenkó Pál*, *Nagy-Pál Jenő*, *Papp-Váry Árpád* és *Winkler György*. Rajtuk kívül összeállításában, írásában, lektorálásában szakmánk sok más neves személyisége is részt vett. Másrészt „A Magyar Katonai Térképészet története” c. kétkötetes szép kiállítású kiadvány, melynek szerzői *Hrenkó Pál* és *Balla János*, jelentősebb közreműködői *Bak Antal*, *Tremmel Ágoston*, *Gábor Balázs* és *Szabó Béla* voltak. A 70 év hagyományait, emlékeit összefoglaló kötetek elsősorban a topográfiai térképek hazai előállításának történetét mutatják be (1991-1992).

Ebben az időszakban indult a „Magyar földmérők arcképcsarnoka” c. kiadványsorozat, melynek első két kötetét *Raum Frigyes* (1976, 1983), harmadik kötetét *Lukács Tibor* szerkesztette (2001). Nagy nyeresége szakirodalmunknak a *Klinghammer István* – *Papp-Váry Árpád*: Földünk tükre a térkép c. (1983) kézikönyve, amely mindmáig a legátfogóbb és legkorszerűbb szakmai összefoglalását adja – elsősorban kartográfiai – szakterületünknek.

A szakmatörténeti eredmények hasznosítása (1990-től napjainkig)

Napjaink szakmatörténeti vizsgálatainak egészen új vonása az, hogy művelőit és olvasóit cselekvésre készíti, tudatosan bevonja kutatási eredményeinek mai használatba vételébe, mindig szem előtt tartva, hogy a térkép hasznosítható és hasznosítandó nemzeti vagyon. Határozott iránnyá alakult az, hogy tevékenységi körünkbe nemcsak a dokumentumok (régi oklevelek, elsárgult házhelyosztások, kifakult birtokvázlatok) feltárása tartozik, hanem jóval jelentősebb értékek megmentése is. Például az, hogy a kárpótlási munkák során keletkezett digitális térképek, munkarészek ne maradjanak felhasználatlanul, hanem legyenek bedolgozva új külterületi térképeinkbe, vagy az, hogy a nagy szervezési munkával és költséggel létrehozott ingatlan-nyilvántartásunk ne váljék olyan átszervezés áldozatává, amelynek során funkcióját és értékét veszti, kiszakad a földméréssel alkotott – nemzetközileg is követendőnek tartott – szerves egységből. Hasznosnak tekintettük azt is, hogy a földmérési törvény kidolgozásához, megalkotásához rendelkezésre álltak a világháború előtti törvénytervezetek anyagai. A privatizációs földkimérések és a soron lévő tagosítások lefolytatásához is elengedhetetlen a korábbi munkarészek megléte vagy a régebbi időszakok módszereinek ismerete.

A hasznosításnál maradványok fontos szerepet kapnak a régi térképek, légifényképek a korábbi folyómedrek kimutatásában, amiket az építkezések során, az alapok megtervezésénél lehet és kell figyelembe venni. Ugyancsak a régi térképek alapján, a maiakkal való összehasonlítással lehet kimutatni az egykori erdők pusztulását vagy felelőtlen kiirtását (Kárpátalján, Borsodban), amely a mai árvizek, talajeróziós károk kialakulásának egyik oka.

Jellemző vonása ennek a legújabb korszaknak az is, hogy kutatásaink jobb összhangba kerültek más szakmabeliekével, így a feltáró történelmi irányzatokkal pl. *Győrffy György* történeti földrajza (1988) vagy a *KV Történelmi Világtalca* (1991) révén. A földrajzi kutatókkal a Nemzeti Atlasz szerkesztése közben és a távérzékelés kapcsán alakult ki jó szakmai együttműködés. Más tudományokkal is sikeres közös munka folyt (pl. a nyelvtudománnyal: Fábán – Földi – Hőnyi könyve, vagy Waculik M.: A táguló világ... c. forráskönyve [1984] a kézzel fogható eredmény). Említhetjük a filozófiát is, amely *Török Zsolt* és *Klinghammer István* egyes elméleti kartográfiai műveiben jelenik meg. *Balázs László* főiskolai jegyzete pedig *Mérnökletika* címmel bővítette az ez irányú hazai ismereteket (1992).

Gyarapodnak azok a tanulmányok, amelyeket egy-egy jelentős személy bemutatására szentelnek (pl. *Mikoviny*, *Lázár*, *Teleki* stb.), ezek növekvő tudományos elmélyülést és vitaszellem-kibontakozást mutatnak. Egyre régebbi történeteknek és egyre behatóbb feltárása is tapasztalható (a kezdetekről, a török korról stb.). Az elmélyülést szolgálja a közép- és felsőfokú oktatás öröndetes kibővítése, különösen a doktori iskolák résztvevőinek érdeklődése, amely a BME-en és az ELTE-n is megnyilvánul a szakmatörténet művelése irányában.

A Szakmatörténeti Szakosztályt 1994-től *Hrenkó Pál* (elnök) és *Bölönyi György* (titkár) irányította. Tőlük 1999-ben az elnökséget *Karsay Ferenc*, a titkári teendőket *Török Zsolt* vette át.

A konkrét eredményekre rátérve a 80-as évtized végétől jelennek meg reprezentatív kiadású térképgyűjtemények, melyek közül elsőként a *Hrenkó – Papp-Váry* szerzőpáros „Magyarország régi térképeken” c. albuma látott napvilágot (1989), majd 2002-ben

utóbbi szerző adta közre újabb változatát, „Magyarország története térképeken” címmel. Ezeken kívül gazdag térképgyűjtemények egész sorát ismertető, gyakran igényesen illusztrált kötetek és tudományos igényű monográfiák kerültek az érdeklődők kezébe, így Szathmáry Tibor: *Descriptio Hungariae*-ja (1987), Szántai Lajos: *Atlas Hungaricus*-a (1998), a Plihál – Hapák: *Európa térképei 1520-2001* (2003), Pálffy Géza: *Európa védelmében c. tanulmánya* (1999), Reisz T. Csaba: *Magyarország általános térképének elkészítése* (2002), Deák Antal András: *A Duna felfedezése* (2005), Gróf László: *Carta Hungarica*-ja (1988), a Herner János szerkesztette *Mappa Transilvaniae* (1987), ezek megszületése elsősorban szerzőik szorgalmát dicséri.

Amerika felfedezésének 500. évfordulójára Török Zsolt 1992-ben az Eötvös Loránd Tudományegyetem Térképtudományi Tanszékén olyan térképet készített, amelynek előállítási technológiája (papír-, festékanyag, stb.) teljesen megegyezett a felfedezésekkel egykorú eredetijével. Ugyancsak újat hozott 1984 és 2001 között technológiájukban, de tartalmukban is a már számítógéppel szerkesztett nyolc atlasz. A Tanszéken, főként a Zentai László tevékenységét magán hordozó kiadványok közül, a „Közép-Európa Atlasza” (1993) jelentett újdonságot tartalmilag és áttekinthetőség szempontjából; ez ún. digitális faksimile eljárással készült, megnyitva a sort az elektronikus térképfeldolgozások technológiájához. – A hazánk történelmét bemutató atlaszok közül a következő „Magyarország közigazgatási atlasza 1914” címet viseli, azzal a céllal, hogy az első világháborút megelőző időszakról nyújtson hiteles (az 1910-es népszámlálás szerinti) képet.

A kiadott önálló művek közül említhetők még Raum Frigyes munkái: A földmérés története (főiskolai jegyzet, 1994), A magyar földmérők és térképészek fontosabb életrajzi adatai (2. kiadás, 1996), Balatoni Béla (szerzőtársakkal írott) Katonai tereptana (1990), a KV Történelmi világatlasza (1991) (főszerkesztő: Dudar Tibor), Stegena Lajos: *Magyarország térképei a mohácsi vész előtt* (1991) és a *Tudományos térképezés a Kárpát-medencében 1918-ig* (1999), Németh Ferenc: *A magyarországi erdőfelmérés története...* (1998), Török Zsolt: *Bél Mátyás, Mikoviny Sámuel és a honismereti iskola* (2003) c. könyve.

2003-ban CD-n megjelent a szakosztály tagjainak gyűjtéséből származó Karsay Ferenc szerkesztette szakmai bibliográfiánk mintegy 20 000 kiadványcímet tartalmazó IV. és V. kötete. A kiadó az MFTTT volt, szponzorálta a FÖMI és a Nemzeti Kataszteri Program Kht.

A szakosztály nemcsak a régmúlt adatai feldolgozására törekedett, hanem a jelenkor legfontosabb eredményeit is igyekezett rögzíteni vagy előadásában szerepeltetni, hiszen a ma eseményei a holnap történelme lesz. Ezt szem előtt tartva, törekedett a hazai számítógépkultúra, a földmérésitörvény-alkotás, a privatizáció, az egységes ingatlan-nyilvántartás első lépéseinek – lehetőleg hiteles – megörökítésére.

A szakosztály közelmúltban is sokat tett a szakmai hagyományok ápolása és népszerűsítése érdekében. Rendszeres életrajzokat és történelmi visszaemlékezéseket adott közre Székely Domokos, fáradhatatlan tagtársunk a magyar geodézia és térképészet nagyjairól, szakmatörténetünk kiválóságairól, eddig összesen több mint 35 cikket. Szakfolyóiratunkban nemcsak ezek, de más méltatások és nekrológok is napvilágot látnak.

Szakosztályunk tagjai rendszeres szerzői a Szathmáry Tibor kiadásában és főszerkesztésében megjelenő *Cartographica Hungarica* c. térképtörténelmi periodikának.

Elsősorban előadások tartásával, kiállítások, hazai és nemzetközi tudományos ren-

dezvények szervezésével, de más módon is ápoltuk a hagyományokat. 1997-ben a Nemzetközi Térképgyűjtő Társaság szimpóziumát Budapesten rendezte. 2001-ben megrendeztük a Kogutowicz-emlékülést nemzetközi és hazai előadókkal és támogattuk Balla Györgynek e neves térképész életéről szóló könyvének közreadását. Szakosztályunk is részt vett az MFTTT „Magyarország 1000 éve a térképeken” című térképkiállításának (2000) megrendezésében, amelynek anyagát Jankó Annamária, Lukács Tibor, Mihalik József, Plihál Katalin, Török Zsolt és Tremmel Ágoston állította össze és szervezte meg. A kivitelezés dandárját az MH TÁTI végezte. Az államalapítás ezredik évfordulójára összeállított nagysikerű kiállításának a BME-n történő bemutatását Cseri József szervezte meg. A kiállított térképekből színvonalas tárlatbemutató füzet készült. A kiállítás anyaga később hazai és külföldi nagyvárosokba is eljutott.

Korábban két fontos hazai rendezvényre is sor került. A szakosztály titkárának, Török Zsoltnak a kezdeményezésére 2002-ben „Szakmatörténetünk jelene és jövője” címmel félnapos ankétot rendeztünk. A következő évben pedig – a Szenior Klub tagjaival közösen – elindítottuk kerekasztal-beszélgetéseinket a közelmúlt történéseiről. Sokan vettek részt ennek keretében az egykori irányítók és közreműködők közül is a „Hogyan láttam a magyar fotogrammetriát?” című visszaemlékezésen.

2005-ben szakosztályunk elsősorban az ELTE Térképtudományi Tanszék munkatársai révén és Török Zsolt vezetésével társszervezője volt a Nemzetközi Kartográfia-történeti Konferenciának Budapesten. E világkonferenciának a sikerét a nemzetközi sajtóviasszhang és több mint 10 magyar szereplő előadása is mutatja. Szakosztályunk titkárának, Török Zsoltnak a kartográfia-történet világszervezete, az Imago Mundi igazgatójává választása is a hazai szakmatörténet nemzetközi elismertségének bizonyítéka.

A szakosztály értékelte a magyar geodézia és kartográfia szakmatörténetének elmúlt 25 évét, amely Karsay Ferenc cikkeiben a Geodézia és Kartográfia hasábjain jelent meg 2005-ben. E szerint ez időszakban mintegy 50 magyar szerző adott közre legalább két szakmatörténeti publikációt, és a kartográfia-történeti publikációk száma meghaladta az 1700-at. Mindezek hozzájárultak ahhoz, hogy a szétszórtan és az ország legkülönbözőbb részeiben dolgozó szakemberekhez is eljusson a múlt és jelen hagyománya, technikája. Ennek eredményeihez soroljuk azokat a szakmai és személyi kapcsolatokat, amelyek a geodéták és más mérnökök, kartografusok és geográfusok, valamint szakmánkon belül is a különböző szakterületek között létrejött.

Mindezek azt mutatják, hogy az elmúlt 50 évben a magyar geodéták és térképészek hagyományápolási tevékenysége igen gyümölcsöző volt, nagymértékben bővítette a szakterület minden munkatársának ismereteit és terjesztette a szakma jó hírnevét.

A feladat a fentiek alapján adott: továbbvinni a szakma jó hírnevét.

Térinformatikai Szakosztály

Írta: Ifj. Domokos György és Iván Gyula

A Térinformatikai Szakosztály, mint maga a térinformatikai szakterület is, Egyesületünk legfiatalabb szakosztályaként működik. A térinformatika a földmérési és térképészeti szakterületen a különböző szakosztályok tevékenységével kapcsolatban már a 90-es évek elején megjelent (köszönhetően a rohamos informatikai fejlődésnek), azon-

ban jogilag csak Egyesületünk 1994. évi tisztújító közgyűlésén került megalapításra. Az 1994. évi tisztújító közgyűlés alapszabály-korszerűsítése folyamán a térinformatika a Egyesület szakbizottságaként került be az új alapszabályba.

A Térinformatikai Szakbizottság első elnöke, a Szakbizottság létrehozásában elévülhetetlen érdemeket szerzett, *dr. Márkus Béla* lett, míg a titkári teendőket *Szabóné dr. Szalánczi Erika* látta el.

A Térinformatikai Szakbizottság már megalakulásától kezdve aktívan kapcsolódott be Egyesületünk életébe. Az Egyesület rendezvényein aktív szerepet játszott azok szervezésében és – mint minden új ága egy tudományterületnek – nagy mennyiségű publikációval, előadással ismertette meg a térinformatika rohamos fejlődésével nemcsak Egyesületünk tagságát, hanem a hazai és nemzetközi kapcsolatok révén, a szélesebb szakvéleményt is. Szerteágazó tevékenysége lefedte mind a térinformatika elméleti alapjait, mind azok gyakorlati megvalósulását. Az első négy év szakmai tevékenységéről dióhéjban néhány tevékenységet, illetve témát szeretnénk felsorolni a Szakbizottság munkájából:

- Részvétel a nagysikerű – azóta már megszűnt – budapesti GIS/LIS konferenciák szervezésében.
- A GIS OPEN konferenciák szervezése.
- Az országos térinformatikai konferenciák szervezése.
- Oktatási tevékenység a térinformatika területén.
- Az EU által támogatott programok ismertetése (TEMPUS, PHARE).
- Digitális térképezés.
- Adatpolitika és menedzsment.
- Számítógépes ingatlan-nyilvántartás és többcélú kataszter.
- Birtokrendezés (TAMA projekt).
- Térinformatikai adatmodellezés.
- Térinformatikai vonatkozási rendszerek.
- Nemzetközi tevékenység (FIG bizottságokban való részvétel).
- Térinformatikai szabványosítás.
- A térinformatika szerepe a hazai földügyi gyakorlatban (DAT, NKP).

A fent felsorolt tevékenységekből is látszik, hogy a Térinformatikai Szakbizottság a térinformatika szerteágazóságának megfelelően, igen széles spektrumú tematikát ölelt fel első négy éves tevékenysége folyamán. A fent felsorolt témákban hazánk vezető, térinformatikával foglalkozó szakemberei tartottak előadásokat, bemutatókat. A teljesség igénye nélkül néhány név az előadók sorából: *dr. Márkus Béla*, *Szabóné dr. Szalánczi Erika*, *dr. Mihály Szabolcs*, *dr. Sárközy Ferenc*, *dr. Niklasz László*, *dr. Remetey-Fülöpp Gábor*, *dr. Fenyő György*, *dr. Papp Iván*, *dr. Závoti József*, *Zalaba Piroska*, *Szendrő Dénes*, *dr. Ágfalvi Mihály*, *dr. Szepes András*.

Egyesületünk 1999. évi tisztújító közgyűlésén a Térinformatikai Szakbizottságot felvették a szakosztályok közé, így mint az Egyesület Térinformatikai Szakosztálya működött tovább. A Szakosztály elnöke ismét *dr. Márkus Béla*, míg titkára újra *Szabóné dr. Szalánczi Erika* lett. A Szakosztály a következő periódusban is folytatta azt az aktív tevékenységet, melyet az első periódusban megszokhattunk tőle. Az első periódustól némileg eltérve ebben az időszakban már inkább a térinformatika gyakorlati megvalósításai kerültek előtérbe az 1994-1998 időszak „hagyományos” tevékenységei (pl. oktatás) mellett. Ez a tény érthető is, hiszen erre az időszakra estek a földügy nagy térinformatikai

rendszereinek kifejlesztése és üzembe helyezése (TAKAROS, META, TAKARNET, FÖNYIR). Ebben a periódusban kezdődött meg a Térinformatikai és Topográfiai Szakosztály azóta is sikeres együttműködése a digitális topográfiai adatbázisok és azok alkalmazása területén. A térinformatikai rendszerek fejlődésének eredményeként megjelentek az adatszolgáltatással, illetve a vele kapcsolatos jogi és adatpolitikai kérdések megvitatása. Megjelentek az információs társadalommal kapcsolatos problémák és feladatok megoldási javaslatai. Néhány név az ebben a periódusban előadók közül: *dr. Busics György, dr. Végső Ferenc, Mihalik József, Winkler Péter, Weninger Zoltán, dr. Vass Tamás, Palya Tamás, Iván Gyula, dr. Vincze László, Kulcsár Attila*. Természetesen az első (1994-1999) periódusban megemlíttett előadók is rendszeresen szerepeltek a Térinformatikai Szakosztály programjában.

Egyesületünk 2003. évi tisztújító közgyűlése a Térinformatikai Szakosztály elnökének *iff. Domokos Györgyöt* szavazta meg, míg a titkári teendőket *Iván Gyula* látja el. Az új periódusban a megszokott elméleti és gyakorlati tevékenységek megvitatása mellett a Szakosztály célja az, hogy minél több határterületi témát hozzunk be a többi Szakosztállyal együttműködésben a Szakosztály tevékenységébe, illetve „külső” szakemberek bevonásával ismertessük a térinformatikai eredményeit más ágazatokban is. Így megjelentek az „éles” önkormányzati térinformatikai rendszerek alkalmazásával, a várostervezéssel, valamint a régészettel kapcsolatos térinformatikai kérdések. A hazai térinformatikai fejlődésnek köszönhetően bemutatásra kerültek a hazai térinformatikai szoftvermegoldások, valamint ennek ellenpontosításaként az új, nemzetközi szoftveres trendek. Sikeres együttműködést alakítottunk ki a Topográfiai, illetve a Fotogrammetriai és Távérzékelési Szakosztállyal, mely közös munkának több együttes előadás mutatja az eredményét. Néhány név a periódusban felkért előadók sorából: *Domokos György, Lovas Tamás, Szabó György, Barkóczy Zsolt, Pintér Gyula, dr. Czímber Kornél, Csormai Gábor, dr. Winkler Gusztáv*.

A Térinformatikai Szakosztály rövid, mindössze 12 éves, működése alatt sikeresen integrálta a szakterületéhez tartozó összes tudásanyagot és ismeretet, mellyel Egyesületünk tagjai és szervezeti rendelkeznek. Hazai és nemzetközi kapcsolatai révén Egyesületünk elismertségét és szakterületünk eredményeit sikeresen ismertette és fogadtatta el mind a hazai, mind a nemzetközi szakvéleménnyel. A térinformatikától, mint szakterületünk „integráló” ágától, a jövőben is hasonló kimagasló eredmények várhatók.

A Szeniorok Tóth Ágoston Klubja története és tevékenysége

Írta: Vagács Géza és Zsámboki Sándor

A Klub megalakulása

Az Egyesület Szeniorok Tóth Ágoston klubja 1972. október 18-án alakult. Elnöke *Mélykúti Mihály*, titkára *Pázsitszky László* lett.

Az 1986. évi közgyűlés által megfogalmazott és elfogadott alapszabály rögzíti a szenior tag fogalmát: szenior tag az egyesületnek nyugállományban lévő tagja. A rendes tag – nyugállományba vonulásának bejelentésével – szenior taggá, s mint ilyen a szeniorok Tóth Ágoston klubjának tagjává válik.

A Klub tevékenysége

A megalakulás után a Klub, mint az Egyesület szervezete tevékenyen kezdett működni.

1977-ben a Klub megemlékezést tartott *dr. Rédey István*ról. 1986-ban *Molnár Sándor* aktívan bekapcsolódott a Klub munkájának irányításába. Autóbusz kirándulást szervezett a miskolci papírgyár meglátogatására, valamint a kassai dóm és a szlovák műszaki múzeum meglátogatására.

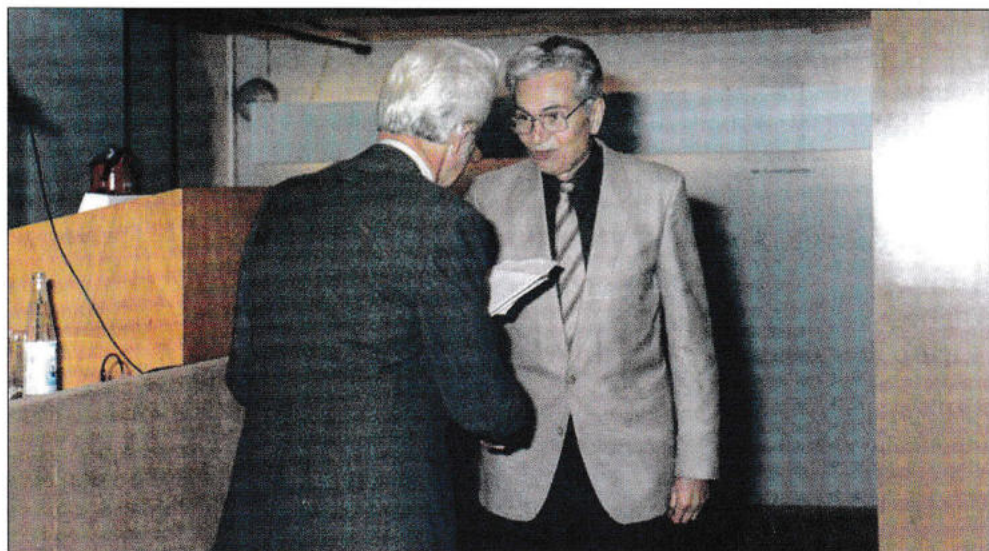
Molnár Sándor nevéhez fűződik a kisnyugdíjas tagtársaink anyagi helyzetének javításával kapcsolatos igen dicséretes kezdeményezés is. A háború után ugyanis sok katonatérképészt bocsátottak el a többször átszervezett katonai térképészeti intézettől. Az elbocsátottak nagy része különböző tervező vállalatoknál tudott – főleg rajzoló beosztásban – munkát kapni. Akinek sikerült 10 év polgári munkaviszonyt szerezni, és elmúlt 60 éves kaphatott nyugdíjat. Persze a katonaságnál töltött munkaidőt nem számították be, és 10 évnyi rajzoló munkakörben nem tudtak jelentős jövedelmet kimutatni. A megállapított nyugdíj nagyon kevés volt. A szenior klub vezetőinek – a MTESZ megfelelő szervezeteinek közvetítésével – évenként 3-4 kisnyugdíjas kollégának rendkívüli nyugdíjemelést sikerült kiharcolni.

Az Egyesület vezetőségének jóvoltából minden évben rendezhettünk baráti vacsorát, eleinte a Fradi étteremben, majd 2003-ban a katonai térképészet székházában, 2004-től pedig a FÖMI tanácstermében. Ez a rendezvényünk igen népszerű a tagjaink körében, a résztvevők száma 30-40 fő.

1988. óta minden tavasszal és ősszel erdei sétát hirdettünk, melyek változó érdeklődés mellett történtek.

Az 1992-es baráti vacsora során felköszöntöttük a 100 éves *Rákóczy Tombor László*t, aki egy előadásnak is beillő formában mondta el élete történetét.

A szenior klub jó munkáját a Társaság vezetősége is elismerte, a három tisztségviselő: *Mélykúti Mihály*, *Pazsitszky László* és *Molnár Sándor* értékes jutalmat kaptak 1994-ben.

Mélykúti Mihály

1993-ban a klub sikeres kirándulást szervezett Gemencre.

A szakosztály elnöke *Molnár Sándor* 1998-ban elhunyt. Utóda, valamint az idős korú szakosztály titkárok helyébe a közgyűlés *Vagács Gézát* és *Zsámboki Sándort* bízta meg a szenior klub vezetésével.

1995-ben ismét megtisztelés érte a klubot, *Mélykúti Mihály* Lázár Deák kitüntetését kapott. Ugyanebben az évben a Társaság legidősebb aktív tagja, *Daday József* hunyt el.

A további évek programjai közül a szakmai intézményeknél történő látogatásokat kell kiemelni. Megismerkedtünk a HM Térképészeti Kht., a FÖMI, a Geodézia Rt., a Nemzeti Kataszteri Program Kht. munkájával, újabb eredményeivel, terveivel. Meglátogattuk továbbá a Digicart Kft.-t, ahol egy közepes méretű, sikeres vállalkozás tevékenységét ismerhettük meg. Sikeres kiránduláson vettünk részt 1993-ban az esztergomi SUZUKI gyár meglátogatásakor, valamint szakmánkhoz közel álló területet a Fővárosi Levéltár térképtárát tekintettük meg 1992-ben.

Tagjaink kérésére és javaslatára több olyan előadást is szerveztünk, ahol a szakterület új módszerei, eszközei kerültek bemutatásra. Ezek közül igen nagy érdeklődést váltott ki a GPS elméleti és gyakorlati eredményeinek bemutatása (*dr. Mihály Szabolcs*), valamint a távérzékelési eljárások újabb alkalmazásáról tartott előadás (*Winkler Péter*). Érdekes és színes előadást hallgathattunk meg az országhatár felmérési munkáiról a FÖMI Államhatárügyi osztályán dolgozó kollégáktól (*Busics Imre, Dobó Géza, Varga Norbert*). Említést érdemel néhány jelentősebb előadás, így 1996. *Vagács Géza* Magyarország területéről, *dr. Székely Domokos* a Kővágószőlősi urániumbánya geodéziai munkáiról, 2000-ben *Domokos György* Ausztráliáról és *Virág Dénes* a BGTV 1956-os munkástanácsának választásáról.

Történelmi ismeretterjesztésnek is felfoghatók *Csáti Ernő* tagtársunk előadásai, amelyek közül is kiemelkedően érdekes volt a „Vajon kié az Antarktisz?” és a „Repülés úttörői a térképes bélyegeken” című két előadás. Nagy vitát váltott ki *dr. Székely Domokos* Fasching Antal halálának körülményeiről tartott előadása.

A klub vezetői időrendi sorrendben:

1972. –	Mélykúti Mihály
1990. –	Molnár Sándor
1998. –	Vagács Géza
2003. –	Cseri József
2004. –	Zsámboki Sándor

5. AZ EGYESÜLET INTÉZMÉNYI KAPCSOLATAI

Írta: Dr. Tremmel Ágoston

Az Egyesület alapszabálya célként és feladatként jelöli ki a hazai földmérés és térképészet szakmai életének figyelemmel kísérését, problémáinak feltárását, eredményeinek megismertetését, a fejlesztés lehetőségeinek számbavételét, az ismeretek bővítésének támogatását, a szakmai tapasztalatok közkincsé tételének segítését.

A feladatok megoldását, az elvárások teljesítését az Egyesület sokrétű, több szálon futó – az alábbiakban számbavett – tevékenységekkel tudja biztosítani, nevezetesen:

- az Egyesület által szervezett szakmai konferenciák,
- az Egyesület szakosztályai szervezésében tartott előadások kiállítások és bemutatók,
- kétévenként országos vándorgyűlések szervezése,
- a Geodézia és Kartográfia szaklap cikkei, vitaanyagok kiadása,
- az Egyesület rendezésében lebonyolított tanfolyamok, továbbképzések igény szerinti szervezése,
- a nemzetközi kapcsolatok megteremtése és fenntartása,
- a szakmai pályázatok menedzselése,
- a rokonterületek eredményeinek figyelemmel kísérése.

A felsorolt tevékenységek mindegyike szerves részét képezte és képezi az Egyesület működésének. Ennek a sokirányú, a szakterület széles sávját átfogó, helyenként és időnként a csatlakozó területeket is érintő munkálkodás csak a szakmán belüli intézményekkel, szervezetekkel való együttműködésben lehetett eredményes. Ki kell hangsúlyozni a társegyesületek hasonlóan nélkülözhetetlen szerepét. Elmondható, hogy az Egyesületünkben folyó szakmai-tudományos élet és az elért eredmények az intézményes és a társadalmi kapcsolatok bázisán működött, illetve jöhettek létre.

Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségén (MTESZ) belüli kapcsolatok

A MTESZ, amely 1948. július 29-én alakult meg és feladata lett a szakmai egyesületek összefogása, nyújtott szervezeti keretet a földmérés, a térképészet szakterületén dolgozó szakemberek szervezetének létrehozására is. A MTESZ jelentős segítséget nyújtott a szervezéstől az Egyesület megalakulásáig.

A földmérő társadalom súlyát jelezte az a tény, hogy nem szakosztályként, hanem a MTESZ szakegyesületeként került bejegyzésre. Ez a jogállás nagyfokú önállóságot biztosított, és egyben lehetővé tette az alakuláskor 14, majd a később folyamatosan bekapcsolódó tagegyesületekkel szakmai kapcsolatok kialakítását. A MTESZ támogatás segítette a nemzetközi kapcsolatok kiépítését is.

Az Egyesület vezetői a megalakulástól helyet kaptak a MTESZ irányító testületeiben. Az országos elnökségben 2-5 fő képviselte a tagságot, egyesületünk küldöttei részt vettek a Szövetségi Tanács ülésein. Több tagtársunk, a sajtó és propaganda, a központi oktatáspolitikai, a gazdasági bizottság munkájában képviselte az Egyesületet.

Az Egyesületünk megkapta az országos szövetség erkölcsi és anyagi támogatását, amelyet egyebek között a működési feltételeket biztosító elhelyezési lehetőségek bonyolítottak megteremtésével, továbbá a jelentősebb rendezvények háttérének, tárgyi feltételeinek biztosításával.

A rendszerváltás új helyzetet eredményezett. A MTESZ új szerepében a műszaki értelmiség szakmai háttérének, szervezeteinek működési feltételeinek javításáért száll síkra. A változások eredményeként az MFTTT is önálló jogi személlyé vált. A megváltozott jogi státusz önálló szakmapolitika kialakítását igényli. A társadalmi helyzet eme változása értelemszerűen együtt járt a szakmai-társadalmi kapcsolatok átrendeződéseivel is.

Kapcsolat a MTESZ társszervezeteivel

A MTESZ égisze alatt működő tagegyesületek közül elsősorban természetesen a rokon szakterületen érintett alábbi szervezetekkel alakultak ki gyümölcsöző kapcsolatok:

- Magyar Geofizikusok Egyesülete,
- Országos Erdészeti Egyesület,
- Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület,
- Magyar Agrártudományi Egyesület,
- Méréstechnikai és Automatizálási Tudományos Egyesület,
- Magyar Asztronautikai Társaság,
- Építőipari Tudományos Egyesület,
- Magyar Hidrológiai Társaság,
- Magyar Urbanisztikai Társaság,
- Magyar Történeti Társulat,
- Magyar Földrajzi Társaság,
- Magyar Térinformatikai Társaság.

A fentiekben felsorolt és az itt nem említett egyesületek, társaságok az idők folyamán változó mértékben kapcsolódtak életünkbe. Az esetek többségében közös rendezvények szervezésére került sor. Ezekben a tagegyesületek mellett természetesen más érintett szervezetek is részt vettek. Néhány társszervezettel az együttműködés szorosabb és gyakoribb volt, másokkal alkalmi jelleggel került sor együttes szereplésre.

Az említett tagegyesületek mindegyikével sor került közös rendezvény lebonyolítására. Külön kiemelés nélkül említhető a Magyar Geofizikusok Egyesülete, amellyel számbavételünk szerint mintegy tíz alkalommal vettünk részt közös rendezvényen így 1959-ben közösen tartott előadások Sopronban, 1968-ban Soproni Műszaki Napok keretében tartott Geodéziai és Geofizikai Napok, 1969-ben rendezvény *Renner János* 80. születésnapja alkalmából; 1970-ben részvétel az MTA GGKI 15 éves jubileumi ülésen.

Említhetjük az Országos Erdészeti Egyesületet, az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesületet (OMBKE), amelyekkel külön-külön is több rendezvény létrehozásában vettünk részt. Egyik jelentős közös munka az 1988-ban rendezett Tudományos Műszaki Konferencia volt.

Külön figyelmet érdemel a Magyar Asztronautikai Társaság, amellyel a kozmikus

Az MTA GGKI 15 éves jubileumán több tagszervezet is képviseltette magát

geodéziai problémák sokoldalú vizsgálatában vállaltunk együttműködést, így 1975-ben Szatellita-geodéziai Szeminárium; 1976-ban Tudományos ülés az első űrrepülés 15. évfordulója alkalmából, 1977-ben Nemzetközi Szatellita-geodéziai Szeminárium, 1984-ben a 7. és 8. Kozmikus Geodéziai Szeminárium, 1988-ban Kozmikus Geodéziai Szeminárium Sopronban, 1990-ben *Halmos Ferenc* emlékére rendezett szeminárium „A hazai kozmikus geodézia az ezredforduló küszöbén” címmel. Ezek a rendezvények a szak- és rokonterületek széles körét érintették, hiszen legalább 10-15 szakterület képviseltette magát.

A teljesség igénye nélkül említhető meg a Magyar Földrajzi Társaság jubileumi konferenciáján való egyesületi szereplés, az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesülettel szervezett bányamérési továbbképző tanfolyam (1965), az Építőipari Tudományos Egyesülettel a községrendezési alaptérképek pontossági igényeit számba vevő ankét (1966). Hasonló jellegű volt a Magyar Agrártudományi Egyesülettel szervezett agrogeodéziai ankét (1966), a Méréstechnikai és Automatizálási Tudományos Egyesülettel a magyar fejlesztésű mikrohullámú távmérők alkalmazásáról, a távolságmérés új módszereiről rendezett eszmecsere (1969). Az együttműködés további példájaként az Egyesület soproni csoportja és az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület Bányamérési szakcsoportjával „Elektronikus távmérők és tahiméterek alkalmazása” címmel rendezett továbbképzést (1979) említhetjük.

A fenti adatok önmagukban is bizonyítják a MTESZ tagegyesületeivel való sokoldalú és eredményes együttműködést. Számos olyan közös rendezvényt is említhetünk, amelyek több szervezet igényére szerveződtek. A Magyar Agrártudományi Egyesület és a Magyar Hidrológiai Társaság tagtársainkkal együtt közös ankétot tárgyalt földmérési és topográfiai térképekről, a légi fényképek mezőgazdasági hasznosításáról, a földvédelem időszerű kérdéseiről (1981), valamint a távérzékelési anyagok hazai erőforrás kutatásban történő hasznosításáról.

Egy régebbi (1976) megállapítás szerint: a MTESZ keretében működő Egyesület ön-

magában is tudományos területünk társadalmi elismerését jelenti. A rövid áttekintés szemlélteti azt a szerteágazó kapcsolatrendszert, amely kiépült a MTESZ tagszervezeteivel. Szakterületünk, amely a műszaki tudományok igen széles sávját fogja át, számos tudomány területtel érintkezve segítséget kapott és továbbra is kaphat és ugyanígy adott és továbbra is adhat az együttműködő partnereinek. Az évtizedek során kialakult szakmai kapcsolatok napjainkban még nagyobb jelentőséggel bírnak a technikai korszakváltás szerteágazó feladatainak megoldásában.

A MTESZ vezetősége egy értékelésében megállapította: „Az Egyesület átgondoltan, tervszerűen és eredményesen végzi munkáját mind hazai, mind nemzetközi vonatkozásban”.

Az Egyesület és az oktatási intézmények kapcsolata

A földmérés és térképészet szakterülete a műszaki tevékenységek széles körét érinti valamilyen mértékben az építkezéstől, a földtudományokon át a kozmikus térségek vizsgálatáig terjed. Ennek megfelelően az oktatás szinte minden ágában és szintjén megtalálható a tananyagokban. Ezen belül természetesen számunkra legjelentősebbek a szakterületünkhöz közvetlenül kapcsolódó oktatási intézmények, amelyeknek oktatói, hallgatói Egyesületünk egyik fontos jelenlegi és jövőbeni személyi bázisát képezik.

Az Egyesület megalakításában, szervezetének szerepét töltötték be szakterületünk neves professzorai (*Tárczy-Hornoch Antal, Hazay István, Bezzegh László* Kossuth díjas tudósok, *Homoródi Lajos, Biró Péter, Detrekői Ákos* akadémikusok, *Regőczy Emil, Rédey István, Sébor János* stb.)

Az Egyesület vezetésében mindig szerephez jutottak a fiatalabb oktatók, mind a szakosztályok irányításában és a szakbizottságokban. Az egyesületi rendezvények aktív szereplőiként, előadások, bemutatók, konferenciák előadóiként is gyakran találkozunk nevükkel.

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem

Az Egyetemen (amely 1950-es évektől Építőipari Közlekedési Műszaki Egyetem néven is működött) oktató szakemberek kezdettől fogva szerepet vállaltak az Egyesület életében. 1956-tól napjainkig folyamatosan elnöki, társelnöki, alelnöki, főtitkári megbízatásoknak tettek és tesznek eleget. Elnöki megbízatást töltött be *Homoródi Lajos* és *Detrekői Ákos*, társelnökként *Hazay István, Biró Péter*, főtitkárként *Mélykúti Gábor* és alelnökként *Rédey István* és a fentiek nevét olvashatjuk. A szakosztályok vezetésében (elnök, titkár) sok éven át dolgozott *Homoródi Lajos, Biró Péter*.

Az Egyetem vezetői, oktatói a fentiekben túl jelentős feladatot látnak el az Egyesület különböző szervezetekben történő képviseletében. Emellett a szakterületet érintő számos tanulmánnyal gazdagították a tagságot. Saját és külföldi kutatási eredmények közreadásával a szakmai lépéstartást segítették elő. Különösen jelentős az a szolgálat, amelyet az Egyesület rendezvényein tartott előadásokkal tettek. Közszereplésük – Egyesületünkhöz kötődésük kapcsán – közvetve szakterületünk társadalmi súlyát is növelték.

Az intézmény tevékenységéhez kapcsolódó szakmai tanácskozásokat, rendezvénye-

ket az Egyesület mindenkor támogatta. Tevékeny szerepet vállalt a tudományos ülések, ankétok eseményeinek megismertetésében. Külön kiemelésre méltók a felsőoktatás problémáinak, a megoldás módozatainak megtárgyalására szaklapunkban biztosított lehetőségek, így *Biró Péter*: A hazai földmérő mérnökképzés helyzete; *Kis Papp László*: A magyar felsőoktatási intézményhálózat átalakítása; és A magyar felsőoktatás fejlesztésének középtávú programja stb. Ugyancsak említésre méltók azok az egyesületi rendezvények (ankétok, tanácskozások), amelyeken a földmérő mérnöki szak reformtervét vitatták meg, és az oktatási tematika módosításának javaslatával is éltek.

Az Egyesület megkülönböztetett figyelemmel fordult a jövő szakemberei felé. Fontos feladatának tartotta és tartja bevonásukat a szakmai társadalmi életbe, a tudományos munkálkodásba, valamint megismerni és megismertetni a szakmai körökben a fiatalokat. Az Egyesület Oktatási és Ifjúsági Bizottsága folyamatosan támogatja a Tudományos Diákkör rendezvényeit és a diplomaterv pályázatok révén lehetőséget is biztosít a bemutatkozásra. A BME Vásárhelyi Pál Szakmai Klub Földmérési Körét (FK) az Egyesület ifjúsági bizottsága egyetemi szekciójának tekinti.

Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Kar Térképtudományi és Geoinformatikai Tanszék (ELTE TTK TTSz)

Az 1953-ban létrehozott Térképtudományi Tanszék alapító professzora, *Irmédi-Molnár László* nevét az Egyesület alapító tagjai között is olvashatjuk. *Irmédi-Molnár László*, mint tanszékvezető egyetemi tanár a megalakuló Kartográfiai szakosztály elnöki tisztét (1956-1959) is vállalta. Ő az Egyesület egyik korai rendezvényén (Nemzetközi Kartográfiai Konferencia 1959. okt.) előadóként és helyi kiállítás szervezésével támogatta a megmozdulást.

A szakosztály vezetőségében és a szakmatörténeti bizottságában, a későbbiekben is találkozunk a tanszék oktatóinak neveivel (*Papp-Váry Árpád*, *Karsay Ferenc*). E mellett a Kartográfiai szakosztály jelentős közreműködéseként tartjuk számon az Egyesület hazai és külföldi szakmai szervezetekben történő képviseletét. *Klinghammer István* akadémikus, – az ELTE volt rektora – több mint húsz éve dolgozik az Egyesület térképész-képzéssel és továbbképzéssel foglalkozó bizottságában és harminc éve az ICA vezetésében képviseli szervezetünket. *Klinghammer István* irányításával a tanszék oktatói nagy súllyal képviselik magukat a térképész szakma hazai és nemzetközi szervezeteiben. (Magyar Földrajzi Társaság, MTA Földrajzi Névbizottság; ICA szakmai bizottságai, Nemzetközi Coronelli Társaság, stb.) Kutatási eredményeik, félévszázados oktatási tapasztalataik közreadásával gazdagítják tagságunkat.

Az elmúlt évtizedekben több egyesületi rendezvényen működtek közre a Tanszék oktatói, munkatársai (1996. Geodéziai vándorgyűlés, Veszprém) a mil레centenáriumi kiállításokon (Térképésztivál 1996; Magyarország ezer éve térképeken, 2000-ben).

Az Egyesület folyamatosan lehetőséget biztosított az érdeklődési körbe tartozó előadásokon való részvételre, illetve ilyenek megtartására. Ezen túl a szaklap helyet biztosított a kartográfia témakörét érintő tanulmányok, hírek, tájékoztató anyagok elhelyezésére. Az együttműködés példaként említhető meg a Tanszék által szervezett Kogutowicz emlékülés és kiállítás egyesületi támogatása. A Tanszék igen jelentős feladatként a „21. Nemzetközi Kartográfia-történeti konferencia” megrendezését vállalta. Ebben is számíthatott az MFTTT tagságának többoldalú támogatására. A szaklap-

ban sok évre visszamenően találkozhatunk az ELTE-n végzett térképészek névsoraival, szakmai-tudományos munkásságukkal, társadalmi életünkben vállalt szereplésükkel.

Nyugat-Magyarországi Egyetem

A Soproni Egyetemet az önálló hazai földmérő-mérnök képzés bölcsőjének tekinthetjük. Az Egyetem professzorai meghatározó szerepet töltek be a földmérés és térképészet társadalmi szervezetének létrejöttében is. Hathatósan támogatták az Egyesület helyi csoportjának megalakítását, segítették működését. A csoport elnöke *Sébor János* professzor lett (1958–1965), titkárrá *Halmos Ferencet* (1958–1976) választották, aki 1976–1980 között az elnöki tiszte is betöltötte. Az egyetem oktatói (*Bezzegh László*, *Bácsatyai László* tanszékvezető professzorok), a későbbiekben is részt vettek a helyi csoport irányításában. 1958-ban alakult csoport első jelentős feladatként 1958. évi egyesületi vándorgyűlés („a felsőgeodézia kérdései”) megszervezését oldotta meg. Ezt követően folyamatosan nyomon követhető a magas színvonalú szakmai munka, amelynek nem kis részben szereplői az Egyetem oktatói is. Ez a tevékenység az új eljárások, technikai eszközök megismertetésétől, a tapasztalatok átadásán át a különböző rendezvényeken történő közreműködésig (előadások, kiállítások, bemutatók) terjed. Az Egyetem szakemberei az elmúlt évtizedek számos rendezvényén szerepeltek akár a helyi csoport, akár a GGKI, akár a MTESZ valamelyik társszervezetének megmozdulásáról volt szó.

Nyugat-Magyarországi Egyetem Geoinformatikai Főiskolai Kar

Az 1962-ben létrejött Felsőfokú Földmérési Technikum, majd a későbbiekben (1972) az Erdészeti és Faipari Egyetem Földmérő, Földrendező Főiskolai Kar (EFE FFFK) néven szereplő intézmény megalakulásától kapcsolatban állt az Egyesülettel. Ugyanis az oktatói az Egyesület helyi csoportjának tagjai, vezetői is voltak. Többeket közülük az Egyesület alapító tagjaiként tiszteljük.

A későbbiekben az intézmény főigazgatóját (*Joó István*) az Egyesület elnökévé választottak (1980–1990), tanárai közül *Vincze Vilmos* alelnökként, majd a Geodéziai szakosztály elnökeként, *Nagy Lajos* (1964–1990), *Ágfalvi Mihály* (1990) a helyi csoport elnökeként *Magyarosy Béla* pedig a Fotogrammetria szakosztály (1964–1968) titkáráként tevékenykedett. Neves szakemberei több hazai és nemzetközi szervezetben képviselik az Egyesületet. Konferenciák, kongresszusok aktív résztvevőiként öregbítik hírnevét.

A főiskola oktatói és hallgatói termékeny együttműködést alakítottak az Egyesület helyi csoportjával, a szakterület egyéb szerveivel és a MTESZ tagszervezeteivel. Intenzív kapcsolat épült ki az Egyesület fővárosi és vidéki csoportjaival is.

A Főiskola aktív támogatója volt az Egyesület – Alba Regia napok keretében – Székesfehérvárott rendezett 7. vándorgyűlésének, és a kapcsolódó kiállítás közreműködjeként is számon tartjuk (1969). Ugyancsak a főiskola adott otthont az 1971-ben rendezett oktatási konferenciának, és 1974-ben a földmérő és térképész szakember-képzés és továbbképzés kérdéseit elemző rendezvénynek. Hasonló módon az intézmény biztosított háttérrel az 1988-ban rendezett 16. vándorgyűlésnek is. A millicentenáriumi rendezvények sorából kiemelkedett 1996 májusában a „Térképésztivál” és tudományos ülésszak, amely a többoldalú együttműködés (ELTE, MH TÉHI, Megyei Földhivatal, EFE FFFK) szép sikerét hozta.

Az Egyesület és a Főiskola közös szervezésében több konferenciára, szimpóziumra került sor. Így említésre méltó a „Terület felhasználás-politika különleges alkalmazása” című szimpózium, illetve az „Országos kataszteri földrendezési és térségfejlesztési konferencia” (1997), valamint az 1996-ban rendezett „Regionális nemzetközi kéregmozgási szimpózium”. A szakmai továbbképzés támogatására az intézmény az Egyesület helyi csoportjával karöltve a földügyi szakigazgatás fejlesztése témakörben konferenciát (1989), a hálózatfejlesztés és a számítógépek alkalmazása témában előadás sorozatot szervezett.

Külön kell szólni az EFE FFFK vezetőinek szakmatörténetünk ápolása jegyében vállalt munkájáról is. „A magyarországi földmérők és térképészek fontosabb életrajzi adatai” című kiadvány, valamint „A magyar földmérés és térképészet története” című négykötetes alapmű gondozását, megjelentetését. A hézagpótló művek főszerkesztői *Joó István* egyetemi tanár és *Raum Frigyes* főmérnök voltak.

Az Egyesület az együttműködés jegyében folyamatosan támogatja a hallgatók szakmai-tudományos törekvéseit. A diplomaterv pályázatokkal aktivizálja a tehetséges fiatal szakembereket. A támogatók köre az Egyesület közreműködésével bővült, a szakterület vállalataival és intézményeivel és a MTESZ helyi tagszervezeteivel.

Az Egyesület helyi és központi rendezvényein fórumot biztosít a Főiskola oktatói, hallgatói számára eredményeik közzétételére, problémáik, javaslataik felvetésére. Hasonló módon szaklapunk a tanulmányok, kutatási eredmények megjelentetésével lehetőséget nyújt a szakmai életben való közvetlen részvételre. A tájékozódás és tájékoztatás biztosításával a szintentartás és fejlődés egyik lehetőségét teremtette meg.

Egyéb felsőfokú oktatási intézmények

A debreceni, győri, pécsi, szegedi egyetemeken földmérő- és térképészképzést a földrajztanárok számára biztosítanak 1-2 szemeszterben. Társadalmi jellegű kapcsolat intézményesen nem épült ki. A szakterület iránt érdeklődők az Egyesület helyi csoportjainak munkájában vesznek részt. Ismeretes, hogy ezen csoportokban aktív tevékenység folyik: helyi és országos rendezvények házigazdáiként tevékenykednek (vándorgyűlések, konferenciák, ankétok).

A Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem oktatói (*Milasovszky Béla*, *Hoványi Lehel*, *Graczka Gyula*) és a földmérés helyi munkatársai már 1958-ban megalakították az Egyesület helyi csoportját, amelynek első elnöke *Milasovszky Béla* egyetemi tanár lett. A csoport szoros kapcsolatot tartva a MTESZ másik tagegyesületével – az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület Bányamérési szakcsoportjaival (OMBKE) – tevékeny szerepet vállalt szakmai rendezvények szervezésében. Már 1959-ben vállalkoztak az egyesületi vándorgyűlés megszervezésére, amelynek az Egyetem adott ott-hont. Az ipari geodéziai problémák tárgyalását célul tűző gyűlés témái között a bányamérés is szerepelt. A helyi csoport igényére az Egyesület fotogrammetria tanfolyamot (1964) szervezett, 1965-ben pedig az OMBKE-vel közösen bányamérő mérnök továbbképző tanfolyamot rendezett, 1979-ben az „Elektronikus távmérők és elektronikus tahiméterek alkalmazása” témakörben tartottak előadásokat. 1984-ben az Egyesület „A lézer alkalmazása a geodéziában” címmel rendezett konferenciát, amelyen az Egyetem szakemberei is közreműködtek. A változó körülmények számbavételét, az aktuális feladatok megoldását vizsgálták az utóbbi évek rendezvényein. 1994-ben a miskolci

vándorgyűlés egyik fő témája „A szakma érdekvédelmi helyzete és a feladatok” volt. Az Egyetem szakemberei a helyi csoporttal karöltve az Egyesület értékes bázisaként tevékenykednek.

Szakközépiskolák

Az Egyesület annak tudatában, hogy a tanuló ifjúság a jövő letéteményese, kiemelt figyelmet fordít szakmai fejlődésükre. Egyik szorgalmazója volt a szakterületünk középfokú oktatását megoldó iskolai hálózat létesítésének. Az 1967-ben négy városban (Pécs, Szombathely, Miskolc, Békéscsaba) szervezett földmérő szakközépiskolák, majd ezt öt év múlva követő budapesti Kertészeti és Földmérő Szakközépiskola megfelelő bázist biztosítanak a középfokú szakemberképzés számára. Az Egyesület a támogatás mellett tevékeny szerepet vállalt a tananyag és a tantervek összeállításában. Az érintett helyi csoportok figyelmét pedig fokozottan ráirányította az intézmények támogatására.

A szakközépiskolákban helyenként megalakult a helyi csoport ifjúsági tagozata, amely esetenként önálló rendezvénnyel is szerepelt. 1988-ban Pécsen az ifjúsági tagozat „Húsz éves a középfokú földmérő képzés” címmel előadás sorozatot és kiállítást rendezett. Szombathelyen pedig 2000-ben 45 fővel alakult meg az ifjúsági tagozat, amely „Szakmai napok” rendezésével járult hozzá a helyi csoport munkájához.

Az Egyesület és a tudományos intézetek kapcsolata

Földmérési és Távérzékelési Intézet (FÖMI)

Az Intézet az MFTTT legfontosabb kapcsolata mind az irányítás, mint az anyagi feltételek, mind a társadalmi tevékenység gyakorlatát illetően. A FÖMI vezetői, munkatársai az Egyesület szervezeteiben az 1960-as évektől dolgoznak szakosztályok elnökeiként

A FÖMI igazgatói a 30 éves jubileumi ünnepségen. Balról jobbra: Jagasics Béla, dr. Sipos Sándor, Apagyi Géza, dr. Mihály Szabolcs

(*Apagy Géza, Winkler Péter*) titkárokként (*Lukács Tibor, Remetey-Fülöp Gábor*). A 2003. évi tisztújító közgyűlés *Apagy Gézát* az intézet volt igazgatóját, az FVM FTF főosztályvezetőjét választotta az MFTTT elnökévé. *Jagasics Béla*, a FÖMI volt igazgatója pedig tíz éven át a Geodézia és Kartográfia főszerkesztőjeként irányította szaklapunkat.

A Földmérési Intézet (később Földmérési és Távérzékelési Intézet) 1967-es alapításától alaprendeltetése teljesítése során a szakterület szinte teljes sávjában tevékenykedik. Ennek megfelelően természetes az Egyesület sokirányú munkálkodásában való szerepvállalás. Ez az első években a szakosztályokban végzett munka mellett a szakmai tájékoztatás területén valósult meg. Az 1964-től az Egyesület és vállalatok, intézmények gondozásában megjelent „Geodéziai és Kartográfiai Tájékoztató”-t a FÖMI által kiadott „Geodinform” című lappal (szerkesztője *Vörös Imre* volt) összevonva vállalták a szakirodalmi tájékoztatást (1973). A működési körébe tartozó szakmai rendezvények a szakterület fontos eseményei lettek. A kozmikus geodéziai szemináriumokon (1980, 1984, 1987), a nemzetközi jellegű tanácskozásokon, az Egyesület vándorgyűlésén való részvétel és szerepvállalás, valamint a kapcsolódó kiállításokra történő megjelenéssel közvetlenül is részese lett az egyesületi életnek. Az előadások és egyéb egyesületi rendezvények megtartására is nagyrészt a FÖMI tanácstermében kerül sor.

A FÖMI több hazai rendezvényen, így a „Az 1:10 000-es felmérés befejezése” alkalmból rendezett tanácskozás, 1981. és a „Magyarország ezer éve térképeken” kiállítás megszervezésében aktív szerepet vállalt. A hagyományörzés folytatása szellemében vállalkoztak a „Magyar földmérők arcképcsarnoka” III. kötetének összeállítására, kiadására *Lukács Tibor* szerkesztésében. Ebben az Egyesület Tóth Ágoston Szenior Klubja is támogatást nyújtott.

A rendszerváltozás után bekövetkezett társadalmi változások, valamint a felgyorsult technikai fejlődés új és újabb kihívásokat teremt szakterületünk számára. A FÖMI, mint a FVM FTF kutatóbázisa többirányú munkálkodással segíti szakterületünk művelőit. Elegendő utalni arra, hogy rendszeressé vált a földhivatali vezetők továbbképzése, ankétok, kongresszusok sora. Nevezetes események sorában tartjuk számon a „Tanácskozás a földügy és a térképészet EU integrációjáról”; a „Nemzeti Kataszteri Program a XXI. században”; a „Minőségirányítás a földügyi és térképészet ágazatban”; és az „Ingatlan-nyilvántartás vagy telekkönyv” témájú rendezvényeket, amelyek mindig az aktuális kérdésekkel foglalkoztak. A FÖMI gondozásában 1998-tól egy „Állandó szakmatörténeti kiállítás” is látható a székházában.

A FÖMI megnövekedett szerephez jutott szaklapunk működtetésében is. 1998 óta az FVM biztosítja a lap megjelenését, tartalmának kialakítása (profilja) a szerkesztés támogatása pedig az Intézetre hárul. Ez a helyzet még szorosabbá teszi az Egyesület és a FÖMI együttműködését. A fentiekben említett rendezvények szervezése, a feltételek megteremtése, a tagság mozgósítása szervezetünkre hárult. Hasonló módon a szakterületi társadalmi kutatás támogatásával részesei eme tevékenységnek. Ehhez az Egyesület intézményi kapcsolatai, sok éves eredményes munkálkodása jó alapot szolgál.

MTA Geodéziai és Geofizikai Kutató Intézet (GGKI Sopron)

A Soproni Egyetemen – *Tárczy-Hornoch Antal* és *Sébor János* – javaslatára 1949-ben megkezdődött az önálló földmérő mérnök-képzés. A földmérés jelentősége a társadalmi változások okán megnövekedett. A mérnökök, technikusok, térképtervezők, rajzo-

lók körében erősödött az igény egy szervezet létesítésére, amely egyfelől a szakmai tájékozódást segíti, másfelől módot és lehetőséget teremt a tapasztalatok kicserélésére, a tágabb kitekintésre. Ennek felismerésével, többek kezdeményezésére és *Tárczy-Hornoch* akadémikus közbenjárása nyomán a MTESZ tagegyesületeként alakult meg 1956-ban az Egyesület. Ettől az időtől számítható az a megkülönböztetett kapcsolat, amely a ma Nyugat-Magyarországi Egyetem névre hallgató intézményhez, valamint a GGKI-hez fűződik.

Az Egyesület alapításától kezdődően *Tárczy-Hornoch* professzor társelnökként, majd elnökként irányította szervezetünket, *Sébor* professzor tíz éven át alelnökként vett részt a vezetésben. Az Egyetem oktatói, a kutatóintézet vezetői, munkatársai az Egyesület társelnökeként (*Somogyi József*), a helyi csoport elnöki, titkári tisztét ellátva segítették szervezetünket. Az 1955-ben alakult Geodéziai, illetve Geofizikai Kutató laboratóriumokból 1971-ben létrehozott GGKI jelentős szerepet tölt be szakterületünk hazai és nemzetközi tevékenységében. Munkálkodása révén élénk kapcsolatban áll Egyesületünkkel is. A szakmai továbbképzés, tudományos eredmények átadása évtizedek óta nyomon követhető.

A GGKI kutatói előadások, bemutatók megtartásával közvetlenül is részt vállaltak az Egyesület programjaiból. Ki kell emelni *Alpár Gyula*, *Halmos Ferenc* nevét, akik számos rendezvényen szerepeltek előadással és több kiemelkedő jelentőségű írásukkal gazdagították szaklapunkat. Különösen jelentősek azok az intézeti rendezvények, amelyeken saját szervezésben, bevonva a Központi Asztronautikai Szakosztály, az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület és Társaságunk szakembereit a szatellita geodézia kérdéskörét vizsgálták (1970, 1975, 1976, 1984, 1996). E mellett a technikai változásokat figyelemmel kísérve – példaként említve az „Elektronikus távmérők és a elektronikus tahiméterek alkalmazása” (1979), vagy az „Analitikus fotogrammetria, a háromszögelés és hálózati alkalmazások” és „Távérzékelés a mérnöki gyakorlatban” (1999) témákat – továbbképzéseket tartottak. A rendezvények sorából kiemelhető a „Komputergrafika a műszaki gyakorlatban” (1989), valamint a GGKI, az Egyesület és a Magyar Geofizikai Egyesület közös ankétja „Földtudományok és a változóvilág” címmel (1990).

A helyi csoport életében folyamatosan részt vesznek. Rendezvényei színvonalát értékes előadásokkal emelték. Az Egyesület „Magyar Földmérés és Térképészet Története” című kiadványában szerzőkként is találkozhatunk szakembereivel és a „Geodéziai Kézikönyv” szerzői, lektorai között is olvashatjuk nevüket.

Az Egyesület rendezvényei lehetőséget biztosítanak a kutatási, fejlesztési tervek, eredmények szakmai körökben történő megismertetésére. Szaklapunk publikálási lehetőséget biztosított a GGKI kutatói számára, akik éltek is ezzel a lehetőséggel. A közös rendezvényekkel, a rokon területek problémáinak megismertetésével, a hasznosítható ismeretek közreadásával mind az Intézet, mind az Egyesület gazdagodik.

Együttműködő tudományos szervezetek

Az Egyesület a rokon területeken dolgozó tudományos intézményekkel, szervezetekkel közös rendezvények kapcsán működik együtt. Ez a kölcsönösség jegyében egymást támogató módon, vagy együttes szerepléssel történik. Az évek során több alkalommal került sor együttműködésre, többek között

- az MTA Interkozmosz Tanáccsal,
- az MTA Földrajzi Kutató Intézettel (MTA FKI),

- a *Vízügyi Tudományos Kutató Intézettel* (VITUKI),
- a Magyar Állami Földtani Intézettel (MÁFI),
- az MTA Talajtani Kutató Intézettel (MTA TAKI)

tudományos konferenciákra, illetve a kapcsolódó bemutatókon és kiállításokon történő együttes fellépésre, rendezvényeik tevékenységük szaklapunkban való ismertetésére.

Példaként említjük a MTA FKI tematikus térképészeti munkálkodásáról beszámolót, vagy a VITUKI bajai „Hidrogeodéziai napokon” elhangzott előadásait, az Interkozmosz Tanács Földfotó szemináriumát, az Országos Földügyi Konferenciát stb.

Az együttműködő tudományos intézmények sorában kiemelten kell szólni az Országos Széchenyi Könyvtár Térképtáráról, amely az 1959-ben rendezett Kartográfiai Konferenciától napjainkig („Magyarország ezer éve térképeken” 2000) több rendezvényünk sikeréhez járult hozzá gazdag kiállításokkal.

Ugyanígy számba vehető a Hadtörténeti Intézet és Múzeum Térképtárának együttműködése, amely a Nemzetközi Történelmi Térkép Tanácskozáshoz kapcsolódó kiállítással (1972), a FIG 89' Konferencia rendezvényeit kiegészítő katonai térképbemutatóval, vagy legutóbb a fent említett millenniumi térkép kiállításon való közreműködésével kapcsolódott rendezvényeinkhez. Hasonló eseti munkakapcsolatra került sor a Közlekedési Múzeummal (Nemzetközi Közlekedési Térkép Kiállítás), az Országos Mezőgazdasági Múzeummal (Térképek a mezőgazdaság szolgálatában c. kiállítás), az Országos Műszaki Múzeummal (Állandó Szakmatörténeti Kiállítás).

Az említetteken kívül több tudományos szervezettel (Magyar Földrajzi Társaság, Magyar Történeti Társulat, stb.) alkalmi jelleggel szerveződött közös rendezvény (Fotóinterpretációs konferencia az MFT-vel).

A fentiek jelzik, hogy az Egyesület a szorosan vett szakterület mellett mind rendezvényeivel, mind szaklapunk közleményeivel kitekintett a rokon területekre is, és gyümölcsöző kapcsolatokkal gazdagította Egyesületünket.

Hivatali és vállalati kapcsolatok

Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium

Az Egyesület a szakterületen dolgozó szakemberek kezdeményezésére, az irányító szervek támogatásával jött létre. Megalakításától kezdve szoros kapcsolatban állt a földmérés és térképészetet irányító hivatallal. Egyesületünk első elnökévé az ÁFTH vezetőjét, *Váhl Miklóst* választották. A Hivatal több munkatársa kezdetől részt vett szervezetünk munkájában, amely élvezhette az előjáró hatóság támogatását, mind a működési feltételek megteremtésében, mind a hazai és nemzetközi kapcsolatok építésében, mind pedig rendezvényeink megvalósításában.

Ez a gyakorlat nyomon követhető napjainkig. Az FVM FTF vezetői tevékeny szerepet vállaltak az Egyesület vezetésében. Elnöki funkciót (*dr. Joó István* 1980–1990), társelnöki (*Antos Zoltán* 1959–1969; *Joó István* 1990–), alelnöki (*Halász Péter* 1969–1986; *Joó István* 1969–1980; *Hoffer István* 1983–1990; *Zsámboki Sándor* 1986–1994) töltöttek be. Egyesületünk legutóbbi elnöke is a Főosztály vezetője volt. A felsoroltakon túl főtitkár-helyettesként, valamint szakosztályok tisztségviselőiként tartunk számon több munkatársat (*Bene András*, *Molnár Sándor*, *Balázs László*, *Remetey-Fülöpp Gábor* stb.)

Az Egyesület a soron lévő szakmai, szakmapolitikai kérdések megvitatására biztosított fórumokat, amelyek – éppen a társadalmi jelleg miatt – nyíltabb eszmecserékre adtak lehetőséget.

Az ágazat tevékenységét 1967-től irányítja a mezőgazdasági tárca. Az ÁFTH utóda-ként kebelében alakult meg a Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Minisztérium Országos Földügyi és Térképészeti Hivatal (MÉM OFTH). Az Egyesület életében jelentős eseményként együttműködési szerződés kötésére került sor, amely anyagi támogatást biztosított a működés és ezen belül a rendezvények, a szaklap és szakkiadványok számára. A Hivatal pedig követelményként támasztotta a földmérés és térképészet soron lévő feladatainak szakmai – társadalmi megvitatását, az egyesületi tagok informálását, az elgondolások, javaslatok szabad szellemű megtárgyalását. Az OFTH elnöke (*Halász Péter*) az Egyesület évi közgyűlésén (1969) világosan megfogalmazta azt az igényt, hogy az irányító szerv várja és elvárja az Egyesület véleménynyilvánítását a vitatott kérdésekben, valamint támogatását a végrehajtás területén.

Az Egyesület élve eme felkéréssel a következő időszakban igen intenzíven foglalkozott az akkor aktuális szakmai feladatokkal (a vízszintes és magassági alappont hálózat pontosítása, a földmérési alaptérképek felújítása, a topográfiai térkép sorozat (1:10 000, 1:25 000, 1:100 000 ma.) kialakítása, a mesterséges hold megfigyelések feltételeinek megteremtése, a földnyilvántartás gépesítése, a szakképzés fejlesztése stb.)

Ebben az időszakban is jelentős szerepet töltött be a FÖMI a szakmai kérdések kutatásában, új irányzatok, lehetőségek feltárásában. Ezen törekvések írásos anyagai szaklapunkban megjelentek és a kapcsolatos rendezvények eseményei is nyomon követhetők. Igen jelentős változásként 1972-ben a rokon szakmai tevékenységek integrálódása folyamatában a telekkönyvi nyilvántartás a földhivatalokhoz került, létrehozva az egységes ingatlan-nyilvántartást. Ennek a sok éves feladatnak a támogatásához, problémáinak elemzéséhez az Egyesület számos rendezvénye, szaklapunk sok közleménye kapcsolódott.

Új az eddigiektől sok vonatkozásban eltérő helyzet alakult ki a rendszerváltást követően. Az OFTH megszűnésével az FM illetve FVM Földügyi és Térképészeti Főosztálya lett a hazai földmérés irányítója. Az Egyesület bázisát képező vállalatok részben átalakultak, részben megszűntek. Ugyanakkor új potenciális jogi tagszervezetek is létrejöttek. A társadalmi változás nyomán a megoldandó szakfeladatok köre is módosult. A földügy programjai a kárpótlási munkák mellett a szakmában soha nem látott műszaki, számítógépesítési, informatikai fejlesztésekkel bővültek. Ezek és a kapcsolódó feladatok egyaránt kihívást jelentenek az érintett szervezetek számára, de a társadalmi szervezetek, így Egyesületünk számára is.

Az új helyzetben való célszerű alkalmazkodásként az FVM FTF új alapokra helyezte az Egyesületünkkel való együttműködést. A FÖMI útján biztosítja azokat az anyagi, dologi feltételeket, amelyek lehetővé teszik szervezetünk működését, szaklapunk folyamatos megjelenését, rendezvények szervezését stb. Mindez természetszerűen együtt jár a fokozott együttműködéssel, azzal a kötelezettséggel, hogy az Egyesületünk tevékenységével támogassa a földügy problémáinak megoldását. Az utóbbi évek rendezvényeit, a szaklapunkban publikált tanulmányokat, a szakma eseményeiről adott beszámolókat számba véve, úgy véljük, hogy az Egyesületünk hathatósan támogatja a földmérés és térképészet ügyét.

Cartographia Kft. (Kartográfiai Vállalat)

Az 1952-ben Geodéziai és Kartográfiai Intézet néven szervezett állami intézmény kartográfiai osztályából 1954-ben alapították meg a Kartográfiai Vállalatot. Feladatát a ÁFTH utasítás szerint a polgári célokra szükséges minden fajta térkép teljes előállítás, kiadása, valamint a kiadott térképek anyagának őrzése és kezelése képezte. A dinamikusan fejlődő vállalat nagyszámú kartográfus szakembert (tervezők, rajzolók) foglalkoztatott.

Természetes volt tehát, amikor az Egyesület 1956-ban megalakult, tagjai között a KV számos dolgozóját is ott találjuk. A vállalat vezetői, szakemberei az alapítástól kezdődően folyamatosan részt vettek az Egyesület életében. *Dr. Hegyi Gyula* alelnökként (1969–1976) és a Topográfiai szakosztály elnökeként (1959–1969), *Szabó Béla* a Fotogrammetria szakosztály elnökeként (1962–1969) vett részt a vezetőség munkájában. Elmondható, hogy Egyesületünk működése kezdetétől élvezhette a KV illetékeseinek támogatását.

Ez a támogató együttműködés a dologi és anyagi (pénzügyi) segítség több formájában valósult meg. A KV jogi tagként számottevő összeggel járult hozzá az Egyesület működéséhez. Emellett igen fontos hozzájárulásként tarthatjuk számon a MÉM OFTH és a GKE által jegyzett szaklap kiadását. A rendszeres időközönként megjelenő Geodéziai és Kartográfia mellett az Egyesület konferencia anyagainak megjelentését is vállalta (Országos Kartográfiai Konferencia 1959, Fotogrammetriai Konferencia 1970 stb.). A négy nyelven megjelenő Cartactual kiadásával fontos szakmai küldetést teljesített, egyidejűleg nélkülözhetetlen információforrásra is lelt. A szakterület művelői számára rendkívül értékes volt a Geodéziai és Kartográfiai Tájékoztató, amelyet az Egyesület gondozott, bevonva a szerkesztésbe, az információ feldolgozásba a BGTV-t, a KV-t, és az MN Térképészeti Intézetet, s amelynek kiadási munkálatait a Vállalat biztosította. Hasonló módon a rendezvényekkel kapcsolatos kiadványok jelentős hányada is a KV nyomdájában készült.

A felsorolt (csak jelzett) támogató együttműködés mellett a KV szakemberei előadások megtartásával, bemutatók, térképkiállítások rendezésével folyamatosan részt vettek az Egyesület életében. Előadói több esetben vállalták vidéki csoportok rendezvényein történő szereplést, illetve azok színvonalának térkép kiadványok bemutatásával való emelését.

Az Egyesület rendezvényeivel járult hozzá a vállalat feladatainak megoldásához. Az előadások, konferenciák, bemutatók kapcsolódtak az időszerű munkákhoz. Nemzetközi kapcsolataival pedig a szakmai kitekintést, tájékozódást segítette.

Ismeretes, hogy a vállalatok a megalakulást követő időszakban szakember hiánnyal is küszködtek. Hiányzott a szervezett középszintű képzés. Fontos, tényleges igényt elégítettek ki azok a rövidebb-hosszabb időtartamú tanfolyamok, amelyek részben az alapképzést, részben a soron lévő feladatára való felkészítést szolgálták. Csak utalás képpen említjük a fotogrammetriai (1964), a fotóinterpretációs (1966), az alapfokú földmérési (1968), a térképszerkesztő, rajzoló (1963) tanfolyamokat, amelyek hézagpótlók voltak, és amelyek előadói tagtársaink közül kerültek ki.

*A KV alapításának 45 éves jubileuma.
Balról jobbra: dr. Hegyi Gyula, dr. Detrekői Ákos*

A rendszerváltozást követően napjainkig többirányú – szervezet-, szakmai-, profil-, tulajdoni viszonyokat érintő – változás következett be a vállalat életében. A KV vidéki osztályaiból Kft.-ket hoztak létre, nagy földmérési osztályaiból pedig önálló termelési egységeket szerveztek (Carto-Hansa Kft., Cartoranjé Kft., Topográfia Kft. stb.). Az eredetileg igen széles tevékenységi kör a jogutód Cartographia Kft.-nél (1993) a nagyközönség saját kiadású atlaszokkal, térképekkel, úti-könyvekkel, az iskolai oktatás térképészeti anyagokkal történő ellátására, valamint külső megrendelésre végzett szolgáltatásokra módosult. A cég vezetése folytatva a hagyományokat tevékenyen részt vesz a szakmai-társadalmi életben. Szakemberei előadásokon, bemutatókon, illetve a rendezvényekhez kapcsolódó kiállításokkal támogatják az egyesületi munkát. Mindezek felül jogi tagként anyagilag is hozzájárulnak az MFTTT működéséhez.

Geodéziai és Térképészeti Zrt.

(Földmérési Iroda, Városmérési Iroda, Budapesti Geodéziai és Térképészeti Vállalat, Geodéziai és Térképészeti Rt.)

1951. szeptember 1-jén megalakult a Földmérési Iroda, amelynek neve 1954. december 1-jével Budapesti Geodéziai és Térképészeti Vállalatra változott. A vállalat országos hatáskörrel működött. A központi vállalat mellett 1959-ben vidéki irodákat szerveztek, amelyekre a körzetükben felmerülő feladatok megoldása hárult. Közel negyven vidéki városban alakultak irodák. 1961-ben létrehozták a Tudományos Kutató csoportot, amely később műszaki fejlesztési osztályként működött.

A vállalatra háruló sokrétű feladatsor a szakterület széles sávját érintette, ennek megfelelően a szakmai tájékozódás, képzés, önképzés elengedhetetlen követelmény volt. Vezetői felismerték ennek jelentőségét, és kezdettől fogva támogatták a magyar geodézia tudományos és társadalmi szervezeteit. E téren kiemelkedő jelentőségű a Geodéziai és Kartográfiai Egyesülettel kialakított és évtizedeken át eredményeket hozó együttműködés.

Az Egyesület megalakulásától kezdődően a vállalat vezetői, szakemberei többirányú munkássággal, támogatással járultak hozzá annak működéséhez. Az alapítók névsorában olvashatjuk *dr. Gebry János*, *Gellai István*, *dr. Kovács Béla*, *dr. Lukács Tibor*, *Raum Frigyes*, *Rónai Béla*, *Vagács Géza* nevét. A Vállalat jogi tagként számottevő anyagi támogatással segítette az Egyesület működését. Emellett a dologi hozzájárulás és az egyesületi pályázatok pénzügyi segítése is figyelemre méltó.

A GKE szervezetében előbb társelnökként (1956-59) alelnökként (1959-62), majd elnökként (1962-80) tevékenykedett *dr. Homoródi Lajos* a BGTV egykori igazgatója, 1956-1974-ig főtitkárként tevékenykedett *Raum Frigyes* főmérnök (1976-1983-ig alelnök, a külügyi bizottság elnöke 1980-86), majd társelnökké választották (1986-98), alelnökként (1969-76), a Geodéziai szakosztály elnökeként *dr. Homoródi Lajos*, *dr. Vincze Vilmos*, titkárként *Horváth István*, *Michalik István*, a Felmérési szakosztály elnökeként *Szent-Iványi György*, az Ipari geodéziai szakosztály titkáráként, majd az automatizálási bizottság elnökeként *dr. Lukács Tibor* névvel találkozhatunk. Főtitkár helyettesként *dr. Gebry Jánost* (1976-1980) tartjuk számon. Több éven keresztül az Ellenőrző bizottság elnöke *dr. Kovács Béla*, a Felmérési és területrendezési szakosztály elnöke éveken keresztül *Tamás László* főmérnök volt. A Felügyelő bizottság elnökeként *Szabó Béla* informatikai főmérnök, az Etikai és Fegyelmi bizottság elnökeként *dr. Csontos Lajos* vezérigazgató helyettes tevékenykedett.

Hasonló módon a vállalat szakemberei vettek részt a „Nemzetközi Földmérő Szövetség” (FIG) bizottságában (3), kongresszusain, valamint a „Nemzetközi Geodéziai és Geofizikai Unió” (IUGG) közgyűlésein, a „Nemzetközi Fotogrammetriai és Távérzékelési Társaság” rendezvényein az Egyesület képviselőjeként. A vidéki csoportok vezetésében, a vállalat helyi irodáinak dolgozói is helyet kaptak, és aktívan részt vettek a szakmai társadalmi életben.

Jelentős az az együttműködés, amely a rendezvények szervezésében, lebonyolításában vagy kiadványok létrehozásában nyilvánult meg.

Az előbbieket körében említhetők meg:

- a vállalat számos geodéziai, fotogrammetriai témájú előadáson előadókkal működött közre, ezek közül említésre méltó a „Mérnökgeodéziai konferencia és helyi bemutató”; „Az automatizálás a földmérő adatok szolgáltatásában” c. konferencia, valamint több egyesületi rendezvényhez kapcsolódó műszer és térképkiallítás.
- a vállalat igényelte és támogatta a fővárosban és vidéki irodák telephelyein tanfolyamok szervezését, amelyek témaköre az alappont sűrítéstől, geodéziai számításokon, a modern elektronikus műszereken át, a gépi számítások probléma köréig terjedt és kiegészült a fotogrammetria, valamint automatizálás témaköreivel. (A hozzávetőleges számbavétel szerint 25 rendezvényről van szó.) Ezek többségét az Egyesület budapesti és helyi csoportjai *bonyolították* le.

A kiadványok körében az együttműködést példázza

- az 1964 és 1974 között megjelent „Geodéziai és Kartográfiai Tájékoztató”,
- a Magyar Földmérők Arcképcsarnoka I., II. és részben a III. kötete,
- a Geodéziai és Kartográfiai Bibliográfia,
- a „Hatnyelvű geodéziai szakszótár” elkészítése, amely munkálatokat az Egyesület több tagja is támogatta.

A vállalat kezdeményezte (illetve támogatta) a Bosnyák téri székházban az OMM térképészeti emlékek állandó kiállítását, (amelyet a FÖMI később jelentősen továbbfejlesztett) és az épület előtt geodéziai emlékpark kialakítását. Ebben a törekvésében az Egyesület hathatós támogatást nyújtott. A vállalat kezdeményezte a szakmai irányítás, fejlesztés elismerésére a Fasching Antalról elnevezett emlékérem alapítását.

Igen jelentős az a közreműködés, amellyel a vállalat szakemberei (nyugdíjasai) a „Magyar Földmérés és Térképészet Története” c. nagyszabású vállalkozás megvalósítását a szerkesztőbizottság tagjaiként (*dr. Balázs László, Nagy Pál Jenő, Raum Frigyes, Winkler György*) szerzőkként (*Csanda Ferenc, Győry János, dr. Lukács Tibor, Sallai Béla, Szentesi András*) és lektorokként (*Bagó László, Borbás István, Deme Gyula, Hörcsöki Ferenc, Szabó Béla*) támogatták.

A rendszerváltozás óta jelentős átalakulás következett be az állami vállalat helyzetében: létrejött a Geodéziai és Térképészeti Rt. A cég tevékenyen részt vesz az MFTTT munká-

Benedek Fülöp FVM szakállamtitkár köszöntő beszédét mondja a Geodéziai és Térképészeti Zrt.

55. évi jubileumi ünnepségén. Balról jobbra: dr. Kovács Gyula, dr. Kapronczai István, Benedek Fülöp, Biró Gyula és Marjay Gyula

jában. *Bíró Gyula* vezérigazgató jelenleg az Intézőbizottság tagja. Munkatársai a megváltozott körülmények ellenére figyelemmel követik a szakmai és szakmapolitikai eseményeket, és részt vesznek a jövőt szolgáló erőfeszítésekben. A cég az Egyesület szervezésében rendezett konferenciák aktív résztvevőjeként részese szakmai életünknek („Geodézia-gazdaság-informatika” konferencián szervezőként, kiállítóként; „Elkészült az ország külterületi digitális kataszteri térképe” rendezvényen közreműködőként).

Pécsi Geodéziai és Térképészeti Kft.

(Pécsi Geodéziai és Térképészeti Vállalat)

A Vállalatot 1954 végén minisztertanácsi rendelettel hozták létre. Az ÁFTH elnöke által kiadott végrehajtási utasításban foglalt Alapító Határozat rögzítette a vállalat feladatait, székhelyét, stb. A későbbiekben (1967) működési körét kibővítette és a területét Vas, Zala, Somogy, Baranya, Tolna, Bács-Kiskun, Csongrád, és Békés megyékre terjesztette ki. Tevékenységi köre a szakterület széles sávját fogta át.

A Vállalat vezetői az Egyesület megalakulását követően csakhamar bekapcsolódtak a szervezet munkájába. Vidéken elsőként 1957. aug. 18-án Pécsen alakult helyi csoport, amelynek a vállalati dolgozók negyede tagja lett. Ezt követte később a működési területen további csoportok létrehozása. A csoport első elnöke *Poronyi Zoltán* lett, aki azt 1957-1964-ig irányította, majd *Bodaj Lajos*, *Nagy Pál Jenő*, *Mikesi Rezső*, *Riegler Péter* látta el a tiszteket. Az idők folyamán a vállalat több vezetője az Egyesület országos vezetésében is szerephez jutott (*Szabó Sándor* igazgató alelnök 1980-1986 között).

A csoport jelentőségét jelzi, hogy alapítása egybeesett az Egyesület első, Pécsen rendezett vándorgyűlésével. Tíz év múltán ugyancsak a városban került sor hasonló egyezületi rendezvényre. Ezek szervezésében kiemelkedő szerep hárult a PGTV-nél dolgozó tagtársainkra.

A pécsi csoport a szakmai előadások szervezésén túl nagyobb szabású rendezvényekkel is részt vett az egyesületi munkában. A teljesség igénye nélkül említjük az 1964-ben rendezett geodéziai konferenciát („Új mérési és számítási eljárások a geodéziában”), az 1969-ben szervezett sztereo fotogrammetriai tanácskozást, a kiállítással gazdagított 1987. évi „Közművek felmérése és nyilvántartása” elnevezésű konferenciát.

A felsoroltak és a nem említettek szakterületünk fontos kérdéseit tárgyalták. Ezeken a tanácskozásokon az Egyesület kiemelkedő szakemberei adtak tájékoztatást, vagy vázolták elképzeléseiket. Pécsi tagtársaink más városokban és az Egyesület fővárosi, vagy vidéki rendezvényein szerepeltek, cseréltek tapasztalatokat.

Az együttműködés jelentős tényezői a kiadványok. A vállalat szakmai üzemi lapja a „PGTV Tájékoztató” szakterületünk szélesebb körét is szolgálta. Hírányaga biztosításában, szakmai, szakmatörténeti tanulmányok megjelentetésében gyümölcsöző együttműködés alakult a Geodéziai és Kartográfiai szerkesztőségével. Megkülönböztetett tisztelettel kell említést tenni a vállalat szakmatörténeti témájú kiadványairól, amelyek szakmai gyöngyszemekként élnek tudatunkban (a *Lossai-kódex* és *Pühler Kristóf* Geometria Practicájának faksimile kiadása). A PGTV szakemberei tevékenyen részt vettek a „Magyar Földmérés és Térképészet Története” c. egyesületi kiadvány létrehozásában. (Szerkesztőként, szerzőként *Nagy Pál Jenő*, lektorként *Fleck Alajos*, *Szabó Sándor*.)

Az Egyesület különféle tanfolyamok szervezésével járult hozzá a szakmai továbbképzéshez. Ez részben központi szervezésben, részben pedig a helyi csoportok előadókkal

történő támogatásával valósult meg. Ezzel a szakember hiány csökkentéséhez járult hozzá.

A rendszerváltozást követően a Vállalat állami tulajdonból vegyes tulajdonú korlátozott felelősségű társasággá alakult Pécsi Geodéziai és Térképészeti Kft. néven. Mint ilyen folytatva a hagyományokat, támogatóan részt vesz a szakegyesület életében. Példaként említjük a Felmérési és területrendezési szakosztály 2000. évi ankétját (a földhasználat tárgykörében), amelyen szakterületünk számos intézménye (BME Geodéziai Intézet, FÖMI, Geodéziai és Térképészeti Rt.) és több új vállalkozás is részt vett. Hasonló rendezvényként szólhatunk a területi csoporttal a 2001-ben közösen rendezett Földmérő napról. Az 1999-ben rendezett Topográfiai Konferencia egyik fontos szereplőjeként tartjuk számon a PGT Kft-t.

Földmérő és Talajvizsgáló Vállalat

Az 1950-ben (Földmérő és Talajvizsgáló Iroda) néven alapított szervezet profilja az építészeti ágazathoz és más építkezésekhez tartozó munkálatokat kiszolgáló mérnökgeodéziai tevékenység volt. A létesítmények tervezése és kivitelezése jelentős geodéziai, fotogrammetriai és térképészeti közreműködést igényelt. Ezeket a munkálatokat a vállalat Geodéziai osztálya végezte. Szakemberei képzettségük, feladataik révén közvetlenül kapcsolódtak a földmérés és térképészet szakterületeihez, illetve annak szakmai-tudományos szervezetéhez.

Az FTV és számos munkatársa alapító tagja volt a GKE-nek. Az Egyesület munkájához nemcsak tagjainak szellemi aktivitása járult hozzá, de a vállalat anyagiakkal is: jogi tagként, a Geodézia és Kartográfia és a GK Tájékoztató c. lapok szponzoraként, valamint más egyesületi kiadványok támogatásával. A vállalat munkatársai közül többen vettek részt az Egyesület vezetésében: így *Hajnal Sándor* az alapításkor a GKE társelnöke, később *Gabos György* az elnökségnek és az Intéző Bizottságnak volt tagja, *Karsay Ferenc* főtitkári, *Györke Zoltán* tiszteletbeli elnökségi, *Kiss Kálmán* ellenőrző bizottsági tagságot vállalt, *Kovács Györgyné* több cikluson át a gazdasági bizottság elnöke, *Simonkovics Sándor* és *Specziár Attila* országos elnökségi póttag, *Probocskai Endre* a mérnökgeodéziai szakosztály titkára volt.

Az Egyesület rendezvényein sűrűn találkozunk munkatársaik neveivel és a szaklap szerzői között is szerepelnek közérdeklődést kiváltó írásokkal (a Paksi Erőmű, az Árpád-híd munkálatainak szakkérdései stb.). Az FTV szakemberei vándorgyűlések aktív résztvevőiként éltek a tapasztalatcsere lehetőségeivel. A vállalat dolgozói több alkalommal részt vettek az Egyesület rendezte tanfolyamokon (fotogrammetriai, geodéziai) továbbképző előadásokon, 1984-ben a „Lézer alkalmazása geodéziában” c. egyesületi konferencia előadóiként is szerepeltek tagtársaink. A vállalat munkatársai közreműködtek az Egyesület gondozásában megjelent „Magyar Földmérés és Térképészet Története” c. kiadvány létrehozásában szerzői, lektori (*Karsay Ferenc*, *Simonkovics Sándor*) minőségben.

Magyar Honvédség Térképész Szolgálat

(MN Térképészeti Intézet, MN Tóth Ágoston Térképészeti Intézet, MH Tóth Ágoston Térképészeti Intézet, MH Térképészeti Hivatal, Kartográfiai Üzem, HM Térképészeti Kht.)

A katonai térképészet munkatársai az Egyesület alapításától részt vesznek a Társaság életében. Működésük a szervezeti életben, a szakmai-tudományos tevékenység és a rendezvények támogatása területén egyaránt nyomon követhető.

Az Egyesület szervezetében alelnökként (*Rédey István, Székely Tibor*), főtitkárhelyettesként (*Buga László*) választmányi és elnökségi tagokként, az Intéző Bizottság tagjaiként (*Székely Tibor, Dusnoki Sándor, Bak Antal, Berencei Rezső, Cseri József, Szabó Gyula*) találkozhatunk katonatérképészek neveivel. Hasonlóképpen a szakterületükhöz közvetlenül kapcsolódó szakosztályok (topográfiai, geodéziai, fotogrammetriai, kartográfiai, térinformatikai), valamint a Szakmatörténeti, Ellenőrző és Felügyelő bizottság vezetésében elnöki (*Gersy István, Mélykúti Mihály, Walch Emil, Soha Gábor, Alabér László, Cseri József, Hrenkó Pál, Berencei Rezső, Szabó Béla*), illetve titkári (*Székely Tibor, Dusnoki Sándor, Gáspár János, Bak Antal, Hrenkó Pál, Tremmel Ágoston, Bartha Elek, Berencei Rezső, Soha Gábor, Mester Sándor, Buga László, Mélykúti Mihály, Alabér László, Szabóné Szalánczi Erika*) megbízatást is elláttak. Valamennyi választási ciklusban szerephez jutottak katonatérképészek. A szaklap szerkesztő bizottságában is helyet kaptak munkatársaink. Jogi tagként rendszeres anyagi és dologi támogatással is segítik az Egyesület tevékenységét.

Az Egyesület rendezvényein a katonai térképészet aktív szerepet vállalt. A szakosztályok munkájában való részvételt a számba vett 105 előadás fémjelzi. Hasonló módon tevékenyen közreműködött a különböző szakmai konferenciákon (az 1959-ben rendezett Kartográfiai, a 1961., 1993. évi Fotogrammetriai, az 1999-i Topográfiai, 2004. évi GPS), és mintegy 50 megmozduláson vállalt előadással, kiállítással stb. szerepet. Jelenősebb ilyen jellegű együttműködésként az említett konferenciákon tartott előadásokat

Tóth Ágoston marcali szobrának avatása (*Mélykúti Mihály* szoboravató beszédet mond.)

„A topográfiai térképek szerepe és jelentősége a népgazdaságban (1972)” címmel rendezett tanácskozáson, vagy 1:10 000 méretarányú felmérés befejezése alkalmából szervezett tudományos ülésen elhangzott referátumokat tartjuk számon. Az együttműködést példázza a millezcentenáriumi évében három rendezvényhez kapcsolódó térképkiállítás (1996. Székesfehérvár, Veszprém, Vác), vagy a 2000-ben a BME-n szervezett „Magyarország ezer éve térképeken” bemutató. A katonatérképészek az Egyesület által szervezett tanfolyamok előadóiként (fotogrammetria, fotóinterpretáció) is támogatják a szervezet munkáját. Hasonló módon szerepet vállaltak a kiadványok munkálataiban (Magyar Földmérés és Térképészet Története, Hungarian Cartographical Studies, Geodéziai és Kartográfiai Tájékoztató stb.) Az Egyesület hagyományörző törekvései szellemében létrehozták a katonai térképészet szakmatörténeti múzeumát dr. Tremmel Ágoston közreműködésével (1981).

Az Egyesület a maga eszközeivel, lehetőségeivel támogatta a katonai térképészet törekvéseit. Rendszeresen képviseltette magát rendezvényein. Tóth Ágoston honvéd ezredes személyéhez kapcsolódó megmozdulásokon (az emléktábla-, szobor-avatás, koszorúzás, emlékülés stb.) aktív szerepet vállalt. Az intézmény szakmai-tudományos és jubileumi konferenciáit az Egyesület képviselői előadásokkal gazdagították.

Fórumot biztosított az intézmény munkatársainak a szakmai életben való szereplésére, ismeretek szerzésére, átadására. Jelentős segítséget nyújtott (az 1960-as, 1970-es években) a katonatérképészek nemzetközi rendezvényekre való kijutásában, illetve lehetőséget biztosított nemzetközi tanácskozások anyagának megismerésére.

A „Geodézia és Kartográfia”-ban mód nyílt az intézmény tevékenységének elért eredményeinek megismertetésére. A katonatérképészek éltek a lehetőséggel és mintegy 155 tanulmány és 85 szemleciikk megírásával gazdagították a szaklapot. Különböző tanulmánykötetekben 17 írást vehettünk számba. A szaklap lehetőségeket adott az évfordulós és az elhunyt bajtársakról szóló megemlékezésekre is.

Az Egyesület magas elismerésekkel jutalmazta a kiemelkedő szakmai és társadalmi munkát végző tagtársainkat. Ezt bizonyítják a Lázár-deák emlékérem kitüntettjei, a tiszteleti és örökös tagsággal elismert kollégák és az egyéb elismerésben részesültek.

Egyéb vállalati kapcsolatok

Az 1950-es évek nagy iparosítási munkálatai, az általánossá váló állami irányítás szinte minden területen létrehozta vállalatait. A földmérés, a térképészet területén működők mellett további tervező, építő vállalatok alakultak, amelyeknek tevékenysége szoros kapcsolatban állott szakterületünkkel. Szakemberei pedig képezettségük, munkakörük révén közel álltak az Egyesületünkbe tömörült kollégáinkhoz.

Az UVATERV (Út-, Vasút Tervező Vállalat) munkatársai már az Egyesület megalakulásakor bekapcsolódtak szervezetünk életébe. Az 1959-ben rendezett Geodéziai Kongresszushoz kapcsolódó kiállításnak ők adtak helyet. Tevékenyen részt vettek a földmérő szakoktatás reformtervét tárgyaló 1963-as oktatási ankéton, rendszeres résztvevői voltak az Egyesület nagy rendezvényeinek, jelentősebb konferenciáinak. Példaként említhető az 1968-ban automatizálási, 1979-ben az elektronikus távmérők alkalmazása, 1985-ben mérnökgeodéziai és további hasonló témakörben rendezett ankéton, továbbképző előadásokon való részvétel.

Szaklapunk időről-időre hírt adott a vállalat rendezvényeiről, fontosabb eseményei-

ről. Így megemlékezett az alapítás 40. évfordulójáról (1989. 3. sz.) és az ötven éves jubileumról is.

Az Egyesület tagjai között több rokon területen dolgozó geodétát tarthatunk számon. A különböző tervező és építő irodák számos szakembere Egyesületünk tagja (is) volt. Rendszeres résztvevői voltak a működési területüket érintő rendezvényének (FÖTI, BUVÁTI, OLAJTERV, VÍZITERV, MÁVTI, ERŐTERV, stb.). Szaklapunk időről időre hírt adott egy-egy őket érintő eseményről, hivatali, vállalati rendezvényről.

Egyesületünk egyik megkülönböztetett jelentőségű partnere volt a Magyar Optikai Művek (MOM), s ezen belül a geodéziai műszergyártó részleg. Természetesnek kell tekinteni az egymásra találást: a MOM az Egyesületünkhöz kötődő vállalatokat, intézményeket potenciális vásárlókként tarthatta számon, tagságunk pedig a munkájukhoz szorosan kapcsolódó eszközök megismerésére, kipróbálására, tapasztalataik visszajelzésére kaphattak lehetőséget.

A MOM folyamatosan részt vett az Egyesület életében. Többirányú (anyagi, dologi) támogatással segítette a szervezet működését: 1958-ban a MOM kultúrház adott otthont az Országos Geodéziai Konferenciának. („A geodéziai mérési módszerek és mérő műszerek fejlődése”). Az Egyesület számos rendezvényét műszer kiállítással, bemutatóval támogatta (Sopron vándorgyűlés 1958, Budapesti Geodéziai Konferencia 1959, Békéscsaba térképkiállítás 1968, Székesfehérvár vándorgyűlés 1969, Szolnok térképkiállítás 1981, FIG szeminárium 1983, FIG világkonferencia 1989, Kaposvár vándorkiállítás 1990.). A nem teljes felsorolás is jelzi azt a törekvést, hogy szakterületünk művelői folyamatos figyelemmel kísérhessék a mérőeszközök fejlődését, kínálatát.

A gyár konstruktőrei nevezetesen *Bors Károly* és *Bezzegh László* Kossuth díjasok, rendszeres előadásokon ismertették a gyártás alatt lévő műszereket. Szaklapunkban megjelent cikkekben a tervezők tollából olvashattunk részletes ismertetéseket. Az Egyesület ily módon fórumot biztosított a termékek megismertetéséhez. Különös jelentőséggel bírtak e téren az Egyesület nemzetközi rendezvényei, amelyeken lehetőség nyílt külföldi vendégek tájékoztatására, a gyár új termékeinek bemutatására.

A magyar műszergyártás büszkeségére, a MOM-ra és neves szakembereire az Egyesület kiváló partnerére emlékezhetünk.

Térképező és térképkiadó vállalatok

A rendszerváltozás után lehetővé vált a földmérés, térképezés és térképkiadás területén is magán vállalkozások alapítása.

Ezek egyik csoportja az állami vállalatok nagyobb részét tovább működtető „utódvállalatok” (Cartographia Kft., Geodézia Zrt., PGT Kft.). A másik csoportot az állami vállalatok vidéki irodáinak önállósodott ágai, illetve az anyavállalatok egy-egy meghatározó osztályából létrehozott vállalkozások alkotják. További csoportot alkotnak az önállóan – többnyire szakterületünk művelői, ismerői által – alapított cégek. Ide sorolhatók a vegyes vállalatok is, amelyek a földmérés, térképezés mellett, vagy ettől függetlenül térkép-, műszer- és kapcsolódó termékek forgalmazói.

Az Egyesület vezetése szorgalmazza a kapcsolatok kiépítését. Ez főleg kezdeti időszakban üzleti jellegű volt, amennyiben a rendezvényekhez kapcsolódó műszer és térképkiállításban valósult meg támogatás fejében. Több példát ismerünk e téren (pécsi

földmérő napon 14 kiállító jelent meg, 1991; a BME-n 2000-ben megtartott millicentenáriumi kiállításon 12 cég szerepelt).

Az Egyesület törekedett a magán vállalkozásokat bevonni szakmai életünkbe, és ha lehetséges jogi tagokként megnyerni. Időközben a vállalkozások is szerveződtek, Egyesületünk és a vállalkozók szervezetei egymásra találtak.

A Magyar Földmérő és Térképész Vállalkozások Egyesülete, (MFTVE), amely az MFTTT tagegyesülete, működése kezdetétől részt vesz a szakterületet érintő rendezvényeken. Fórumai, amelyek az Egyesülettel közös rendezvényként szerveződtek (Salgótarján 1997, Balatonalmádi 1998) a szakmai tájékozódás és tájékoztatás mellett, foglalkoztak a szakágazat méltó politikai képviseletével. S ebben támogató partnerre találtak az 1997-ben alakult MMK Földmérő, Térképész és Térinformatikai Tagozat vezetésében is.

Ötven cég képviseletében létrejött a Magyar Térképészeti Egyesület (1999), amelynek célkitűzései között a szakma etikai színvonalának növelése, a hazai és nemzetközi szakmaközi kapcsolatok erősítése, a térképes szerzői jogok erőteljesebb megfogalmazása és védelme szerepel. Feladatának tekinti az alaptérkép használati díj kérdésének rendezését is.

Az Egyesület a vállalkozói fórumok mellett több, a szakterületet érintő kérdés vizsgálatában is együttműködik. Ez az anyagi helyzettől a térinformatika felsőoktatása kérdésköréig terjed. Jelentős rendezvények (Ingatlan-nyilvántartás vagy telekkönyv 2002; Geodézia, gazdaság, informatika 2004) közös szervezésére is sor került. Ezeken termék- és műszerkiállítással 10-15 cég vett részt. Mindez arra utal, hogy az Egyesület szakmai vonzereje kisugárzik a szakterület ezen sávjára is, és megtalálta azokat a módokat, amelyek az új, megváltozott környezetben is lehetővé teszik a termékeny együttműködést.

Földhivatalok

A földhivatalok országos hálózatának dolgozói Egyesületünk tagságának jelentős hányadát képezik. Munkatársai közül többen a megalakulástól, a helyi csoportok létrejöttétől tagjai szervezetünknek. Többen közülük Egyesületünk vezetésében is részt vesznek. Számuk és életünkben betöltött szerepük a rendszerváltozás óta megnövekedett. Ez a körülmények változásának természetes következménye.

Az Egyesület működésének első időszakában tagságát a megalakult geodéziai térképészeti vállalatok szakemberei, az egyetemek, főiskolák oktatói, munkatársai és hallgatói, az állami intézmények szakterületünkön dolgozó munkatársai, a kiépülő kutatóbázisok állománya alkotta. Ebbe a körbe természetesen betartoztak a felmérési kirendeltségek, a földügy területén tevékenykedő szakemberek és a kapcsolódó szakterületek (vízügy, erdészet, stb.) földmérő munkatársai is.

A rendszerváltozás következtében nagyfokú átrendeződés következett be. A megoldandó feladatok – a kárpótlás levezetésétől az alaptérképek digitális formában való biztosításán át, a számítógépes közigazgatási rendszerben való működésig stb. – fölértékeltek a kataszteri munkákat. Ennek megfelelően megnövekedett a földnyilvántartás jelentősége és vele a földhivatalok súlya.

Az Egyesület szakemberei, egyetértve az ágazat irányító szerveivel, fontos feladatuknak tekintik az adott terület problémáinak vizsgálatát, a megfelelő szakmai tájékoztatás és tájékozódás biztosítását, a továbbképzési lehetőségek megteremtését. Az elmúlt években több konferencia kapcsolódott a földügy ezen területéhez (Országos kataszter-

ri, földrendezési és térképfejlesztési konferencia, 1997; Ingatlan-nyilvántartás vagy telekkönyv konferencia, 2000; TAKARNET felhasználási konferencia, 2003; stb.) különböző fórumokon vitatták meg az időszerű kérdéseket (Ingatlan kataszteri fórum 2000; Földminősítési fórum, 2003; Nemzetközi földügyi szimpózium, 1997. stb.) és egyesületi vándorgyűlések témájául is választották (1998. Informatika térinformatika, földügy, földhasználat, Békéscsaba; 2001. A közhiteles állami ingatlan-nyilvántartás jelentősége és gyakorlati szerepe, Szombathely; 2005. Geoinformatika – digitális földügyi szolgáltatások – nemzetgazdasági elvárások, Győr).

Igen nagy a száma azoknak a helyi csoportok által rendezett előadásoknak, amelyek a kapcsolódó feladatokat elemezték. Szaklapunk rendszeresen ismertette a földhivatalok működéséhez kapcsolódó rendezvényeket, a feladatokhoz kapcsolódó tanulmányokat, vagy akár a vonatkozó híreket. Számos cikkben foglalkozott a szakterület fejlesztésének kérdéseivel (Földhivatalok és a Nemzeti Kataszteri Program, 1996; Egységes ingatlan-nyilvántartás a TAKAROS IIR támogatásával, 1997; Földhivatalok és a térinformatika, 1999; Földügyi és térképészeti szakigazgatás feladatairól az információs társadalomban; Minőségbiztosítás a földügy területén, 2002; Kataszteri rendszerünk helyzete és jövője, 2005; stb.). A vezetők rendszeres megszólaltatásával mind az általános, mind a helyi vonatkozású problémák felszínre kerültek. Örömmel adott hírt lapunk a hivatalok gyarapodásáról, elhelyezésük korszerűsítéséről és sikereikről.

A földhivataloknál dolgozó tagtársaink az Egyesület helyi csoportjait erősítik. Számos helyi rendezvény sikeres lebonyolításában vettek részt. A vándorgyűlések sikerében mindig ott van az ő munkájuk is. Saját rendezvényeik sorában színes színfolt a térképész bál, a földmérő nap. Ez utóbbiak rendszerint fontos gyakorlati kérdésekkel is foglalkoznak (Szolgáltató földhivatal, Salgótarján, 1998; Szolgáltató földhivatal – földhivatali menedzsment, 1999. stb.).

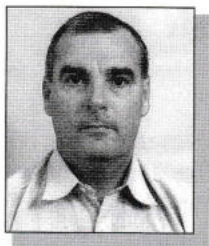
A földhivatalok vezető munkatársai a helyi csoportok irányításában is fontos szerepet töltenek be. Többen közülük a helyi szervezet elnökeként mások titkáráként végeznek értékes munkát. A földhivatalok hálózata, dolgozóinak jelentős száma már ma is, de várható az a jövőben még inkább bázisát képezi Egyesületünk vidéki szervezeteinek.

Magyar Térképbarátok Társulata

A szervezet 1981-ben TIT Természettudományi Stúdió Térképbarátok köre néven alakult, majd 1991-től jogi személyiségű szervezatként Magyar Térképbarátok Társulata néven működik. Tagságának jelentős hányadát az Egyesület Kartográfiai Szakosztályában, valamint a Szakmatörténeti bizottságban tevékenykedő kollégák alkotják. Összejövetelein ismeretterjesztő, kutatási munkákat, különleges kiadványokat bemutató előadásokra kerül sor. 1982-ben tíz előadásról adott hírt szaklapunk. Az Egyesület lapjában helyet biztosít a Társulat működéséről, elsősorban az elhangzott előadásokról szóló híreknek. Szakmai téren nagyra értékeli a térkép kultúra elmélyítését szolgáló munkálkodást. E téren a Társulat Kartográfiai szakosztályával a Tóth Ágoston Szenior Klubbal folyamatos az együttműködés. 1991-1994 között húsz, 1994-1997 között huszonöt előadásra került sor. Az előadások tükrözték a térképészet intézményi rendszerének, a térképkészítés gyakorlatának átalakulását. Nyomon követik a térképészeti újdonságok megjelenését, a számítógépes térképkészítés nyújtotta lehetőségeket. A Társulatban folyó tevékenység jól kapcsolódik az Egyesület szakmai tájékoztató munkájához.

Irodalomjegyzék

- Halász Péter: A magyar földügyi szakigazgatás, földmérés és térképészet helyzete, feladatai
Geodéziai és Kartográfia 1970. 1. sz. 1-7. old.
- Lukács Tibor: Emlékkönyv a Földmérési és Távérzékelési Intézet harminc évéről (1967–1997) Budapest 1998.
- Balázs László: Az Állami Földmérés és a földadó kataszter 1945 utáni átszervezése (következmények, tanulságok)
Geodézia és Kartográfia, 2005. 3. sz. 8-16. old.
- Joó István: A 30 éves földügyi szervezet megünneplése
Geodézia és Kartográfia, 1997. 10. sz. 3-6. old.
- Mihály Szabolcs – Ódor Károly – Soha Gábor – Alabér László: A hazai földmérés és térképészet helyzetelemzése
Geodézia és Kartográfia, 1992. 1. sz. 1-1. old.
- Joó István – Raum Frigyes: A magyar földmérés és térképészet története 5-6. fejezet, 8. fejezet; Budapest 1993.
- Geodézia és Kartográfia c. folyóirat; V-LVII évfolyamai (egyesületi hírek)
- Tremmel Ágoston: MH Tóth Ágoston Térképészeti Intézet 1919–1994
Budapest, 1993.

6. A TERÜLETI CSOPORTOK MEGALAKULÁSA ÉS TEVÉKENYSÉGE

A bevezetőt írta és a fejezetet összeállította:
Uzsoki Zoltán

Az Egyesület életének, működésének meghatározó elemei a területi csoportok. Nem véletlen, hogy az Egyesület megalakulása után hamarosan elindult a területi csoportok szerveződése is.

Elsőként, még 1957-ben a pécsi csoport alakult meg, azután a győri, miskolci, soproni, szegedi, szolnoki, szombathelyi, majd a többi csoport. Általában a megyeszékhelyeken, illetve a nagyvárosokban alakultak csoportok.

Fő bázisuk a megyei, körzeti földhivatalok, illetve a vállalatok vidéki osztályai, kirendeltségei voltak, és ma is azok.

A vándorgyűlés gondolata is a területi csoportoktól, nevezetesen a pécsi csoporttól származik. Az 1957-ben megtartott első vándorgyűlés nagy sikerére tekintettel az Egyesület a kétévenkénti megrendezés mellett döntött.

A területi csoportok aktív tevékenysége tette, teszi lehetővé, hogy a szakma eredményeiről, az előttünk álló feladatokról, a megoldandó problémákról kollégáink széles körre tudomást szerezzen.

Korábban sok, nagy érdeklődésre számot tartó szakmai tanfolyamot szerveztek a területi csoportok, melyek elősegítették az aktuális országos szakmai feladatok hatékony, jó minőségű megvalósítását.

Számos, a fővárosban megtartott jelentős előadást sikerült az elmúlt évtizedek során „elvinni a vidéki kollégákhoz” a területi csoportok segítségével.

Ugyanakkor sok olyan előadás, konferencia született a területi csoportok szervezésében, amely sok kollégát vonzott az ország más részeiből.

A rendszerváltás után főleg a nagyvállalatok privatizációja, új vállalkozások alakulása miatt egy ideig stagnált a területi csoportok tevékenysége, amely később újra lendületet kapott. Egyes területi csoportoknál hagyománnyá vált a földmérő napok rendezése, mely általában nagy létszámban, több megye geodétáit vonzotta.

Sok helyen évek óta megrendezik a farsangi földmérő bált is.

Néhány területi csoport úgynevezett „kiselőadása” több résztvevőt vonz, mint egy-egy központi előadás.

Mindezekkel együtt nem titkolhatjuk, hogy a területi csoportok jelenlegi működése sok helyen nem megfelelő. A jövőben meg kell találni a megoldást arra, hogy ezek a csoportok megújuljanak, újra aktívan működjenek.

A következőkben részletesebben olvashatunk az egyes területi csoportok eddigi munkájáról. (Sajnos a felsorolás – megfelelő információk hiányában – nem teljes.)

A Baranya Megyei Csoport 50 éves működése

Írta: Ujlaki Tibor

50 év egy ember életében tekintélyes időnek számít, így sajnos már kevesen vannak közöttünk olyanok, akik a megalakulás körülményeire és a kezdeti évekre emlékeznek. 1956-1957 viharos történelmi eseményei közepette valószínűleg nem volt egyszerű létrehozni az Egyesületet, valamint első – s akkoriban egyetlen – vidéki csoportját Pécssett, hiszen olyan időket éltünk, amikor semmiféle szervezkedést, csoportosulást nem néztek jó szemmel. Hogy ez mégis sikerülhetett, annak valószínűleg az elszántság, az Egyesület kizárólag szakmai alapon való szerveződése volt az oka.

Az 50. évfordulón megemlékezünk azokról az elődeinkről, akik az egyesületi csoport létrehozásában, majd pedig sikeres működtetésében a legnagyobb részt vállalták. Tették mindezt szabadidejük feláldozásával, minden ellenszolgáltatás nélkül, csupán hivatástudatból, a szakmai ismeretek terjesztése és a kollegiális kapcsolatok erősítése érdekében.

A pécsi csoport megalakulásának kezdeményezője, létrehozója és 10 éven át első elnöke *Poronyi Zoltán* volt. 1941-ben a Pécsi Földmérési Felügyelőség vezetésével bízták meg. Ettől kezdve, 1980-ban bekövetkezett haláláig Pécsen élt és dolgozott. Szakmai tekintélyének nagy szerepe volt abban, hogy 1954-ben – egyetlen vidéki székhelyként – Pécssett alapították az ország egyik állami geodéziai vállalatát, amelynek igazgatójává nevezték ki. Kezdeményezésére jött létre 1957-ben a GKE Pécsi Csoportja, ahol *Festő Szabó László*val, a csoport titkárával még ebben az évben a GKE első Vándorgyűlésének megszervezésébe kezdett. Sajnos váratlan, súlyos betegsége megakadályozta részvételét a Tudományegyetem épületében 1957. augusztusában megrendezett Vándorgyűlésen. A kiállítással egybekötött rendezvényen jelen volt az ország földmérési és térképészeti szakembereinek színe-java. Ők a sikeres lebonyolításon felbuzdulva egybehangzóan kinyilvánították akaratukat a Vándorgyűlés rendszeres, kétévenkénti megtartására.

Poronyi Zoltán sajnálatos betegsége miatt 1957-ben lemondott a Pécsi Geodéziai és Térképészeti Vállalatnál betöltött igazgatói beosztásáról, de továbbra is vállalta az Egyesület pécsi csoportjának irányítását, és főként a tudományos kutatásnak szentelte hátralévő éveit. *Poronyi Zoltán* tudományos tevékenységei közül is kiemelkedik a magyar geodézia történetének kutatása. E munkálkodása és ösztönző hatása révén Pécs a szakmatörténeti kutatások hazai fellegrárává vált. A Lossai kódex hasonmás kiadása (PGTV 1969 és 1985), valamint *Pühler Geometria Practicá*jának magyar nyelvű kiadása (PGTV 1974) – melyeket *Fleck Alajossal* közösen szerkesztett – azóta is a magyar geodéziai szakmatörténet két ékköve. Életművéért *Poronyi Zoltánt* a GKE a Lázár-deák emlékéremmel tüntette ki.

A pécsi csoport vezetői megalakulástól napjainkig a következők voltak:

Év	Elnök	Titkár
1957–1961	Poronyi Zoltán	Festő Szabó László
1962–1967	Poronyi Zoltán	Mikesi Rezső
1968–1972	Boday Lajos	Mikesi Rezső
1973–1977	Nagy Pál Jenő	Mikesi Rezső
1978–1984	Mikesi Rezső	Pálmai Miklós

Év	Elnök	Titkár
1985–1989	Dr. Riegler Péter	Pálmai Miklós
1990–1994	Fazekas János	Ujlaki Tibor
1995–1998	Ujlaki Tibor	Dr. Göbölös Tamás
1999–	Uzsoki Zoltán	Boda Géza

A felsoroltak közül sajnos *Poronyi Zoltán, Mikesi Rezső, Boday Lajos, Nagy Pál Jenő és Fazekas János* már elhunytak. Külön öröm azonban számunkra, hogy első titkárunk, *Festő Szabó László* gyémántokleveles erdőmérnök 86 évesen még segíteni tudott ennek a visszaemlékezésnek az összeállításában.

Csoportunk az eltelt 50 év alatt mindvégig folyamatosan, nagy aktivitással végezte munkáját és különös figyelemmel volt arra, hogy fórumot biztosítson a szakmai tevékenység és alkotókészség kibontakoztatásához, a szervezett tapasztalatcseréhez, a szakmai kutatások legújabb eredményeinek megismertetéséhez. Fél évszázad alatt több mint 350 – köztük számos regionális, országos és nemzetközi – rendezvényt tartottunk, amelyeken a résztvevők száma meghaladta a 20 000 főt.

Szakmai előadásaink témáit a kataszteri térképkészítéshez, ingatlan-nyilvántartási feladatokhoz, topográfiai felmérésekhez, fotogrammetriához, mérnökgeodéziához és szakmatörténethez kapcsolódó témakörökből választottuk, de helyt adtunk egyéb – főként helyi érdeklődésre számot tartó – előadások megtartásának is. Előadóink többsége a pécsi csoport tagjai közül került ki, de esetenként kiváló hazai professzorok és szakemberek is szívesen vették meghívásunkat.

A meghívott előadók sorából kiemelhetjük *dr. Almár Iván, dr. Fialovszky Lajos, Fleck Lajos, Gritsch János, Jobb József, dr. Joó István, Kindl Jakab, dr. Radó Sándor, dr. Szováti Tibor és Török István* nevét.

Dr. Almár Iván a csillagászat nemzetközi hírnű tudósa a mesterséges holdak és a geodézia kapcsolatáról tartotta előadását. A gyakorlati földmérés izgalmas témája volt a magyar-jugoszláv országhatár geodéziai munkáiról szóló előadás. A pécsi TV adótorony építése és mozgásvizsgálata kapcsán végzett geodéziai munkákról, a Genplán vezetéséről, valamint a külszíni és bányában végzett giroteodolitos mérésekről szoltak a mérnökgeodéziai előadások. A mikrohullámú távmérés kérdéseiről és a sokszögelés hibaelméletéről szóló előadások az elméleti tudományokat képviselték. Érdekes a jelenben visszatekinteni a magyar földtulajdon és telektulajdon jellemző vonásait elemző előadásra, amely ma már nemcsak történeti munkának tekinthető, hiszen a földtulajdon napjainkban ismét visszanyerte korábbi jelentőségét. A szakmatörténet kutatásának fontosságát két előadás is illusztrálta, nevezetesen egy történeti megemlékezés az 500 évvel ezelőtt elhunyt *Regiomantus* munkásságára, valamint egy önéletrajzi ihletésű előadás a II. világháború időszakából.

Konferenciák és rendezvények

A Csoport számos jelentős rendezvény és konferencia szervezését vállalta. Az Egyesület megalakulását követően az első Geodéziai Vándorgyűlésnek 1957-ben Pécs adott otthont, amelyet további két sikeres Vándorgyűlés szervezése követett 1967-ben és 1999-ben.

A Csoport 1968-tól kezdődően 11 alkalommal – szinte éves rendszerességgel – vett részt 1-3 napos országos szakmai konferenciák (és többször műszerkiállítás) szervezésében, amelyek mindig az aktuális problémák megbeszélését kívánták elősegíteni.

1968-ban egy Műszaki propagandahónap keretében a MTESZ Pécs város alábányászott területein tapasztalt alappont-elmozdulások volt az aktuális téma. A fotogrammetria szerepének növekedését mutatta az 1968-ban tartott országos konferencia a belterületek és zártkertek sztereofotogrammetriai új felméréséről és 1978-ban 2 napos országos fotogrammetriai konferencia foglalkozott a fotogrammetria helyzetével.

Három országos konferencia foglalkozott a közművek geodéziai és térképészeti feladataival, így 2 napos országos konferencia volt 1972-ben a közműtérképek készítéséről, amely a városfejlődés által keltett fokozott igényeket ismerte fel, majd 1986-ban és 1987-ben a közműhálózatok kutatása, geodéziai felmérése, az egységes közműnyilvántartás és adatszolgáltatás rendszerének kialakítása volt a téma.

Több jubileumi rendezvény szervezésére került sor, így 1972-ben Országos Geodéziai Konferencia volt a GKE Pécsi Csoportjának 15 éves jubileuma alkalmából, majd 1974-ben a magyar geodézia időszerű kérdéseivel foglalkozott egy 3 napos országos konferencia és kiállítás a Pécsi Geodéziai és Térképészeti Vállalat 20 éves fennállása évfordulóján.

A fejlődés mindig ad új témát és feladatot, így például 1977-ben egy 2-napos tanácskozás foglalkozott az új térképrendszer bevezetésének és a szakmai minőségnek a javításával.

1996-tól kezdődően a Csoport éves rendszerességgel szervez Földmérő Napot – több megye szakembereinek részvételével –, amelynek témáit az éppen aktuális országos jelentőségű földmérési, térképészeti és ingatlan-nyilvántartási feladatok adják.

A fentiekből is kitűnt, hogy csoportunk alapvető célja a technikai és technológiai haladás elősegítése, a műszaki színvonal emelése és a szakmai műveltség terjesztése. Arra törekedtünk, hogy szakterületünk kihívásaira és a szemléletváltás szükségességére időben felhívjuk a figyelmet, amely – ha szerény mértékben is – hozzájárulhatott ahhoz, hogy sikerült megoldani olyan jelentős feladatokat, mint az egységes ingatlan-nyilvántartás létrehozása, az új IV. rendű vízszintes országos alapponthálózat (EOVA) és az EOMA kifejlesztése, az EOTR bevezetése, az 1:10 000 méretarányú topográfiai térképek felújítása, a Nemzeti Kataszteri Program feladatainak végrehajtása. A társadalmi és technikai változások is számos olyan feladattal jártak, amelyek teljesítéséhez szükség volt és van a szakemberek mozgósítására és szakmai felkészítésére. A tagság önkéntes és öntevékeny munkájának eredménye az a több száz tudományos és szakirodalmi publikáció, amely csoportunk tagjai tollából származik és önálló kiadványokban, a Geodézia és Kartográfia című folyóiratban, korábban a PGTV Tájékoztatóban, a Pécsi Műszaki Szemlében, a Földmérőben, illetve számos más sajtótermékben jelent meg.

Tagtársaink aktivitását, szakmai tekintélyét és munkájuk elismerését jelzi, hogy közülük többen is bekerültek a GKE, illetve az MFTTT országos elnökségébe, intéző bizottságába és különböző szakbizottságainak vezetésébe. *Poronyi Zoltán* (1968), *dr. Riegler Péter* (1990), *Pakuts Tamás* (2002) Lázár-deák emlékérem, *Boday Lajos* (1973), *Szabó Sándor* (1982), *dr. Riegler Péter* (1994), *Ujlaki Tibor* (1998), *Vármay György* (2001), *dr. Papp Iván* (2003) Fasching Antal emlékérem kitüntetésben részesült. *Mikesi Rezső* és

Pálmai Miklós több éves eredményes Egyesületi tevékenységét megyei MTESZ díjjal jutalmazták.

Csoportunk korábban szakmai kapcsolatot tartott a jugoszláviai Osijek (Eszék) város geodéziai egyesületével, a kapcsolat azonban az ismert háborús események idején megszakadt. Az utóbbi években szomszédos megyéink (Tolna, Somogy, Zala) csoportjaival tartunk fenn szoros kapcsolatot, akik rendszeres látogatói nagyobb rendezvényeinknek. Szakmai előadásainkat és egyéb összejöveteleinket 1999 óta a Magyar Tudományos Akadémia Pécsi Területi Bizottsága Térinformatikai és Földmérési Munkabizottságával közösen szervezzük.

A szakmai szempontokon túl igyekeztünk kötetlenebb találkozókat is rendezni, hogy tagtársaink és családjaik közelebbről is megismerhessék egymást, és barátkozásuk révén tovább erősödjenek az összetartozás szálai. Így került sor immár több alkalommal Pécssett a farsangi Földmérő Bálra.

Ezúton is szeretnénk megköszönni mindazok anyagi és erkölcsi támogatását, akik jelentős mértékben részesei Baranya Megyei Csoportunk 50 éves fennállásának és elért sikereinek. Különösen sok segítséget nyújtott a PGTV, majd jogutódja, a Pécsi Geodézia Kft., a Baranya Megyei Földhivatal, a Sokkia Kft., a Pollack Mihály Műszaki Főiskola, illetve a korábbi években a Mecseki Szénbányák, és a Mecseki Ércbánya Vállalat.

Az 50 éves jubileum nemcsak egy jelentős állomása az Egyesület történetének, hanem remélhetően elindítója lesz a szakterületet megillető jobb társadalmi elismerésnek és megbecsülésnek is.

A Békéscsabai Csoport

Írta: Kiss Sándor

Ma már szinte a történelmi múltba vész a békéscsabai földmérők önálló csoportjának megalakulása. A nagy elődök némelyikét már – sajnos – nem lehet megkérdezni az eseményekről, dokumentumok gyűjtése, rendszerezése sem történt meg olyan pontossággal, hogy az abszolút hiteles, hiánytalan visszaemlékezésre adna lehetőséget. Így marad az emlékekben, agyunkban elraktározott történet, ami ettől lehet hiteles, csak teljes nem.

A történet 1963-64-re nyúlik vissza. Ekkor a békés megyei geodéták két kiemelkedő egyénisége – *Csaba Gyula* és *Berki Máttyás* – szervezésében alakult meg a GKE Békéscsabai Csoportja.

A két alapítóról feltétlenül meg kell emlékeznünk, már csak azért is, mert máig hatóan példát adtak szakmaszeretetből, elkötelezettségből, folytonos önképzésből, szakmai tisztességből. Személyük a mai fiatal nemzedék számára már alig ismert, de az, hogy a szűkebb környezetünk etikus szakmai viselkedése azon a szinten van, amire máig büszkéek vagyunk, az ő hagyományuknak is köszönhető.

Csaba Gyula 1971-ig az ÁFTH Békésmegyei Földmérési és Földnyilvántartási Felügyelőségének, illetve 1969-től a Megyei Földhivatalnak volt vezetője. A Műegyetemen szerzett mérnöki oklevelet. Kiváló szakember, nagyszerű szervező és példamutató, tekintélyes vezető volt.

Csaba Gyula

Berki Máttyás

Berki Máttyás a földmérési szakmát nagy gyakorlati tapasztalat birtokában, az ÁFTH belső, szakmai végzettséget adó tanfolyamain sajátította el, ahol a szakma legkiválóbbjai voltak az előadók. Gyakorlati tapasztalatait az ÁFTH Békés megyei Földmérési és Földnyilvántartási Felügyelőségénél gyarapította, majd a BGTV Szolnoki Osztály Békéscsabai Irodáját vezette nyugállományba vonulásáig.

A Békéscsabai Csoport megalakulása a GKE hosszú évtizedeken át nagyra becsült főtitkárának jelenlétében történt, aki a következő években is gyakran vállalkozott a kis vidéki csoport istápolására. Évente egyszer-kétszer személyesen részt vett a csoportunk rendezvényein. Többnyire egy-egy szakmai téma előadására is vállalkozott.

A Csoport létszámát tekintve a kicsik közé tartozott, a nyilvántartott tagság 20-30 fő között mozgott. (Sajnos később csökkent). A napi feladataink a munkahelyeinken a földmérés hétköznapi, egyszerű műveleteinek végrehajtása volt. Ebből is következett, hogy a Csoport a tagjaink és munkatársaink tájékoztatása és szakmai ismereteinek bővítése feladatát választotta legfőbb céljául. Ebben a tekintetben nem egy szűk klub belső életeként szerveztük a rendezvényeinket, hanem lehetőleg a megye minden földméréssel foglalkozó szakemberét, intézményét igyekeztünk vendégül látni.

Saját területünkről, munkatársaink által tartott előadás viszonylag ritka volt, hiszen szűk körben általában szinte mindenki mindenről tudott, új ismereteket ez által szerezni nemigen lehetett.

Kivételek persze voltak, ezért részletes felsorolás helyett álljon itt néhány példa:

- F.1. Szabályzat bevezetésével szerzett első tapasztalatok vitája a földmérő vállalatok és a földhivatali dolgozók részvételével.
- Állami átvételi vizsgálatok új típusú (statisztikai mintavételen alapuló) módszerének tapasztalatai.
- Minden évben tájékoztatóra került sor a szakfelügyeleti ellenőrzések tapasztalatairól.
- Tájékoztató az első békés megyei digitális térkép (még nem DAT) készítéséről és a végeredményéről a vállalkozó, illetve a megrendelő önkormányzat részvételével.
- A földértékelés végrehajtása során szerzett tapasztalatcsere, amely más megyék munkatársaival együtt történt.

Külső előadókat főleg az alábbi témakörökben hívtunk meg.

- Külföldi munkákban vagy nemzetközi szervezetekben tapasztalatot szerzett kollégákat kértünk fel előadások megtartására. Az előadásaik többnyire színes diavetítésekkel a helyszín bemutatását is tartalmazták. Ilyenek voltak az akkor még kevesek által ismert országok: Nigéria, Algéria, Dél-Jemen, Irak, Franciaország stb.
- A földmérési tevékenység jogi szabályozásában (új jogszabályok, szabályzatok előkészítésében) nagy tapasztalatot szerzett kollégák előadásai a színvonalas és gyors megismerést szolgálták.

Az összes előadó felsorolása helyett csak néhány nevet említenénk meg, akik rendszeresen vállalták a kollégáink informálását. Most is nagyon hálásan gondolunk rájuk, akik személyiségükkel, tapasztalataikkal segítettek bennünket az ismeretek bővítése mellett a szakmai és emberi igényesség fejlesztése irányába. Nagy barátsággal és szívesen fogadták meghívásunkat többek közt *dr. Balázs László, Raum Frigyes, Annau Edgár, Bartha Lajos, dr. Fenyő György* és mások. Igazi élmény volt hallgatni őket.

Később a magántevékenység lehetővé válásával aktuálissá vált a jogi környezet és feladatok megismerése. Ebből a célból rendszeresen meghívtuk az adóhivatal munkatársait is.

Az elmúlt időszakban két nagy rendezvény volt megyénkben. Kétszer szerveztünk sikeres Vándorgyűlést. Először 1982-ben, majd 16 évvel később 1998-ban. Az utóbbi tizenöt-húsz évben már több külföldi utazás és kapcsolatfelvétel is lehetővé vált. Kollégáink jártak Bécsben a Német Geodéta Napok rendezvényein, látogatást tettünk a Leica svájci üzemében, ellátogattunk Selmechányára és környékére.

Nem szabad elfelejtkeznünk arról, hogy a földmérő utánpótlás neveléséből is kivettük a részünket: óraadóként, gyakorlatok vezetőiként a szakközépiskolákban, nyári szakmai gyakorlatokon, a munkahelyeken. Büszkéek vagyunk arra, hogy sok kiváló kollégát indítottunk el a szakma művelésében.

Kiemelkedő szakmai és baráti kapcsolat épült ki a Csíkszeredai Kataszteri hivatallal, éveken át részt vettünk, illetve részt veszünk az Erdélyi Mérnökegylet rendezvényein.

Az utóbbi években, a jelentősen megváltozott környezetben igyekeztünk magunk is változni. Gyakoribbá váltak a potenciális felhasználók informálására szervezett rendezvények, pl. a DAT, vagy a KÜVET, BEVET témákban.

A továbbiakban át kell gondolni és a fiatal szakemberek bevonásával érdekesebbé tenni a társasági munkánkat.

A Debreceni Csoport

Írta: Oláh Béla

Az Egyesület tagjai önkéntes alapon szerveződtek, a geodézia (földmérés) a topográfia (térképészet) a fotogrammetria, a távérzékelés, az ingatlan-nyilvántartás, a földértékelés, a földvédelem, és a földhasználat szakterületein dolgozó szakemberekből.

Az MFTTT Debreceni Csoportja munkáját a következő fő szempontok alapján végezte és végzi:

- Fórum a tagság szakmai tevékenységének fejlesztésére, a megyék közötti tapasztalatcserére, az érintett szakterületeken elért eredmények széles körű ismertetésére.
- Fokozott figyelem nyugdíjas tagjaink életkörülményeinek alakulására.
- Együttműködés a szakmához közelálló oktatási intézményekkel.
- Együttműködés a Megyei Földhivatalokkal, valamint az MFTTT országos vezetésével.
- Részvétel a szakterület dolgozóinak képzésében és továbbképzésében.

A Debreceni Területi Csoport 1962-ben alakult meg. A csoport 50 tagja az ÁFTH Hajdú-Bihar Megyei Felügyelősége, valamint a BGTV 4. Felmérési Osztálya földmérési dolgozóiból szerveződött.

A csoport elnöke *Juhász István* földmérő mérnök az ÁFTH Hajdú-Bihar Megyei Felügyelőségének vezetője, titkára *Horváth Tibor* erdőmérnök a BGTV osztályvezetője volt.

Ebben az időszakban a szakmai előadásokat meghívott és helyi előadók tartották, akik az ÁFTH és a BGTV vezető munkatársai voltak. Általában negyedévenként volt egy-egy előadás felkért hozzászólókkal.

1967–1980 között a debreceni területi csoport létszáma már 84 fő volt. Elnöke *Juhász István* földmérő mérnök a Megyei Földhivatal vezetője (1979-től, mint nyugdíjas), tit-

kára *Marosi Mihály* földmérő mérnök a Megyei Földhivatal földmérési osztályvezetője volt. Ebben az időszakban már a Földhivatal ingatlan-nyilvántartási és agrármérnök dolgozói közül is sokan beléptek az Egyesületbe, valamint bővült a tagság a KV debreceni kirendeltségének dolgozóival is.

A szakmai előadásokat – január-május, valamint október-december között – szintén meghívott és helybeli előadók tartották.

1980–1985 között a területi csoport létszáma tovább bővült. A 119 fő a következő megoszlást mutatta: a Megyei Földhivatal és Körzeti Földhivatalok 52 fő, BGTV 4-es osztály 25 fő, a Kartográfiai Vállalat 5-ös osztálya 13 fő tartozott a csoporthoz. Egyéb vállalatoktól és intézményektől (Vízügyi Igazgatóság, KEVIÉP, Keletterv, Ybl Miklós Főiskola, Agrártudományi Egyetem stb.) 29 fő volt tag.

A csoport elnöke *Juhász István* földmérő mérnök a Megyei Földhivatal nyugalmazott vezetője, társelnöke *Vizi István* agrármérnök a Megyei Földhivatal vezetője, titkára az 1984. évben bekövetkezett haláláig *Marosi Mihály* földmérő mérnök a Megyei Földhivatal földmérési osztályvezetője volt. 1984–1985 évben a titkári teendőket *Fehér Sándor* földmérő mérnök a Debreceni Földhivatal földmérési csoportvezetője vette át.

Ebben az időszakban az előadásokat legtöbbször helybeli előadók tartották általában havonta egy alkalommal.

A csoport létszáma 1989. évig 125 fő volt, majd ez a létszám csökkenni kezdett. 1990. december 31-én a 110 főből 100 fő volt a földmérő. 1995-re a csoport létszáma tovább csökkent 94 főre. Ekkor titkárként *Oláh Béla* földmérő mérnök a Megyei Földhivatal főmunkatársa, földmérési szakfelügyelője tevékenykedett. A létszámcsökkenés elsősorban az ingatlan-nyilvántartási és földminősítési vonalon dolgozó munkatársaink kilépése miatt következett be.

Ebben az időszakban az előadásokat a MÉM-ből, illetve a Földművelésügyi Minisztériumból meghívott előadók és helyi előadók tartották. A területi csoport a Névjegyzékes földmérők, majd 1991. évtől a vállalkozók részére éves rendszerességgel továbbképzéseket is tartott.

1995–2002 között a területi csoport taglétszáma előbb 80 főre, majd 60 főre csökkent. A csökkenés alapvetően a geodéziai vállalatok átszervezése, illetve megszűnése miatt következett be. A területi csoport elnöke *Bényi István* földmérő mérnök a Megyei Földhivatal szakfőtanácsosa, titkára ismét *Oláh Béla* lett.

Ebben az időszakban az előadások, továbbképzések általában a január-május és a szeptember-december hónapokban voltak, a Megyei Földhivatalnál valamint a debreceni, a hajdúszoboszlói, a püspökladányi és a berettyóújfalui Körzeti Földhivataloknál, általában helyi előadókkal.

1962 és 2002 évek között az Egyesület debreceni területi csoportjának vezetőségi tagjai különböző időszakokban a következő kollégák voltak: *Horváth Tibor, dr. Lipp András, Fehér Sándor, Frankó Pál, Szabó Jenő, Nagy Judit, Nagy Péter* és *Bodó Pál*.

A teljesség igénye nélkül az eltelt negyvennégy év (1962–2006) alatt tartott – a földmérés a fotogrammetria az ingatlan-nyilvántartás és földértékelés valamint az informatika szakterületeire vonatkozóan – jelentős és kiemelkedő előadásokat sorolom fel, amelyek elősegítették a földügyi szakterület munkáinak jó minőségben történő végrehajtását, és egyben továbbképző jellegűek is voltak.

Az 1962–1967 évek között *Horváth Tibor, Rezes Gyula, Ökrös Zoltán, dr. Balázs László, Juhász István, Frankó Pál* és *Agárdi Gyula* tartottak értékes előadásokat az alap-

pontsűrítésekről, a külterületi keretmérésekről és a fotogrammetria alkalmazásáról a keretméréseknél, valamint a földügyi szakterület feladatairól.

Az 1967–1985 évek között *Szabó Jenő, Marosi Mihály, Oláh Béla, Horváth Tibor, Frankó Pál, Vízi István, Fehér Sándor, Balogh Tibor és Mátyás Károly* tartottak előadásokat az F.3., F.4., F.5.-ös szabályzatok aktuális kérdéseiről, az új felmérések állami átvételéről, a Körzeti Földhivatalok feladatairól, új technológiákról és technikákról (mikrofilmezés, programozható számológépek) és az EOTR program feladatairól.

Az 1985–1990 évek között *Oláh Béla, Apagyi Géza, Bartos Ferenc, Balogh Tibor, Ozga Béla, Mátyás Károly, Bényi István és Nagy Péter* kollégák előadásai – az új kihívásoknak megfelelően – földmérési, kataszteri munkák új problémáiról, a módosított F. 2. Szabályzat előírásairól, aktuális jogi kérdésekről és a számítógépes lehetőségek (Commodore 64) gyakorlati alkalmazásairól szólnak.

Az 1990–1996 évek között *Oláh Béla, Vízi István, Mátyás Károly, Balogh Tibor, Frankó Pál, Bényi István* előadásai döntően a kárpótlásból adódó feladatokkal, az aranykorona rendszerrel, földprivatizációs kérdésekkel, és az új – a földhivatali munkában áttörést jelentő – ITR-rendszerrel foglalkoztak.

Az 1996–2002 évek között *Oláh Béla, Mátyás Károly, Varga Andrea, Vízi István, Szabó Zoltán, Jánossy András, Székely István, Szanics Gyula, Csíki László és Pólya Péter* kollégák már a napjainkban ismert kérdésekkel foglalkoztak. A szerzők a Földhivatal feladataival a Nemzeti Kataszteri programban, az 1996. évi LXXVI. törvénnyel és annak végrehajtási rendeleteivel, az ITR újabb verziójával, a digitális térképi állományok készítésével és a betartandó előírásokkal, tényleges gyakorlati tapasztalatokkal (Debrecen IV. ker.), a DAT szabályzatokkal, valamint a TAKAROS és a TAKARNET rendszer kialakításával foglalkoztak.

Az 2002–2006 évek között az előadásokat *Jánossy András, Szabó Zoltán, Stenzel Sándor, dr. Nagy József és Varga Zoltán* kollégák tartották. Az előadások felölelték az új szakmai szabályzatokat, a Közigazgatási eljárásokról szóló törvényt és végrehajtási utasítást, a módosított ingatlan-nyilvántartást, továbbá a KÜVET programot a Hajdúböszörményi Körzeti Földhivatal és más mintaterületek tapasztalatai alapján. Az előadások sorában megjelentek a műszerforgalmazók ismertetései is.

Rendezvényeink

A Debreceni Területi Csoport 2003-ban csatlakozott a sikeres Geodéziai Vándorgyűlést szervezőkhöz.

Ennek a sikernek természetesen voltak előzményei a szervezést tekintve, így az 1967–1990 évek között évenként megtartott munkaértekezlet, továbbá az 1980–2000 évek között minden évben megrendezett szakfelügyeleti értekezlet biztosította a folyamatos szakmai tapasztalatcseréket.

1984-ben 2 napos Földmérési tájértekezlet volt Debrecenben.

A névjegyzékes földmérők továbbképzéséhez 1987-ben és 1988-ban biztosítottuk a helyszínt és az infrastruktúrát.

Tagjaink közül rendszeresen 10–15 fő vett részt a Geodéziai Vándorgyűléseken és általában 2–10 fővel képviseltettük a csoportot a központi előadásokon is.

Területi csoportunk a szűkös anyagi körülményeink ellenére is az elmúlt 44 évben megfelelően működött. Együttműködünk a MTESZ helyi szervezetével is. Így kez-

tünk mindenkor lépést tartani a földügyi szakágazatot érintő tudományos fejlődéssel, és tagjainkkal a szakterületre jellemző új geodéziai, fotogrammetriai, távérzékelési, számítástechnikai és térinformatikai módszereket megismertetni. Ez nagymértékben elősegítette a földügyi szakágazat kiemelt és szervezetszerű szakfeladatainak jó minőségben és határidőben történő elvégzését. Ebben segítségünkre voltak jogi tagjaink (Földhivatal, Geodézia Rt.), mert biztosították az országos rendezvényeken történő részvételhez szükséges anyagiakat.

Területi csoportunk a fórumok, az előadások és továbbképzések szervezésével minden segítséget megadott a földügyi szakágazatban dolgozóknak, hogy az 1962. évtől kezdődően jelentkező, az állampolgárok sokaságát érintő jelentős feladatokat a földügyi szervezet teljesíteni tudja.

2002. szeptember 26-án tartott küldöttgyűlésen a régi vezetőség lemondott és megválasztásra került az MFTTT debreceni területi csoportja új vezetősége. Az elmúlt harminc évben a területi csoportot vezető kollégáim velem együtt nyugdíjba mentek, további vezetői tevékenységet nem vállaltak.

A választás alapján a területi csoport elnöke: *Szanics Gyula* a Hajdúböszörményi Körzeti Földhivatal vezetője, titkára: *Jánossy András* a Megyei Földhivatal földmérési osztályvezetője lett. Vezetőségi tagok: *dr. Nagy József* a Megyei Földhivatal Ingatlan-nyilvántartási osztályvezetője, *Molnár János* a debreceni Körzeti Földhivatal földmérési osztályvezetője és *Bodó Pál* a Geodézia Rt. osztályvezetője lett.

Az új vezetőség fontos feladata lesz a tagság létszámának növelése, az előadások és továbbképzések folytatása.

Az Egri Csoport tevékenységének áttekintése napjainkig

Írta: Kiss Béla

A GKE Egri Területi Csoportjának megalakulására vonatkozó konkrét időpont tagságunk körében nem ismert. Ezzel kapcsolatosan megkerestük a Területi Csoport ma elérhető idős tagjait is, de a megalakulásra, a kezdeti lépésekre valamint a társasági élet kezdeti szakaszára vonatkozóan konkrét ismeretanyagot, dokumentációt vagy információt nem tudtak nyújtani a számunkra.

Megszerzett, bizonytalan eredetű információink alapján az Egri Területi Csoport 1957–58 táján Egerben szerveződhetett, *Weigel András* hites bányamérő kezdeményezésére és irányításával. Az alapító tagok között háromszögelő mérnök, kataszteri mérnök, erdőmérnök, és bányamérnök volt. A létszámról és működésére vonatkozóan adataink sincsenek. A Csoport szakmai jellegű működését, valamint döntően a kataszteri és földmérő szakmai körhöz való kötődését, a korabeli helyi Földmérési Munkaközösség, későbbiekben pedig a Földmérési Felügyelőség támogatta és segítette. A visszaemlékezések alapján feltételezzük, hogy a Területi Csoport szakmai életét, munkáját és tevékenységét feltehetően az 1970-es évekig, az akkor aktuális politikai célokhoz kapcsolódó kataszteri, földmérési hatósági feladatok (termelőszövetkezetek alakulása, táblásítás, tagosítás, stb.) sikeres végrehajtása érdekében változó mértékű intenzitással végezhette.

Az Egri Területi Csoport vezetője az 1960 és 1970-es években *P. Nagy László* földmérő mérnök, 1970–1975 közötti időszakban az elnök *dr. Bíró Lajos* erdőmérnök, a Heves

Megyei Földhivatal vezetője, a területi csoport titkára pedig, *Tóth Rafael* földmérő mérnök, aki szintén a Heves Megyei Földhivatal dolgozója volt, földmérési osztályvezetői beosztásban.

Erre az időszakra esett a földhivatalok megyei és járási szervezeteinek kiépülése. Ebből eredően a Területi Csoport tagjai ezekben az években döntően a földhivatali szervezethez kötődtek, a földhivatal alkalmazottai voltak, de később mellettük a BGTV Egri Irodájának, valamint a KV Egri Irodájának dolgozói is részt vettek, illetve bekapcsolódtak a Területi Csoport életébe.

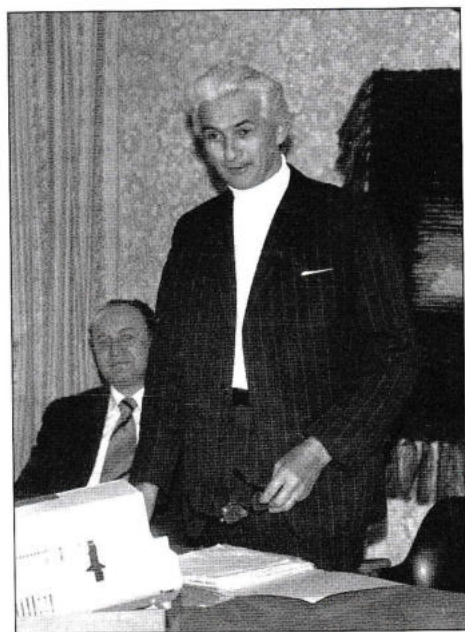
Az 1975. évet követően a Területi Csoport működésére vonatkozóan már megbízhatóbb információkkal rendelkezünk, egyrészt a rendelkezésünkre álló dokumentumok, illetve a megbízhatóbb személyes visszaemlékezések alapján.

1975–1990 közötti időszakban a Területi Csoport elnöke *dr. Misi Ernő* a Heves Megyei Földhivatal vezetője, titkára pedig, *Horváth Géza* a Heves Megyei Földhivatal földmérő mérnöke volt.

A Területi Csoport életének erre az időszakára esik a GKE országosan eddig működő földmérési tagozata mellett kezdeményezésünkre, az ingatlan-nyilvántartási szakosztály megalakítása. A korabeli GKE országos Ingatlan-nyilvántartási Szakosztályának vezetője *Mester László*, a Heves Megyei Földhivatal akkori ingatlan-nyilvántartási osztályának vezetője volt.

Illusztrációként, az alábbiakban az Egri Területi Csoport 1980. évben megtartott tisztújító rendezvényének, valamint egyéb, 1986–1987 körüli évekhez közeli időpontok közös rendezvényeinek emlékképeit mellékeljük.

Az Egri Területi Csoport a GKE országos vezetőségével közösen, 1979-ben egy nagyon sikeres országos Geodéziai Vándorgyűlést szervezett.

Tisztújító rendezvény (1980)

Kiállítás Egerben

A helyi Területi Csoport életében ezekben az években is döntően szakmai jellegű rendezvényekre, megbeszélésekre került sor, valamint több, szintén a földméréshez, ingatlan-nyilvántartáshoz kötődő szakmai kirándulásra (KGO Penci Observatórium), és társadalmi rendezvények (Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás) szervezett megtekintésére került sor. Az Egyesület országos vezetésének szervezésében két évente megrendezésre kerülő vándorgyűléseken minden esetben örömmel és rendszeresen részt vettünk, sőt a tagságunk köréből több kolléga például a vándorgyűlések témájához kötődő előadással aktívan kivette a részét az adott rendezvény sikeréből.

1990–1998 között a Területi Csoport elnöke *Sándor Tamás* a Megyei Földhivatal földmérési osztályvezetője, titkára pedig *Kiss Béla* a Megyei Földhivatal földmérési szakfelügyelője volt.

1992-ben a Heves Megyei Földhivatal az országban egyedülálló módon elkészítette, és forgalomba adta Füzesabony és Dormánd települések belterületének digitális térképét. Ehhez kapcsolódóan 1992–1994 között az Egyesület Egri Területi Csoportja a nagy érdeklődésre való tekintettel, több alkalommal szervezett szakmai bemutatót az akkor még csak Füzesabonyban létező és működő digitális térképi adatbázis bemutatására, és ismertetésére.

Ezekben az években *Kalmár Imrét* a Heves Megyei Földhivatal akkori vezetőjét, a Területi Csoportunk tagját megválasztották a MFTTT Intéző Bizottsága tagjának, valamint 1990–2002 között tagja volt a GK szakfolyóirat Szerkesztő Bizottságának is. Többirányú és magas szintű egyesületi munkájának elismeréseként a MFTTT országos vezetősége 1994. évben *Kalmár Imrének* a Lázár Deák emlékéremet adományozta.

A Holland Kataszteri Hivatal meghívására, – a magyarországi kárpótlás földmérési feladataihoz kapcsolódóan – a Heves Megyei Földhivatal anyagi támogatásával 1996-ban az Egri Területi Csoport képviseltette magát a Holland Kataszter által szervezett Groningeni Birtokrendezési Tanácskozáson, ahol az akkor már több évtizede tartó hollandiai birtokrendezés szakmai feladataival, társadalmi folyamatával és tapasztalataival ismerkedhettünk meg.

1997. évi rendezvény – Vásár Agriában

1995-től több éven át, az Egri Polgármesteri Hivatal szervezésében megrendezésre került Egerben a „Vásár Agriában” című szakkiállítás, ahol a helyi vállalkozások, intézmények bemutathatták, és megismertethették munkájukat, szakmai tevékenységüket és az intézményüket, döntően az odalátogató helyi, és megyei lakossággal. A Heves Megyei Földhivatal 1998-ig minden évben képviseltette magát ezen a rendezvényen. A földhivatal sikeres szerepléseihez az Egri Területi Csoport is a szervező munkájával minden alkalommal aktívan hozzájárult.

1998-tól a Területi Csoport elnöke *Kiss Béla* a Heves Megyei Földhivatal földmérési osztályvezetője, titkára pedig *Lukács István* a Megyei Földhivatal földmérési szakfelügyelője lett.

A Területi Csoport életét továbbra is az MFTTT központi rendezvényein, valamint a vándorgyűléseken való részvételünk, illetve a helyi MTESZ évente megrendezésre kerülő Egri Műszaki Napok rendezvényeibe való bekapcsolódásunk jelentette. Ezekben az években rendszeresen jelen voltunk a szomszédos Borsod-Abaúj-Zemplén és a Nógrád megyei Területi Csoportok által évente szervezett rendezvényeken, műszerbemutatókon, földmérő találkozókön is. Ezek a rendezvények ma is élő kapcsolatai az Egri Területi Csoport életének.

Az Egri Területi Csoport említésre méltó tevékenysége, *Csik-Szentgyörgyi Martonffy Károly* munkásságának ma is tartó feldolgozása, valamint emlékének folyamatos ápolása. A rendelkezésükre álló adatok alapján *Martonffy Károly* 1834-ben szerzett földmérő mérnöki oklevelet a Pesti Institut Geometricumon. 1840-től vármegyei almérnök, később hitelesítő főmérnök volt, aki Heves Vármegye kataszteri jellegű munkáinak végzője és egyben irányítója is volt.

Első alkalommal 2001-ben, majd azt követően minden évben képviseltettük magunkat az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság által szervezett Földmérő Találkozókon.

A ma 24 fős taglétszámú (ebből 11 nyugdíjas kolléga) Egri Területi Csoport életének lendülete az utóbbi években mérséklődött. Rendezvényeink elsősorban a szakmai életünkhöz és a földhivatali feladatainkhoz (osztatlan közös tulajdon megszüntetése, KÜVET, BEVET munkálatok stb.) kapcsolódnak, továbbá GPS és egyéb műszer, valamint szoftverbemutatókból állnak. A tagság közös rendezvények iránti igénye is némileg csökkent, a megváltozott gazdasági és társadalmi körülmények következtében, aminek elsősorban a jelentősen megnőtt szakmai és a munkahelyi elfoglaltság és az egyre növekvő munkahelyi terheltség az oka.

Ma feladatunk keresni a módját annak, hogy hogyan lehet a mára jelentősen módosult társadalmi és gazdasági körülmények között a korábbi évekhez hasonló tartalommal, és érdeklődéssel megtölteni az MFTTT Egri Területi Csoportjának társasági életét.

A Fejér Megyei Csoport

Írta: Dr. Csepregi Szabolcs

Az Egyesületnek már megalakulásától kezdve több Fejér megyei tagja is volt, elsősorban a Földmérési Felügyelőség dolgozói közül.

A székesfehérvári helyi csoport 1964. március 11-én alakult. Tagjai elsősorban a Földhivatal, a BGTV székesfehérvári csoportja és az akkori Felsőfokú Földmérési Technikum oktatói voltak. Megalakuláskor a csoport elnöke *Nagy Lajos*, az ÁFTH Fejér Megyei Felügyelőségének vezetője, titkára *Varga Imre*, a Jáky József Útépítési Technikum tanára lett.

A csoport munkájában, kezdetben, nagy számban vettek részt a Közúti Felügyelőség, a Városi Tanács és a Vízügy dolgozói is. A csoport létszáma folyamatosan nőtt és elérte a 150 főt. A létszám azóta sajnos kissé megcsappant, de átlagosan 100-120 között van.

Időpont	Elnök	Titkár
1964	Nagy Lajos	Varga Imre
1968	Nagy Lajos	Chovanecz Ottó
	Nagy Lajos	Kovács Tibor
	Nagy Lajos	Montskó Lajos
1990	Ágfalvi Mihály	Montskó Lajos
1994	Montskó Lajos	Vincze László
2002	Csepregi Szabolcs	Vincze László

1972-től működik a Fejér Megyei Csoport szervezetén belül Ifjúsági Csoport is, amelynek alapítása *Nagy Lajos* főiskolai tanár, akkori elnökünk idejére esik. A csoport első titkára *Ágfalvi Mihály* volt. Tőle vette át a titkári teendőket *Mizsei Ferencné*, aki azután több évtizeden át vezette az Ifjúsági Csoportot. 2003 óta *Farkas Róbert* tanszéki mérnök lett a csoport vezetője. Az Ifjúsági Csoport tagjai a főiskolai kar mindenkorai hallgatói, akik lelkesen vesznek részt a csoport munkájában. A 70-es és 80-as években a csoport rendszeresen szervezett számítási versenyeket, amelyek nagyon sok hallgatót mozgattak meg. Éveken át volt szakmai rejtvényfejtő verseny is. Az Ifjúsági Csoport tagjait rendszeresen felkészítjük az Egyesület által évente kiírt diplomatervezési pályázaton való indulásra és ezen a kar hallgatói szép eredményeket érnek el. A pályamunkákat az Egyesület díjazza.

A csoport munkájának jelentős részét a szakmai előadások tették ki, amelyeknek célja az volt, hogy a szakma műszereinek, eszközeinek, s a szakmai technológiák nemzetközi és hazai fejlesztéseivel a csoport tagjait megismertessük. Ugyanakkor nagyon sok előadás hangzott el, amely a Fejér megyében jelentkező aktuális szakmai problémákat és megoldásaikat mutatta be. Az előadók között leggyakrabban a Földhivatal, a BGTV

Körmöcbánya Katalin templom

és a Főiskola vezetői, dolgozói szerepeltek. Gyakran hívtunk meg külső előadókat részben Budapestről, részben a rokon szakterületek Fejér megyei képviselői közül. A '70-es '80-as években évi 10-20 előadás is elhangzott. Az érdeklődők száma előadásonként 20 és 40 között változott. Ez az érdeklődés mára már teljesen lecsökkent és alig lehet 1-2 előadást megtartani, jóllehet a szakmai vállalkozások száma ugrásszerűen megnőtt.

A csoport munkájában, az utóbbi években jelentős részt tesz ki más helyi szervezetekkel együtt történő tudományos ülések szervezése.

Az Alba Regia Napok keretében rendszeresen szerveztünk tudományos előadás-sorozatokat, melyekre Budapestről és az ország minden részéből érkeztek előadók és nagy számban résztvevők is.

Csoportunk alakulása óta több országos rendezvényt szervezett. 1969-ben voltunk először a Geodéziai Vándorgyűlés házigazdái. A második sikeres Geodéziai Vándorgyűlés szervezésére 1988-ban került sor. A rendezvényt mindkét alkalommal Fejér megye térképtörténetét bemutató térképkiállítás és egy műszerkiállítás is gazdagította. 1980-ban szintén volt egy székesfehérvári térképtörténeti kiállításunk. 1996-ban, a millenniumi évfordulón országos kiállítást szerveztünk Magyar Térképészti címmel, melyről több országos napilap és a Magyar Rádió is hírt adott. Az Egyesület minden vándorgyűlésén igyekszünk megjelenni. A csoport tagjai előadóként is rendszeresen (2-3 előadással) szerepelnek ezeken a rendezvényeken.

Selmecbánya Leányvár

A csoport több szakmai-kulturális kirándulást szervezett. Ellátogattunk Bécsbe, majd Mosonmagyaróvárra és Pozsonyba, de szerveztünk kirándulást Kincsesbányára, Selmecbányára és Körmöcbányára is. A csoport tagjai nagy érdeklődéssel vettek részt a paksi, a szekszárdi kiránduláson.

Rendszeresen szervezünk földmérő bált, amelyre többen megyén kívülről is eljönnek. A résztvevők száma változó, gyakran 120-150 fő. Ebben az évben rendeztük a 19.

Földmérő Bált. Ezek költségeihez 1985-től részben hozzá tudunk járulni a MTESZ keretei között végezhető szerződéses munkák bevételeiből, de mára ez a forrás kiapadt, ezért elsősorban önköltséges szervezésben történnek.

A csoport tagjai rendszeresen részt vettek más által rendezett találkozók lebonyolításában. 1987-ben Geodéziai Tudományos Tanácskozást szerveztünk. Egyébként is jellemző, hogy a Főiskolai kar és a szakmai társaság rendezvényei ugyanazokat a megyei szakembereket szólítják meg, illetve aktivizálják, így általában a nyilvános kari rendezvényeken (GIS konferencia, szakmai Fórum-ok, Tudomány Nap keretében tartott előadások, stb.) a megyei szakemberek rendszeresen és nagy számban részt vesznek. Emellett tagjaink közül többen tagjai országos bizottságoknak, az Intéző Bizottságnak, a GKE Szerkesztő Bizottságának. Egyben rendszeresen publikálunk a szaklapban.

Az utolsó két ciklusban a megyei MTESZ elnök is sorainkból került ki *Ágfalvi Mihály* személyében. Emellett tagjaink szép számmal a Magyar Mérnöki Kamarának is tagjai, de tagozati vezetőségi, megyei kamarai elnök és országos vezetőségi tagunk is van.

A csoport a geodéták nemzetközi szervezetének, a FIG-nek, a munkájába is igyekezett bekapcsolódni. Az Egyesület FIG Magyar Nemzeti Bizottságát 1986 óta csoportunk tagjai (*dr. Joó István, dr. Ágfalvi Mihály és dr. Márkus Béla*) vezetik. 1996-ban a FIG VII. Bizottságának budapesti ülésén egy részprogram szervezésében vettünk részt. Ez volt az első lépés a nemzetközi kapcsolatok kiszélesítésére. Az ezredforduló óta a csoport néhány tagján keresztül ez a kapcsolat erősebbé vált. 2006-tól csoportunk tagjai közül *Márkus Béla és Gyenes Róbert* négy éven keresztül – a szakmai oktatással, illetve annak megújításával foglalkozó – 2. sz. FIG bizottság vezetői lesznek.

A Győri Csoport megalakulása és tevékenysége

Írta: Bolla Gyula

Az alapító tag
Rusz Kornél 90 éves

A csoport megalakulása

A Győri csoport 1958. február 22-én alakult meg. Az induló létszám 56 fő volt. A tagság zömét az ÁFTH megyei felügyelősége, a BGTV helyi irodája és a győri Tervező Vállalat dolgozói alkották.

Alapító tagok: *Fekete Kálmán, Gottwald László, Gyenge József, Kánai Sándor, Kovács Miklós, Pák Gyula, Rapkay Kálmán, Rusz Kornél, Szakáll József és Vajkai István* voltak.

A Győri csoport elnöke: *Fekete Kálmán* (Győri Terv.), titkára: *Gyenge József* (ÁFTH megyei kirendeltség) lett.

Fontosabb rendezvények

A csoport három alkalommal volt házigazdája a 3 napos Geodéziai Vándorgyűlésnek. Először 1971-ben Győrben, azután 1986-ban Mosonmagyaróvárott, majd 2005-ben ismét Győrben rendeztük meg a Vándorgyűlést. 2005-ben a Széchenyi István Egyetem biztosította a konferencia helyszínét és az előadások megtartásának igényes feltételeit.

Térképiállítások szervezését is vállalta a csoport. Nevezetes esemény volt az 1963

Apagy Géza elnöki megnyitója (2005)

A vándorgyűlés kiállításán Ponicsán Gábor, Bartos Ferenc és Winkler Péter

szeptemberében a 3 napos kiállítás, amelyet *dr. Radó Sándor* FM főosztályvezető nyitott meg.

1971 júliusában egy 3 napos MÉM OFTH kataszteri térképbemutató volt.

A Millenniumi 3 napos térképkiállítást 2000 novemberében *Ivanics Ferenc* a Megyei Közgyűlés elnöke és *Bartos Ferenc* az MFTTT főtitkára nyitotta meg.

A Geodéziai emlékek átadási ünnepségén 1976. augusztus 10-én az avató beszédet *dr. Regőczy Emil* mondta.

Geodéziai emlékpark felújítási ünnepséget Győrben, 2002. június 13-án tartottuk meg. Az emlékparkot felavatta *Bartos Ferenc* főtitkár, *Ponicsán Gábor* ig. (NKP Kht.) és *Tóth Sándor* (FVM FTF).

A Földügyi szervezet 30 éves jubileumi ünnepségének szintén Győr adott otthont 1997. november 11-én, ahol az ünnepi beszédet *dr. Fenyő György* tartotta meg

Kedves esemény volt egyik alapító tagunk, a 90 éves *Rusz Kornél* köszöntése is 1976. augusztus 10-én. Idős kollégánkat *dr. Regőczy Emil* és *Raum Frigyes* főtitkár köszöntötte.

Regőczy Emil köszönti Rusz Kornélt

A Csoport szakmai kirándulásai

- 1963. Budapest BGTV és KV meglátogatása.
- 1970. Közös kirándulás a soproni csoporttal Jugoszláviába. Zágrábban a Geodéziai intézet megtekintése.
- 1978. Budapest Bosnyák téri székház megtekintése (BGTV, FÖMI, KV).
- 1980. A Penci Observatórium megtekintése.
- 1990. Látogatás a bécsi Mérés- és Mértékügyi Hivatalban.

A Győri Műszaki Hetek rendezvényein csoportunk rendszeresen részt vett. Az évente ismétlődő programon a célkitűzésben körvonalazott tárgykörben geodéziai vonatkozású előadásokat tartottunk.

Kapcsolatok

A MTESZ Győr-Moson-Sopron megyei szervezetével jó kapcsolatot tartottunk. A Tanács ülésein, összejövetelein aktívan részt vettünk.

A Csoport nemzetközi kapcsolatai

Szlovákiából a pozsonyi és dunaszerdahelyi szakemberekkel több mint 15 éves rendszeres kapcsolatot alakítottunk ki. A rendezvényeinkre meghívjuk őket, a tapasztalatcsereére évente legalább egy alkalommal sor kerül.

A Széchenyi István Főiskola 10-10 hallgatója oktatóik kíséretével 1993-1994. évében részt vett Angliában az University of Hertfordshire geodéziai mérőgyakorlatán. Ezen idő alatt az angol diákok a főiskola győrájbaráti mérőtáborában kaptak gyakorlati lehetőséget, illetve elhelyezést. Oktatóként és gyakorlatvezetőként az Egyesület több tagja részt vett a nemzetközi TEMPUS programon.

Kapcsolat az oktatási intézményekkel

A csoport életében jelentős esemény volt a Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola Győrbe telepítése (1977). A Főiskola Vasútépítési tanszéke geodéziai oktatói jelentős elméleti és gyakorlati segítséget nyújtottak a Csoportunknak és az oktatásnál használt korszerű műszereket is megismertették a kollégákkal. A tanszék oktatói és munkatársai szinte azonnal bekapcsolódtak a Csoport munkájába. A jó kapcsolatot igazolta a 2005-ös Vándorgyűlés szervezésében való hatékony részvételük.

A főiskola munkatársai mellett a Szentgyörgyi Albert (korábban Mayer Lajos Út-Vasút és Vízépítő Szakközépiskola (alakult 1959) szakirányú oktatói illetve hallgatói is kivették – és kiveszik – részüket az Egyesületi munkából.

Médiakapcsolatok

Nagyobb rendezvényeinkről – különösen az utóbbi évtizedben – a helyi TV, rádió, újság rendszeresen beszámolt. Sikernek tartjuk, hogy szakmánkat a nagyközönség felé ily módon is be tudjuk mutatni, és ezáltal szakmai elismertségünket növelni.

Munkabizottságok létrehozása

A csoport az elmúlt időszakban két munkabizottságot hozott létre. 1968-tól 1970-ig működött a Városmérési Munkabizottság a BGTV győri kirendeltsége vezetésével. 1970-től 1972-ig a Győri Tervező Vállalat geodétáinak közreműködésével alakult meg az a munkabizottság, mely a lakótelepek megvalósulási térképeinek készítésével foglalkozott.

A csoporttagok szakmai fejlesztése

A megalakulástól kezdve a csoport legfontosabb feladatának tartotta az egyesületi tagok szakmai fejlődésének elősegítését. Mivel tagjaink több mint 90%-a termelőmunkát végez a geodézia, illetve a földügy különböző területén, ezért elsősorban a mindennapi

munkák során előforduló témákban határoztuk meg a szakmai fejlesztés irányát. Ettől függetlenül a fejlődéssel lépést tartva, elméleti téren is igyekeztünk gyarapítani a tagság szakmai tudását. Így nagy hangsúlyt helyeztünk az új műszerek és mérési módszerek ismertetésére is.

A vezetőség évente 4-6 előadást szervezett. Az előadásokat meghívott és helyi előadók tartották. Igen sok kolléga többször is megtisztelte a csoportot azzal, hogy tudományos kutatásainak eredményét ismertette. Több esetben hangzottak el újabb rendeleteket, utasításokat ismertető előadások is.

A teljesség igénye nélkül álljon itt azoknak az előadóknak a névsora, akik az elmúlt évtizedekben több ízben is vállaltak előadást:

Dr. Alpár Gyula, Apagyí Géza, dr. Balázs László, Bartos Ferenc, dr. Czobor Árpád, dr. Detrekői Ákos, Domokos Györgyné dr., dr. Karsay Ferenc, dr. Katona Sándor, dr. Mihály Szabolcs, dr. Miskolczi László, Nagy Lajos, dr. Ódor Károly, dr. Somogyi József, Török István, Winkler Péter.

A csoport vezetőinek felsorolása:

Időpont	Elnök	Titkár
1958–1962	Fekete Kálmán – Győri Terv	Gyenge József – ÁFTH
1962–1965	Szakály József – ÁFTH	Rapkay László – Győri Terv
1965–1968	Kánai Sándor – ÁFTH	Rapkay László – Győri Terv
1968–1972	Vajkai István – Megyei Fh	Rapkay László – Győri Terv
1972–1976	Vajkai István – Megyei Fh	Rapkay László – Győri Terv
1976–1980	Vajkai István – Megyei Fh	Rapkay László – Győri Terv
1980–1982	Dr. László Sándor – KTMF	Zotter Tibor – Megyei Fh
1982–1986	Zotter Tibor – Megyei Fh	Dr. Ottófi Rudolf – KTMF
1986–1990	Bolla Gyula – Megyei Fh	Dr. Ottófi Rudolf – SZI KTMF
1990–1994	Bolla Gyula – Megyei Fh	Dr. Ottófi Rudolf – SZIF
1994–1998	Dr. Ottófi Rudolf – SZIF	Farkas Zoltán – Megyei Fh
1998–2003	Dr. Ottófi Rudolf – SZIF	Bolla Gyula – Megyei Fh
2003–	Dr. Ottófi Rudolf – SZE	Bolla Gyula – Megyei Fh

A Nógrád Megyei Csoport

Írta: Bartos István

A GKE Balassagyarmati Csoportja 1965. április 26-án alakult meg. A csoport alapító és első tagjai többségében az ÁFTH Nógrád Megyei Felügyelőségének dolgozóiból tevődtek ki. Örömmel köszönhetjük élő alapító tagként *Ujpal József* földmérő mérnököt, aki az Egyesület megalakulásakor a 40. sorszámu tagkönyvvvel rendelkezett (1956. nov. 15.), és napjainkban is aktív szakember.

A hatvanas években a nagy fővárosi vállalatok helyi irodáinak kialakulásával (BGTV és a Kartográfiai Vállalat) az egyesületi munka mellett (a taglétszám növekedésével) a közös szakmai megbeszélések és a szakmai ismereteket gyarapító előadások igénye felerősödött.

A Nógrád Megyei Földhivatal 1984-ben történő Balassagyarmatról Salgótarjánba va-

ló áthelyezésével a Csoport élete is megváltozott. A tagok többségét adó földhivatalok (megye és körzetek), valamint az akkori egyesületi vezetők kezdeményezésére a Balasgyarmati Csoport átalakult Nógrád megyei csoporttá. Ez megítélésünk szerint jobban kifejezte a megye különböző munkahelyein dolgozó tagok hovatartozását, a megye képviselétét.

A csoport tisztségviselői a megalakulástól napjainkig

Időpont	Elnök	Titkár
1965. április 26.	Sümegi Emil	Fejős Károly
1971. március 22.	Túri János	Bánszky György
1972. december	Túri János	Bánszky György
1974. november 14.	Túri János	Bánszky György
1984. június 17.	Bánszky György	Bartos István
1990. szeptember 13.	Bánszky György	Bartos István
1990. szeptember 13	Ecsedi Lajos	Bartos István
1994. november 22.	Ecsedi Lajos	Bartos István
1998. november 4.	Bartos István	Abuczki Attila
2003. május 8.	Bartos István	Abuczki Attila

Az elmúlt ötven év fontosabb rendezvényei

A csoport fő célkitűzéseit már korán meghatároztuk. A földmérőket, később más földügyi szakterület dolgozóit mozgósítottuk a szakmai ismereteket elősegítő rendezvényeken való részvételre. Folyamatosan biztosítottuk a szakma aktualitásainak megfelelő új ismeretek, eljárások közvetítését. Lehetőségeket biztosítottunk a különböző, közös kulturális találkozókra (sport, bál, színház stb.). A fontosabb rendezvényeket az alábbiakban foglaljuk össze.

Geodéziai Vándorgyűlést szerveztünk 1992-ben Salgótarjában, amit – a korábbi részvételi arányokat felülmúlva – nagyon magas részvétellel sikeresen bonyolítottunk le. Külön megjegyzendő, hogy a szakmát akkor felügyelő *Gergács Elemér* miniszter is megtisztelte részvételével vándorgyűlésünket. A csoport tagjai azóta is a vándorgyűlések rendszeres látogatói.

Szakmai Napok szervezését és megtartását tartjuk rendezvényeink egyik legsikeresebb részének. Az 1980-as években (azt megelőzően is) rendszeresen 1-2 előadással vettünk részt a Nógrád Műszaki Napok rendezvényein. Jelentős fordulópontot jelentett, hogy a Nógrádi Műszaki Napok megszűnésével a korábbi rendezvénysorozat önálló Földmérő Napra alakult át. Minden Földmérő Napon *Bartos Ferenc* főtitkár tájékoztatott minket a társaság életéről, feladatairól

Az elmúlt időszakban *dr. Bacsa Imre*, *Apagyí Géza*, *Ostoróczy Sándor*, *Kléber Géza*, *dr. Forgács Zoltán*, *Sándor Tamás*, *Bonyhádi György*, valamint *Tóth Kálmán* nevét kell megemlíteni. Az előadások felölelték a földügy, a jogszabályok és az ügykezelés, valamint a műszaki létesítmények nyilvántartásának témaköreit.

A rendezvényeink egyre igényesebbek lettek, a saját előadók mellett neves szakembereket hívtunk meg, így az előadások a megyehatárokat is kibővítő „régión” rendezvé-

nyekké alakultak át. Rendezvényeinken több megye tagtársai (Heves, Borsod, Fejér, Szolnok, Békés, Szabolcs, Hajdú, Pest) vettek részt, és több esetben előadást is tartottak. A rendezvények szervezésében ki kell emelni a GEOFOR Kft. és a Nógrád Megyei Földhivatal széleskörű támogatását.

Az 1990-es években a jelentős szakmai rendezvényeket mindig egy-egy fontos szakmai kérdés köré szerveztük. 1991-ben már a térinformatika, a digitális térképek változásvezetése (Füzesabony mintaprojekt), és nemzetközi támogatási lehetőségek (Phare program) bemutatása tükrözték az új kihívásokat.

1994-ben *Apagyí Géza, Finta Árpád dr. Mihály Szabolcs, Kiss Sándor, valamint Bartos István* előadásai a kárpótlási munkákról, a földprivatizáció problémáiról és az új technológiák adta lehetőségekről szóltak.

1995-ben *dr. Detrekői Ákos, Bartos Ferenc, Hodobay-Böröcz András, dr. Kaáry Sándor* és *Bartos István* előadásai a szakmai jövőképet, az új földmérési törvényt, valamint az ingatlan-nyilvántartásban bekövetkezett fejlesztéseket elemezték.

1996-ban *Bartos Ferenc, Apagyí Géza, dr. Mihály Szabolcs, Hetényi Ferenc* előadásai a Földmérési Törvény és a Nemzeti Kataszteri Program kapcsolatáról, a DAT szabályzatokról, a megoldásokat kínáló 2.5 ITR fejlesztésekről szóltak.

1998-ban *Apagyí Géza, dr. Ágfalvi Mihály, Fábián József, Sebestyén János, valamint Bartos István* előadásai földügy aktuális kérdései keretében a szolgáltató földhivatal koncepcióját, a földhivatali adatszolgáltatás eredményeit és problematikáját mutatták be.

1999-ben *Ponicsán Gábor, Hodobay-Böröcz András, Ferencz Endre, dr. Gross Miklós, és Szabó József* előadásai szakterületünk gyors fejlődését tükrözték, így többek között nagyon fontos téma volt az NKP Kht., a vállalkozók és a földhivatalok együttműködése, valamint a digitális ortofoto új forradalmi technológiája.

2002-ben *Ponicsán Gábor, Bartos Ferenc, Ferencz Endre, és Zalaba Piroska* előadásai a külterületi vektoros digitális térképek készítéséről (KÜVET), az ingatlan-nyilvántartás és a KÜVET kapcsolatáról, valamint az Internet kapcsán a META-rendszer szükségességéről szóltak.

A szakmai rendezvények mellett 1996, 1997, és 1999-ben farsangi bálokat sportversenyeket, és Sopronba kirándulást szerveztünk (köszönet Kiss Péternének a szervezőknek nyújtott segítségért). (A költségeket saját erőből biztosítottuk.)

Külön említést érdemel a magyar-szlovák rendezésű regionális vásáron való részvételünk, szakmai bemutatkozásunk a földhivatallal történő közös szervezésben. A rendezvényt megtisztelte *Göncz Árpád* köztársasági elnök úr, aki nagy érdeklődést mutatott a kiállított műszer használata iránt.

A Társaság megyei csoportja a MTESZ szervezetével nagyon jó kapcsolatot tartott (*Bartos István* nyolc évig a megyei elnöki feladatokat látta el, valamint több mint két ciklusban a Társaság Intézőbizottságának tagja volt).

Jó kapcsolatot tartunk az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társasággal, több al-

Göncz Árpád köztársasági elnök a salgótarjáni kiállításon

kalommal részt vettünk rendezvényein, és a 2004. évben három napig vendégül is láttuk háromtagú küldöttségüket Salgótarjánban.

Az MFTTT Nógrád Megyei Csoportja változó taglétszám mellett (40-80 fő) végzi munkáját, és kísérletet teszünk arra, hogy az utóbbi 2-3 évben lanyhuló érdeklődést újraélesszük.

A Nyíregyházi Csoport

Írta: Szabó Ferenc

Csoportunk 1964. november 25-én alakult meg 33 egyesületi és 35 fő társegyesületi tag és a geodéziai vállalatok képviselőinek jelenlétében. Indokolta a csoport létrejöttét az a tény, hogy megnövekedett a megyénkben élő egyesületi tagok száma. A nagyobb feladatok megoldását csak olyan egyesületi kollektíva tudta ellátni, amely nem elszigetelten működött. Mi a nagy távolságok miatt igen hátrányos helyzetben voltunk. Amikor éppen befejeződtek a mezőgazdaság átszervezésének munkái, máris jelentkeztek az újabb feladatok. Az akkori ÁFTH megyei felügyelősége és a BGTV kirendeltsége csupa fiatal pályakezdő dolgozókkal rendelkezett, csak egy-két rutinosabb kolléga volt közöttünk. Jelentkezett a tudáséhség és a haladás igénye. Mi, akkori fiatalok nagy lelkesedéssel fogadtuk a megalakulás hírért. Ez a lelkesedés végigkísérte a kezdeti évek egyesületi tevékenységét.

Az eltelt idő egyesületi munkájáról beszámolni a teljesség igényével szinte lehetetlen, csak az általunk legfontosabbnak tartott eseményekről kívánok tájékoztatást nyújtani.

A Csoport 1965–1975 közötti tevékenysége

Egyesületi munkánkat elsősorban az ÁFTH majd az OFTH által előírt feladatok megoldása szabta meg. Figyelembe vettük a megyei sajátosságokat, s a tagság igényét is. Törekvésünk az volt, hogy egyesületi formában erőt adjunk a nagyobb feladatok végrehajtásához. Az első tíz év időszakában a mezőgazdasági üzemszervezés térképigényével, a fotogrammetria, geodézia, városmérés, földnyilvántartás témakörökkel és külföldi geodéziai munkákkal kapcsolatos filmvetítéses beszámolókat tartottunk. Később az egyesületi munkára rányomta bélyegét az Állami Földmérés átszervezése során kialakult helyzet. Megalakultak a járási földhivatalok és az addig megyeszékhelyen dolgozó GKE tagok fokozatosan járási székhelyeken telepedtek le, de a decentralizálást követően sokan megyén kívüli vállalatokhoz is távoztak. A vezetőség újraválasztása 1971. január 21-én történt meg.

1971-ben „A mai magyar és külföldi nagyméretarányú térképek és a Szabolcs-Szatmár megyére vonatkozó térképek fejlődése az 1700-as évektől napjainkig” címmel térképkiállítást rendeztünk, melynek igen nagy sikere és visszhangja volt.

1972-ben került sor dr. Radó Sándor író-olvasó találkozására, a „Dóra jelenti” c. könyvéről.

Természetesen az említetteken kívül igen sok neves szakember tartott szakmai előadást a mindig időszerű és érdeklődésre számítható témákban.

A csoport működése 1976 után

Az átszervezés után kezdtek rendeződni soraink. A BGTV és KV nyíregyházi osztályának létrehozásával nőtt tagjaink létszáma, és ezzel párhuzamosan az egyesületi munka minőségének színvonala is.

Ezt követően rendeztünk ankétokat, kerekasztal-beszélgetéseket, szakértői konferenciákat és még lehetne sorolni több más előadás témáit is. Ezeken a rendezvényeken tagságunk megjelenése és aktivitása számottevő volt.

Egyesületi munkánk során kerestük az újat, a célravezetőbb megoldásokat. Helyszíni bemutató előadásokkal is segítettük az új technikai berendezések megismerését és kezelésének elsajátítását.

Nem feledkezhetünk meg azonban a központtól távolabb lakó tagtársainkról sem, részükre megismételtük lakóhelyük közelében mindazokat az előadásokat, amelyeknek a megyeszékhelyen sikerük volt.

Kiemelkedő volt Egyesületünk életében az 1984. évben megrendezett Geodézia Vándorgyűlés, melyen az ország geodéziai szakemberei mintegy 300-an vettek részt.

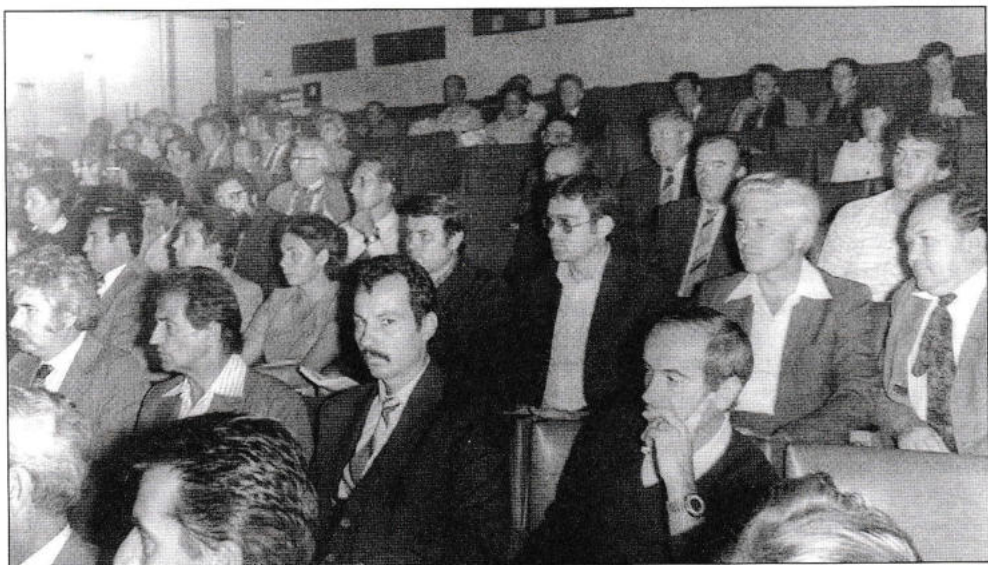
Részt vett a rendezvényen Ausztráliából *P. Angus-Leppan* professzor, a Nemzetközi Geodéziai Szövetség elnöke, de bolgár, lengyel, szlovák geodéták is képviselték egyesületüket. Részt vett az ülésen *dr. Jéki László* az MTESZ főtitkárhelyettese is. *Lakatos András* a Szabolcs-Szatmár megyei Tanács elnökhelyettese üdvözölte a vándorgyűlést.

Az 1984. évi vándorgyűlés emblémája

A vándorgyűlés megnyitója

Az előadás hallgatósága

Baráti vacsora a vándorgyűlésen

dorgyűlés résztvevőit, és igen hangulatos előadásban mutatta be a megyét és Nyíregyházát. A vándorgyűlés témaköre igen sokoldalú volt, az előadások nagy száma miatt is két szekcióban folyt a tanácskozás. A vándorgyűlés dr. Detrekői Ákosnak Egyesületünk akkori főtitkárának zárószavával ért véget. Értékelése szerint is eredményesnek, és sikeresnek minősítette az itt megtartott szakmai összefüggést.

A felsorolt eredmények mellett azonban voltak hiányosságaink is, amelyeken nem si-

került úrrá lenni. Például nem tudtuk megoldani a társszervekkel, szervezetekkel a folyamatos és tartós kapcsolatfelvételt. Ennek okát abban láttuk és látjuk, hogy a vállalati, és földhivatali feladatok sikeres megoldása, a szoros határidők tartása szinte törvényyszerűen ment az egyesületi munka, így az előadások látogatásának rovására is.

Ennek ellenére a MTESZ nyíregyházi szervezetével kapcsolatunk átlagon felülinek mondható. Vezetői mindenben támogatnak bennünket. Mi is igyekszünk részt venni, és jelenlétünkkel támogatni minden általuk létrehozott programot. Rendszeresen részt veszünk a Megyei Műszaki Hónap rendezvényein megfelelő előadások megtartásával.

Műszaki tájékoztatás

A sajtóval kialakult kapcsolatunk is jónak mondható. A közérdeklődésre számot tartó előadásokról az olvasókat tájékoztatja a Kelet-Magyarország c. lap. Korábban cikkek jelentek meg az Egyesület munkájáról, az aktuális geodéziai feladatokról. Ilyen tájékoztatás volt például úrfelvételek hozzáférése „földi” áron, amely a mezőgazdaságban történő felhasználást helyezte kilátásba, vagy az „úrföldtérkép megyénkben” a térképek változásainak szükségességéről és azokról történő adatszolgáltatásokról. Megemlítem a nyíregyházi közműtérképpel kapcsolatos cikket. Ez utóbbival a nyíregyházi rádió is foglalkozott.

Csoportunk nemzetközi kapcsolatai

Korábban kapcsolatunk volt a kelet-szlovákiai hasonló nevű egyesülettel. Az ott szerzett tapasztalatokat munkánk során felhasználtuk, különösen az adattárolás vonatkozásában.

Szlovák kollégáinkat az új, korszerű műszerek érdekelték, valamint a földvédelemmel kapcsolatos kérdések. Tanulmányozták a szakértői, földmérői névjegyzék rendszerünket. A kapcsolatainkról szintén különböző fórumokon beszámoltunk.

A múltból, a jelenről próbáltam számot adni. Vannak még hiányosságaink, de annak felszámolása érdekében készek vagyunk tovább dolgozni.

A Somogy Megyei Csoport tevékenységének áttekintése

Írta: Várnay György

A GKE 1956. évi megalakulását követő években a jelentős birtokpolitikai feladatok végrehajtása, a mezőgazdaság és az ipar átalakításával, fejlesztésével kapcsolatos munkálatok a földmérési és térképészeti szakágazat területén is szakmai és technológiai változásokat eredményeztek.

Az e területen dolgozó szakemberek részéről ezért egyre nagyobb igény merült fel arra vonatkozóan, hogy a szakmai, gazdasági és érdekvédelmi kérdésekben minél tájékozottabbak legyenek és e célból lehetőleg a legszakavatottabb előadóktól nyerjenek információt, tehessék meg észrevételeiket, fejthessék ki adott témában véleményüket.

Ezen igények kielégítésére döntött úgy 1983-ban Somogy megyében 38 földmérő szakember, hogy megalakítják a GKE Kaposvári Területi Csoportját.

A csoport elnöke *Várnay György* a PGTV osztályvezetője, titkára *Berényi András* a Somogy Megyei Földhivatal földmérési osztályvezetője volt.

Alapító tagok:

Bergovecz József
Bojtay Csaba
Budai Zoltán
Budai Zoltánné
Bujdosó Lajos
Csendes Károly
Cservölgyi Tibor
Csizmadia László
Csutak Pál
Deák Varga József
Demeter József
Fábián Gabriella
Galla Lajos
Hajagos László
Horváth Gyuláné
Horváth János
Farkas Ferenc
Kiss László
Kocsis János
Konkolyné Kauer Szilvia
Lelovics Ferenc
Malesevits József
Máté Lajos
Nagy Ernő
Nemesházy Miklós
Péter Sándor
Recsek Csabáné
Simon Zoltán
Sovák Jenő
Szabó Kálmán
Szalai László
Takács Gábor
Tütő Balázs
Várnay György
Vukov Péter
Wolf Ferenc
Wolf Ferencné
Zelend István

Földhivatal, Nagyatád
SOMBER, Kaposvár
Somogy Megyei Földhivatal, Kaposvár
Somogy Megyei Földhivatal, Kaposvár
Pécsi Geodézia, Kaposvár
AGROBER, Kaposvár
Pécsi Geodézia, Kaposvár
AGROBER, Kaposvár
AGROBER, Kaposvár
Pécsi Geodézia, Kaposvár
Földhivatal, Marcali
Pécsi Geodézia, Kaposvár
Pécsi Geodézia, Fonyód
AGROBER, Kaposvár
Földhivatal, Marcali
Földhivatal, Nagyatád
Földhivatal, Kaposvár
Pécsi Geodézia, Kaposvár
Földhivatal, Marcali
Pécsi Geodézia, Kaposvár
SOMOGYTERV, Kaposvár
Pécsi Geodézia, Kaposvár
Földhivatal, Nagyatád
Somogy Megyei Földhivatal, Kaposvár
Somogy Megyei Földhivatal, Kaposvár
Pécsi Geodézia, Kaposvár
Földhivatal, Kaposvár
Földhivatal, Barcs
Somogy Megyei Földhivatal, Kaposvár
Sm. Mélyépítő V., Kaposvár
Földhivatal, Siófok
Sm. Távközlési V., Kaposvár
Pécsi Geodézia, Kaposvár
Pécsi Geodézia, Kaposvár
Pécsi Geodézia, Kaposvár
Somogy Megyei Földhivatal, Kaposvár
Somogy Megyei Földhivatal, Kaposvár
Somogy Megyei Földhivatal, Kaposvár

A csoport a megalakulását követő években több szakmai megbeszélést, találkozót szervezett, melyek közül kiemelkedett *dr. Kádár István* főiskolai tanár „Számítástechnika a geodéziában” című és *dr. Csathó Évának* a „Somogyi mezőgazdasági üzemek 1989-ben” című nagy sikerű előadása.

A csoport közreműködött és tagjai rendszeresen részt vettek a Somogy megyei Földhivatal által 1987-1989 években szervezett „Számítástechnikai napok” rendezvényein.

Kiemelkedően sikeres volt az 1990. június 5-7 közti napokon tartott országos geodéziai vándorgyűlés megszervezése és lebonyolítása, melynek során a résztvevők megismerkedhettek Kaposvárral, Somogy megyével és az itt folyó geodéziai munkálatokkal is.

A csoport 1990 októberében történt tisztújításának eredményeként a csoport elnökévé továbbra is *Várnay Györgyöt*, titkárává a munkahelyi elfoglaltsága miatt lemondott *Berényi András* helyett *Takács Gábor* földmérő mérnököt választották.

A csoport tagjai ettől az időtől kezdve már inkább csak az MFTTT központi rendezvényein, vándorgyűléseken vettek részt és tevékenységük helyileg a MTESZ évente megrendezett Somogyi Műszaki Napok rendezvényein való részvételre korlátozódott.

A megváltozott gazdasági, társadalmi viszonyok – így különösen az állami vállalatok átalakulása és a magánvállalkozások megjelenése – következtében jelentősen csökkent tagságunknak a helyi közös rendezvények iránti igénye, mely elsősorban a megnőtt munkahelyi elfoglaltságnak, leterheltségnek tudható be.

A taglétszám jelentősen csökkent és ma már a csoportot csak a Földhivatal és a Pécsi Geodézia Kft. – egyébként is rendszeres szakmai és munkakapcsolatban álló – szakemberei képezik. Ők ma is – az MFTTT országos rendezvényein túl – rendszeresen részt vesznek a szomszéd Pécsi Területi Csoport rendezvényein, így a minden évben megrendezésre kerülő földmérő napon, földmérő bálon és több szakmai rendezvényen, kiránduláson.

Napjainkban – figyelemmel a megalakulás óta jelentősen megváltozott társadalmi és gazdasági viszonyokra – az MFTTT-nek meg kell újulnia ahhoz, hogy a korábbi évekhez hasonló szakmai tartalom és érdeklődés töltsen meg e nagy múltú társaság jövőjét.

A Soproni Csoport 50 éves működése

Írta: Dr. Bácsatyai László és Papp Gábor

A MTESZ GKE Sopron városi szervezete 1958-ban alakult meg *Halmos Ferenc*, az MTA Geodéziai Kutató Laboratóriumának (ma: Geodéziai és Geofizikai Kutató Intézet) munkatársának javaslatára. A csoport első elnöke *Sébor János*, az éppen ezidőtájt „szakadó” Erdő-, Bánya- és Kohómérnöki Főiskola Erdészeti Földméréstani Tanszékének vezetője, titkára az akkor 27 éves *Halmos Ferenc* volt. 1965 és 1972 között a BGTV Soproni Osztályáról *Lóránt Ödön* vezette a csoport munkáját. Őt *Bezzegh László* Kosuth díjas műszerkonstruktor követte, majd 1976 és 1980 között *Halmos Ferenc*, mint elnök és *Gellai István*, a BGTV Soproni Osztályának vezetője, mint titkár irányította csoportunk tevékenységét. 1980 és 1992 között a csoport elnöke *Halmai Endre*, az MTA GGKI tudományos munkatársa, titkára *Holzhauser Gyula*, a BGTV Soproni Osztályának munkatársa. Utóbbi szerepét 1990-től *Rákóczi János*, a MTA GGKI tudományos munkatársa vette át. *Halmai Endre* váratlan halála után alakult ki a soproni csoport jelenlegi vezetése, elnök *Bácsatyai László*, a jelenlegi Nyugat-Magyarországi Egyetem Földmérési és Távérzékelési Tanszékének vezetője, valamint *Papp Gábor*, az MTA GGKI tudományos főmunkatársa.

Rendezvények

A rendszerváltás előtti időszakban élénk szervezeti élet folyt, évenkénti 2-3, aktuális témában szervezett előadással, évenként, ill. 2 évenként szervezett szakmai kirándulásokkal, vetélkedőkkel, kiemelkedő tagdíjfizetési fegyelemmel. A MTESZ Széchenyi téri épülete kis túlzással szinte a kollégák második munkahelye volt. Csak példaként álljon itt a rendszerváltást közvetlenül megelőző 1986-1989 időszak szakmai rendezvénylistája:

- Modern mérési eljárások a geodéziában, 1986.
- Mérnökgeodéziai mozgásvizsgálatok, 1987.
- Analitikus fotogrammetria és távérzékelés a mérnöki gyakorlatban, 1988.
- Computer grafika a műszaki gyakorlatban, 1988.
- Bős-Nagymarosi vízlépcsőrendszer geodéziai munkáinak megtekintése szakmai kirándulás keretében, 1989.

Ebben az időben gyümölcsöző kapcsolataink voltak az osztrák és szlovák testvérszervezeteinkkel. A bécsi és pozsonyi szakmai kirándulásaink, egymás munkájának megismerése igen hasznosnak bizonyultak.

A rendszerváltás utáni időszak rendezvényei leginkább az MTA GGKI intézményével közösen szervezett, az ország geodéziai tudományos életének egészét megmozgató Geomatikai Továbbképző Szemináriumok köré csoportosíthatók. Az első szeminárium időpontja 1998. okt. 29-30. volt. A „Geomatika a geodézia elméletében és gyakorlatában” c. szeminárium sikere után a szemináriumokat 2 évenként rendszeresen megtartjuk. A későbbiekben feleslegesnek ítéltük a témák címszerű korlátozását, félve, hogy csak csökkentenénk ezzel a részvételt. A szemináriumokat a későbbiekben szekcióülésekre bontottuk. Így lehetőség nyílt mindenkinek egyrészt a szereplésre, másrészt a más területeken dolgozók, tevékenykedők meghallgatására is. Ez a kifejezetten geodéziai, és egyben tudományos fórum Magyarországon hiánypótló szerepet tölt be a soproni MFTTT tevékenységében. A szemináriumok jelentőségét fokozza, hogy összefoglaló anyaguk 1998 óta nyomtatott formában is megjelenik, Geomatikai Közlemények címmel. A kiadványban külföldi (elsősorban német) szakmai anyagok csereanyaga is szerepel. A Geomatikai Közlemények eddig megjelent 8 kötete között nemcsak a soproni rendezvények anyagai, hanem egyéb tudományos igényű munkák is megjelentek. Ilyenek:

- *Závoti József*: A geodézia korszerű matematikai módszerei, 1999.
- *Bácsatyai László*: Geodézia erdő- és környezetmérnököknek, 2003.

A BME Fotogrammetria és Térinformatika Tanszék 50. Jubileuma, Budapest 2003. november 20.

A Geomatika Továbbképző Szeminárium további időpontjai voltak:

2000. okt. 12-13.

2002. okt. 17-18.

2004. okt. 28-29.

További jelentősebb rendezvények között tartjuk számon:

- Emlékezés *Tárczy-Hornoch Antal* születésének 100. évfordulója alkalmából, 2000. okt. 11.
- *Somogyi József* 70. születésnapja alkalmából 2 napos emlékülés, 2001. december 6-7.
- A GPS technika erdészeti alkalmazása című workshop a NyME Földmérési és Távérzékelési Tanszékével közösen 2003. június 4-én.

1992 óta minden év decemberében megtartjuk az ún. „MTESZ virsli” rendezvényünket, amely jelentős szerepet játszik a szakmai barátságok szövődésében és ápolásában. A rendezvény nem pusztán mulatság, hiszen minden alkalommal 2-3 aktuális szakmai előadás is kíséri.

A Csoport hazai és nemzetközi kapcsolatai

A rendszerváltás után a határok megnyitásával a hivatalos szervezeti kapcsolatok helyett az egyes intézmények, illetve szakemberek a külföldi szakmai kapcsolataikat elsősorban önállóan fejlesztik. Belföldi kapcsolataink közül kiemeljük az MFTTT győri szervezetét. Rendezvényeikre rendszeresen meghívunk, sajnos, több esetben nem élünk a meghívással, így e kapcsolatunk erősítése inkább rajtunk áll. A földmérők megyei szintű kapcsolatában jelentősnek tartjuk még az általában Petőházán, az idei évben Kapuváron megtartott farsangi estünket. Fontos feladatunk a szervezet elsekélyesedésének megakadályozása.

A Szegedi Csoport tevékenysége

Írta: Karácson László

A GKE Szegedi Területi Csoportja 1959. február 20-án alakult meg a csongrád megyei földmérő, földnyilvántartó és a földhivatali gazdasz kollegák részvételével. Első elnöke *Hegyesi Ferenc* mérnök vízügyi igazgató, titkára *Palugyai Sándor*, az ÁFTH Csongrád megyei Felügyelőségének vizsgálója volt.

Szervezeti élet

1963-ban a Csoportnak már 92 tagja volt, mely létszám néhány év múlva 60-65 főben stabilizálódott. A tagság kezdetben a földhivatalokból, a BGTV Szegedi osztályából, a PGTV Szegedi osztályából, a Vízügyi Igazgatóság geodétáiból és a Földmérő Munkaközösség dolgozóiból tevődött össze. Később csatlakoztak a Tervező Vállalat, és az OLAJTERV munkatársai.

Megalakulásunkkal csaknem egyidőben indult a mezőgazdaság nagy átalakítása, melynek műszaki munkálataihoz minden épkézláb földmérőt kivezényeltek. Az első egy-két évben nem sok esély volt előadások szervezésére, mert a tagosításban résztvevők legfeljebb szombaton délben tudtak hazaindulni, de nemegyszer a vasárnapi munkavégzést is elrendelték (a szabad szombat akkor még ismeretlen volt).

Szakmai tájékoztatást a Geodézia és Kartográfia c. szaklap, valamint a BGTV és a PGTV házi lapjai révén kaptunk.

Sajnos az 1960–1968 közötti időszak elnök-titkári tisztségviselők személyéről nem tudunk biztosat. Valószínűleg az elnök: *Csáki Imre* a megyei Földhivatal vezetője, titkár: *Palugyai Sándor* földhivatali vizsgáló, majd *Csala Ferenc* a PGTV kirendeltségének vezetője volt.

1962. július hónapban Szegeden rendeztük meg – nagy érdeklődés mellett – a Geodéziai Vándorgyűlést.

1968–72 között elnök: *Csenkey István* az ATIVIZIG geodétája, titkár: *Zilinszky István*

a PGTV csoportvezetője, 1972–1980-ig elnök: *Csenkey István*, titkár: *Zsótér János* a megyei Földhivatal osztályvezetője. 1980–1990-ig elnök: *Ökrös Gábor* a BGTV kirendeltség-vezetője, titkár: *Zsótér János*.

A fotogrammetriának a kataszteri felmérésekben történő egyre gyakoribb alkalmazása kezdetben sok problémát okozott, s ennek tisztázása érdekében két napos konferenciát szerveztünk az alföldi megyékben szinte kizárólagosan alkalmazott síkfotogrammetriai munkákkal kapcsolatos tapasztalatainkról 1968. május hónapban.

A Csoport hazai és nemzetközi kapcsolatai

Határmenti együttműködés keretében 1966-ban kapcsolatot létesítettünk a szabadkai DIT-en keresztül jugoszláv geodétákkal. Eleinte a Szabadkai Földhivatallal, majd egyre lejjebb merészkedve előbb Újvidéken, majd Belgrádban tettek látogatást kollegáink az ottani földhivataloknál. 1972-től Splitbe, az ottani Geodéziai Vállalathoz utaztunk 3 fős csoportokban, megismerni az ott már régebben bevezetésre került közműfelmérési munkákat, modernebb műszerezettségüket és az ott élő geodéták élet és munkakörülményeit.

Természetesen ezek a kapcsolatok kölcsönösek voltak, de 1978-ban a jugoszláv partner passzivitása folytán megszakadtak.

1980-ban hasonló együttműködést sikerült létrehozni Lodzban az ottani lengyel Geodéziai Vállalattal, valamint az ottani Földhivatallal. Sajnos néhány év után ez a kapcsolat is megszűnt.

Rendezvények

A vezetőség évenként 4-5 előadás megszervezésével igyekezett megoldani a tagság szakmai tájékoztatását a Földmérési Főosztály, a FÖMI és a Műszaki Egyetem előadóival.

1978-ban megalakult az Ingatlan-nyilvántartási Szakcsoport a földhivatali kollegák-ból. Az 1970-es években elkészült Technika Háza kultúrált, jó feltételeket biztosított rendezvényeink megtartásához.

1990-től újra változott a vezetőség összetétele. Elnök: *Karácson László* a PGT Kft. szegedi osztályvezetője, titkár: *Podolcsák Ádám* a megyei Földhivatal osztályvezetője lett.

Szeged város egész területéről kísérleti jelleggel digitális térkép készült 1990-ben. Ezt próbáltuk az Egyesületen keresztül hasznosítani, amikor szakmai tanácskozásra hívtuk össze a közművek üzemeltetőit és az Önkormányzat érintett képviselőit. A Földmérési Főosztály előadói segítségével igyekeztünk bemutatni a digitális térképen alapuló térinformatikai rendszerben rejlő lehetőségeket. „Az ötlet tetszett, de ki biztosítja az anyagiakat?” hangzott el a legtöbb hozzászólásban. Pénzügyi támogatás hiányában meg is rekedtek a további kísérletek.

1994-ben *Milos Istvánt* a Csongrád megyei Földhivatal osztályvezetőjét választották meg titkárnak, az elnök személye változatlan maradt.

Október hónap folyamán *Sipos István* gyűjtő térképkiállítására nyílt meg Makón.

1996. november 11-én a Vállalkozói Tagozat területi szervezője *Micsik Zoltán* szakmai fórumot szervezett a földmérés jelenéről és jövőbeni feladatairól, a Nemzeti Kataszteri Program megvalósításáról és a Vállalkozói Tagozat működéséről.

1999. január hónapban Szegeden a Somogyi könyvtárban *Giba Antal* Nagyszegedi térképeit mutatta be *Rózsa Gábor* mérnök-muzeológus.

Ugyanaz év május hónapban Szentesen térkép és eszközkiállítás nyílt. Legnagyobb érdeklődés Hódmezővásárhely 1:1440 méretarányú 1 cm vastagságú üveglapra kasírozott kb.: 25 kg súlyú térképszelvényeit övezte, melynek megmentése *Rózsa Gábor* érdeme.

2000. március 24-én a 300 éve született *Mikoviny Sámuel* emléktáblájának avatására került sor a Sáp-halom tetején elhelyezett háromszögelési pontnál, mely Szentes és Szegvár határán található. Itt végezte legpontosabb földrajzi helymeghatározásait a tudós csillagász. Munkásságát a helyszínen *Rózsa Gábor* méltatta. Utána a volt Megyeháza épületében múzeumi térképtárat avattak.

2002. január hónapban szentesi kéziratos térképlapokból a Csongrád megyei Levéltár és a Koszta József Múzeum anyagából rendezett kiállítás nyílt a Galériában.

2002-ben Hódmezővásárhelyen került bemutatásra „Magyarország 1000 éve a térképeken” témájú kiállítás.

2004-ben a Szegedi Tudományegyetem Természeti Földrajzi és Geoinformatikai Tanácsék szervezésében *dr. Detrekői Akos* akadémikus „A térinformatika fejlődésének néhány jellemzője” címen tartott előadást.

A Geodéziai Vándorgyűléseken megyénk geodétái átlag 6-8 fővel vesznek részt. Kapcsolatunk a MTESZ megyei Szervezetével jó. Rendszeresen meghívást kapunk a Szövetségi Tanács ülésére, valamint az évadzáró rendezvényre.

Hasonlóképpen jó a viszonyunk a Mérnöki Kamarával már azért is, mert általában ugyanazok a személyek képviselik szakmánkat mindkét szervezetben.

Végezetül általános vélemény az, hogy Egyesületünk „előregszik,” ezért célszerű lenne már az oktatási intézményekben olyan lelkes fiatalokat beszervezni, akik tanulmányaik befejezése után munkájuk mellett biztosítanák az MFTTT további biztos fennmaradását.

A Szolnok Megyei Csoport

Írta: Tóth Sándor

A Csoport megalakulására pontos dátumot fellelni nem sikerült. Ami biztos: a BGTV 1955-ben kezdte meg Szolnok város szabatos felmérésének háromszögelési munkáit, amely 1956. augusztus 7-én az I. kerületben kezdődött meg a részletméréssel. Hozzávetőleg erre az időszakra tehető a Csoport megszervezésének igénye is. A Csoport életében meghatározó volt a BGTV önálló felmérési osztályának megalakulása 1964-ben, így a budapesti székhellyel rendelkező vállalat központjával szorosabbá vált a kapcsolat, és több információhoz jutottak az egyesületi élet eseményeiről is. Ebben az időben a BGTV főmérnöke *Raum Frigyes* az Egyesület alapító főtitkára volt. A megalakult Csoport első elnöke *Detrekői Géza* lett.

Mikoviny Sámuel emléktáblája

Kummer Mihály, a szolnoki csoport elnöke egykor

Kummer Mihály ma

1966-ban a BGTV 9. felmérési osztályának élére *Kummer Mihály* mérnököt nevezték ki, majd néhány hónap múlva a Csoport elnökévé választották, és ezt a tisztséget 1998-ig töltötte be. A Csoport titkári teendőit ezen időszak alatt az ÁFTH, majd a megyei földhivatal földmérő szakemberei látták el. Így titkár volt *Rakolczai Imre*, *Vágó Béla*, *Kardos János*, *Bartha Csabáné*.

1998-ban a Csoport vezetésével *Tóth Sándor* földmérő mérnököt, a Földművelésügyi Minisztérium főtanácsosát bízta meg a csoport tagsága, a titkári teendőket *Bartha Csabáné*, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Földhivatal földmérési osztályvezetője látja el.

A Csoport szervezeti élete

A Csoport szervezeti élete szorosan összekapcsolódott a napi, aktuális munkák során jelentkező szakmai igényekkel. A feladatok sorra jöttek. Kezdődött a szabatos város-mérés végrehajtásához szükséges ismeretek bővítésével, folytatódott tagosítással, majd a nagyméretarányú állami térképek készítésének elindításával, az egységes ingatlan-nyilvántartással. Évente ankétot, előadásokat szerveztek. Az 1960-as–70-es években a szakmai ismeretek bővítésének szinte egyetlen lehetősége volt az egyesületi kereteken belüli információ-átadás.

Az egységes ingatlan-nyilvántartás szerkesztésének befejezése (1972) után a következő fontos feladat a fotogeodéziai módszerekkel készülő állami földmérési alaptérképek készítése, és ehhez kapcsolódva az F.1. jelű felmérési szabályzat megismertetése a földmérőkkel. Ebben a témában is sok előadásra, eszmecserére került sor.

1975-től az egységes Országos Vetületi Rendszer (EOV), illetve az Egységes Országos Térképrendszer (EOTR) kialakításával kapcsolatosan több előadás és vita folyt a tagcsoportban is a földmérési alaptérkép készítés szakmai szabályzatairól (F.3., F.4., F.5., valamint az F.7. Szabályzat), valamint a munkák technológiáiról.

A jelentkező feladatok kapcsán 1979-től új elemként megjelent a közműfelmérések-

hez, közműnyilvántartáshoz kapcsolódó szakmai ismeretek bővítésének igénye. Több előadás keretében szakmai vitákat folytattunk a megfelelő technológia kialakítására.

A 80-as években döntően az elektronikus geodéziai műszerek, illetve a számítástechnikai eszközök megjelenése határozta meg az érdeklődésünk irányát. A mérések és a mérési eredmények feldolgozásának automatizálása számos szakmai előadás, eszmecsere témáját képezte.

A rendszerváltás után a kárpótlási munkák, a kilencvenes évek második felében az NKP végrehajtása során felmerülő kérdések meghatározó többségben szolgáltatták az alkalmat a csoport aktivitására.

Rendezvények

Az egyesületi nagyrendezvényeket a szolnoki csoport tagjai szívesen és nagyszámban látogatták és látogatják. A két évente megrendezett vándorgyűléseken kivétel nélkül minden alkalommal résztvevők voltunk. Az utóbbi években a Csoport elnöke rendszeresen előadást is tart az Egyesület rendezvényein. A Csoport tagjai az elmúlt években több saját szervezésű hazai és az Egyesület által szervezett külföldi kiránduláson is részt vettek.

A tagcsoport mai szervezeti élete már sokkal nehezebben alakítható. Ennek okait elemezve láthatjuk, hogy az informatika fejlődésével a földmérők számára lényegesen több információ érhető el, lényegesen kényelmesebben és rövidebb idő alatt. Sokszorosára nőtt az olyan rendezvények száma, amelyek kapcsolódnak földméréshez (pl. térinformatikai, közműfelmérési konferenciák). Másrészt megváltozott a munkahelyi környezet, növekedett a földmérők mobilitása, de egyben leterheltsége is. Változott a szakmai érdekképviselés is, 1994-ben megszületett a kamarai törvény, létrejött a Mérnöki Kamara. A kamarák helyi csoportjai alternatívát jelentenek a szakmai ismeretek bővítésére az Egyesület csoportjai mellett. Az Egyesület – és ezzel együtt a csoportok – jövőbeni munkájának eredményessége érdekében ezt érdemes megfontolni.

A Vas Megyei Csoport megalakulása és tevékenysége

Írta: Jagasics Béla, Buda Imre és Kiss Péterné

Amint az előzőkből már ismeretes, a szakmánkat képviselő GKE, mint a MTESZ újabb tagegyesületének a megalakulására 1956. április 21-én került sor. Célkitűzése, hogy munkahelyen kívüli fórumot biztosítson a szakmai fejlődés, a műszaki technikai haladás előmozdítására, valamint a szakemberek szakmai-, társadalmi tevékenységének megszervezése érdekében.

A következő években egymás után kezdtek megalakulni a vidéki területi csoportok. Egyesületünk vezetőségének és a MTESZ Vas megyei szervezetének kezdeményezésére indult be a szombathelyi csoport szervezése, majd megalakulása mintegy ötven taggal. Többségük az ÁFTH Vas megyei Földmérési és Földnyilvántartási Felügyelőségének a szakembere volt, de néhányan más helyi intézmény (Vízügyi Igazgatóság, MÁV Igazgatóság, Erdőrendezőségi Felügyelőség, PGTV Szombathelyi Kirendeltsége) szakembere is csatlakozott hozzánk. Alakuló ülésünket 1959. május 4-én tartottuk, amelyre meghívtuk Egyesületünk elnökét, főtítkárárt, a MTESZ helyi szervezetének vezetőit, valamint az ügyet pártfogoló és segítő más személyiségeket is. Egyesületünk főtítkárá-

nak üdvözlő szavai után magalakult a helyi csoport, melynek elnökévé *Rikly Istvánt*, titkárává pedig *Jagasics Bélát* választotta meg.

Az ötvenedik évforduló alkalmából szeretettel köszöntjük a még köztünk levő egykori csoportalapító tagtársakat, név szerint: *Appel Lászlónét, Fekécs Sándort, Fleck Alajost, Fleck Alajosnét, Gergye Lászlónét, Giczi Józsefet, Horváth Lászlónét, Horváth Pétert, Jagasics Bélát, Joó Antalt, Kancz Mátyást, Kupi Ernőnét, Lezsák Dezsőt, Maróti Ferencet, Nagy Károlynét, Pálmai Miklóst, Szabó Sándort, Szalai Miklóst és Takács Zoltánt.*

Nagy szeretettel emlékezünk azokra az alapító tagtársakra is, akik már nem lehetnek közöttünk. Emléküket szeretettel őrizzük.

A Csoport tevékenységének fontosabb eseményei

A csoport megalakulása után megkezdődött az egyesületi munka. Évenkénti munkaterveinket úgy állítottuk össze, hogy a bennük felvett témák, programok megfelelően szolgálják a szakmai ismeretek bővítését, de mellette nyújtsanak segítséget a „napi feladatok” végzéséhez is.

A szombathelyi csoport közel öt évtizedes munkáját elsősorban a kisebb-nagyobb időszerű, de azért rendszeresnek tekinthető, továbbképzés jellegű előadások szervezése, megtartása képezte. Ezek tették ki egyesületi munkánk nagyobb részét. Rendezvényeink bemutatása során is ezekről számolunk be elsőként, közülük a jelentősebb előadott témák ismertetésével.

Továbbképzések, tapasztalatcserék

Kezdetkor – rendezvényeink szervezése érdekében – csoportunk vezetősége fontosnak tartotta a különböző munkahelyeken dolgozó tagtársainknak az adott munkahelyen végzett földmérési, térképészeti, nyilvántartási stb. munkájának a kölcsönös megismerését. Így került sor egy-egy tájékoztató jellegű előadás megtartására először a Vas megyei Földmérési és Földnyilvántartási Felügyelőség, majd a Vízügyi Igazgatóság, az Erdőrendezési Felügyelőség és a MÁV Igazgatóság részéről. Az így szerzett ismeretekre is figyelemmel, a további időszakban megtartott előadásaink témái sorából a jelentősebbek a következők voltak: a geodéziai koordináció feladata, jelentősége és helyi tapasztalatai, vízszintes és magassági alappontok helyszínelése, a belterületi és zártkerti birtokvalósítások célja és végrehajtása, alappontsűrítési és területszámítási eljárások, elektronikus számológépek geodéziai alkalmazása a BGTV-nél, erdőterületek rendezésének időszerű kérdései, kisajátítási tervek előkészítése és felülvizsgálata, Körmend községben végzett házhelyosztás felmérési, tervezési-számítási és kitűzési munkálatai, a kataszteri aranykorona érték korrekciójának szükségessége, földnyilvántartási adatok gépi feldolgozása.

Egyesületi tagtársaink előtt ismeretes, hogy a földmérési alaptérképek tartalma az 1945–1961 közti évek alatt, a szinte folyamatos földbirtok-politikai események, intézkedések végrehajtása során erősen megváltozott, elszakadt a kialakult tényleges birtoklási stb. állapottól. Ezért, de a soron levő ingatlan-nyilvántartás szerkesztés érdekében is sürgetővé vált azok helyesbítése, illetve felújítása. Ehhez, akkor – a hagyományos földi eljárások mellett – a különböző fotogrammetriai termékek és eljárások alkalmazása mutatkozott ígéretesnek. Ezek megismerését csoportunk is napirendre tűzte. Neves ha-

zai szakemberek felkérésével tíz jól sikerült előadás és bemutató keretében ismerkedtünk meg a téma alkalmazhatóságának módszereivel.

Egy előkészített rendezvényünkön áttekintettük az Erdőrendezési Felügyelőség által készített erdőtérképek felhasználhatóságának lehetőségét is a térkép-felújítási munkáinknál.

A további évtizedekben is folytattuk a továbbképzés jellegű rendezvényeink tartását. Ezekről – amelyek szakmánkban már az elektronika elterjedésének és a gyakorlatban történő alkalmazását is tükrözik – az alábbi néhány, ugyancsak kiemelkedőbb előadásunk témájának említésével számolunk be. Ezek: Korszerű, automatizált geodéziai műszerek és technológiák, az elektronikus számítógépek geodéziai alkalmazása, a földnyilvántartási adatok gépi feldolgozásának eredményei, közműfelmérések Szombathelyen, az új ingatlan-nyilvántartás szerkesztésének előkészítése, végrehajtása és továbbvezetésének feladatai, az új földértékelési rendszer végrehajtása, időszerű közgazdasági kérdések a földmérésben, tájékoztatás a földmérési szakfelügyelet tapasztalatairól, Vas megye felmérése az EOTR-ben, mesterséges holdak a geodézia szolgálatában.

A szombathelyi csoport által szervezett és megtartott előadások és anketók száma mintegy 150-re tehető. Ebből neves hazai szakemberek kb. 65-öt, helybéli tagtársaink pedig kb. 85-öt tartottak.

Csoportunk a társadalmi munkavégzésből is kivette részét. Ennek keretében készítettük el Vas megye környezetének állapot-térképét. Huszonkét tematikus térkép készült el a társegyesületek által szolgáltatott adatok alapján.

Hazai kapcsolatok

Kezdetben a szakmai témák napirendre tűzése mellett súlyt helyeztünk olyan előadások tartására is, amelyeken keresztül a különböző munkahelyeken dolgozó tagjaink munkájának megismertetése volt a cél. E mellett kibontakozott közéleti szerepünk is. Megalakulásunkat követően, *Jagasics Béla*, majd őt követve *Módly András*, *Lezsák Dezső* és *Németh István*, mint a csoportunk vezetőségi tagjai a MTESZ helyi vezetésének felkérése alapján hosszú ideig részt vehettek az Intéző Bizottság munkájában, és közülük *Módly András* és *Németh István* alelnöki tisztséget is betöltöttek. Ez jó fórum volt a MTESZ-től kért, vagy éppen a MTESZ által kezdeményezett egyes megyei vagy városi célkitűzések, programok megtárgyalására, a megoldási módok komplex kialakításra. Ennek során eredményes együttműködés alakult ki a vízügyi, az erdészeti, a közlekedési és az agrárszakemberek helyi egyesületeivel. Jó volt a fórum arra is, hogy ott a szakmánknak, a földmérésnek és térképészetnek a megyében meglévő szerepét, nem látványos, de mégis nélkülözhetetlen munkáját más egyesületek, sőt a város, a megye vezetői is megismerjék.

A MTESZ Vas megyei Szervezetében a helyi csoportunk által végzett munkát elismerték. A kitüntetések közül MTESZ díjat *Módly András* és *Kiss Péterné*, valamint Széchenyi Emlékplakettet *Takács Zoltán*, *Buda Imre*, *Lezsák Dezső*, *Szőke Katalin*, *Csire Imre* és *Rába József* tagtársak vehettek át.

Az MFTTT, illetve jogelődje által kitüntetettek: a területi csoport alapító tagjai közül *Jagasics Béla* és *Szabó Sándor*, a későbbi vezetők közül pedig *Buda Imre* rendelkezik a „Társaság örökös tagja” címmel, 2004-ben Lázár Deák emlékérmét *Kiss Péterné* kapott.

Tagtársaink eredményes munkáját több ízben a vezetőség könyvjutalommal, illetve külföldi tanulmányúttal ismerte el.

Kiemelkedően jó kapcsolat alakult ki Szombathelyen 1967-ben létrehozott Földmérési Szakközépiskolával. Az első néhány évben tagtársaink segítették a szaktantárgyak oktatását, de jelenleg is 3 fő külső óraadóként dolgozik.

Fontosabb rendezvények

Csoportunk megünnepelte megalakulásának a tíz, illetve a harminc éves évfordulóját. Az 1969-es, valamint az 1989-es rendezvényről az alábbi fényképek tanúskodnak.

Az 1969. május 5-én megrendezett ünnepi ülésen megnyitó beszédet *Jagasics Béla* a

Módy András, Raum Frigyes és Jagasics Béla a szombathelyi csoport 10 éves jubileumán (1969)

Az elnökség (1989)

Balról jobbra: Keringer Imre, Kovács Ferenc, Finta Árpád, Módy András, Papp-Váry Árpád és Buda Imre

Csoport elnöke mondott, aki ismertette a Csoport addig elért eredményeit (mintegy 70 szakmai előadás, néhány jól sikerült tanulmányi és ismerkedési kirándulás és jelentős társadalmi munkavégzés). A meghívott vendégek közül említésre méltó *Gáspár Géza* a MTESZ helyi elnöke, *Raum Frigyes* a GKE főtitkára és *Kőfalvi István* a Földmérési Szakközépiskola igazgatója.

Szombathely két alkalommal volt Geodéziai Vándorgyűlés helyszíne, az első 1976-ban került megszervezésre, a második pedig 2001-ben. Mindkettő rendezvény mind szakmai, mind egyéb szempontból sikeres volt.

*A 30 éves jubileumi rendezvény hallgatósága (1989)
Fleck Alajos, Szabó Sándor, Appel Lászlóné és még sokan mások*

Szombathely 1976. augusztus 16-18-ig adott helyet a Geodéziai Vándorgyűlésnek a közműfelmérés témakörben, amelynek térképkiállítás és műszerbemutató emelte szakmai színvonalát. Az akkori nagy rendezvényt 8 országból érkezett szakemberek tették nemzetközivé. Ugyanis a Vándorgyűléssel egy időben zajlott a Nemzetközi Geodéziai Szövetség soros ülése.

A 2001. július 5–7. között megszervezett második vándorgyűlés igen aktuális és kiemelkedő jelentőségű témákkal foglalkozott. A földügy – ezen belül az ingatlan-nyilvántartás, DAT, IIER, változásvezetés, birtokrendezés, adatszolgáltatás – a GPS-alkalmazások, a távérzékelés fejlődése, a topográfia, mérnökgeodézia hazai helyzete és ki látásai szerepeltek az előadások témái között.

A forgalmazók által tartott műszerbemutatók is hihetetlen fejlődésről adnak számot az érdeklődő kollégák számára.

A vándorgyűléssel egy időben került megszervezésre az a térképkiállítás, amely a Budapesten (BME) 2000 szeptemberében megrendezett „Magyarország ezer éve a térképen” című millenniumi kiállítás anyagát használta fel. Emelte a rendezvény színvonalát a három külföldi – osztrák, szlovák és erdélyi – szakember előadása, amely bemutatta a hallgatóságnak az ottani kataszteri munkák helyzetét. A háromnapos rendezvény

utolsó napján a résztvevők szakmai kirándulásokon vehettek részt, amely keretében lehetőség volt Szombathely, Kőszeg, Bük, Cák, Velem, valamint Burgenland határ menti (Irottkő, Léka és Rohonc) nevezetességeinek megtekintésére is.

A tanácskozáson több mint 400 résztvevő volt, 45 előadás hangzott el a nyitó és a záró plenáris ülések között párhuzamos szekció ülések keretében.

Térületi csoportunkban hagyománya van a közösségi rendezvényeknek is. 1988-tól rendszeresen szervezünk kirándulásokat, farsangi bálakat, többször tartottunk szakestélyt.

Térületi csoportunk vezetői a megalakulástól napjainkig

Időpont	Elnök	Titkár
1959. 05. 04.–1966. 10. 03.	Rikly István	Jagasics Béla
1966. 10. 03.–1969. 09. 15.	Jagasics Béla	
1966. 10. 03.–1974. 05. 14.		Módlly András
1970. 03. 07.–1985. 05. 21.	Takács Zoltán	
1974 .05. 14.–1990. 06. 05.		Buda Imre
1985. 05. 21.–1998. 11. 03.	Keringer Imre	
1990. 06. 05.–		Kiss Péterné
1999. 01. 19.–	Pernesz Károly	

A Veszprémi Csoport rövid története

Írta: Dr. Hankó András

A '70-es évek közepétől 1980-ig egy hatalmas kihívás tette próbára a nagyméretarányú felmérésekben dolgozó geodétákat: az egységes ingatlan-nyilvántartás térképi alapjainak megteremtése. Ez a teljes országot lefedő, összetett feladat szükségszerűen együtt járt a jelentős létszámemeléssel, a vidéki vállalati osztályok megszervezésével. Ne felejtjük el, hogy ekkor mindössze 3 földmérő nagyvállalat működött az országban.

Így alakult meg és vált stabil munkahellyé a BGTV 16-os osztálya. Ez a 60-70 fős földmérőkből álló csapat szoros kapcsolatban állt a földhivatalok földmérőivel, de hamar utat talált a bauxitot kutató szakemberekhez, a bányászokhoz, erdészekhez és más szakterületen dolgozókhoz is. Nagyon sokan úgy éreztük, hogy kell egy olyan szervezet, egy olyan hely, ahol alkalmunk lesz jobban megismerni, és ezáltal jobban megbecsülni egymást.

Egy kedves kollégánk *Földi József* fáradhatatlan szervezőmunkájának köszönhetően 1976-ban megalakítottuk Veszprém megyei csoportunkat. Tiszteletbeli elnökeink, akikre mindannyian felnéztünk *Vajda Dénes* és *Szűcs Imre* voltak. Arra is mindig ügyeltünk, hogy a csoport vezetésében helyet kapjanak mind a földhivatalok, mind a vállalati szakemberek.

Ma már nyugodtan leszögezhetjük, hogy a két „nagy tábor”, a földhivatalok és a vállalatok földmérői közötti, mindvégig kitartó kollegiális, együttműködés megteremtésében Egyesületünk döntő szerepet játszott. Az alkalmasint igen erős tempó, a nem pontosan megfogalmazott előírások bőven adtak volna okot feszültségre, de erre soha nem került sor! Mert ismertük egymást az Egyesületből, és abban is biztosak lehettünk, hogy van olyan fórum, ahol az eltérő véleményeket összhangba lehet hozni.

Az eltelt hosszú évek alatt elnökök, illetve titkárok voltak: *Schmall Béla*, *Hankó András*, *Földi József*, *Grész Béla*, *Gaál Róbert*.

A frissen belépő földmérő kollégák részére tanfolyamot szerveztünk még a megalakulásunk évében. Ma is jó szívvel emlékezhetünk erre, hiszen az akkori fiatal kollégák közül sokan életpályát is ekkor választottak, később szakközépiskolát, főiskolát végeztek. Az általuk tréfásan MTESZ egyetemnek nevezett tanfolyamon talán nem is a sűrített szakmai ismeretanyag volt az igazi érték, hanem az, hogy belepillanthattak egy nagyon szép szakmába.

Nagy gondot fordítottunk arra, hogy az újonnan megjelent rendeletekről, utasításokról, szabályzatokról a legilletékesebb minisztériumi szakemberekkel beszélgethessünk. Így lett nem csak megkérdőjelezhetetlen szakember mindannyiunk szemében *dr. Balázs László*, de követendő példa, a nagyvonalú szerénység, a kölcsönös megbecsülés megvalósítója is.

Meghívtunk még kiváló szakembereket, szakmatörténeti elismert kutatóként *Hrenkó Pált*. Ők valóban nem csak szakmai ismereteikkel ajándékoztak meg minket, de szakmai elhivatottságából, a jó ügy szolgálatából is példát adtak.

Talán legnagyobb vállalkozásunk az 1996. évi Geodéziai Vándorgyűlés megrendezése volt. Nekünk, szervezőknek ez az alkalom ismét bizonyosság volt: számíthattunk egymásra. Önzetlenségből, segítőkészségből mindenki jól vizsgázott. A jeles, lelkes előadótól a parkolói eligazítókig. Ha a távolról, vagy akár csak a szomszéd megyékből érkező vendégeink jó érzéssel köszöntek el tőlünk: meg volt minden fáradozásunk jutalma.

A Vándorgyűlés alatt, majd azt követően néhány napra kiállítást is rendeztünk. Bemutathattuk a Veszprém Megyei Levéltár néhány féltett kincsét, a bakonytamási előjáróság mérőláncát, a bajai Főiskola szondírtahigráfját és így tovább.

A Levéltárral, a székesfehérvári Főiskolával, a szombathelyi szakközépiskolával, a bányászokkal, erdészekkel mindvégig igen jó kapcsolatot tartottunk. Számos kirándulást, bányajárást szerveztünk velük, meglátogattuk a földmérő alma materek közül a Soproni Erdészeti és Faipari Egyetemet, a Budapesti Műszaki Egyetemet.

A megyei MTESZ szervezet egyik stabil taggyejeletünk lettünk. Megbecsültségünk jeleként értékelhetjük, hogy a megyei elnöki tisztelet már 5 éve az egyesületi csoportunk elnöke tölti be.

A jóval később alakuló Mérnöki Kamara megyei szervezetében tagjaink közül néhány vezető szerepet játszottak; tagozatunk országos elnöke ugyancsak csoportunk tagja. Nyilván más célú és felépítésű szervezetről van szó, de a műszaki, és azon belül a szakmai közélet iránti érdeklődés iskolájának megyei egyesületi csoportunkat tekinthetjük.

Az eltelt 30 év alatt sok minden történt. Közben új generáció nőtt fel. Nekünk az a kötelességünk, hogy átadjunk abból a sok szépségből, melegségből, barátságból amennyit csak erőnk enged nekik. Szükségük van rá, mint ahogy nekünk is szükségünk volt rá.

E szerény összefoglalóm legyen melléklet *Szücs Imre*, a GKE alapító tagjának díszokleveléhez.

Alapító tagi díszoklevel a 20. évforduló alkalmából

A Pest Megyei Csoport

Írta: Posta Botond

Egyesületünk legrövidebb múltra visszatekintő Csoportja vagyunk. 1997. október 9-én az I. Pest Megyei Földmérő Nap rendezvénye során alakultunk meg.

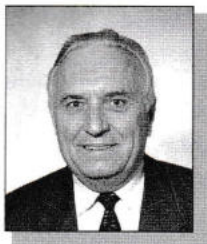
Miért, s miért ilyen későn történt mindez? A válasz viszonylag egyszerű, a főváros közelsége miatt.

A GKE létrejöttét követően a Budapesttől távol eső nagyobb városokban sorra alakultak meg a vidéki csoportok. Érthető módon a létrejött közösségek szakmai és társasági életüket saját lakóhelyük, munkahelyük környékére szervezték, nehézkes lett volna állandóan a központi rendezvényekre eljutni. Budapest környékén elhelyezkedő járássok földmérői, földügyi szakemberei nem szerveződtek az Egyesület keretein belül területi csoportba, mivel a főváros néhány kilométeres közelsége megoldotta a szakmai érdeklődésük, fejlődésük aktuális igényét. Az ágazatunkat érintő technikai fejlődés, technológiai váltás, napra készség a szakmában és a gazdaságban, informatikában kikövetelte azt a lehetőséget, hogy azon egyének, akik ezen a területen – a földügyi szakigazgatás területén – tevékenykedtek, megoszthassák véleményüket, elképzeléseiket a hasonló érdeklődésű kollégákkal. Ehhez viszont fórumot kellett teremteni az érintetteknek. Valahol itt lehet megtalálni a választ, hogy miért is jó, hogy megalakult ez a megyei csoport is.

Pest megye 184 települése közül váci székhellyel alakult meg a területi szervezet. A váci központ mellett szólt, hogy itt működött a MTESZ Pest Megyei szervezetének központja, amelytől kezdetekben hathatós segítséget kaptunk. A földmérő napok megrendezése mellett az első Országos Térképtörténeti Kiállítás lebonyolításában is segédkeztek.

Az alapításkor jelenlévő 39 fő elnöknek *Morvai Istvánt* a MORINFORM Kft. vezetőjét, titkárnak *Posta Botondot* a Váci Körzeti Földhivatal vezetőjét választotta meg. Mindketten jelenleg is az elnöki és titkári feladatokat látják el.

A főváros „áldásos” közelsége természetesen Csoportunk életére továbbra is kihat. A heti rendszerességgel szervezett központi előadások mellett csak a nagy, jelentős változást sejtető országos programok megjelenésével kapcsolatosan rendeztünk összejöveteleket. Így került sor az alábbi témájú földmérő napok megszervezésére: az NKP beindulása, Vác város digitális térképének készítése, az ingatlan-nyilvántartás gépi átállítása, digitális adatok használata a földhivatalokban. A rendezvények Vácon, Gödöllőn és Budapesten kerültek megrendezésre, a résztvevők létszámából (100-150 fő) és aktivitásából következtethetően sikeresen. Területi csoportunk a működését továbbra is fenntartja, szeretnénk minél több sikeres rendezvényt szervezni.

7. AZ EGYESÜLET NEMZETKÖZI TEVÉKENYSÉGE ÉS KAPCSOLATAI

A bevezetőt írta és a fejezetet összeállította:

Dr. Papp-Váry Árpád

Az Egyesület megalakulását követően, a nyár elején tartotta az osztrák földmérési szervezet a kataszteri felmérésük kezdetének 150. évfordulóját. Az ünnepségen hazánkat már az Egyesület képviselte. A magyar küldöttség tagjai voltak *Wáhl Miklós*, *Raum Frigyes*, *Regőczy Emil*. Az első nemzetközi kapcsolatfelvételt hamarosan követte a második, már itt Magyarországon. Szeptemberben ünnepelte az Egyesület, az Állami Földmérési és Térképészeti Hivatallal és az Magyar Tudományos Akadémiával együtt a magyar kataszteri felmérés megindításának 100 éves évfordulóját. Az ebből az alkalomból szervezett tudományos konferenciára és kiállításra meghívták a szomszéd országok geodéziai szervezeteinek a vezetőit is. A két konferencián keresztül sikerült megteremteni a kapcsolatot a szomszédos országok szakmai társadalmi egyesületeivel.

A szocialista tábor országai mellett a kezdetektől kapcsolat alakult ki Ausztria és az NSZK szervezeteivel is. A kapcsolat első formája a lap- és kiadványcsere, és egymás konferenciáira a kölcsönös vendéglátásos meghívás volt. A hatvanas években az információcsere és találkozások jelentősen hozzájárultak a külföldi termelési és munkaszervezési kapcsolatok, az állami finanszírozási és adatértékesítési rendszerek kölcsönös megismeréséhez. A pénzügyi feltételek változása, az egyesületi könyvtár megszüntetése nyomán már a nyolcvanas években elhalt a lap- és kiadványcsere illetve fokozatosan megszűntek a kölcsönös meghívások.

A környező országok egyesületeivel való kapcsolatfelvétel mellett az Egyesület kereste és nemzetközi tevékenységének idővel központi részévé vált a nemzetközi tudományos szervezetekben, a FIG-ben, ISPRS-ben, ICA-ban végzett munka.

A Földmérők Nemzetközi Szövetsége (FIG)

Írta: Dr. Ágfalvi Mihály

A XIX. század vége felé a tudomány, a technika, s velük az emberi társadalom gyorsuló fejlődése kezdődött el. Gyökeresen átalakult a tudomány, a műszaki ismeretek, a műszaki technológiák fejlődésének és elterjedésének a módja. A közlekedés, a hírközlés tökéletesedése alapjaiban változtatta meg azt a helyzetet, amikor a tudósok munkái, az abban foglalt új ismeretek cseréje a Földnek csak egymástól elszigetelt kis területein, néhány ember érintkezése útján és lassan történt. A tudomány és az ipar fejlődésének gyorsuló üteme mind szükségesebbé tette a tudósok, a szakemberek kapcsolatának minél tágabb keretek között való megszervezését. Nem véletlen, hogy a különböző tudományterületeken sorra alakultak a nemzeti és nemzetközi szervezetek és rendezik kongresszusaikat az új tudományos és technikai kérdések megvitatására, az

új ismeretek közlésére. Ez a volt az indítéka a Földmérők Nemzetközi Szövetsége alakulásának is.

A szövetség a francia földmérők kezdeményezésére jött létre. 1878-ban került sor a szövetség megalapítására, amikor a Párizsban rendezett világkiállításon hét ország (Anglia, Belgium, Franciaország, Németország, Olaszország, Spanyolország és Svájc) földmérési vezetői elhatározták egy nemzetközi földmérő szervezet létrehozását. A szervezet neve, Fédération Internationale des Géomètres (közismert rövidítéssel FIG) lett, így is tükrözve a francia indítást.

A szervezet 1905. évi ülésén vetődött fel, hogy szélesebb körű és rendszeres ülésekre (kongresszusokra) lenne szükség. 1910-ben a brüsszeli világkiállítás alkalmából összehívott újabb tanácskozáson elfogadták ugyan a négyévenkénti kongresszusok, a közbenso években pedig a műszaki bizottságok működésének a tervét, de az I. világháború miatt több évig szünetelt a közös munka. A FIG hivatalosan csak az 1926. évi harmadik nemzetközi kongresszuson alakult meg. Párizsban ekkor már 22 állam, mintegy 280 résztvevővel képviseltette magát. Ezt követően már szabályos időközökben négyévenként következtek a nemzetközi kongresszusok, egészen 1938-ig.

A II. világháború után 1949-ben folytatódott a munka a Lausanne-ban tartott kongresszussal. Fokozatosan bővült a FIG tagországainak száma. Jelenleg több mint 120 országból vannak tagszövetségei és más típusú tagjai. A tagság formái változatosak a szövetségben, mert a tagegyesületek mellett részt vesznek a FIG munkájában a társult tagok (nem tagi jogú szervezetek), a támogatók (műszergyártók, kereskedelmi cégek), az akadémiai tagok (képzéssel vagy kutatással foglalkozó intézmények) és a levelezők (földmérési egyesületekkel nem rendelkező országok geodétái).

A FIG tevékenysége alakulása óta egyre gazdagabb lett. A kor feladataihoz igazodóan bővítette tevékenységét. Egy európai szervezetből fokozatosan nemzetközi szervezetté nőtte ki magát. 1926-os alakulás óta, hosszú időn át, kisebb módosításoktól eltekintve, változatlan volt a szervezet felépítése, amelyben a legmagasabb tisztség a FIG elnöki posztja. Az elnököt a FIG kongresszusain, négyévenként választják meg. A FIG jelenlegi rendszerében az elnököt és a FIG munkájának irányítását a követő kongresszust rendező ország adja. Az elnököt a munkájában a három elnökhelyettes segíti. Fontos tisztség a FIG szakmai bizottságainak elnöki posztja is. A FIG munkájának a legfontosabb részét a FIG bizottságai és annak vezetői végzik. A geodézia fejlődése, az új feladatok, az új szakterületek megjelenése következtében a műszaki bizottságok szerkezete, neve, feladatuk folyamatosan változott, bővült. Jelenleg tíz bizottság működik a FIG-en belül.

A szövetség ügyviteli, szervezési ügyeit, nemzetközi kapcsolattartását a Koppenhágában 1999. január 1. óta működő, Állandó Iroda végzi, amelynek Vezetőjét pályázat útján választják ki.

Mivel a szövetség megmerevedett szervezeti felépítése évek óta kritika tárgya volt – az 1997 óta folyó előkészítő munka eredményeként – 2001-ben Szöulban elfogadták a FIG új belső szabályait és törvényeit. Szakítva az eddigi hagyományokkal, a szövetségnek új szervezeti formája lesz, amelyet 2007-ig terveznek kiépíteni. Ez az átalakítás segít abban, hogy a FIG továbbra is korszerű nemzetközi szervezet maradjon.

Kapcsolatfelvétel a FIG-gel

Bár a magyar földmérés képviselte a FIG 1878. évi megalakulásától kezdve szinte folyamatos volt a szervezet különböző rendezvényein (1878: *Kruspér István*, 1905: *Dobrovich Győző*, 1926: *Szilágyi Béla*, 1930: *Oltay Károly*, *Szilágyi Béla*, *Tárczy-Hornoch Antal*, *Hankó Géza*, *Medvey Aurél*, *Vörös József*) a hivatalos magyar csatlakozás mégis csak a GKE megalakulása után történt meg. A FIG-hez történő kapcsolódás gondolata 1958-ban vetődött fel, ezért *Tárczy-Hornoch Antal* és *Raum Frigyes* részt vettek a FIG 9. kongresszusán (Hollandia, Scheveningen-Delft), hogy a belépési lehetőségekről tájékozódjanak. A magyar felvételi kérelmet a FIG 1959. év szeptemberében, Krakkóban tartott Állandó Bizottsági ülése tárgyalta és fogadta el. A magyar hivatalos delegációt *Tárczy-Hornoch Antal* (elnök), *Homoródi Lajos* (alelnök) és *Raum Frigyes* (főtitkár) alkotta.

A szövetségbe lépés után az első feladatok közé tartozott a FIG bizottságaiban való részvétel megszervezése. Ez aránylag könnyű feladat volt, erre alkalmasak voltak az Egyesületünk műszaki szakosztályai. Ennek eredményeként a Bécsben, 1962-ben rendezett 10. FIG Kongresszusra már számos bizottság munkájához készültek magyar jelentések. Ezen a konferencián első alkalommal vettek részt a GKE képviselői, mint a szövetség tagjai. A bécsi kongresszuson sor került az előző kongresszus óta felvett új tagok, így a magyar tagfelvétel ratifikálására is.

Az első külföldi utak, a kapcsolat állandóvá válása, magyar tisztségviselők

A FIG-be való felvétel után az Egyesület vezetése igyekezett minden tekintetben aktívan képviselni a magyar geodétákat. A szaklapban folyamatosan jelentek meg részletes információk a négyévenként rendezett Kongresszusokról és az azokat követő évek Állandó Bizottsági (Comité Permanent) üléseiről. A holland kezdeményezésre végrehajtott átszervezés után, a római kongresszust (1965) követően a műszaki bizottságokban való munka, új lendületet vett.

A műszaki bizottságok vezetésében a magyarok eddig a következő tisztségeket látták el:

Időszak	Bizottság	Név	Tisztség
1968–1971	3. Szakirodalom*	Raum Frigyes	elnökhelyettes
1971–1974	3. Szakirodalom*	Raum Frigyes	elnök
1971–1974	3. Szakirodalom*	Csatkai Dénes	titkár
1971–1974	2. Szakoktatás	Homoródi Lajos	elnökhelyettes
1974–1977	2. Szakoktatás	Homoródi Lajos	elnök
1978–1980	6. Mérnökgeodézia	Detrekői Ákos	titkár
1981–1984	6. Mérnökgeodézia	Detrekői Ákos	elnökhelyettes
1985–1987	6. Mérnökgeodézia	Detrekői Ákos	elnök
1985–1987	6. Mérnökgeodézia	Csemniczky László	titkár
2006-tól	2. Szakoktatás	Márkus Béla	elnök
2006-tól	7. Kataszter és földügy	Osskó András	elnök

* a korábbi bizottsági elnevezés szerint

A táblázatból látható, hogy nem sokkal a FIG-be való felvételünk után, az aktív egyesületi és szövetségi munka eredményeként 1968-ban a londoni kongresszuson már bizottság vezetésére kapott Magyarország megbízást. A folyamatosság a 80-as évek közepéig tartott. A FIG keretén belül végzett munka, a találkozások szervezése, a műszaki bizottságokban elvállalt posztok a szövetség kongresszusain való aktív részvétel a FIG vezetői részéről is elismerésre talált. Ennek bizonyítéka egyesületi tagjaink elismerése. *Homoródi Lajost* 1982-ben a FIG hágai ülésén a FIG tiszteleti tagjai közé választották. Az erről szóló oklevelet halála miatt már nem tudta átvenni. További elismerések: a FIG 1975-ös helsinki PC ülésén *Raum Frigyes*, 1990-ben a Helsinkiben tartott kongresszuson *Detrekői Ákos* elismerő oklevelet kapott. Több ok miatt aztán közel húsz évig, 1988–2005 között, nem volt lehetőségünk vezetői posztokat elnyerni a FIG-en belül. Az elmúlt években több tagunk eredményes munkája nyomán, az Egyesület és néhány intézmény (FVM, FÖMI, NyME GEO)) aktív támogatásával két nagyon fontos műszaki bizottság munkáját ismét magyarok, Egyesületünk tagjai vezetik a következő négy éves perióduson át.

A műszaki bizottságok, a FIG alapvető szervezeti egységei, munkájukat tanácskozássok, jelentések, tanulmányok útján végzik. Üléseiket az esetenként rendezett kiállítások egészítik ki. A bizottságok, ha szükséges munkabizottságokat (Working Group) alakítanak ki szűkebb szakterületek speciális problémáinak megoldására. Ezek vezetői évente beszámolnak a munkájukról a FIG vezetőségének. Korábban az Állandó Bizottsági (PC) üléseken történt mindez, néhány éve a fogalmat a Munkahét (Working Week) elnevezés váltotta fel. Az állandó bizottsági üléseket évente más-más országban tartják. Eddig két alkalommal, 1970-ben és 1989-ben volt Állandó Bizottsági ülés Budapesten.

A FIG legjelentősebb rendezvényei a nemzetközi kongresszusok

Ezeket rendszerint nagy számú résztvevő (esetenként 1000-2000 fő) vesz részt, akik megismerhetik a műszaki bizottságok által végzett munkát, az aktuális jelentéseket. A gazdag program lehetőséget ad a földmérés technikai és szervezeti aktuális helyzetének a megismerésére. Az 1930-ban, Zürichben tartott kongresszus óta ezekhez hozzátartoztak a tag-egyesületek munkáit, eredményeit bemutató kiállítások és a műszergyártó cégek bemutatói is. A FIG-be való belépésünk óta a következő kongresszusokat rendezték:

Kongresszus	Év	Hely
10. kongresszus	1962	Bécs
11. kongresszus	1965	Róma
12. kongresszus	1968	London
13. kongresszus	1971	Wiesbaden
14. kongresszus	1974	Washington
15. kongresszus	1977	Stockholm
16. kongresszus	1981	Montreaux
17. kongresszus	1983	Szófia
18. kongresszus	1986	Toronto
19. kongresszus	1990	Helsinki
20. kongresszus	1994	Melbourne
21. kongresszus	1998	Brighton
22. kongresszus	2002	Washington DC

A kongresszusokon eddig minden alkalommal nemzeti jelentéssel, előadásokkal és kiállítással vettünk részt. A következő részben, bár a kongresszusok közötti években is fontos munka folyik a szövetségben, a korlátozott terjedelemi okok miatt, elsősorban néhány fontosabb kongresszus történéseiről, és Egyesületünk azokon végzett tevékenységéről adunk áttekintést.

A Bécsben rendezett 10. kongresszusról már volt szó. A város közelsége okán 22 tagunk vehetett részt a rendezvényen. Egyesületünk tagjai 16 előadással szerepeltek. A hazai műszergyártás helyzetétől (*Alpár – Halmos, Bezzegh*), a kiegyenlítő számítás új megoldásain (*Hazay, Fialovszky*) át, a szakemberképzésig (*Homoródi, Hazay*) terjedt a témák sora.

A 11. római kongresszus elfogadta korábbi állandó bizottsági ülések határozatait a műszaki bizottságok átszervezéséről. Magyar részről a 2. Oktatási Bizottságban *Homoródi Lajos*, a 3. Szakirodalom és dokumentáció valamint a 4. Kataszter, a földrendezés és nyilvántartás problémáival foglalkozó bizottságban *Raum Frigyes*, az 5. Műszerek, módszerek Bizottságban *Orbán Aladár*, a 6. Mérnökgeodéziai Bizottságban *Koren István* készítette a magyar jelentéseket. *Koren István* javaslatát, a mérnökgeodéziai feladatok tizedes osztályozásba való besorolását, a bizottság határozatába is foglalták.

A FIG római ülése, 1965. Balról jobbra Antal József, Tárczy-Hornoch Antal, Raum Frigyes, Koren István, Homoródi Lajos

A 12. londoni kongresszus 1968-ban hozta létre a FIG a 4. Hidrográfiai mérésekkel foglalkozó bizottságát, s ekkor kapja a korábban 4. számot viselő Kataszter és földrendezés Bizottság a 7. számot. Magyar szempontból fontos döntése volt a kongresszusnak, hogy *Raum Frigyes* kapott megbízást a szakirodalommal foglalkozó 3. bizottság alelnöki teendőire. A bizottságban a Geodéziai és Kartográfiai Tájékoztató a műszaki infor-

A FIG Állandó Bizottság budapesti ülése, 1970. Balról jobbra Biró Péter, Joó István, Homoródi Lajos, Raum Frigyes

mációk összegyűjtésének példaként szerepelt. A MOM szinte teljes műszerparkját felvonultatta, köztük a Ni-A3-as kompenzátoros szabatos szintezőműszerét és a Gi-B2 automatikus lengéskövetésű giroteodolitját.

A 13. kongresszusra Wiesbadenben került sor. A kongresszuson a magyar delegáció tagjai 12 előadást mutattak be. *Tárczy-Hornoch Antal* javaslatára a 6. Bizottságon belül a giroteodolitos mérésekre munkabizottság alakult, titkárává *Halmos Ferencet* választották. Érdemes megemlíteni, hogy a kongresszus 1. Bizottságában napirendre került, többek között, a nemzetközi földmérői etikai kódex készítése. A kódex előállításával foglalkozó munkáról *Balázs László* külön szemleciikkben adott tájékoztatást. A kongresszussal egy időben ünnepelte a német geodéták szövetsége (DVW) alakulásának 100. évfordulóját. Ezen a FIG külföldi delegátusai is részt vettek. A jubileumi közgyűlés *Tárczy-Hornoch Antalt* a német geodéták szövetsége tiszteleti tagjává választotta.

A 14. washingtoni kongresszuson nem vettünk részt.

A 15. kongresszust Stockholmban rendezték. Kiemelkedően magas volt az 5. és 6. bizottságokban jegyzett előadások száma. A kongresszus 291 előadásából 167 ennek a két bizottságnak 27 ülésén szerepelt. A két szakbizottság előadásainak sorát tartalmaz magyar előadások is gazdagították.

A 16. kongresszus a svájci Montreaux-ben volt. Ezen a kongresszuson döntöttek az eddigi hároméves kongresszusi ciklus, bizonyos átmeneti idő után, négy évre való módosításáról. Így a FIG nem ütközik az IAG vagy az (akkor még) ISP rendezvényekkel. Ezen a kongresszuson ismét magyar siker született: *Detrekői Ákos* lett a 6. mérnökgeodéziai bizottság alelnöke, ami előrevetítette a FIG szabályainak megfelelően, az 1983–1986 közötti elnökségi poszt átvételét. További magyar vonatkozású személyi hír: az E) munkabizottságban *Stier* professzor emlékezett meg néhai *Halmos Ferenc* tagtársunk-

A FIG Állandó Bizottság ülése Brnóban, 1979. *Detrekői Ákos, Jóó István, Raum Frigyes*

ról. A D) bizottságban, ahol a föld alatti vezetékek felméréséről és nyilvántartásáról volt szó, Szombathely vezetékkatasztere is szerepelt a FIG által összegyűjtött példák között.

Az 1983-ban, Szófiában rendezett 17. kongresszuson ismét szép számmal vettek részt az Egyesület tagjai. A népes küldöttség tizenöt előadással szerepelt. Különösen nagy volt az aktivitás a 2. Szakoktatás, a 4. Műszerek és módszerek valamint a 6. Mérnök-geodézia bizottságokban, ahol 4-4 előadással szerepeltek tagtársaink. Szófiában vette át *Detrekői Ákos* a torontói kongresszus időszakára (1985–1987) a 6. bizottság elnöki posztját. *Jan de Graeve* belga geodéta javasolta a Szakmatörténeti bizottság létrehozását. Indoklásában a *Fleck Alajos* vezetése alatt működő szakmatörténeti bizottságra is hivatkozott.

A 18. kongresszusra, aminek a helyszíne Toronto volt, 14 előadást jelentettek be tagtársaink. Sajnálatos módon azonban a magyar delegáció a MOM képviselőivel együtt is csekély számú volt (6 fő). A kongresszus magyar vonatkozású híre: a MOM itt mutatta be a világszínvonalon álló giróteodolitjainak fejlesztett változatait.

Helsinki volt a házigazdája a FIG 19. kongresszusának, amelyen népes magyar tábor képviselte a hazai szakmai életet.

A 20. kongresszust, 1994-ben, a távoli Ausztráliában, Melbourne-ben tartották. A kongresszuson az Egyesületünk vezetőin kívül (elnök, főtitkár, MNB titkár) számos gyakorló szakember (a földügyi szakigazgatásban, a vízügyben, a vasutaknál és a felsőoktatásban dolgozó tagunk) képviselte a magyar geodétákat.

A FIG 21. kongresszusát Brightonban 1998-ban rendezték. Négy magyar előadás hangzott el a különböző bizottságokban. Ekkor kezdődött egy intenzív és aktív munka a FIG-ben, amelynek eredménye ezekben az években jelentkezik. *Zalaba Piroska* a 3. bizottság munkájába kapcsolódott be. *Márkus Béla* az oktatási bizottságban, *Osskó András* a 7. bizottságban fejtett ki jelentős tevékenységet. A több éves munka eredményeként *Osskó Andrást* a 7. bizottság Föld Piac munkacsoportjának a vezetésével bízták meg.

A washingtoni 2002. évi 22. kongresszuson bár kis létszámú küldöttségünk volt, de a Brightonban megkezdett aktív magyar szerepvállalás tovább folytatódott. Ennek eredményeként újra magyar munkabizottsági vezetőket választott a kongresszus. *Márkus Béla* a 2.4 Knowledge Transfer in SIM, *Osskó András* a 7.1 Creation Land Administration in Formal and Informal Environment albizottságok vezetői lettek és egyúttal a 2. és 7. bizottságok alelnöki posztjaira kerültek. Ezen a kongresszuson nyerte el az NyME Geoinformatikai Főiskolai Kara a FIG akadémiai tagsági címet.

A következő, 2006-os müncheni kongresszusra készülődés jegyében jelentős esemény volt Egyesületünk életében a 2004. májusában Athénben rendezett munkahét. Az előző évek eredményes FIG-beli tevékenységük alapján a FIG közgyűlése *Márkus Bélát* a 2. Bizottság, *Osskó Andrást* a 7. Bizottság elnökévé választották az elkövetkező, 2006-tól induló periódusra. További magyar sikert jelentett, hogy az aktív munkájának eredményeként, és az 1999-ben példamutatóan megrendezett FIG 3. bizottsági ülésért a FÖMI-t a FIG pártoló tagjának választották.

A FIG kongresszusai kapcsán végezetül röviden szóljunk a FIG Magyar Nemzeti Bizottságáról is. A nemzetközi szervezetekkel a kapcsolatot, az MFTTT vezetőin túl, a nemzeti bizottságokban (NB) dolgozó tagtársaink tartják. Vezetőit a társaság közgyűlésén választja meg a tagság. Tagjait, korábbi tradíciók alapján, a FIG bizottságai által lefedett szakterületek hazai szakértőiből hívja meg az NB elnöke. A bizottság munká-

ját közösen kialakított munkaterv alapján végzi. Legfontosabb feladatai közé tartozik a FIG különböző testületeiben való magyar szereplés előkészítése, a magyar geodéták tevékenységéről szóló, a kongresszusokra készülő Nemzeti jelentések összeállítása.

A FIG magyar nemzeti bizottságának vezetői

Év	Elnök	Titkár
1986-1990	Joó István	Bölcsvölgyi Ferencné
1990-1994	Joó István	Ágfalvi Mihály
1994-1998	Joó István	Ágfalvi Mihály
1998-2002	Ágfalvi Mihály	Zalaba Piroska
2002-2006	Márkus Béla	Zalaba Piroska

Hazánkban szervezett FIG tanácskozások

Magyarországon több – a FIG keretében szervezett – nemzetközi rendezvény is volt. A legjelentősebbek a következők voltak:

Év	Téma	Helyszín
1961	Nemzetközi mérés- és műszertechnikai konferencia	Budapest
1963	Új mérési és számítási eljárások a geodéziában	Budapest
1965	Nemzetközi méréstechnikai konferencia	Budapest
1970	FIG Állandó Bizottság ülése	Budapest
1972	CIAB (nemzetközi bibliográfiai szolgálat)	Budapest
1972	FIG 6. bizottság konferenciája	Budapest
1972	Geodéziai hálózatok mérése	Budapest
1976	FIG 6/D munkabizottsági ülése	Szombathely
1977	Nemzetközi számítástechnikai szeminárium	Sopron
1982	FIG 6. bizottság: mozgásvizsgálatok	Budapest
1985	FIG 7. bizottság ülése	Eger
1989	FIG Állandó Bizottság ülése	Budapest
1996	FIG 7. bizottság évi munkaülése	Budapest
1999	FIG 3. bizottsági ülés	Budapest
2006	FIG 2-3-7 bizottságok együttes ülése	Budapest

A FIG 1989. évi Állandó Bizottsági ülése

A Magyarországon rendezett ülések közül kiemelkedő jelentőségű volt a FIG Állandó Bizottságának 1989. évi ülése, ezért ezt részletesebben ismertetjük. Az 56. Állandó Bizottsági ülés 1989. augusztus 14-21. között volt Budapesten. A több mint 300 fős budapesti rendezvény előkészítése és lebonyolítása nagy sikerű volt.

Az üléssel párhuzamosan szervezett nemzetközi tudományos szimpózium a Modern geodéziai módszerek és digitális eszközök címet viselte. Az előzetes egyeztetéseknek megfelelően az előadások a következő témakörök köré szerveződtek:

- modern adatregisztrációs módszerek;

- adatbázisok, számítógépes tervezési ill. térképkészítési módszerek;
- digitális térképezés;
- geodéziai hálózatok fejlesztése, globális helymeghatározó rendszerek (GPS);
- közműnyilvántartás és információs rendszerek;
- eszmecsere a digitális térképezésről.

A szimpóziumon 17 magyar előadás is elhangzott. Az előadók jó összképet adtak a hazai szakmai eredményekről. A műszer- és a szakmai kiállítás szintén nagy sikerű volt. Számos műszer és számítástechnikai újdonsággal találkozhattak a látogatók, a Wild Leitz, az Opton, az AGA, a MOM, a CADdy és IPECAD standjain. Informatív kiállítási anyaggal szerepeltek a hazai nagy vállalatok, intézmények (BGTV, MN TÁTI, FÖMI, UVATERV, FTV), a felsőoktatási intézmények (BME Geodéziai Intézet, EFE FFFK). Látogatottak voltak a szakmai kirándulások (BME, EFE FFFK, FÖMI, Penc, Szentendre, Gyöngyös) és természetesen nagysikerűek voltak az egyesületi és kulturális rendezvények. A Gellért szállóban 1989. augusztus 17-én rendezett remek, és sok résztvevő számára emlékezetes záró banketten joggal állapíthatta meg az ebben a periódusban finn vezetés alatt álló FIG vezetés *Juha Talvitie* elnökkel az élen és a magyar szervező bizottság vezetője *Joó István*, hogy eredményes és sikeres ülést zárhattak.

Irodalomjegyzék

- Raum Frigyes: A Nemzetközi Geométer Szövetség 9. Kongresszusa. GK, 1959/1
 Raum Frigyes: A Nemzetközi Geométer Szövetség krakkói ülése. GK, 1959/4
 Raum Frigyes: A Nemzetközi Geométer Szövetség Állandó Bizottságának 1961. évi ülése. GK, 1961/4
 Raum Frigyes: A Nemzetközi Geométer Szövetség 10. Kongresszusa. GK, 1962/4,6
 Raum Frigyes: FIG hírek. GK, 1964/1
 Raum Frigyes: A FIG hírei. GK, 1964/6
 Raum Frigyes: A Földmérők Nemzetközi Szövetségének római kongresszusa. GK, 1965/5
 Raum Frigyes: A Nemzetközi Földmérő Szövetség londoni kongresszusa. GK, 1969/1
 Raum Frigyes: A Nemzetközi Földmérő Szövetség koppenhágai ülése. GK, 1969/5
 Balázs László: A földmérők etikai kódexének kérdése a FIG XIII. kongresszusán. GK, 1971/6
 Raum Frigyes: A Nemzetközi Földmérő Szövetség 13. kongresszusa. GK, 1972/1
 Raum Frigyes: A FIG 6/D bizottságának ülése. GK, 1976/6
 Raum Frigyes: A Földmérők Nemzetközi Szövetségének XV. kongresszusa. A szakbizottságok ülései. GK, 1977/6
 Dr. Homoródi Lajos: A Földmérők Nemzetközi Szövetségének XVI. kongresszusa. GK, 1982/1
 Raum Frigyes: A Nemzetközi Földmérő Szövetség szófiai kongresszusa. GK, 1983/5
 Dr. Joó István: A FIG XVIII. Kongresszusa. GK, 1986/5
 Dr. Joó I. – dr. Csemniczky L.: FIG Állandó Bizottsági ülés és nemzetközi szimpózium Budapesten. GK, 1989/6
 Osskó András: A Nemzetközi Földmérő Szövetség FIG megújulási törekvései az ezredforduló küszöbén. GK, 1997/12
 Raum Frigyes: A Nemzetközi Földmérő Szövetség szófiai kongresszusa. GK, 1983/5

- Osskó András: A Nemzetközi Földmérő Szövetség, FIG XXI. Kongresszusa Brighton. GK, 1998/10
- Dr. Detrekői Á. – dr. Joó I.: Az MFTTT (GKE) már negyven éve tagja a FIG-nek. GK, 1999/9
- Raum Frigyes: A FIG és a magyar földmérés. GK, 1999/9
- Apagyi Géza: A FIG XXII. Kongresszusa Washingtonban. GK, 2002/6
- Osskó A. – Apagyi G. – dr. Mihály Sz.: A Földmérők Nemzetközi Szövetségének munkahete Athénban. GK, 2004/10
- Dr. Székely Domokos: 100 éves a magyar FIG kapcsolatfelvétel. GK, 2005/3

A Nemzetközi Fotogrammetriai és Távérzékelési Társaság (ISPRS)

Írta: Winkler Péter

A Nemzetközi Fotogrammetriai és Távérzékelési Társaság (NFTT), angol megnevezés szerint International Society for Photogrammetry and Remote Sensing, (ISPRS) amely Nemzetközi Fotogrammetriai Társaság (NFT) néven alakult meg 1910-ben, angolul: International Society of Photogrammetry (ISP). Alapítója: Edward Dole al, a Bécsi Műszaki Egyetem professzora volt. A társaság célját és tevékenységét az alábbiak szerint rögzíti az ISP alapszabálya, mely a mai napig érvényes vezérgondolatokat fogalmaz meg:

1.§. A Nemzetközi Fotogrammetriai Társaság célja az egyes országokban lévő társaságok (a következőkben „Nemzeti Társaságok”-nak nevezve), valamint egyes személyek, hivatalok, intézetek, cégek stb. egyesítése a fotogrammetria és az azzal kapcsolatos tudományok művelésére és annak alkalmazására a tudomány, a technika és a gazdaság különböző ágaiban.

2.§. A Társaság célját egyrészt előadások tartásával, szakszerű fejtegetésekkel, kiállításokkal és bemutatásokkal egybekötött nemzetközi kongresszusokkal, másrészt nemzetközi szakközlönyben megjelenő közleményekkel és végül a szakirodalom közvetítésével és kicserélésével akarja elérni.

Az NFT első kongresszusát Bécsben, 1913-ban rendezték meg. Az I. világháború miatt bekövetkezett kényszerszünet után 1926-ban Berlinben a II. Kongresszuson már magyar megfigyelők is részt vettek. Ennek eredménye volt, hogy 1929-ben megalapították a Magyar Fotogrammetriai Társaságot (MFT), melyet Egyesületünk jogelődjének is tekint. 1930-ban a Zürichben rendezett III. Kongresszuson az MFT nemcsak teljes jogú tagja lett az ISP-nek, hanem *Medvey (Kruttschnitt) Aurélt* a VI. Bizottság (gazdasági kérdések) vezetésével is megbízta. 1934-ben Párizsban *Oltay Károly* professzort választották a VIII. Bizottság (oktatás, terminológia) vezetőjévé. 1938-ban még részt vettünk Rómában az V. Kongresszuson, de ezt követően azonban sajnálatosan hosszú szünet következett be számunkra. 1941-ben a Társaság még közgyűlést tartott. 1948-ban, feltehetően felső politikai utasításra, *Oltay* feloszlató közgyűlést hívott össze a Műegyetemen. Ezzel megszűnt a Magyar Fotogrammetriai Társaság, sőt ezt követően *Vásárhelyi Jánost* azzal a megbízatással küldték ki a II. Világháborút követő első NFT kongresszusra Hágába (Hollandia), hogy bejelentse Magyarország kilép az NFT-ből. Magyarország szerepét Ausztria vette át az oktatási bizottságban. Érthető módon elmaradt részvételünk az 1952-ben Washingtonban rendezett VII. kongresszuson is.

1956-tól a rendszerváltásig

Az 1956-ban megalakult Geodéziai és Kartográfiai Egyesület törekvései közé tartozott az akkori „vasfüggöny mögé szorított” és ránk nehezedő politikai nyomás adta keretek között is bekapcsolódni a nemzetközi tudományos élet vérkeringésébe. Ennek a törekvésnek tudható be, hogy már a GKE alapításának évében a stockholmi kongresszuson *Tárczy-Hornoch Antal* személyesen kezdte meg az előkészítő tárgyalásokat újrafelvételünkről az NFT-be.

Az előkészítések eredményeként 1960-ban Londonban az ISP IX. Kongresszusán ismét felvételt nyertünk a Nemzetközi Fotogrammetriai Társaságba. A Kongresszuson három fő képviselte a GKE-t.

Az NFT kezdetektől a szakmai területet felosztó szakbizottságok szerint végzi tevékenységét. A szakbizottságok elnevezése, mely a műszaki fejlődési irányokat követve időről időre változik, jól jellemzi szakterületünk felépítését, s tevékenységi köreik iránymutatást adnak az aktuális időszak figyelemre és kutatásra méltó szakterületeire. Érdemes áttekinteni a IX. kongresszus (1960) szakbizottságait: I. Légifényképezés, II. Kiértékelő műszerek és módszerek, III. Légiháromszögelés, IV. Fotogrammetriai térképezés, V. Nem térképészeti fotogrammetria, VI. Terminológia, szótár, oktatás, VII. Interpretáció. Az egyes szakbizottságok vezetését általában azon országok képviselőire bízták, amelyekben figyelemre méltó eredményeket értek el az adott szűk szakmai területen és kellő aktivitást tudtak felmutatni az NFT tevékenységében. A londoni kongresszust követően kezdtek a szakbizottságok nemzetközi találkozókat rendezni a két kongresszus közötti időszakban. Ilyen volt az 1963-ban Drezdában rendezett nemzetközi fotogrammetriai kollokvium is három magyar előadóval. A későbbiekben is, első sorban IV., V., VII. bizottság ülésein vettek részt, tartottak előadást Egyesületünk tagjai, de ezek tételes felsorolása meghaladná emlékkönyvünk terjedelmét.

A Nemzetközi Fotogrammetriai Társaság X. Kongresszusát Lisszabonban rendezték 1964. szeptemberében. Egyesületünket *Raum Frigyes*, *Magyarósi Béla* és *Szabó Béla* képviselték. A kongresszuson kiadott anyag tartalmazza *Hankó Géza* tanulmányát és a *Hankó G. – Homoródi L. – Magyarósi B. – Raum F. – Szabó B.* összetételű munkacsoport által a magyar fotogrammetria történetét összefoglaló tanulmányt is, amely része a fotogrammetria nemzetközi történetének.

Az NFT 11. kongresszusának megrendezésére 1968. júliusában került sor Lausanneben. Hazánkból 5 fős hivatalos küldöttség és turistaként ugyanannyi szakember vett részt a konferencián. A kongresszuson módosították a vezetőség összetételére vonatkozó eddigi szabályokat. Ettől kezdve a vezetőségi tagokat egyenként választja meg a közgyűlés (a közvetlen vezetőségnek ezután nem kell egyazon nemzethez tartozni). Bevezették az ún. „kongresszus-igazgató” tisztelet, akinek feladata a soron következő kongresszus előkészítése, megszervezése. Ennek megfelelően a közvetlen vezetőség összetétele: elnök, két alelnök, főtitkár, pénztáros és a kongresszus-igazgató. Ekkortól vált rendszeressé, hogy a szakbizottságok szimpóziumaikat a két kongresszus közötti felező évben rendezzék abban az országban, amelynek állampolgára a szakbizottság elnöki tisztelet betölti.

Igen nagy létszámú (20 fő) delegációval vett részt az ISP VII. légifénykép interpretálási szakbizottságának drezdai szimpóziumán a magyar küldöttség, ahol öt megtartott

előadással kívánták előkészíteni azt, hogy az ottawai kongresszuson Magyarország kapja meg a VII. szakbizottság vezetését és a szimpózium megrendezésének jogát.

Az 1972. évi, ottawai 12. kongresszus bizonyos értelemben áttörést jelentett szakmánk jövőjének alakulása szempontjából. A kongresszus ideje alatt bocsátották fel az ERTS-1 távérzékelési műholdat (később Landsat néven ismertté vált, máig működő sorozat első tagját), amelyről a kongresszus ünnepi megnyitó beszédét tartó *F. J. Doyle* a következőt mondta: „Korunk egyik jelentős eseménye tegnap történt: az első földkutató szatellita pályára bocsátása. Ez az első kísérlet arra, hogy a fotogrammetria és a fotointerpretáció technikáját olyan felmérésben alkalmazzuk, amely egész Földünkre kiterjed” (GK, 1974/2).

Az ottawai kongresszuson egyesületünket *Bene András*, *Homoródi Lajos*, *Rádai Ödön* és *Somogyi József* képviselték. Bár előadással nem szerepeltünk, a közgyűlésen először adtunk be javaslatot arra, hogy a VII. Légifénykép-interpretációs szakbizottság vezetését megszerezzük. Ez nem sikerült, a VII. szakbizottság vezetését Kanada kapta.

Kilenc fős magyar delegáció vett részt a 13., Helsinkiben rendezett NFT kongresszuson. Ez részben a fotogrammetria területén fellendülő hazai kutatási tevékenységnek, a nemzetközi szinthez történő felzárkózási törekvéseknek és nem utolsósorban a finn kollégák segítő készségének is volt köszönhető. A kongresszus eredményeiről, eseményeiről *Homoródi L.*, *Gebry J.*, *Somogyi J.*, *Kovács B.*, *Simonkovics S.*, *Rádai Ö.* és *Gerencsér M.* egész napos „Fotogrammetriai nap” keretében számoltak be, valamint részletes írásos tájékoztatót publikáltak a *Geodézia és Kartográfia* 1977/2. számában.

1978-ban *Mike Zsuzsa* vett részt a VII. Bizottság Freiburgban rendezett szimpóziumán. Itt vetették fel először, hogy az NFT, a távérzékelés előretörésének teret adva és ezáltal egy új nemzetközi távérzékelési szervezet megalakulásának a tervét megakadályozva, vegye fel a Távérzékelés nevet is. Ezt a javaslatot az 1980. évi hamburgi kongresszus elé terjesztettek. Erre az időszakra jellemzően fellendült a GKE-n belül is az NFT eredményeinek megismeréséhez kapcsolódó egyesületi tevékenység annak érdekében, hogy minél több hazai szakemberrel ismertessük meg a fotogrammetria területén elért jelentős nemzetközi eredményeket. 1976-tól kezdődően az NFT kongresszusokról a Fotogrammetriai Szakosztály rendezésében bevezettük az egész napos ankétot, szakbizottságunként részletes beszámoló megtartását. Ezeken az ankétokon vagy a kongresszusi résztvevők, vagy a szakbizottságok levelezői (a hazahozott írásos dokumentumok alapján) adtak részletes ismertetést a szakterület eredményeiről. 1979-ben „Nagyméretarányú térképezés korszerű fotogrammetriai módszerekkel” című konferenciát és kiállítást szerveztünk Székesfehérváron, amelyre a külföldről meghívott előadókat az NFT szakbizottságaiban közreműködő szakemberek közül választottuk.

1978-ban Budapesten a WILD ankétot ismerkedhetek meg a hazai szakemberek a neves fotogrammetriai műszergyártó cég legújabb termékeivel.

1980. évi XIV. hamburgi kongresszus közgyűlése, elismerve a távérzékelés egyre erősödő szerepét egyetértett az NFT névváltoztatásával. Ettől az időtől tehát Nemzetközi Fotogrammetriai és Távérzékelési Társaság (NFTT, angol rövidítéssel ISPRS) a társaság megnevezése. Az aktuális tudományos szempontoknak megfelelően átnevezték az egyes szakbizottságokat is. Magyarországot *Homoródi L.*, *Detrekői Á.*, *Gebry J.*, *Nagy J.*, *Simonkovics S.*, *Somogyi J.* és *Székely D.* képviselte. Öröndöletes, hogy a kongresszusra nyolc magyar előadást is elfogadtak. A műszerkiállítás egy részének megismerését biztosította a GKE rendezésében 1981-ben megismételt WILD ankét, amely jelentős mér-

tékben járult hozzá a korszerű fotogrammetriai eljárások hazai megismertetéséhez annál is inkább, mert valamennyi előadás anyaga magyar nyelven is megjelent.

1984-ben Rio de Janeiróban rendezték az NFFT XV. Kongresszusát. Két magyar résztvevője volt az eseménynek, *Joó István* és *Sárközy Ferenc*. Az 1984–1988 közötti időszakban sajnálatos törés következett be az NFFT munkájában való részvételünk tekintetében. Nincs tudomásunk arról, hogy az 1986-ban rendezett hét szimpózium bármelyikén lett volna magyar résztvevő. Ami ennél is szomorúbb, hogy az 1988-ban Kyotóban (Japán) rendezett XVI. Kongresszuson egyetlen magyar résztvevő sem volt.

1990-től a VII. szakbizottság budapesti szimpóziumaig

A rendszerváltás utáni közvetlen időszak jelentős fellendülést adott az NFFT munkájában való hatékonyabb részvételnek is. Igaz ugyan, hogy 1990-ben csak a VII. távérzékelési szakbizottság szimpóziumán, Victoriában (Kanada) volt magyar résztvevő (*Remetey-F. Gábor*, aki előadást is tartott), de a washingtoni XVII. Kongresszuson 1992-ben már jelentős számú magyar részvételtől számolhatunk be. A 12 regisztrált magyar résztvevő közül elfogadott előadással szerepelt: *Alhusain O.*, *Büttner Gy.*, *Detrekői Á.*, *Gerencsér M.*, *Orbay P.*, *Remetey-F. G.* és *Winkler P.* A szakbizottsági elnökjelöltek között, hosszú évtizedek óta először, *Remetey-F. Gábor* személyében magyar szakember is szerepelt, aki csak többfordulós választás után maradt alul brazil kollégájával szemben. Elismerésre méltó, hogy *Mélykúti Gábort* a III., míg *Remetey-F. Gábort* a VII. szakbizottság vezetésében való közreműködésre kérték fel.

Megemlítendő esemény az 1992. szeptemberében Egerben rendezett Európai Távérzékelési Laboratóriumok Szövetségének (EARSeL) XII. Távérzékelés az európai környezeti változások vizsgálatára elnevezésű szimpóziuma, amelyet első ízben rendeztek kelet-közép-európai országban. A mintegy 250 távérzékelési intézményt magába foglaló szervezet tagszervezete az ISPRS-nek is.

Az első kongresszus helyszínére 82 év után tért vissza az NFFT, XVIII. kongresszusának helyszínéül újra Bécsset választva. Részben az előző kongresszus aktív magyar részvételének, részben a helyszínek és a hagyományoknak köszönhetően, a bécsi kongresszuson közel 50 magyar résztvevő volt. Öröndetes, hogy 60 év után újra magyar szakbizottsági elnököt választottak *Remetey-F. Gábor* személyében, aki ennek megfelelően 1996–2000 között látta el a VII. szakbizottság elnöki tisztét. *Dr. Remetey-Fülöpp Gábor* megválasztása mind személyének, mind pedig az egész magyar fotogrammetriának és távérzékelésnek szóló elismerés. Említésre méltó, hogy figyelemmel a bizottság munkájában résztvevő érdeklődők nagy számára, egyedül a VII. szakbizottságnak lett két titkára *Hegyí F.* (Kanada) és *Winkler P.* (Magyarország) személyében.

VII. szakbizottság szimpóziuma Budapesten

A VII. szakbizottság „A természeti erőforrások és a környezet vizsgálata helyi, regionális és globális szinten” című szimpóziumának a megrendezésére 1998. szeptember 1–4. között hazánkban, Budapesten került sor a Magyar Tudományos Akadémia épületében. A körülmekintő és alapos szervezési előkészítés eredményeként (a szervező bizottság elnöke *Winkler Péter* volt) öt kontinens 33 országából 196 regisztrált résztvevő (köztük 35 magyar) jegyezte a szimpóziomot. A szimpózium kiadványa 132 cikket tar-

A VII. bizottság szimpóziumán az ISPRS és az EARSeL vezetőségét fogadja 1998. szeptemberében a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem rektora (balról az első) Detrekői Ákos. Az asztal végén Remetey-F. Gábor, Mélykúti Gábor és Winkler Péter áll

talmaz, amelynek kereskedelmi terjesztését a RICS (Royal Institution of Chartered Surveyors) végzi. Számos elismert külföldi előadó előadása mellett 11 magyar előadás is elhangzott, részben külföldi előadókkal társszerzőként. A szimpóziummal párhuzamosan rendezett szakmai és kereskedelmi kiállítás is nagy sikert aratott. Ezzel kapcsolatban említésre méltó, hogy az 1998. márciusában felbocsátott SPOT-4 távérzékelési műhold első felvételét Baja térségéről készítette, s a világsajtót bejárt felvétel mintegy reklámul szolgált az ECO BP'98 kiállításának is. A záró, plenáris ülésen ajánlásokat fogadtunk el a soron következő, amszterdami kongresszus VII. szakbizottsága munkájának és beszámoló rendezvényeinek előkészítésére. Összességében az ECO BP'98-ra büszkéek lehetünk, az NFTT közel száz éves történetében első alkalommal rendezhetünk ilyen mértékű tanácskozást Magyarországon, amely hozzájárult Egyesületünk nemzetközi tekintélyének, elismertségének növeléséhez.

Nemzetközi Fotogrammetriai és Távérzékelési Társaság (ISPRS) kongresszusai

Sorszám	Év	Helyszín	Magyar részvétel
I.	1913	Bécs	–
II.	1926	Berlin	megfigyelő
III.	1930	Zürich	MFT felvétel, VI. Bizottság vezetése, Medvey Aurél
IV.	1934	Párizs	VIII. Bizottság, Oltay Károly
V.	1938	Róma	MFT részvétel
VI.	1948	Hága	kilépés
VII.	1952	Washington	–
VIII.	1956	Stockholm	–
IX.	1960	London	GKE-t újra felveszik
X.	1964	Lisszabon	GKE részt vesz
XI.	1968	Lausanne	GKE részt vesz

Sorszám	Év	Helyszín	Magyar részvétel
XII.	1972	Ottawa	GKE részt vesz
XIII.	1976	Helsinki	GKE részt vesz
XIV.	1980	Hamburg	GKE részt vesz, ISPRS elnevezés
XV.	1984	Rio de Janeiro	GKE részt vett
XVI.	1988	Kyoto	Nem vettünk részt
XVII.	1992	Washington	MFTTT részt vett. WG III/4 elnökhelyettes: Mélykúti Gábor
XVIII.	1996	Bécs	MFTTT részt vett. VII. Bizottság elnök Remetey-F. Gábor, titkár: Winkler Péter
XIX.	2000	Amszterdam	MFTTT részt vett. WG VII/4 elnök: Remetey-F. Gábor
XX.	2004	Isztambul	MFTTT részt vett. WG IV/1 társelnök: Remetey-F. Gábor

1999-től napjainkig

Az 1996–2000 közötti időszakban *Remetey-F. Gábor*, mint a VII. Szakbizottság elnöke, az egyik vezetőségi ülést, a MFTTT szervezésében 2000. április elején Budapesten tartotta. Az NFFT vezetőségi tagjai vállalkoztak arra, hogy egy egész napos szemináriumot

Az ISPRS vezetősége 2000-ben Budapesten. Az első sor bal szélén Remetey-F. Gábor, a második sor jobb szélén Winkler Péter áll

mon a magyar szakembereket megismertetik a fotogrammetria, távérzékelés legújabb eredményeivel. A nagysikerű szemináriumnak a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium adott otthont.

Az NFTT XIX. Kongresszusán Amszterdamban *Detrekői Ákos*, *Mélykúti Gábor* hivatalos delegátusként képviselte Egyesületünket, míg *Remetey-F. Gábor* a VII. szakbizottság elnökeként hivatalból, *Winkler Péter* pedig az EARSeL képviselőjeként vett részt. Az NFTT vezetősége nagyra értékelte a VII. szakbizottság elmúlt négyéves munkáját és *Remetey-F. Gábor* tevékenységét elismerő oklevéllel jutalmazta.

2001. szeptemberében Sopronban rendeztük a VII/4 munkacsoport szimpóziumát Emberi települések környezeti hatásának elemzése címmel.

2004. július 13-24 között zajlott az NFTT XX. kongresszusa Isztambulban. Az eseményen Magyarország 12 fővel szerepelt. Meghívott előadóként *Büttner György* (FÖMI) ismertette az Európai CORINE 2000 felszínborítási programot, de előadást tartottak a BME, a Debreceni Egyetem, a székesfehérvári GEO, a FÖMI és az FVM FTF munkatársai, illetve hallgatói. A közgyűlés felismerve a *Remetey-F. Gábor* által 1996–2000 között irányított VII. szakbizottság Természeti és környezeti monitoring által lefedett terület tartalmi diszciplináris kiterjedését, e témakörökre két utódbizottságot alakított. A VII. szakbizottság a továbbiakban a globális monitoring elméleti vizsgálataira míg az új VIII. szakbizottság jobbára a fennmaradó alkalmazásorientált fejlesztésekre összpontosít majd.

Winkler Péter több mint húsz éves aktív tevékenységét az EARSeL tiszteleti tagsági címmel ismerte el 2004-ben.

A következő NFTT kongresszus színhelye 2008-ban Peking lesz. A magyar kezdeményezésre már 2000-ben megfogalmazott és az akkori közgyűlés által elfogadott téradat-infrastruktúra témakörben is szerephez jutott magyar szakember *Remetey-F. Gábor* személyében, mivel a kínai *Jiang Jie* mellett ő lett a IV/1 munkacsoportnak a társelnöke a 2004–2008 időszakra. A VIII/1 munkacsoport a városok távérzékelése témakörben *Winkler Péter* titkári közreműködésével folytathatja majd munkáját 2008-ig.

Külföldi tiszteleti tagok

A Magyar Fotogrammetriai Társaság az ISPRS alapítóját, *E. Dole* alt 1932-ben választotta tiszteleti tagjának, majd 1941. évi utolsó közgyűlésén *O. von Gruber*-nek, a stuttgarti egyetem nemzetközileg elismert fotogrammetria professzorának adományozta ezt a megtisztelő kitüntetést. A Magyar Fotogrammetriai és Távérzékelési Társaság 2003. májusában, annak országos választmányi ülésén adta át az MFTTT tiszteleti tagságát elismerő oklevelet *G. Konecny* professzornak, a hannoveri egyetem professzorának, az 1980. évi hamburgi kongresszus rendezőjének, az ISPRS és az EARSeL tiszteletbeli elnökének.

Az ISPRS magyar nemzeti bizottság vezetőségei

Év	Elnök	Titkár
1986–1994	Detrekői Ákos	Winkler Péter
1994–2002	Mélykúti Gábor	Winkler Péter
2002–2007	Winkler Péter	Csornai Gábor

Javaslatok a jövőre nézve

Nagyon fontosnak tartjuk azt, hogy az utóbbi években az ISPRS szervezetén belül elért eredményeinket megtartsuk, és ahol lehet tovább erősítsük a magyar részvételt az egyes munkacsoportok, szakbizottságok irányításában. Magyarországi kongresszus szervezését (általában 4-5000 résztvevő!) a közeljövőben nem tartjuk célszerűnek elvállalni, ahhoz jelenleg nincsenek meg a szükséges feltételek. Javasolható viszont valamely, hazai szempontból is érdeklődésre számot tartó, szakbizottsági munkacsoport szimpóziumának rendezése, majd később újabb szakbizottság vezetésének bevétele.

Irodalomjegyzék

- A Magyar Fotogrammetriai Társaság Évkönyve (sorozat, 1931–1941)
Tárczy-Hornoch A.: Az 1956. évi stockholmi nemzetközi fotogrammetriai kongresszusról. GK, 1957/1
Raum Frigyes: A 9. Nemzetközi Fotogrammetriai Kongresszus (London, 1960). GK, 1961/3
Magyarósi B. – Raum F.: A Nemzetközi Fotogrammetriai Kongresszus (Lisszabon, 1964). GK, 1964/6
Bene András: A Nemzetközi Fotogrammetriai Társaság XI. Kongresszusa (Lausanne). GK, 1968/6
Székely Domokos: A Magyar Fotogrammetriai Társaság működése. GK, 1970/1
Székely Domokos: A Nemzetközi Fotogrammetriai Társaság 60 éves működése. GK, 1970/6
Homoródi Lajos: Beszámoló az ottawai, XII. Kongresszusról. GK, 1972/5
Doyle F. J.: A fotogrammetria és a jövő. GK, 1974/2
Homoródi Lajos: A Nemzetközi Fotogrammetriai Társaság Kongresszusa (Helsinki). GK, 1976/6
Gebry J. – Gerencsér M. – Homoródi L. – Kovács B. – Rádai Ö.: NFT XIII. Helsinki Kongresszusa. GK, 1977/2
Szabó Béla – Winkler Péter: A fotogrammetriai szakosztály beszámolója. GK, 1980/1
Homoródi L. – Winkler P. – Lászlóffy G. – Gebry J. – Nagy J. – Simonkovics S. – Detrekői Á.: A Nemzetközi Fotogrammetriai Társaság XIV. Kongresszusa GK, 1981/3
Papp-Váry Á.: Fotogrammetriai Kongresszus a déli féltekén (Rió de Janeiró). GK, 1984/6
Winkler P.: Szervezési tapasztalatok az EARSeL XII. szimpóziumával és 1992. évi közgyűlésével kapcsolatban. GK, 1993/1
Detrekői Á. – Mélykúti G. – Winkler P.: Beszámoló az ISPRS XVII. kongresszusáról (Washington). GK, 1993/1
Detrekői Á. – Winkler P. – Engler P. – Mélykúti G. – Szabó Gy. – Fekete K. – Márkus I. – Remetey-F. G. : Az NFTTT XVIII. kongresszusa (Bécs), GK, 1997/2-3
Remetey-F. G. – Winkler P.: „A természeti erőforrások és a környezet vizsgálata helyi, regionális és globális szinten” a NFTTT VII. Bizottságának szimpóziuma Budapesten. GK, 1998/11
Konecny G.: A fotogrammetria szerepe a nemzetközi közösségben. GK, 2004/2
Székely D.: 75 éve alakult meg a Magyar Fotogrammetriai Társaság. GK, 2004/5

A Nemzetközi Térképészeti Társulás (ICA)

Írta: Dr. Papp-Váry Árpád

A Nemzetközi Térképészeti Társulás (International Cartographic Association, ICA) több előkészítő tanácskozás (Stockholm 1956., Chicago és Mainz 1958.) után – a nyugat-európai államok többségének (12 ország) és az USA-nak a részvételével – 1959-ben alakult meg. A Nemzetközi Földrajzi Unió (International Geographical Union, IGU) 1964. évi londoni kongresszusa, az Unió keretébe tartozó társulásként, az új szervezetet elfogadta. A kongresszuson résztvevő Szovjetunió, Lengyelország, Magyarország képviselői (feltehetően előzetes otthoni egyeztetés alapján, hiszen addig csak a „másik politikai oldalhoz” tartozók, akkori szóhasználattal a tőkés országok voltak benne) bejelentették országaik csatlakozását a Nemzetközi Térképészeti Társuláshoz. Az ICA, Edinburghban tartott közgyűlésén, a londoni kongresszus után, *Radó Sándor* már tagországi képviselőként vett részt.

A közgyűlést és az egyidejű tudományos konferenciát követően az Egyesület jóváhagyta az új nemzetközi szervezetbe való belépést. Az ICA alapszabályának megfelelően létrejött az ICA magyar nemzeti bizottsága. Az elnök *Radó Sándor*, az ÁFTH Térképészeti Főosztályának vezetője, a titkár *Csáti Ernő*, ugyanezen osztály munkatársa lett.

Részvétel az első konferenciákon (1960–1972)

A következő három konferencián egyedül *Radó*, az 1972. évi kanadai ottawai konferencián pedig *Radó* és *Csáti* képviselte hazánkat.

1971-ben az Egyesület külföldi tiszteleti tagokat választott. Az első kitüntetettek között volt, *K. A. Szaliscsev* is, a moszkvai Lomonoszov Egyetem térképészeti tanszékének vezetője, 1972–1976 között az ICA elnöke.

A konferenciákon való népesebb részvételt a devizahiány gátolta. *Csáti Ernő* a magyar eredmények külföldi megismertetése érdekében angol nyelvű tanulmánykötetek megjelentetését kezdeményezte a konferenciákra. A KV, az MNTI, később a FÖMI támogatásával több tanulmánykötet jelent meg Hungarian Cartographical Studies címen. (1968. Újdelhi, 1970. Stresa, 1972. Ottawa, 1976. Moszkva, 1980. Tokió, 1989. Budapest. A hat kötet együttes oldalszáma 774.) Ezt követően, pedig minden negyedik évben, a tisztújító konferenciákra, nemzeti beszámoló készült, amely áttekintette az elmúlt négyéves időszakban az ország különböző kartográfiai érdekeltségű oktatási és kutató intézményei, cégei által végzett munkát.

Az ICA a konferenciák közötti időszakokban, bizottságok és munkacsoportok keretében végzett munkával kívánta elérni az új térképészeti eredmények kimunkálását, népszerűsítését, a különböző országokban folyó térképészeti munkák, kutatások kölcsönös megismerését, a térképkultúra, térképhasználat színvonalának széles körű emelését. A bizottságok munkájába a GKE szakemberei már 1964-ben bekapcsolódtak. *Csáti Ernő* a Térképautomatizálási, *Földi Ervin* a Terminológiai bizottság tagja lett. Az 1968-ban alakult Tematikus térképészet bizottságnak *Radó Sándor* lett a tagja, majd 1972–1976 között az elnöke. Ez volt az első hivatalos cím, amit Magyarország elnyert a szervezetben. *Radó* érdeme, hogy az ICA tevékenységét a fejlődő világ felé nyitotta, il-

letve az ENSZ Térképészeti részlegének figyelmét a topográfiai térképek mellett ráirányította a tematikus térképészetre is.

Az 1972. évi konferencián életre hívott bizottságok közül *Klinghammer István* az Oktatási és képzési bizottságnak, *Papp-Váry Árpád* a Technológiai bizottságnak lett a tagja.

A bizottságok, munkacsoportok évenként más-más országban üléseztek. *Csáti Ernő* az automatizálási bizottságot meghívta hazánkba. A bizottsági ülést összekapcsolta a *Radó Sándor* által évente szervezett nemzetközi tanácskozásokkal és térképkiállításokkal. Az 1973. augusztus 22–26 között tartott konferencia és kiállítás témája a térképéksztítés automatizálása volt. A konferencián, a bizottsági tagokkal együtt 250 fő vett részt. A kiállításon 17 ország 40 intézete állította ki első számítógépes térképét. A konferencia angol nyelvű előadásai, *Csáti Ernő* szerkesztésében 372 oldalas kötetben láttak napvilágot (*Automatization, the New Trend in Cartography*).

A Terminológiai bizottság 1964–1972 között összeállította, majd 1973-ban megjelentette a kartográfiai szakkifejezések többnyelvű szótárát. A nemzetközi szótár munkáival párhuzamosan Földi Ervin vezetésével folyt a meghatározások magyar nyelvre fordítása és a magyar kifejezések pontosítása. 1974. szeptemberében a FÖMI Tudományos Közlemények sorozatában jelent meg a Kartográfiai értelmező szótár (304 oldal). A szótár elkészítésében a magyar terminológiai csoport 10 tagja és 15 időnként bevont szakértő vett részt. A szótár a mai napig a leggyakrabban használt magyar kartográfiai munka.

Aktívabb részvétel az ICA munkájában

Az ICA 1974. évi madridi konferenciája fordulópontot jelentett a magyar részvétel szempontjából. Az olcsó ár, a csoportos részvétel kedvezményei nyomán 7 fő vett részt a konferencián. *Stegena Lajos* a Térképészettörténeti bizottság tagja lett.

1974 végén, az ICA által alapított tiszteleti tag címmel elsőként *Radó Sándort* tüntették ki 75. születésnapja alkalmából.

A Térkép-automatizálási bizottság 1972-ben kezdeményezte az új technológia keretében születő fogalmak többnyelvű szótárának az elkészítését. A munka koordinálására *Csáti Ernőt* kérték fel. A 12 nyelvű szótár (*Multilingual explanatory dictionary of automation in cartography*) az 1976. évi moszkvai konferenciára készült el. A moszkvai konferencián az ICA közgyűlése *Radó Sándort* a Természeti erőforrások térképezése bizottság elnökévé választotta az 1976–80. évi időszakra.

Az ICA Magyar nemzeti bizottságának javaslatára az Egyesület külföldi tiszteleti taggá választotta 1976-ban *F. J. Ormelinget*, az ICA elnökét, az enschedei nemzetközi oktatási központ (ITC) kartográfiai tanszékének vezetőjét.

Az ICA elnöke *F. J. Ormeling* magánbeszélgetés keretében, az 1980. évi tokiói konferencián javasolta *Klinghammer Istvánnak* és *Papp-Váry Árpádnak*, hogy hazánk vállalja egy világkonferencia szervezését. Ő melegen támogatna egy ilyen javaslatot, mondta. A lengyel katonai hatalomátvételt követően 1982-ben tartott, a nyugati országok képviselőinek többsége által bojkottált varsói konferencia után született meg a szándék egy hazai világkonferencia megszervezésére.

Ennek első lépéseként 1983. szeptember 11–16. között az ICA végrehajtó bizottsága és az Oktatási és továbbképzési, valamint a Térképéksztítési bizottságok egyesített ülését szerveztük meg Visegrádon, az ELTE vendégházában. Ez volt az első eset

az ICA történetében, amikor több bizottság egyszerre ülésezett. A konferenciákra szóló meghívást egy konferenciával előbb kell beterjeszteni az ICA közgyűlésének. Ezért úgy gondoltuk 1984-ben pályázunk az 1988. évi konferencia megszervezésére. 1984-ben a szocialista országok geodéziai szolgálatainak (SZOGSZ) ulan-batori ülése időben pontosan egybeesett az ICA perthi (Ausztrália) konferenciájával. *Papp-Váry Árpád* az ICA Magyar nemzeti bizottságának elnöke, az ICA Fejlett (térkép)technika állandó bizottságának alelnöke, *Radó Sándor* 1981. évi halálát követően az SZOGSZ 3. (kartográfiai) bizottságának is az elnöke lett. A SZOGSZ konferencián jelentkező feladatok ellátása miatt az OFTH vezetése nem engedélyezte a perthi részvételét, pedig egyetlen magyar előadóként az előadását is elfogadták. A GKE pénzügyi lehetőségei nem tették lehetővé, hogy *Klinghammer István* vagy *Csáti Ernő* vegyen részt a konferencián. A meghívás átadása érdekében, a minisztérium (OFTH) felkérésére, a Kartográfiai Vállalat költségére, *Domokos György* a vállalat igazgatója utazott ki az ICA konferenciára. A közgyűlésen bejelentette, hogy Magyarország vállalja az 1988. évi konferencia és közgyűlés megszervezését. A perthi közgyűlés a másik pályázóval, Dél-Afrikával szemben hazánknak ítélte a konferencia megrendezését.

1980-ig az ICA konferenciáit mindig az IGU kongresszussal azonos helyen és időben rendezte meg. Mivel a két szervezet 1980-ban nem tudott megegyezni a további konferenciák közös helyszínében, ezért 1984-ben az ICA konferencia Perthben, az IGU kongresszus pedig Párizsban volt. Az egy évre eső, különböző helyszínen tartott rendezvények költségeit az éves utazási kereteikből nagyon sokan nem tudták kigazdálkodni. Sokan kérték a konferenciák külön évben való megtartását. Az ICA közgyűlése ezért Perthben úgy döntött, a következő konferenciát nem 1986-ban, hanem közgyűléssel együtt 1987-ben tartják. A budapesti, most már közgyűlés nélküli konferencia időpontja így 1989-re módosult.

1986-ban a GKE tiszteleti taggá választotta *R. Ogriseket*, a drezdai egyetem kartográfiai tanszékének vezetőjét. Az ICA Magyar nemzeti bizottsága vezetőségének a hibája, hogy azóta, a sikeres 1989.évi budapesti konferenciát követően sem tettek javaslatot újabb személyekre.

Az 1987. évi mexikói, moreliai közgyűlés (majd az 1991. évi angliai bournemouthi közgyűlés is) alelnökké választotta *Papp-Váry Árpádot*. Alelnöki munkáját 1995-ben tiszteleti tagsággal ismerték el.

A budapesti ICA konferencia

A budapesti konferenciára 1989. augusztus 17-24. között, a Vigadó épületében került sor, 628 külföldi és 155 magyar résztvevővel. A közelgő rendszerváltozást jelezte, hogy a konferencia megnyitását magasabb vezetők már nem vállalták. A konferenciát így egy államtitkár nyitotta meg. Ebből vonták le a külföldiek azt a következtetést, hogy Magyarországon nem eléggé elismert a térképészek tevékenysége.

A konferencia eseményeit a Geodézia és Kartográfia 1990. évi teljes 1. száma részletesen ismertette, ezért azt itt nem kívánjuk részletezni. Azt viszont visszatekintve megállapíthatjuk, hogy a térképészet minden szervezete, minden munkatársa lelkesen, önként, teljes erőbedobással dolgozott az előkészítés során és a konferencia egy hete alatt. Ez az összefogás, együttes erőfeszítés tette sikeressé a rendezvényt.

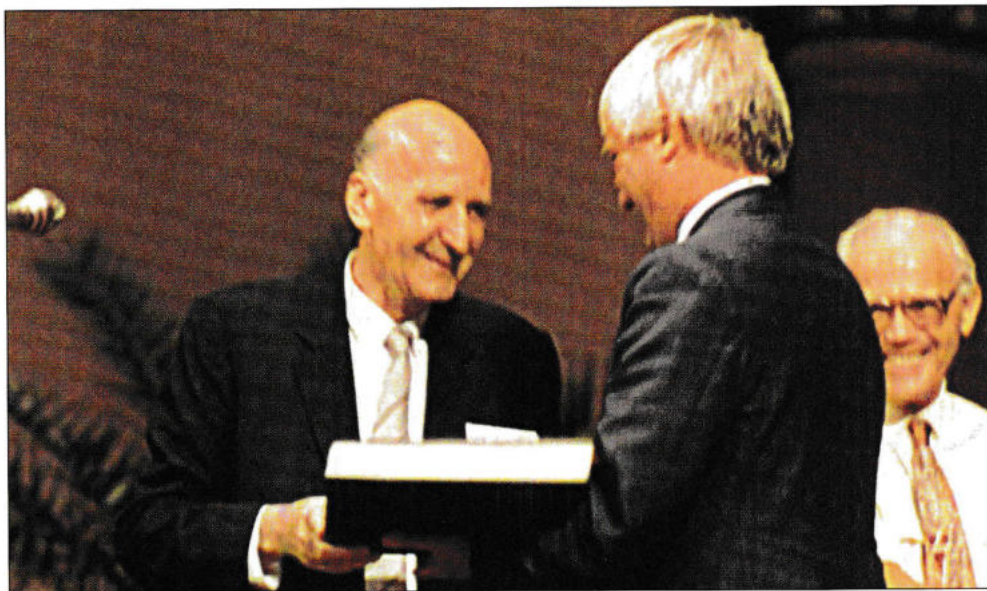

Az ICA budapesti konferenciájának záróülése, 1989. Balról jobbra Papp-Váry Árpád, Fraser Taylor az ICA elnöke, Csáti Ernő

Az ICA budapesti konferenciájának technikai kiállításán, Fraser Taylor az ICA elnöke a FÖMI kiállítás előtt

A konferencia szakmai eredményei mellett nem elhanyagolható gazdasági eredménye sem. A rendezvény egyesületünknel maradó tiszta haszna közel 6 millió Ft volt, ez több mint egy évtizeden keresztül segítette az Egyesület sikeres működését.

Az ICA budapesti konferenciájának záróülésén Domokos György és Pécsi Márton akadémikus átadja Magyarország Nemzeti Atlasza első példányát Fraser Taylornak, az ICA elnökének

Az ICA-val való kapcsolat a rendszerváltozás után

1993-ben, közvetlenül a kölni ICA konferencia előtt három bizottság (Oktatási és képzési bizottság, Térképek és térbeli adatok használata bizottság, valamint a Nemzeti és regionális atlaszok bizottsága) egyesített ülését rendeztük meg „Elektronikus atlaszok” címmel Visegrádon. 2003-ban jelentős új kezdeményezés történt. Az 1983. évi több bi-

Az ICA Végrehajtó Bizottság tagjainak látogatása a Várban, az Országos Széchényi Könyvtár Térképtárában 1993. május 2.

zottság első együttes ülésének a 20. évfordulója és a második visegrádi együttes ülés 10. évfordulója alkalmából ismét meghívtuk az ICA végrehajtó bizottságát és a bizottságok vezetőit Budapestre. Az ülés kezdeményezője és lebonyolítója *Klinghammer István* az Oktatási és továbbképzési bizottság korábbi és *Zentai László* ugyanezen bizottság akkori tagja volt. Az ülés eredményes megszervezése is hozzájárult ahhoz, hogy ugyanabban az évben az ICA durbani közgyűlése *Zentai Lászlót* az Oktatási és továbbképzési bizottság elnökévé, *Reyes N. Jesúst* a Kartográfia és a gyermekek bizottság alelnökévé válassza. (Mindkét bizottság honlapját az ELTE Térképtudományi és Térinformatikai Tan-széke üzemelteti.)

A durbani közgyűlés *Klinghammer Istvánnak*, az Oktatási és továbbképzési bizottságban 1972–2003 között végzett munkáját tiszteleti tagság kitüntetéssel ismerte el.

Az alábbi táblázat jól mutatja az egyes konferenciák idejét, helyét, a magyar résztvevők és a magyar előadások számát. A budapesti konferencia előtti (a 2. edinburghi és a 13. moreliai konferencia közötti) tizenkét konferencián a magyar résztvevőket tekintve átlagban több mint négy fő vett részt. Ez a szám az utóbbi nyolc (a 15–22.) konferencián hét fölé emelkedett. A létszámbeli növekedés sajnos nem mutatkozik meg az előadások számában. Az utakat többségében nem az Egyesület fedezi, ezért az előadás tartását hiába írjuk elő támogatási feltételként.

ICA Konferencia száma	éve	helyszíne	Magyar résztvevők száma	Magyar előadások száma	Előadók
1.	1962.	Frankfurt am Main	–	–	–
2.	1964.	Edinburgh	3	–	–
3.	1967.	Amsterdam	4	–	–
4.	1968.	New Delhi	1	–	–
5.	1970.	Stresa	1	–	–
6.	1972.	Ottawa (Kanada)	2	–	–
7.	1974.	Madrid	7	3	Klinghammer I.- Papp-Váry Á. Papp-Váry Á. Stegen L.
8.	1976.	Moszkva	12	2	Papp-Váry Á. Radó S.
9.	1978.	College Park, Maryland (USA)	2	3	Papp-Váry Á. Radó S.
10.	1980.	Tokió	3	1	Papp-Váry Á.
11.	1982.	Varsó	11	3	Divényi P. Csáti E. Papp-Váry Á.
12.	1984.	Perth (Ausztrália)	1	–	–
13.	1987.	Morelia (Mexikó)	4	–	–
14.	1989.	Budapest	155	17	Lásd GK 1990/1.
15.	1991.	Bournemouth	1	–	–
16.	1993.	Köln	16	1	Török Zsolt

ICA Konferencia száma	éve	helyszíne	Magyar résztevők száma	Magyar előadások száma	Előadók
17.	1995.	Barcelona	5	–	–
18.	1997.	Stockholm	8	–	–
19.	1999.	Ottawa (Kanada)	6	1	Papp-Váry Á.
20.	2001.	Peking	10	1	Zentai L.
21.	2003.	Durban (Dél-Afrika)	7	3	Zentai L. (2) Hargitai H.
22.	2005.	A Coruna	9	5	Zentai L. (2) Dutkó A. Németh B. Reyes N. Jesús

Az ICA egyre növekvő számú bizottságaiba a magyar nemzeti bizottság, a korábban már említett bizottságok mellett, négyévente sok magyar képviselőt delegált, állandó és levelező tagként. Közülük többen, aktivitásukkal, munkájukkal kivívták maguk és hazánk elismertetését is. Az egyéb tevékenységek között említhető a nemzetközi térképkiállításra a magyar anyagok összeállítása (*Csáti Ernő*), a Barbara Petchenik térképes gyermekrajz-verseny hazai szervezése (*Reyes Nuñez Jesús*) és a négyévenkénti nemzeti beszámolók összeállítása (*Pokoly Béla*).

Az ICA magyar nemzeti bizottság vezetői

Év	Elnök	Titkár
1964–1976	Radó Sándor	Csáti Ernő
1976–1981	Radó Sándor	Papp-Váry Árpád
1981–1993	Papp-Váry Árpád	Csáti Ernő
1993–2007	Papp-Váry Árpád	Pokoly Béla

A jövőbeni együttműködés kilátásai

Jelenleg az ICA Oktatási és továbbképzési bizottságának magyar az elnöke, a Kartográfia és a gyermekek bizottságának magyar az alelnöke és több bizottságban dolgozik még rendes vagy levelező tag. A világháló alkalmazása bizonyos értelemben elősegíti, megkönnyíti a bizottsági munkavégzést, a bekapcsolódást a közös kutatásokba. Az ICA-ban eddig végzett munkánk, jelenlegi tevékenységünk és az itthon szervezett rendezvények sikere nyomán újra lehetőség nyílna egy hazai világkonferencia megrendezésére. 1989-ben sikerült az előkészítés (helyfoglalás, meghívók készítése, postázása, tanulmányok válogatása, konferenciakötet sokszorosítása, kiállítási tablók előállítása stb.) költségeit megelőlegező intézményt találnunk. Egy jövőbeli konferenciához sajnos ez ideig még nem találtunk támogatót. Bízunk benne, hogy a rendszerváltozás utáni viharos átalakulásokat átélta magyar földmérés és térképészet hamarosan újra képes lesz az előleg előteremtésére, és az egész szakterület újra összefog a nemzetközi elismerés elnyerése és a sikeres konferencia megszervezése érdekében.

Irodalomjegyzék

- Radó Sándor: Nemzetközi Kartográfiai Szövetség. GK, 1959/4
- Radó Sándor: A Nemzetközi Térképészeti Társulás és 1964. évi ülészsaka. GK, 1965/2
- Radó Sándor – Földi Ervin: A Nemzetközi Kartográfiai Társulás amszterdami konferenciája. GK, 1968/1
- Radó Sándor: A magyar térképészet a delhi kongresszuson. GK, 1969/4
- Radó Sándor: Nemzetközi földrajzi és térképészeti kongresszusok Kanadában. GK, 1976/3
- Radó Sándor – Papp-Váry Árpád: A Nemzetközi Térképészeti Társulás moszkvai kongresszusa. Földrajzi Közlemények, 1977/4
- Papp-Váry Árpád: A Nemzetközi Térképészeti Társulás IX. műszaki tanácskozása. GK, 1979/5
- Papp-Váry Árpád: A Nemzetközi Térképészeti Társulás X. konferenciája. GK, 1981/1
- Domokos György – Lászlóffy Gábor – Papp-Váry Árpád: A Nemzetközi Térképészeti Társulás varsói konferenciája. GK, 1982/6., 1983/1
- Domokos György: Az ICA 9. közgyűlése. GK, 1991/1
- Papp-Váry Árpád: A Nemzetközi Térképészeti Társulás mexikói konferenciája. GK, 1988/3
- Papp-Váry Árpád: Az ICA 14. Konferenciája. GK, 1990/1
- Török Zsolt: Az ICA bournemouthi konferenciája. GK, 1992/1
- Papp-Váry Árpád: Megismerés, cselekvés és fejlesztés térképekkel. A kölni nemzetközi térképészeti konferenciáról. GK, 1993/4
- Papp-Váry Árpád: A határokat átlépő térképészet. A 17. barcelonai térképészeti világkonferencia. GK, 1995/4
- Papp-Váry Árpád: A Nemzetközi Térképészeti Társulás X. barcelonai közgyűlése. GK, 1995/4
- Papp-Váry Árpád – Pokoli Béla: A múltból tanulva nézzünk a jövőbe. A Nemzetközi Térképészeti Társulás (ICA) ottawai konferenciája. GK, 1999/12
- Kőszegi Géza: A Nemzetközi Térképészeti Társulás 20. konferenciája. GK, 2001/9
- Papp-Váry Árpád: Néhány megjegyzés a Nemzetközi Térképészeti Társulás (ICA) pekingi konferenciájáról. GK, 2002/2
- Papp-Váry Árpád – Pokoli Béla: A Nemzetközi Térképészeti Társulás (ICA) első afrikai közgyűlése és konferenciája. GK, 2003/12
- Papp-Váry Árpád – Pokoly Béla: A térképészet hozzájárulása a változó világhoz. Az ICA XXII. Konferenciája. GK, 2006/1
- Pokoly Béla: A Nemzetközi Térképészeti Társulás bizottságainak magyar tagjai. GK, 2004/4

Nemzetközi kapcsolatok a társszervezetekkel

Írta: Dr. Papp-Váry Árpád és Remetey-Fülöpp Gábor

A nemzetközi szervezetekben végzett munka mellett az Egyesület, a különböző szakosztályok több nemzetközi konferenciát, vitaülést rendeztek. Több határmenti vidéki osztály közvetlen, évenkénti találkozókat szervezett a szomszédos ország körzeti földmérési szervezeteivel. Ezek egy részére az emlékkönyv más részein talál utalást a tisztelt olvasó.

A rendszerváltozás után, bár a nemzetközi együttműködés és kapcsolattartás fő területei még inkább a nemzetközi szervezetek lettek, a szomszéd országokkal is fennmaradt az egyesületek közötti rendszeres kapcsolattartás is.

1990-ben Romániában a különböző természettudományok és műszaki területek képviselői megalapították az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaságot (EMT). Az Egyesület egyik alapító szakosztálya a Földmérési Szakosztály volt. Az erdélyi testvér-szervezet 1996 óta, évente Országos Szakmai Napokat rendezett. Ezeken a találkozók-on Egyesületünk rendszeresen részt vett, több előadást is tartva.

A kialakuló jó kapcsolat eredményeként 1999. augusztus 1-jén a két szervezet Együttműködési Megállapodást kötött, amelyet erdélyi részről *dr. Bíró Károly* professzor úr, az EMT elnöke és *dr. Ferencz József* a Földmérési szakosztály elnöke, hazai részről pedig *dr. Detrekői Ákos* akadémikus, Egyesületünk elnöke és *Bartos Ferenc* főtítkárt írt alá. A megállapodás a kialakult együttműködést foglalta írásba, azaz a felek kölcsönösen vállalták az információ cserét, az általuk rendezett konferenciákon a másik fél képviselőinek a meghívását, valamint a szakmai eredmények cseréjét.

2000-ben az EMT 10 éves jubileumi ünnepi ülésén Egyesületünket kitüntették a Pro Scientia Transsylvanica díszoklevéllel.

2001. óta a Földmérési Szakosztály évente különböző helyszíneken rendezi meg há-

Az erdélyi és magyarországi földmérési társaságok közötti Együttműködési Megállapodás cseréje, Kolozsvárott 1999. augusztus 1-jén. Bartos Ferenc a MFTTT főtítkára, dr. Bíró Károly, az EMT elnöke és dr. Ferenc József az EMT Földmérési Szakosztály elnöke

rom napos konferenciáit. Ezeken az erdélyi földmérő kollégák mellett 60-70 magyarországi tagtársunk is résztvesz és többen tartanak előadásokat is.

Az EMT Földmérési Szakosztálya, *dr. Ferencz József* elnök vezetésével és *dr. Márton Gyárfás* úr szakmai segítségével nagyban hozzájárult ahhoz, hogy Erdélyben rövid idő alatt létrejöjjön és megerősödjön a magyar földmérő szakemberek közössége. Ennek kialakulását talán Egyesületünk is elősegítette szerény lehetőségeivel. Ezt ismerte el az EMT Földmérési Szakosztálya, amikor az Erdély főgeodétája kitüntető címet adományozta 2000-ben *Joó Istvánnak*, majd 2003-ban *Bartos Ferencnek* és *Ponicsán Gábornak*.

1994. november 9-én 10 hazai szakmai szervezet és intézmény – köztük a Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság – közös elhatározásából és szorgalmazásával megalakult interdiszciplináris Magyar Térinformatikai Társaság (HUNAGI). Az egyes szakterületek képviselőit az a közös felismerés vezette, hogy az új Társaság egyrészt elősegítse a térinformatika alkalmazásának széleskörű elterjedését, másrészt erősítse a szakágak közötti térinformatikai jellegű kapcsolatok és együttműködések kialakulását mind Magyarországon, mind nemzetközi szinten, az Európai Térinformatikai Ernyőszervezetben (EUROGI) és más fórumokon.

A non-profit, interdiszciplináris szervezet, 2002 óta közhasznú társaságként működik. A Magyar Térinformatikai Társaság céljáról és tevékenységéről *Havass Miklós* elnök valamint a szervezet főtitkára *Remetey-Fülöpp Gábor* már 1996-ban részletes tájékoztatást adott a Geodézia és Kartográfia folyóiratban. A HUNAGI alapító tagjaihoz az eltelt időszakban több mint 120 intézmény csatlakozott. Sikeres a hallgatói/diák tagozat is, melynek 14 egyetemről és egy középiskolából közel ötven tagja van. Mentoruk *Márkus Béla*.

1998-ban első alkalommal került sor Európai Bizottság éves térinformatikai műhelyére nem EU tagországban. A budapesti rendezvény szervezésében közreműködött a MFTTT is.

Összefoglalóan megállapítható, hogy a térinformatika, a műholdas navigáció, a földmegfigyelés révén egy interdiszciplináris fórum minden szakma, így az MFTTT szakemberei számára is előnyös. A geodéziai szakmai ismeretek mindig nélkülözhetetlenek lesznek, de a gyakorlati életben a sokféle szakma képviselőinek többletet adó közös munkája felváltja az elszigetelt hagyományos szakterületi munkák többségét.

Irodalomjegyzék

Ferencz József: Tízéves az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság (EMT). GK, 2000/7

Ferencz József: III. Földmérő találkozó (Csíksomlyó, 2002. július 11–14.). GK, 2002/11

Ferencz József: IV. Földmérő Találkozó (Csíksomlyó, 2003. június 19–22.). GK, 2003/10

Ferencz József: V. Földmérési találkozó Erdélyben. GK, 2004/7

Ferencz József: V. Földmérő találkozó. GK, 2004/10

Ferencz József: VI. Földmérő Találkozó, Sepsiszentgyörgy. GK, 2005/8

Havass Miklós – Remetey-Fülöpp Gábor: A Magyar Térinformatikai Társaság célja és tevékenysége. GK, 1996/12

Sikolya Zsolt – Remetey-Fülöpp Gábor: Magyar Térinformatikai Társaság, a szakmák közötti kapcsolaterősítés fóruma (megjelenés előtt).

8. SZAKLAPUNK A GEODÉZIA ÉS KARTOGRÁFIA

Írta: Dr. Joó István

A Geodézia és Kartográfia megjelenése előtti hazai szakfolyóiratok

A Geodézia és Kartográfia (a továbbiakban GK) több mint 50 éves történetének rövid bemutatása során figyelembe kell venni, hogy a GK első számának megjelenését megelőzően már több hazai, magyar nyelvű szakmai folyóirat kiadása folyt. Ezek közül legjelentősebbek a következők voltak:

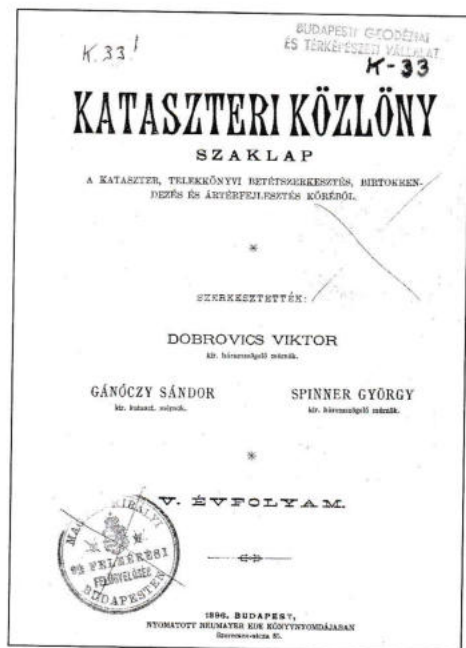
- a) *Kataszteri Közlöny* (1892–1919)
- b) *Geodéziai Közlöny* (1925–1949)
- c) *Térképészeti közlöny* (1930–1950) és különszámai; összesen 15.
- d) *Magyar Fotogrammetriai Társaság évkönyvei* (1931–1941).

A felsoroltakon kívül természetesen voltak még egyéb kiadványok is, amelyek csupán egy-két alkalommal jelentek meg. Például „A Magyar Királyi Állami Földmérés Közleményei” (1931–33 és 1941), vagy „Térképészeti Intézeti Tudósítás” (1940–44).

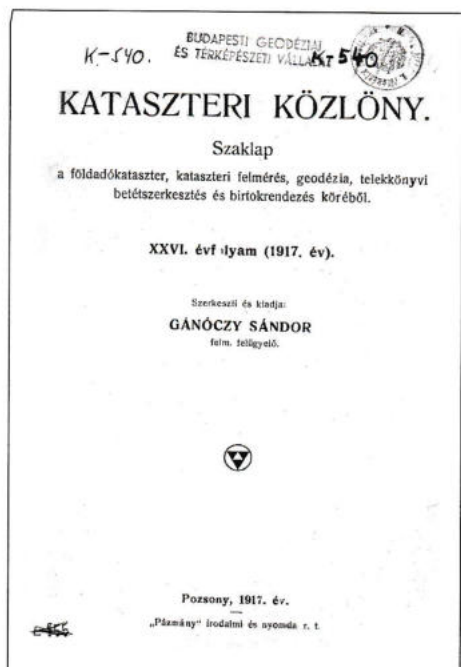
Ez utóbbiakra nem tudunk további figyelmet fordítani. Ugyanakkor az a)–d) pontok alatt jelzett korábbi kiadványok rövid ismertetését mégis megadjuk.

A *Kataszteri Közlöny* tulajdonképpen a magyarországi felmérési (kataszteri) munkálatokat irányító szervezetnek a kiadványa volt, amely közölt mind szakmai összeállításokat, mind pedig a szervezettel összefüggő személyi- és társadalmi információkat is (formátuma B5).

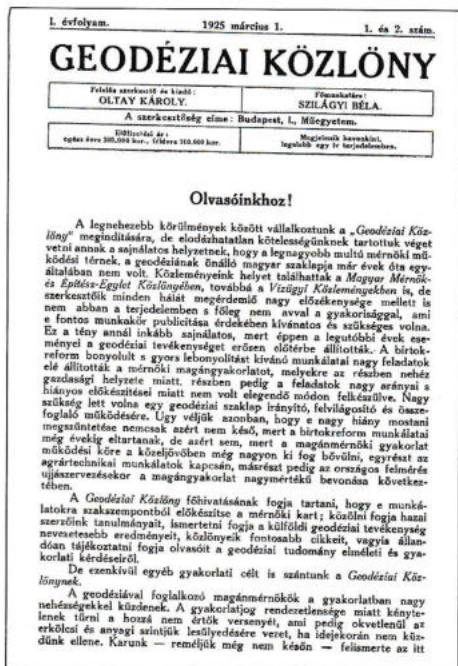
Ez a közlöny 27 évfolyamot jelentetett meg. Sajátossága, hogy az egyes évfolyamokat (számokat) mindig más vidéki felmérési felügyelőség adta ki. (I. évfolyam: Nagyvárad, 1892, majd II. évfolyam: Szeged, 1893, III. évfolyam: Szeged és Kolozsvár, 1894. stb.). A közlöny utolsó évfolyama (1918–1919), azaz a XXVII. évfolyam Pozsonyban készült.

Kataszteri Közlöny (1896)

Kataszteri Közlöny (1917)

Geodéziai Közlöny (1925)

(A Kataszteri Közlöny teljes anyaga a Széchenyi Könyvtárban rendelkezésre áll; a Bosnyák téren kevés hiánnyal ugyancsak a teljes sorozat.)

A következő jelentős kiadványsorozat a *Geodéziai Közlöny* volt.

Ismereteink szerint ezen a címen 1925-től 1949-ig jelentek meg a közlöny egyes számai B5-ös formátumban. A Geodéziai Közlöny 1925 és 1949 között kiadott 25 évfolyamának megjelenése jelentős mértékben hozzájárult a magyar geodéták szakmai-tudományos fejlődéséhez. Az egyes évfolyamok terjedelmét 200 oldal/évfolyam becsülhetjük meg. A teljes terjedelem közel 3000 oldal volt.

A Közlöny főszerkesztését mindvégig *Oltay Károly* professor látta el, a kiadvány főmunkatársa pedig 1944-ig *Szilágyi Béla* volt, aki korábban az akkori állami földmérési szervezetet vezette.

Az 1944. évi kiadványoknál a főmunkatársi feladatokat (Szilágyi Béla nyugállományba kerülése után) *Hazay István* végezte. A következő időszakban (a háború befejezése után) már két főmunkatársa volt a kiadványnak. *Tárczy-Hornoch Antal* és *Hazay István*.

1948-49-ben (hatalom-átvétel évei) a kiadvány megjelenése utolsó két évében, 1948-tól *Oltay Károly* már felelős szerkesztőként tevékenykedik és a Közlönynek már nyolctagú Szerkesztő Bizottsága is volt, nevezetesen *Tarics Sándor*, *Ács Endre*, *Bence Tivadar*, *Kiss Gyula*, *Murányi Tamás*, *Jakab Sándor*, *Kürti Vilmos* és *Homoródi Lajos*.

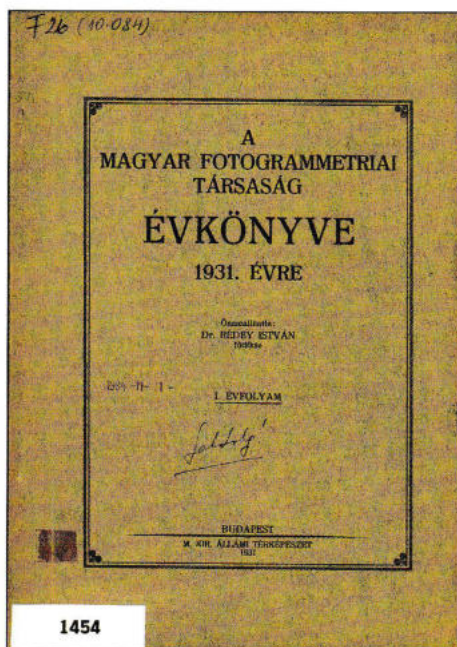
A *Térképészeti Közlöny* időszakos folyóiratnak indult (1930) és

Oltay Károly
professor

Dr. Tárczy-Hornoch
Antal professor

A Magyar Fotogrammetriai Társaság Évkönyve
(1930–1941)

Térképészeti Közlöny (1930–1950)

Kruttschnitt
(Medvey) Aurél

Csizsár Sándor
honvéd térképész

1950-ben szűnt meg. A kiadvány-sorozat megjelentetését *Kruttschnitt (Medvey) Aurél* kezdeményezte (Állami Térképészeti Intézet).

A Közlönyt évente egy (vagy két) alkalommal adták ki. A II. Világháború miatt az 1943-1948 évekre vonatkozó anyagot összevont számban jelentették meg.

Összesen 14 kötet jelent meg és egy-egy szám 100–150 oldal terjedelmű volt. Az egyes köteteken belül a következő témacsoportok találhatók: hivatalos közlemények, szakmai cikkek, tanulmányok és a szemle.

A húsz év alatt megjelent 14 kötet hatékonyan szolgálta a magyar térképészet és a térkép-sokszorozás fejlesztését is.

A Térképészeti Közlöny külön füzetekben (15 db) elsősorban a szakterület legújabb fejlődési irányait foglalkoztak.

Például: a 11. füzetben (*Csizsár Sándor* szerkesztésében) fotogrammetriai szakszótár jelent meg; a 12. füzetben *Hofhauser Jenő* a háromszögelést pótló sokszögelést ismertette; *Rédey István* (13. füzet, 1949) az akkori magyar geodéziai kultúrát messze meghaladó „Potenciál elméletet” tárgyalta 139 oldalon keresztül; majd (ugyancsak *Rédey István*) a 14. sz. füzetben 46 oldalon keresztül ismertette meg az olvasókat „A geodézia geofizikai feltevései”-vel.

A légifényképezés és az arra épülő fotogrammetriai eljárások az elmúlt század eleji gyors fejlődése hamar elérte a magyar térképészetet. Ez időben összeesett azzal az időszakkal (I. világháború vé-

ge), amikor szétesett az Osztrák-Magyar Monarchia és ennek eredményeként létre kellett hozni az önálló magyar katonai térképészetet. Eerre tekintettel különösen fontos szerepet töltött be A Magyar Fotogrammetriai Társaság Évkönyve sorozat. Ebben egymást követően jelentek meg a legkorszerűbb térképezési technológiák ismertetései és emellett az igényelt térképek gyors helyesbítését is el kellett végezni.

Az évkönyv-sorozat 1931-ben indult (I. évf.) és 1941-ben fejeződött be. A kiadvány szerkesztője előbb *Rédey István* (I–VII. évf.) majd *Csiszár Sándor* honvéd térképész volt (formátum B5).

Az eddig leírtakból látható, hogy a Geodézia és Kartográfia c. folyóirat funkcióját (az elején még a *Földméréstani Közlemények*) „történelmi elődei” látták el; a felmérési munkák vonatkozásában a *Kataszteri Közlöny*, az igényesebb geodéziai tevékenység viszonylatában pedig a *Geodéziai Közlöny* (Oltay K.)

Hasonló értelemben beszélhetünk a *Térképészeti Közönyről*, továbbá a *Magyar Fotogrammetriai Társaság Évkönyve* sorozatról. Ezek – megint a GK elődjeként – alapozták (segítették) mind a hazai katonai térképészet fejlődését, mind pedig a polgári topográfiai munkálatok gyorsabb kifejlesztését.

Dr. Rédey István
professzor

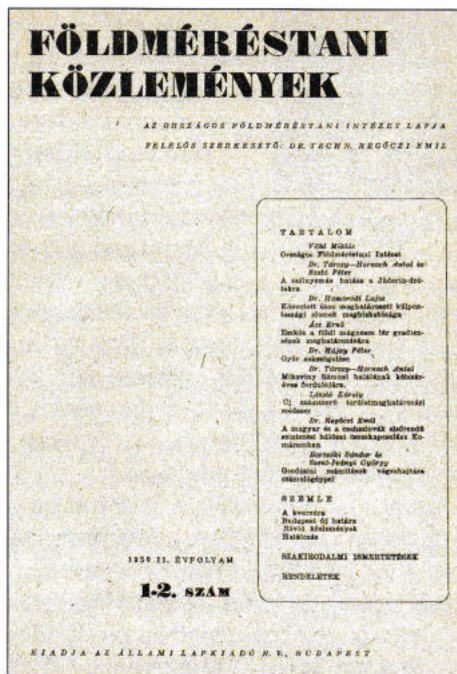
A „Geodézia és Kartográfia” létrejötté

A GK előtti hazai szakfolyóiratok ismertetése alapján már tudjuk, hogy a mai GK profiljához legközelebb álló kiadvány-sorozat a „Kataszteri közlöny” volt (1892–1919), a másik (és még inkább geodéziai profilú) pedig a „Geodéziai Közlöny (1925–1949). Ez utóbbi az 1948/49 évi hatalomátvétellel meg is szűnt.

Ugyanakkor 1949-ben – a mai földügyi szakigazgatás jogelődjének számító „Állami Földmérés” – elkezdte megjelentetni saját kiadványát „Állami Földmérési Közlemények” címmel; amely aztán 1950-től már a „Földméréstani Közlemények” címet kapta és ez a folyóirat lett „Geodézia és Kartográfia” (GK) címre keresztelve az 1955. év elejével.

Tehát a mai Geodézia és Kartográfia c. folyóirat már 1955 elejétől működött; a két „előzményt” is figyelembe véve pedig már 1949-től, és a mai napig változatlan címmel, továbbá egyre szélesedő profillal és tartalommal.

Mindez azt is jelenti, hogy a GK megjelenése másfél évvel megelőzte a Geodéziai és Kartográfiai Egyesület (GKE) megszületését és (a két előzmény lapot is figyelembe véve) a GK nyolc évvel „öregebb”, mint maga a GKE/MFTTT. Ebből természetesen az

is következik, hogy a GKE/MFTTT ötvenedik évfordulója a folyóirat esetében (GK) már 58 évet jelent!

A továbbiakban – a rendelkezésre álló terjedelmet is figyelembe véve – vázoljuk a lap 57-58-éves történetét, a főbb eredményeket, a lap fejlődésének fontosabb lépcsőit és végül ismertetjük a GK jövőbeli fejlődésének irányát és az ahhoz szükséges feltételeket.

A Geodézia és Kartográfia több mint félévszázados története

Folyóiratunk több évtizedes története természetesen nem írható le néhány oldalon. Szerencsére a lap életében meghatározó szerepet játszó személyek (*Regőczy Emil*, *Homoródi Lajos* stb.) annak idején nemcsak elmondták véleményüket, hanem azokat le is írták. Ezek birtokában már könnyebb a dolgunk (lásd irodalmat).

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a lap történetét taglaló néhány oldalas összeállításunk végén megadjuk a GK történetével foglalkozó legfontosabb forrásokat. Azoknak a kollégáknak, akik a mostani összeállításnál részletesebb ismeretekre kívánnak szert tenni, javasoljuk egyrészt ezeket a forrásokat, másrészt pedig a GK-nál rendszeresen elkészített éves (vagy többéves) összesítők tanulmányozását.

Ennyi előzetes „múltba tekintés” után rátérünk magára a GK több, mint félévszázados történetének áttekintésére.

Ennek során bemutatjuk, hogy az évek (évtizedek) során hogyan alakult a lap profilja (címe, terjedelme, példányszáma stb.) Továbbá bemutatjuk a lap szerkesztésének (és a Szerkesztő Bizottság összetételének) fejlődését.

Dr. Regőczy Emil
főszerkesztő

A lap szerkesztője kezdettől (1949) fogva *Regőczy Emil* volt. Munkakörét 1953-tól (5. évfolyam), mint „felelős szerkesztő” végezte egészen 1960 végéig (pontosabban 1961 I. negyedév végéig). Ezt követően 1961. II. negyedévtől két éven keresztül *Kovács Márton* (ÁFTH elnökhelyettes) lett a GK felelős szerkesztője, *Regőczy Emil* pedig mint szerkesztő tevékenykedett.

1963 elejétől *Regőczy Emil* a GK főszerkesztője lett, *Joó István* pedig a felelős szerkesztő. *Regőczy Emil* 1963-tól meglehetősen hosszú időn keresztül – egészen az 1981 elején bekövetkezett haláláig – nagy gondossággal látta el a lap főszerkesztői teendőit. Ekkortól lett a lap felelős szerkesztője *Jagasics Béla*, akit *Vörös Imre* szerkesztő támogattott. *Jagasics Bélától* a felelős szerkesztői teendőket *Vörös Imre* 1990 közepén vette át.

A lap 1995-ös év végén, 1996 elején határozott változáson ment keresztül. A megújult folyóirat legfőbb jellemzői lettek az évenkénti 12 szám, színes borítók, B5 formátum stb.). Ekkortól a főszerkesztői teendőket *Joó István* látja el, a szerkesztési feladatokat pedig *Vörös Imre* végezte egészen a 2001. év elejéig. 2001-től kezdve *Apagyí Géza* végzi a szerkesztési munkákat.

Mint már említettük, a folyóirat megjelenése elején a szerkesztési munkákat egyetlen ember (*Regőczy Emil*) látta el. A lapszerkesztés szakmai felügyeletét pedig a lap tulajdonos, az Állami Földmérés (PM), majd pedig az ÁFTH (1967-től MÉM OFTH); jelenleg pedig az FVM FTF felelőssége.

A későbbiekben annyiban módosult a szakmai felügyelet helyzete, hogy 1968 elejétől már két tulajdonos szerepel a GK címlapján: a MÉM OFTH és a GKE (ma pedig az MFTTT).

A GK két tulajdonosára tekintettel a lapkiadás anyagi forrásait a két tulajdonos arányosan biztosítja azzal, hogy a FÖMI gondoskodik a szerkesztés anyagi-, és eszköz-felteleinek jelentős részéről.

A továbbiakban még egyszer kell foglalkoznunk a lapszerkesztés társadalmi oldalával.

Mint már említettük a folyóirat korai szakaszában (a négy-, később évenként hat példányban megjelenő lapot egyetlen szakember szerkesztette Szerkesztő Bizottság támogatása nélkül. Csúpan 1956-ban hívtak életre egy Szerkesztő Bizottságot, amely a következő hat személyből állt: *Antos Zoltán* (ÁFTH elnök), mint a Szerkesztő Bizottság elnöke és további öt elismert szakember, nevezetesen: *Hazay István*, *Homoródi Lajos*, *Radó Sándor*, *Raum Frigyes* és *Vincze Vilmos*. Ez a hat fős Szerkesztő Bizottság változatlanul működött 1956-tól egészen 1961 végéig.

Dr. Hazay István
professzor

Dr. Homoródi Lajos
professzor

1962 tavaszán a GK Szerkesztő Bizottsága kibővült. Ennek során a tagok sorába került több fiatal, illetve középkorú szakember is: *Gabos György*, *Hegyi Gyula*, *Kádár István*, *Joó István*, *Lackó László* és *Szabó Béla* személyében. Ugyanakkor a felelős szerkesztői teendők ellátására *Kovács Márton* kapott megbízást, aki egyébként az akkori főhatóság (ÁFTH) elnökhelyettese volt. A leírtakból következik, hogy *Regőczy Emil*re maradtak továbbra is a tulajdonképpeni szerkesztési feladatok. Évente 1-6 számot jelentettek meg, $6 \times 80 = 480$ oldal/év terjedelemben.

A GK Szerkesztő Bizottságában további változás történt 1963 márciusától, amikor *Kovács Márton*t felmentették állami megbízatása alól, és így megszűnt felelős szerkesztői megbízatása is. Ettől kezdve *Regőczy Emil* főszerkesztői, *Joó István* pedig felelős szerkesztői megbízást kapott. Ezzel egy időben bekerült a Szerkesztő Bizottságba *Székelly Tibor* (a HM Katonai Térképész Szolgálatának vezetője), továbbá *Takács Ferenc* (az ÁFTH Földnyilvántartási önálló osztály vezetője).

Az így összeállt Szerkesztő Bizottság működött egészen 1968-ig. Közben – szervezeti átalakulások következtében – 1967-ben megszűnt az ÁFTH, és OFTH névvel betagozódott az akkor megalakult MÉM-be. Ugyanakkor a Szerkesztő Bizottság tagja lett még *Földi Ervin* (névrajz) és *Szabó Lajos*, az OFTH Földhasználati főosztályának vezetője. A Szerkesztő Bizottság elnöke *Halász Péter* volt.

Egy évvel ezután – *Takács Ferenc* nyugállományba kerülése miatt – *Egri Antal* (Ingatlan-nyilvántartási Főosztály vezetője) lett a Szerkesztő Bizottság tagja. Ugyancsak 1969-ben *Katona Sándor*, a FÖMI új igazgatója is tagja lett a Szerkesztő Bizottságnak. Majd a bizottság *Jagasics Béla* (*Katona Sándor* helyett) *Somogyi József* kollégákkal bővült. Még egy változás történt, mert *Antos Zoltán* előző évi nyugdíjazása után *Halász Péter* lett a Szerkesztő Bizottság elnöke.

1972–75 között az új szerkesztőbizottsági tagok *Balogh György* és *Vörös Imre* lettek. Szerkesztő: *Vörös Imre* volt.

1976–79 között a Szerkesztő Bizottság összetétele ismét változott. Új tagok: *Hoványi Lehel*, *Kovács Béla*, *Detrekői Ákos*, *Domokos György* (*Hegyi Gyula* helyett), *Dusnoki Sándor* (*Székelly Tibor* helyett), *Gebry János*, *Lukács Béla*, *Papp-Váry Árpád* (*Radó Sándor* helyett).

A Szerkesztő Bizottság elnöke *Matuz József* volt.

1980. Meghalt *Regőczy Emil*! A Szerkesztő Bizottság elnöke: *Hoffer István*, felelős szerkesztő: *Jagasics Béla* (*Joó István* helyett), szerkesztő: *Vörös Imre* lett.

1982. Meghalt *Homoródi Lajos*! Új szerkesztőbizottsági tagok csatlakoztak a csapat-hoz *Németh Gyula* és *Sipos Sándor* személyében.

Az 1983–86-as időszakban a Szerkesztő Bizottság névsorát *Bak Antal* (*Dusnoki Sándor* helyett), *Bíró Péter* (*Homoródi Lajos* helyett), *Fenyő György* (*Egri Antal* helyett), *Karsay Ferenc* (*Gabos György* helyett), és *Pásztor László* alkotta.

1987–90 között a Szerkesztő Bizottságba új tagok érkeztek *Apagyi Géza* és *Horváth József* személyében.

Az elnöki funkciót – az akkori gyakorlatnak megfelelően – mindig a laptulajdonos (ÁFTH, majd OFTH, később MFTT) vezetője látta el. Mivel azonban a szocialista időszakból ismert gyakorlat szerint az állami vezető elsősorban nem szakmai, hanem politikai kinevezett volt, ezért 1956-tól 1990 végéig a Szerkesztő Bizottság elnöki teendőit a következő – a szakterületet nem ismerő – személyek látták el: *Antos Zoltán*, *Halász Péter*, *Matuz József*, *Hoffer István*. Mindez erősen kihatott a Szerkesztő Bizottság munkájára, annak tartalmára és minőségére.

Az 1991–93-as években új szerkesztőbizottsági tagok lettek *Bíró Gyula*, *Kalmár Imre*, *Soha Gábor* (*Bak Antal* helyett) és *Zsámboki Sándor*. A Szerkesztő Bizottság elnöke *Fenyő György* (*Hoffer István* helyett), majd *Bíró Péter* lett.

1994-ben a felelős szerkesztő *Vörös Imre* lett. Az 1995–96-os években megújult a *Geodézia* és *Kartográfia*, mind lapszámban, mind formátumban. A lap egy év alatt 12 alkalommal jelent meg, összességében 576 oldal/év terjedelemben, valamint B5 formátumban.

A felelős kiadó szerepét *Detrekői Ákos* vállalta. A lap főszerkesztője *Joó István* lett és az új Szerkesztő Bizottságot *Apagyi Géza*, *Ádám József*, *Bartos Ferenc*, *Bence István*, *Bíró Péter*, *Buga László*, *Cseri József*, *Detrekői Ákos*, *Domokos György*, *Fenyő György*, *Hőnyi Ede*, *Kalmár Imre*, *Kassai Ferenc*, *Mélykúti Gábor*, *Papp-Váry Árpád*, *Vörös Imre* tagok alkották.

2002-ben a szerkesztő: *Apagyi Géza* lett.

2003-ban az új szerkesztőbizottsági tagok névsorában: *Alpár Gyula*, *Bíró Gyula*, *Csepregi Szabolcs*, *Hidvéginé Erdélyi Erika*, *Karsay Ferenc*, *Kassai Ferenc*, *Klinghammer István*, *Márkus Béla*, *Mihály Szabolcs*, *Riegler Péter*, *Szabó Gyula* (*Cseri József* helyett) és *Varga József* kollégákat találjuk.

2005-végi 2006 eleji állapot:

Szerkesztő Bizottság: *Apagyi Géza*, *Alpár Gyula*, *Ádám József*, *Bartos Ferenc*, *Bíró Gyula*, *Bíró Péter*, *Csepregi Szabolcs*, *Detrekői Ákos*, *Hidvéginé Erdélyi Erika*, *Joó István*, *Karsay Ferenc*, *Kassai Ferenc*, *Klinghammer István*, *Márkus Béla*, *Mihály Szabolcs*, *Papp-Váry Árpád*, *Riegler Péter*, *Szabó Gyula* és *Varga József*.

Főszerkesztő: *Joó István*

Szerkesztő: *Apagyi Géza*

Felelős kiadó: *Apagyi Géza*

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a szerkesztőség és a Szerkesztő Bizottság (esetenkénti) megújítása, frissítése nem egyértelmű szabályok (elvek) szerint történt, hanem inkább a „tulajdonos” hatóság vezetése (vagy annak felmentése) következményeként. Pl. Sok esetben – az új Szerkesztő Bizottság létrehozását nem előzte meg az előző tagok felmentése.

Ezen a gondon a magunk részéről ebben az összeállításban úgy léptünk túl (különösen a Szerkesztő Bizottságnál), hogy csak az újonnan felkért tagok nevét adtuk meg.

Ezért pontosabb ismeret-igény esetén célszerű az adott év kiadványát magát megnézni. Természetesen az itt leírtak elsősorban a szerkesztőbizottsági tagokra vonatkoznak, és a kevésbé a főszerkesztőre/felelős szerkesztőre/szerkesztőre.

A Geodézia és Kartográfiát érintő fontosabb események

Az összeállításban elsősorban az adott évben történt változásokat ismertetjük

Azon kollégákra tekintettel, akik – elfoglaltságuk miatt – ritkán engedhetik meg maguknak, hogy részletes tájékoztatásokat olvassanak, külön összeállítást készítettünk folyóiratunk (GK) főbb eseményeiről. Ezek áttekintése nem túl sok időt igényel, és mégis időrendben megismerhetik a GK több mint félévszázados történetének fontosabb momentumait.

1949-től Létrejött az Állami Földmérés Közleményei című kiadvány, majd megjelent a Földméréstani Közlemények, amelynek szerkesztője *Regőczy Emil* volt. Szerkesztő Bizottság még nem működött. Az első évben csak az 1. és 2. szám (152 old.) jelent meg A4 formátumban.

1950-től már 1-4 szám került kiadásra, összesen 330 oldalon.

A GK formátuma a kezdetektől (1949-től) A4 volt és csupán 1995. évi utolsó számánál (1995/5) került használatba a B5 méret és (mint már említettük) a borító oldalak már színesek lettek és (a legtöbb esetben) kapcsolódtak a kérdéses számban megjelent tanulmányokhoz, cikkekhez.

A folyóirat példányszáma általában az adott esztendő során jelentkező igények szerint változott. Az első időszakban kb. 1300 példányt (1958), majd 1500-1600 példányt adtak ki 1986-ig. Később, 1990-ben 2 400 példány kiadására került sor, ezt követően – mint például 1995-ben – 1 000 példány kerülhetett a tagság birtokába.

A lap évente megjelent számai fokozatosan növekedtek; 1–2 szám/1949, majd 1950-től rendszeren (1–4) szám/év, aztán 1962-től (1–6) szám/év; és mint már szóba került 1996-tól havonként jelenik meg a GK (természetesen kevesebb) – 48 oldal/szám – terjedelemben.

Ez a gyakoribb megjelenés aztán már lehetővé tette gyors hírek közlését, illetőleg néhány hetes késéssel követni (ismertetni) lehet a jelentős eseményeket.

Az 1996 előtti évfolyamokat illetően adósak vagyunk azzal, hogy milyen terjedelműek voltak az egyes számok (illetve egy teljes évfolyam).

Az első 13 évfolyam évenkénti oldalszáma 250 és 350 között alakult. Ezt követően (1962-től), amikor a folyóirat már kéthavonta jelent meg az évi összes oldalszám már 480 lett. Ez a mérőszám aztán 1996-tól $48 \times 12 = 576$ oldal/évre módosult.

Megkíséreljük még ismertetni azt is, hogy maga a szerkesztőség hol, Budapest melyik részében működött. A GK-nak az Állami Földméréshez való kötődését figyelembe véve: a lap szerkesztősége előbb Budán (az Iskola utcában) volt, majd az akkori Geodéziai és Kartográfiai Intézetbe (Bp. Anker köz.) került. Ezt követően a Bp. V. ker., Guszev u. (ma Sas u.) következett. Aztán 1967-ben (ÁFTH/OFTH) a Kossuth téren lévő MÉM-be költözött a szerkesztőség (előbb a magasföldszint; aztán ugyanott a IV. emeleten) a földügyet irányító szakfőosztállyal együtt. Ezután a Bosnyák tér 5. alatti Geodéziai Székház következett, azon belül pedig a FÖMI épület-részében – részben pedig Székesfehérvárott, a NyME Geoinformatikai Főiskolai Karán – dolgozik a szerkesztőség.

Sort lehetne még keríteni a GK kiadóról is. De ez már túl messzire vinne bennünket a szakmai területtől. Annyit azért mégis megemlítenénk, hogy a lapot először maga az Állami Földmérés adta ki, majd a Tervgazdasági Könyvkiadó, aztán a Közgazdasági és Jogi Kiadó, a Kartográfiai Vállalat, majd ezt követően a Révai Nyomda következett. Jelenleg a HM Térképészeti Kht. a GK kiadója.

A Geodézia és Kartográfia c. folyóirat közreműködése az utóbbi évtizedek szakmai fejlesztési programjaiban

Mindannyiunk előtt jól ismert, hogy a XX. sz. vége és a XXI. század eleje számos új tudományos eredményt hozott. Ezen merőben új eredmények aztán felgyorsították az egyes ágazatok technológiai fejlesztési törekvéseit.

A részletesebb áttekintés helyett csupán címszavakban utalunk ezen – ma is tartó – fejlesztési hullám geodéziai-térképészeti-földügyi törekvéseire:

- űrkutatás; műholdgeodézia, GPS,
- gyors és gazdaságos adatgyűjtés; távérzékelés,
- a számítógépek megjelenése (és digitális technikák) bázisán szűkebb szakterületünkön is gyors fejlődés ment (megy) végbe; adatfeldolgozás-, és tárolás, szolgáltatás, majd információs rendszerek, digitális térképek; tér-, illetőleg geoinformatika,
- korszerű ingatlan-nyilvántartás stb.

Megállapítható, hogy a GK nem csupán közölte az ilyen fejlesztésekkel kapcsolatos anyagokat, hanem a maga eszközeivel segítette ezen fejlesztések megértését, elfogadását, támogatását (lásd a rendezvényekről készített riportokat, továbbá a szakágazat irányítóival készített interjúkat).

Az utóbbi években a GK Szerkesztő Bizottságának és szerkesztőségének újabb feladatvállalásai

Az egységes földügyi szakigazgatás megbontási kísérlete kivédése érdekében a GK cikkeivel támogatást kívánt adni az FVM számára. Ez csendes és kultúrált demonstrációként realizálódott a lapnál! Ennek során a GK 2005. évi 3–6. számában – összesen négy hónapon keresztül – demonstráltunk a földügy egységének megőrzése érdekében. Erre feláldoztuk három alkalommal az adott számok teljes címlapjait és egy alkalommal a hátsó külső borítót. Emellett megjelentettük a demonstráció céljával egyetértő legmagasabb tudományos/szakmai rangú személyiségek és vezetők aláírását is (négy akadémikus, nyolc egyetemi tanár, a polgári és katonai szolgálat két vezetője, továbbá 28 nagytekintélyű elismert szakmai vezető).

Lapunk a közölt interjúk és riportok során elhangzott kérdéseken (megjegyzéseken) keresztül eljuttatta az FVM felső vezetéséhez a földügyi szakigazgatás jelenlegi problémáit és a jövőbeli kibontakozás érzékelt buktatóit, gondjait. Ilyen nehézségek például a DAT programhoz felvett hitelek törlesztési kockázata, a geodéziai alapmunkálatok forrásproblémái, a magyar információs társadalom (IT) megvalósításához szükséges földmérési-térinformatikai hozzájárulási kötelezettség és azok feltételei stb.)

Lapunk támogatja a földügy területén létrejött szakmai/társadalmi szervezetek mun-

káját, ösztönzi a közöttük lévő együttműködés további mélyítését (MFTTT, Mérnöki Kamara, Magyar Földmérő és Térképész Vállalkozások Egyesülete).

Tovább erősítjük az erdélyi kollégákkal már kialakult együttműködést (EMT). Emellett arra ösztönözzük a földügyi szakmai (központi és vidéki) szervezeteket, intézményeket, hogy – a magyar-román együttműködéshez hasonló kapcsolatrendszer alakuljon ki: Szlovákia, Kárpátalja, Szerbia, Horvátország és Szlovénia viszonylatában is.

A Geodézia és Kartográfia működésének hiányosságai (javítandó területek)

A GK a több évtizedes működés alatt eléggé jól kialakult arculatot mutat. Ismereteink szerint az olvasók nagyobb része kedvezően ítéli meg lapunkat. Ennek ellenére a folyóirat jobban tudna megfelelni feladatkörének, ha az előforduló hiányosságokat fel tudnánk számolni; vagy legalább mérsékelni tudnánk azokat. Ilyenek (a teljesség igénye nélkül) a következők:

- a) Alig érkezik szerkesztőségünkbe a bennünket érdeklő tanulmányokról, kiadványokról készített ismertetés; szemben a *Homoródi Lajos* professzor tevékenysége során kialakult gyakorlattal.
- b) Öröndetes, hogy a kollégák egyre nagyobb számban/gyakoriságban utaznak külföldi rendezvényre, tanácskozásra. Ugyanakkor egyre kevesebb erről szóló (de szakmai ismereteket is tartalmazó) beszámolót kapunk.
- c) Napjainkra a folyóirat részére alig érkezik olyan felhívás (összeállítás), amelyből a ritkábban külföldre utazó kollégák is kellő időben értesülhetnek, hogy hol, mikor és milyen tárgyú tanácskozásra kerül sor. (Ha ez tartósan így maradna, akkor a szakterület két csoportra szakadna: a „jól értesültek” és a „lehetőséget késve megismerők” csoportjára; amely mögött akár tendenciát is lehetne feltételezni. (Reméljük, hogy ez nincs így!)
- d) Egyre több gondot okoz, hogy a beérkezett tanulmányok lektorálására a kollégák közül csak kevesen vállalkoznak; illetve csak rövid (egy-két soros) véleményeket kapunk.
- e) Az utóbbi időben kialakított „témafelelős” rendszer (egy-két kivételtől eltekintve) gyengén működik.
- f) A tanulmányként beküldött cikkeknel elég gyakran hiányzik az idegen nyelvű cím (angol és német), továbbá az angol nyelvű összefoglaló.
- g) Fiatal korú szerzőktől elég gyakran kapunk olyan tanulmánynak szánt anyagokat, amelyeknél hiányzik a problémakör korábban megjelent forrásainak feltüntetése, a bevezetőben való említése („gyökerek”).
- h) Rendszeresebb tájékoztató anyagokat szeretnénk kapni az újabb előírásokat készítő (kidolgozó) kollégáktól (FVM FTF).
- i) Fontos feladatnak tartjuk, hogy a földügy mindegyik területéről (ingatlan-nyilvántartás, földhasználat stb.) rendszeresen kapjunk anyagokat (lásd pl. „Ingatlan-nyilvántartási törvény”), amely ma még csak esetszerű.
- j) A földügy jogi szabályozásával foglalkozó, vagy azt érintő anyagoknál kérjük a szerzőket olyan tárgyalásmódra, amelyeket a „nem jogász” szakemberek is könnyen megértenek.

Irodalomjegyzék

- Regőczy Emil: Az első évtized (GK, 1959/1)
- Homoródi Lajos: Húsz év (GK, 1968/1)
- Homoródi Lajos: Huszonöt éves a Geodézia és Kartográfia (GK, 1973/6)
- Homoródi Lajos: A Geodézia és Kartográfia három évtizede (GK, 1978/6)
- Jagasics Béla: Negyven éves a „Geodézia és Kartográfia” c. folyóirat. (GK, 1989/3)
- Joó István: Előszó (GK, 1995/5)
- Joó István: Szerkesztői üzenet (GK, 1997/2, 27–29. old.)
- Joó István: Szaklapunk a megújult Geodézia és Kartográfia (Geodéziai Vándorgyűlés, előadás, Békéscsaba, 1998. júl. 2–4)
- Karsay Ferenc: Lapunk tartalma 50 évvel ezelőtt (GK, 2002/2, 32–33 old.)
- Joó István: A Geodézia és Kartográfiában 2003-ban publikált anyagok gyors statisztikai áttekintése (GK, 2004/1, 36–37. old.)
- Joó István: A Geodéziai és Kartográfiában 2004-ben publikált anyagok statisztikai áttekintése (GK, 2005/1, 33–35. old.)
- Apagyí Géza: Tíz éves a megújult Geodézia és Kartográfia (GK, 2005/10)
- Joó István: A 2005. esztendő főbb szakmai eseményei és eredményei, továbbá a Geod. és Kart. éves statisztikája (GK, 2006/1, 28–31. old.)
- Bendefy László (szerkesztő): Magyar geodéziai irodalom; 1498-1960, 378–383. old. (Műszaki Könyvkiadó Bp., 1964)

9. SZAKMAI ÉS SZAKMATÖRTÉNETI KIADVÁNYOK

Írta: Vörös Imre

Az információ fontosságáról beszélni ma már közhelynek számít. Az elektronika robbanásszerű fejlődésének eredményeként a szakember viszonylag könnyen hozzáférhet a munkája hatékonyabb végzéséhez szükséges – az alapképzését kiegészítő, azt megújító – ismeretekhez. Ez azonban az Egyesületünk megalakulását követő években még nem volt ilyen egyszerű. A mindennapi munka, ami legtöbb esetben vidéki, terepi helyszínt jelentett, nem tette lehetővé a külföldi szakirodalomhoz való hozzáférést. Sok esetben a nyelvi nehézségek is akadályozták a külföldi szakirodalomban közölt eredmények megismerését. Az állami földméréssel közös szerkesztésben megjelenő Geodézia és Kartográfia szakfolyóirat csak részben elégíthette ki a szakmai tájékoztatással, továbbképzéssel szemben jelentkező igényeket. A különböző egyesületi kiadványok – konferencia anyagok, szakmatörténeti művek stb. – részben ezt a problémát is segítették megoldani.

Geodéziai és Kartográfiai Tájékoztató

A Tájékoztató 1964-ben a Geodézia és Kartográfiai Egyesület, a Budapesti Geodéziai és Térképészeti Vállalat, a Kartográfiai Vállalat és a Magyar Néphadsereg Térképészeti Intézet együttműködésével indult útjára. A későbbiekben a közreműködő intézmények sora kibővült: a Földmérési Intézet, a Földmérő és Talajvizsgáló Vállalat, a Pécsi Geodéziai és Térképészeti Vállalat és az Út-Vasúttervező Vállalat is bekapcsolódott a munkába. A Tájékoztató valójában a közreműködő intézmények házi lapjainak kézirati mellékleteként jelent meg. Főszerkesztője, *Raum Frigyes*, az Egyesület főtítkára volt. Szerkesztő bizottságában *Csatkai Dénes*, dr. *Detrekői Ákos*, *Felcsuti László*, *Földi Ervin*, dr. *Füry Mihály*, dr. *Karsay Ferenc*, *Lippich László*, *Nagy-Pál Jenő* vett részt.

A Tájékoztató szerkesztőinek célkitűzése – amint azt a lap első számában megfogalmazták – az volt, hogy a Tájékoztatóval friss szakmai híradót adjanak a földmérők és térképészek kezébe. Ezért elsősorban és legna-

A Geodéziai és Kartográfiai Tájékoztató

gyobb terjedelemben a külföldi szaklapokban megjelent fontosabb cikkek ismertetését, részben fordítását adták közre olyan formában, hogy az egy általános tájékoztatással megelégedő olvasó igényét elégítse ki. Ezzel kapcsolatban el kell mondani, hogy a szerkesztők a hazai szakembereket tudatosan a külföldi szaklapok olvasására, nyelvgyakorlásra, esetleg nyelvtanulásra akarták ösztönözni. A téma iránt behatóbban érdeklődő viszont tudomást szerezhetett arról, melyik cikket érdemes részletesebben elolvasni. A lap rendszeresen ismertetést adott az újításokról és a szabadalmakról. Eleget tett a vidéki csoportok többször hangoztatott kérelmének is a fontosabb egyesületi előadások kivonatos ismertetésével. További rovatokban tájékoztatott az akadémiai disszertációkról, valamint a tanulmányutakról. A Tájékoztató 1-2 havonta jelent meg. Kilencévi folyamatos megjelenés után 1973-ban szűnt meg, mikor is feladatait a Földmérési Intézet szervezésében indított Geodinform vette át.

Geodinform

A Geodinform elnevezéssel indított szaklapot 1971-ben hozta létre a Földmérési Intézet tudományos igazgatóhelyettese a kutatási főosztályának szakembereivel azzal a céllal, hogy szakirodalmi tájékoztatóként átvegye a Geodézia és Kartográfia Szakirodalom rovatának szerepét. Ez a feladatátvétel jelentős információbővítést jelentett, mert a szakirodalmi folyóiratok cikkeinek egyszerű címfelsorolása helyett a Geodinform csoportosított kártyaformátumban – esetleg kártyákra történő felvágás lehetőségével – szerkesztett teljes bibliográfiai adatközlést biztosított esetenként rövid tartalmi kivonattal egészítve ki. Ez a megoldás a már említett nyelvtudásbeli hiány kedvezőtlen hatását volt – kezdetben – hivatott enyhíteni. Ez a szolgáltatás egészült ki a Geodéziai és Kartográfiai Tájékoztató feladatkörének 1973-ban történt átvételével. Mindezekon kívül tudományos előadások, konferenciák, tanulmányok stb. rövid összefoglalását is tartalmazta. A szakmai kapcsolatok örömdetesen gyors fejlődése, a nyelvtudás területén bekövetkezett áttörés eredményeként a 80-as évek elejére a Geodinform szolgáltatása újszólván túlhaladottá vált és a lap megszűnt.

Szakmatörténeti művek

A magyar földmérés és térképészet története

Gyorsan változó világunkban nem túl nehéz azt felismerni, hogy a feladatok, lehetőségek történetének feledésbe merüléséhez nem szükséges generációváltás, az egyéni és közösségi „felejtés” sokkal gyorsabban is bekövetkezhet. Szakembereink azonban még időben elindították azt a programot, amelynek segítségével az adatokat sikerült átmenteni az utókor számára. Eredetileg egy szép kivitelű reprezentatív történeti mű kiadásának ötlete merült fel, de rövidesen tudomásul kellett venniük, hogy erre nincs elegendő pénzügyi forrás. Ekkor úgy határoztak, hogy az összegyűjtött adatokat, ha egyszerűbb kivitelben is, az utókor számára mindenképpen át kell menteni. Szakembereink döntését az idő igazolta, az ismeretek átmentése az utolsó pillanatban történt. Már ma is nehezebb lenne egy ilyen történeti emlékeinket egységes stílusban összefogó mű megjelentetése.

Az alapgondolatot támogatókból 1982-ben alakult meg a szerkesztőbizottság a kö-

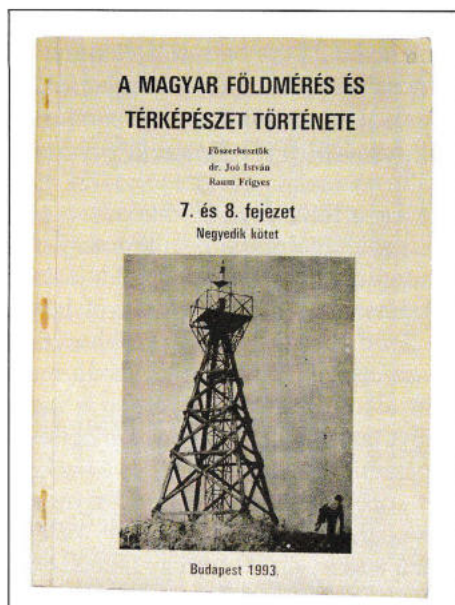
vetkező összetételben: *Balázs László, Csatkai Dénes, Hrenkó Pál, Joó István, Nagy Pál Jenő, Papp-Váry Árpád, Raum Frigyes és Winkler György*. A kezdeményezők között az egyik leglelkesebb – *Nagy Pál Jenő* – külön is kiemelhető, aki minden lehetőséget felhasznált a gondolat terjesztésére. A szervezési, később főszerkesztői feladatokat *Joó István* és *Raum Frigyes* látták el.

Szakmánk történetének megírásánál az volt a legfontosabb szempont, hogy a lehető legjobban kövesse a tárgylagosságot. A szerkesztők végig arra törekedtek, hogy a legtisztább adatközlést biztosítsák az utókor számára. Ennek a célnak az elérését szolgálta az is, hogy sok szakembert igyekeztek a munkába bevonni, elsősorban olyanokat, akik az egyes részterületek legjobb ismerői, illetve művelői voltak. A munkába bekapcsolódott mintegy nyolcvan szerzőtárs és ötven lektor biztosította, hogy a kitűzött célt el lehessen érni. És mindezt olyan feltételek mellett, hogy végül is a teljes munka önkéntes, díjazás nélkül vállalt közreműködés volt.

A megjelentetésre, azaz az anyag – szükség diktálta – egyszerűbb sokszorosítására a székesfehérvári főiskola házi nyomdájában adódott lehetőség. A lektorált anyag további szerkesztésére, újabb leírására azonban már nem vállalkozhattak szakembereink. Ez az oka annak is, hogy az oldalszámozás folyamatos lett és nem kötetenként történt. A kötetek száma sem egyezik az eredeti elképzeléssel. A nem egyenlő terjedelmű, esetenként vastagabb kötetek kötése további nehézségbe ütközött, ezért a végén kilenc közel egyenlő méretű kötetben és összesen 1657 oldalon jelent meg a nyolc fejezetbe tagolt mű.

A kiadvány tartalmilag az alábbi fejezetekből állt:

1. fejezet: A magyarországi földmérés és térképészet a középkorban. Szerkesztő: *Hrenkó Pál*
2. fejezet: A magyar földmérés és térképészet története Mikoviny Sámuel fellépésétől a XIX. század közepéig. Szerkesztő: *Raum Frigyes és Winkler György*
3. fejezet: Földmérés és térképészet a XIX. század második felében. Szerkesztő: *Balázs László*
4. A korszerű geodézia kezdetei Magyarországon. Szerkesztő: *Csatkai Dénes*
5. fejezet: A magyar földmérés és térképészet a második világháború után. Szerkesztő: *Raum Frigyes*
6. fejezet: A geodéziai alapok és alaphálózatok korszerűsítése (1945-től) Szerkesztő: *Joó István*
7. fejezet: A magyar térképészet fejlődése a Magyar Földrajzi Intézet megalapításától. Szerkesztő: *Papp-Váry Árpád*
8. fejezet: Függelék, táblázatok, névsorok. Szerkesztő: *Raum Frigyes*

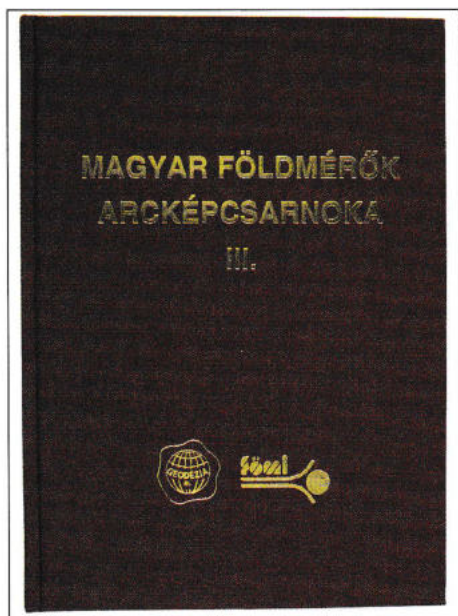

A Magyar Földmérés és Térképészet Története

Végül is leszögezhető, hogy a kitűzött célt fő vonalakban sikerült megvalósítani. Az évek távlatából is bátran kijelenthető, hogy szakembereink összefogásának egyik legfontosabb eredménye „A magyar földmérés és térképészet története” című munka lett.

Magyar földmérők arcképcsarnoka

A magyar földmérés és térképészet elhunyt nagyjainak életével és munkásságával mindig is sok tanulmány foglalkozott. Korunk földmérői és térképészei előtt soha sem volt ismeretlen, hogy a magyar földmérésnek nemzetközileg megbecsült tekintélye van. A korábban megjelent tanulmányok nagyobbik része azonban inkább csak a megelőző két évszázad kimagasló magyar földmérőit és munkásságukat tárgyalja, és a régebbiek méltatása eléggé hiányos volt. A múlt megismerésére és dialektikus értékelésére az elmélyült alkotó munka érdekében a tudomány gyakorlati és elméleti művelői egyaránt igényt tartanak. Ezen igény kielégítésére született meg a Budapesti Geodéziai és Térképészeti Vállalat (BGTV) és a Székesfehérvári Földmérési és Földrendezői Főiskolai Kar közös kiadásában, *Raum Frigyes* szerkesztésében a Magyar Földmérők Arcképcsarnoka című életrajzi gyűjtemény, 1976-ban. Annak ellenére, hogy a mű kiadását ténylegesen a fenti két intézmény finanszírozta, egyesületi kiadványnak tekinthető. Nemcsak a személyi háttér (*Raum Frigyes* szerkesztő az egyesület főtitkára volt) miatt, hanem mert a tematikát egyesületi egyetértéssel határozták meg.

A Magyar Földmérők Arcképcsarnoka

A könyv a magyar földmérés múltjából negyven jeles személyiségnek állít emléket. Az életrajzi adatok mellett megtalálható földmérőink és térképészeink arcképe *Basilides Zoltán* grafikáival, így a kiadvány segítségével sikerült arcvonásaikat megőrizni az utókor számára is. A magyar geodéta társadalom nagy elismeréssel és osztatlan örömmel fogadta ezt a kiadványt, amely Pantheon-szerűen tárja eléink nagy szakmai elődeink életútját, érdemeit. Néhány év elteltével nyilvánvalóvá vált, hogy ezt a kezdeményezést folytatni kell, annál is inkább, mert időközben ismét számos jeles geodéta távozott el közülünk.

A Budapesti Geodéziai és Térképészeti Vállalat kezdeményezte az arcképcsarnok II. kötetének összeállítását és megjelentetését. A II. kötetet szintén *Raum Frigyes* szerkesztette, a grafikákat *dr. Lajtay Károly* készítette el, aki maga is sokáig földmérési munkakörben dolgozott. Az 1983-ban megjelent mű ötven életrajzot tartalmaz.

2001-ben a Budapesti Geodéziai és Térképészeti Vállalat jogutódja a Geodéziai és Térképészeti Rt. vezetése a cég fennállásának ötvenedik évfordulója alkalmával, a Földmérési és Távérzékelési Intézet együttműködésével elérkezettnek látta az időt az

arcképcsarnok egy újabb kötetének megjelentetésére. A személyek kiválasztásának legfontosabb szempontja az volt, hogy az igen nagy számú szakember közül elsősorban azokat a személyeket emeljék ki, akik az átlagnál kiemelkedőbb eredményeket értek el szakterületeiken, amelyek közé ezúttal a földrajz tudományát, a katonai térképészetet és az oktatás tárgykörét is felvették. A kiválogatás demokratikus voltára jellemző volt, hogy az ajánlásoknál az Egyesület Szeniorok klubja szakértői kollektívájának javaslatait is figyelembe vették. A mű szerkesztését ezúttal *dr. Lukács Tibor* vállalta, a grafikák szerzője *Varga Attila*. Az elkészült mű hatvanhat megbecsült, volt munkatársunknak állít méltó emléket.

A Magyar Földmérők Arcképcsarnoka eddig megjelent három kötete méltó megemlékezés és főhajtás a magyar földmérés és térképészet elhunyt nagyjai előtt.

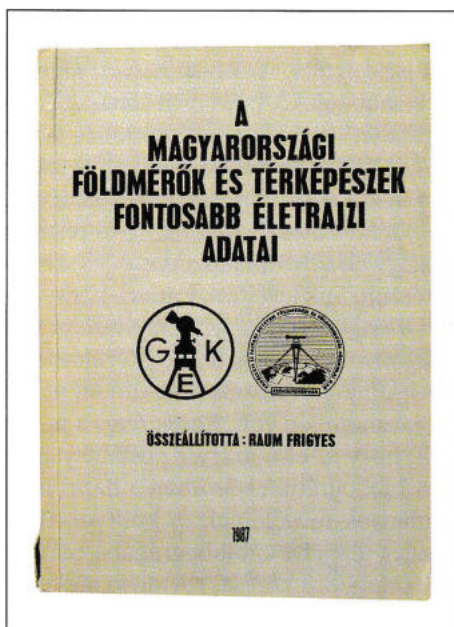
A magyarországi földmérők és térképészek fontosabb életrajzi és bibliográfiai adatai

A mű – amely *Raum Frigyes* gondos, kitartó gyűjtő-, rendszerező vállalkozásának eredménye – több mint 2500 magyar geodéta-térképész fontosabb életrajzi adatait, pályájának kiemelkedő eseményeit és a tevékenységéhez kapcsolódó bibliográfiai forrásokat tartalmazza. Az összeállításban mindazok szerepelnek, akik neve a földmérés és térképészet történetében valaha is felmerült, legyen szó kiemelkedő jelentőségű alkotó szakemberről, vagy „egyszerű”, a gyakorlati munkát irányító szakmai vezetőről. Tehát a mű nem személyi értékelést nyújt, de gyors útbaigazítást ad egy esetlegesen felmerülő névhez kapcsolódó fontosabb életrajzi, szakmai adatok megismeréséhez, és segítséget nyújt a részletesebb adatokhoz való hozzáférés megkönnyítéséhez. Az aktuális feldolgozásnál élő személy természetesen nem szerepel a műben.

Az első összeállítás 1987-ben jelent meg. Azóta több kiegészítő kötetet adtak ki, a legutóbbit 2003-ban. Ezek az időközben feltárt személyi és egyéb kiegészítő bibliográfiai adatokat tartalmazzák. Az összeállítás szigorú alapelve (az élő személyt kizáró megszorítás) folyamatos kiegészítést indokol. A 2005-tel lezárt legújabb kézirat további megjelenési lehetőségre vár.

A nemzetközi geodézia és térképészet jeleseinek lexikona

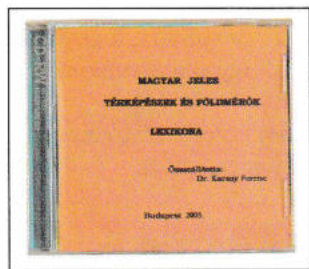
A kiadvány, amely *dr. Karsay Ferenc* munkája, a legkiválóbb geodéták, kartográfusok, szakterületi vezetők, műszerszerkesztők, gyakorlati szakemberek és szolgáltató cégek rövid, lexikonszerű (névsorba szedett) élet-

A Magyarországi Földmérők és Térképészek Fontosabb Életrajzi Adatai

rajzát, munkásságát, illetőleg tevékenységi leírását tartalmazza. Az ismertetés alapja az irodalmi tevékenység vagy az említettség, illetve ismertség.

Eddig két kötet készült el. A magyar kollégákról szóló rész 300 oldalon mintegy 3000 élő és elhunyt jeles földmérő, térképész szakíró rövid életrajzát és irodalmi munkásságát tartalmazza. Az európai csatlakozás jegyében kiadás előtt áll a – német nyelvterületen munkálkodó – német, osztrák, svájci szakembereket tartalmazó összeállítás. Ez utóbbi 200 oldalon újabb 2500 személyt mutat be. A külföldiek esetében jelentős hangsúlyt kaptak tevékenységük magyar vonatkozásai.

A Magyar Jeles Térképészek és Földmérők Lexikona (CD)

Tervezik még egy angolszász (angol, amerikai), egy nyugat-európai latin (francia, olasz, spanyol, portugál) és egy szláv nyelvterületi kötet összeállítását is, de ez már több évtizedre szóló feladat.

Eddig a magyar változat, a Magyar Jeles Térképészek és Földmérők lexikona jelent meg CD-n, 2005-ben.

Bibliográfiák

Magyar Geodéziai és Kartográfiai Irodalom

A szakirodalomra vonatkozó legrészletesebb adatokat a bibliográfiák közlik, amelyek publikációkról szóló, szakrendi szempontok szerint rendszerezett, kinyomtatott címléírásokat tartalmaznak. Egyesületünk, ha szerényebb körülmények között is, de megalakulásától kezdve tudatosan – az előadások, a rendszeres tájékoztató füzetek segítségével, a nemzetközi információs és bibliográfiai intézmények keretei között – mindig ezt a célt is szolgálta. Az ötvenes évek vége felé felmerült az igény, hogy a könnyebb és rendszeresebb tájékoztatás érdekében hasznos lenne a magyar geodéziai szakirodalom bibliográfiáját összeállítani. Az ötlet és a kezdeményezés *dr. Bendefy László*-nak köszönhető.

Az első két kötetet ő és felesége szerkesztette, de egyébként is *Bendefy László* vállalta a munka oroszlánrészét. Kezdeményezésére alakult meg a szerkesztőbizottság *dr. Homoródi Lajos* és *Raum Frigyes* részvételével. 1958-ban indult az adatgyűjtés, amely *dr. Bendefy* fáradhatatlan szervező- és szerkesztőmunkájának köszönhetően rövid idő alatt el is készült. Sok levéltári, irattári, könyvtári anyagot néztek át az adatgyűjtés során. *Bendefy* az Országos Széchényi Könyvtárban nemcsak a földméréssel kapcsolatos irodalmat tanulmányozta, hanem a rokonterületek iratait is, így akadt a matematikai anyagban *Lossai Péter* könyvére. *Lossai* neve itthon, de külföldön is, a geodézia szakterületen ezt megelőzően ismeretlen volt. *Raum Frigyes* az adatgyűjtés során bukkant rá például arra az adatra is, hogy az első magyar postabélyeget az Állami Földmérés nyomdájában nyomták.

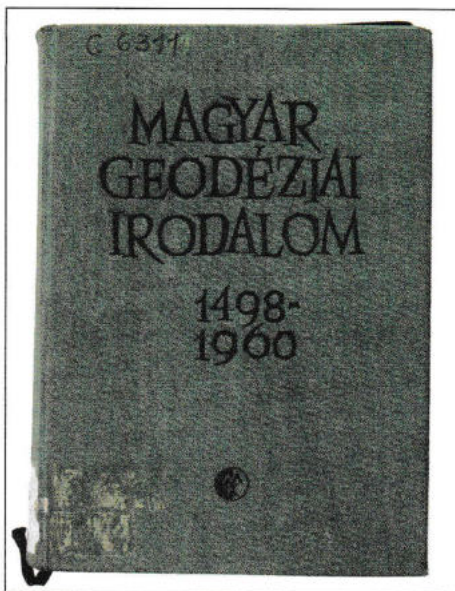
A bibliográfia elsősorban a hazai földmérőknek és térképészeknek, továbbá a társtudományok művelőinek és külföldi, szomszédos országbeli kutatóknak készült. A szerkesztés alapelve a bibliográfiába minden olyan magyar szerzőnek könyve, tanulmánya, dolgozata, értekezése, rövidebb, de érdemleges fogalmazása belekerült, amely akár magyar, akár bármely idegen nyelven hazai vagy külföldi folyóiratban, újságban stb. jelent meg. Ugyancsak belekerültek a bibliográfiába a külföldi szerzőknek a magyar földméréssel részben vagy egészben kapcsolatos művei is. A kiadvány 1964-ben jelent meg a

„Magyar Geodéziai Irodalom 1498–1960” címmel. Az adatok gyűjtésében részt vevők munkájukkal nem álltak le, és így folyamatosan jelentek meg az újabb kötetek, így 1972-ben az 1961–1970. és 1983-ban az 1971–1975. közötti időszak szakirodalmáról.

A harmadik kötetben, amelyet már *dr. Karsay Ferenc* szerkesztett, a geodéziai földmérési irodalom mellett a kartográfiai szakirodalom is helyet kapott. A kiadvány a „Magyar Geodéziai és Kartográfiai Irodalom 1975-ig” címet kapta.

Ebben az időben még lehetségesnek látszott a soron következő kötetek öt-ötévenkénti megjelentetése. Azonban ezeket már csak két évtizedes késéssel tudták kiadni. A Műszaki Kiadó nem vállalt további kiadást. Sok hiábavaló kezdeményezés és próbálkozás történt egy alkalmas és anyagilag is megfelelő kiadó megtalálására, miközben *Karsay* kolléga fáradhatatlanul tovább gyűjtötte az anyagot. Végül is a IV. és V. kötet nem hagyományos könyv alakban, hanem CD-lemezen jelent meg 2003-ban a Földmérési és Távérzékelési Intézet, a Nemzeti Kataszteri Program Kht. anyagi támogatásával „Magyar Geodéziai és Kartográfiai Irodalom Bibliográfia 1976-1995” címmel. A CD-lemez tulajdonképpen kétkötetnyi bibliográfiai adatot, mintegy 20 000 címszót tartalmaz. A mű a feldolgozott időszak magyar nyelvű geodéziai és térképészeti munkái mellett – külön csoportosításban – a társtudományokkal kapcsolatos irodalmat is tartalmazza. Megtalálhatók a lemezen az előző kötetekben eredményesnek bizonyult szakcsoportosításban a cikkek, könyvek és egyéb önálló kiadványok mellett a tanulmányok, disszertációk, kutatási jelentések, beszámolók, konferencia-anyagok, életrajzok, szabványok, szabadalmak és a rendeletek, sőt a törvények is. A kartográfia szakterülete iránt érdeklődők számára a cikkeken kívül ismerteti a megjelent atlaszokat, oktatási jegyzeteket, fontosabb térképeket, katalógusokat és térképészeti kutatási eredményeket.

Szakterületünknek az 1498-1996. évek közötti időszakra összeállított bibliográfiája felbecsülhetetlen érték a földmérő-térképész társadalmunk eszköztárában, e kiállításában is impozáns, mérhetetlen adatgazdagságot képviselő műre joggal lehetünk büszkéek.

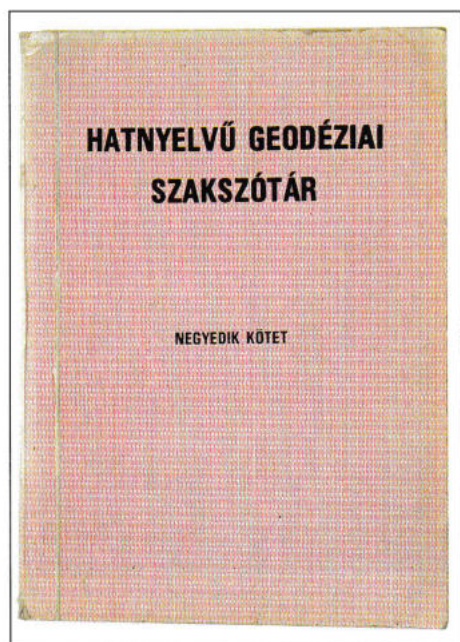

A Magyar Geodéziai és Kartográfiai Irodalom

Szótár

Hatnyelvű geodéziai szakszótár

A szak- és értelmező szótárak iránti igény jelentkezése és növekedése az általános, rohamos technikai fejlődés és a nemzetközi együttműködés egyenes következménye. Ennek a felismerésnek az eredményeként született meg 1961-ben a FIG (Fédération Internationale des Géomètres) gondozásában a „Dictionnaire Multilingue de la FIG”

A Hatnyelvű Geodéziai Szakszótár

háromnyelvű szakszótára. A szakszótár 5 500 kifejezést tartalmaz, a geodézia teljes területét felölelve. Alapnyelve a francia, a fogalmakat természetesen francia nyelven értelmezi, és közli a megfelelő német és angol nyelvű kifejezéseket is. Hamarosan megjelent egy lengyel szótár is, amelyet magyarra is lefordítottak, majd más országok is követték ezt a példát. A román szótárt egy magyar szakember (*Márton Gyárfás*) szerkesztette.

Hazánkban *Rédey István* úttörő munkásságának köszönhető, hogy geodétáink az elsők között használhattak szakszótárakat. *Rédey István* „Műszaki értelmező szótár” című kötetei (Általános Geodézia; Földrajzi Helymeghatározás) három idegen nyelven (német, angol, orosz) közlik a geodéziai fogalmakat, és magyar értelmezést is tartalmaznak.

Nagy vesztesége a magyar geodéziának, hogy *Rédey* professzor kitűnő kezdeményezésének folytatása a szerző halála miatt elmaradt. Részben ez a körülmény, részben

az utolsó évtized alatt bekövetkezett további fejlődés tette indokolttá újabb geodéziai szótár létrehozásának megindítását. A szótár megjelenítésének legfőbb szorgalmazója *Raum Frigyes*, a BGTV főmérnöke, s egyben a GKE főtítkára volt. Külön ösztönző erőt képviselt az a körülmény is, hogy ebben az időben Magyarország látta el a FIG 3., a Szakirodalom bizottságának elnöki (*Raum Frigyes*) tisztét. 1965-ben alakult meg egy háromtagú (*Csatkai Dénes*, *Raum Frigyes*, *Winkler György*) szerkesztőbizottság, *Csatkai Dénes* irányításában. Az eszperantó nyelvi szakértő előbb *Haszpra Ottó*, majd *Pechan Alfonz* volt, az orosz nyelvi munkát végig *Taraszova Galina* végezte.

A munkálatokhoz felhasználták a FIG 17 kötetes, háromnyelvű értelmező szakszótárát. A magyar szótár első fő része a magyar ABC szerinti sorrendben tartalmazza a magyar nyelvű címszavakat. A címszavak alatt a magyar nyelvű értelmezés, ez alatt pedig a megfelelő idegen nyelvű kifejezések találhatók angol, eszperantó, francia, német, orosz nyelven. A második fő rész tartalmazza az idegen nyelvek ABC sorrendjében az idegen nyelvű – magyar nyelvű szótárakat.

A szótár 6 kötetben jelent meg a következő elrendezésben:

- I. kötet: Kiegyenlítő számítás, felsőgeodézia, országos felmérés
- II.kötet: Műszerek, eszközök, műszertechnikai fogalmak
- III.kötet: Általános geodézia, földrendezés, városrendezés, ingatlan-nyilvántartás, földminősítés
- IV.kötet: Topográfia
- V. kötet: Fotogrammetria, fotográfia
- VI.kötet: Mérnökgeodézia, bányamérés

A szótár kedvező fogadtatása, az országhatáron belüli és kívüli szakemberek és intézmények részéről megnyilvánuló elismerés messzemenően igazolták a szerkesztéssel és kiadással kapcsolatos erőfeszítéseket.

Konferencia-anyagok

Hazai rendezvények anyagai

A tagság részére az Egyesület állandó működési formája, a szakmai előadások mellett a konferenciák, tanácskozások, ankétok jelentették a továbbképzés, a minél szélesebb körű személyes kapcsolat kiépítésének lehetőségét. A szakmai továbbképzés hatékonyságának még további fokozását a rendezvények anyagainak nyomtatott formában való megjelentetése biztosította. Több feltétel (idő, anyagiak, technikai háttér stb.) egyidejű teljesülése kellett ahhoz, hogy egy-egy tanácskozás előadásai a rendezvény előtt, vagy akár utána az érdeklődő kezébe kerüljenek. A publikálásra természetesen fórumot jelentett az Egyesület rendszerességgel, megszakítások nélkül megjelenő folyóirata, a Geodézia és a Kartográfia, valamint az intézményi lapok is a hazai konferenciák anyagának részleges, olykor teljes megjelentetéséhez. Azonban könnyen belátható, hogy ezek a médiumok semmiképpen nem hasonlíthatók össze a kifejezetten a rendezvény ismertetést szolgáló kiadványokkal. Ezek a füzetek házi sokszorosításban készültek és nem kerültek kereskedelmi forgalomba, teljes felsorolásuk talán szükségtelen, de terjedelmi okokból mindenképpen lehetetlen is lenne. Ez a „vállalkozás” annál is inkább kudarcra lenne ítélve, hogy a kiadványok már nagyobb részt felkutathatatlanok. Egykori létezésükről már jobbára csak közvetett módon, bibliográfiákon keresztül szerezhetünk tudomást. Egy-két, esetenként önkényesen kiemelt adat azonban jól szemléltetheti az Egyesület ezen a területen kifejtett tevékenységét.

Az első ilyen kiadvány már három évvel az Egyesület megalakulása után megjelent (Kartográfiai konferencia, 1959. október 7–10. 1960. 238 old.). A központi szakmai rendezvények előadásainak kiadványai mellett egy eltérő műfajt jelentettek az egyesületi közgyűlésekre, vándorgyűlésekre készített főtítkári beszámoló jelentések is. Ezek értelem szerűen terjedelemben lényegesen kisebb füzetek voltak.

Az 1999. évi budapesti topográfiai tanácskozás előadásainak anyaga

Nemzetközi rendezvényekre, nemzetközi szervezetek részére készített anyagok

Az Egyesület kezdettől fogva kiemelt feladatának tekintette a nemzetközi kapcsolatok kiépítését. Nem sokkal az alakuló közgyűlését követően tagja lett előbb a Földmérők Nemzetközi Szövetségének (FIG 1959.), a Nemzetközi Fotogrammetriai Társaságnak

(ISP, majd ISPRS, 1960) és a Nemzetközi Térképészeti Társaságnak (ICA, 1964). Haladéktalanul felvette a kapcsolatot a szomszédos országok geodéziai egyesületeivel is. A nemzetközi szakmai szervezetekben vállalt tagságunk együtt járt a nemzeti jelentések rendszeres összeállításának kötelezettségével is. Külön feladatok származtak abból is, hogy Egyesületünk nem valami passzív szerepet vállalt a különböző nemzetközi szervezetekben, nem szorítkozott csak a tagdíj rendszeres befizetésére. Szakembereink részt vettek a különböző szakkonferenciák munkájában, nem egyszer azok vezetésével is megbízták őket (a FIG 3. bizottságának *Raum Frigyes* elnöke volt, a 2. 6. 7. bizottság munkáiban is hosszú időn át aktív szerepet vállalt egyesületünk, az ICA tagja *Szép János*, az ICA alelnöke *dr. Papp-Váry Árpád*, stb.)

A FIG 3. Bizottsága 1999. évi és 2., 3. és 7. Bizottsága 2006. évi budapesti ülésein elhangzott előadások anyaga

Aktív részvételünk másik igen jelentős megnyilvánulásából, a nemzetközi rendezvények magyarországi rendezéséből (pl. a FIG Állandó Bizottsági ülése, ICA-kongresszus, mindkettő 1989 nyarán, stb.) is jelentős kiadói feladat származott. A tanácskozásokra készített, többségében élelőszóban is előadott tanulmányokat általában külön kiadványban (pl. a FIG 7. Bizottság ülése Eger, 1985), olykor, mint például a fent említett FIG- és ICA-rendezvény esetében szaklapunk, a *Geodézia és Kartográfia* egy-egy külön számában is közreadtuk a magyar szakmai társadalom részére.

Egyéb kiadványok

Geodéziai és kartográfiai zsebnaptár

A geodéziai kiadványok között igen kevés olyan van, amelyik csaknem valamennyi geodétához eljuthat. A szakma sajátos munkakörülményei (szétszórtság, terepmunka, gyakori helyváltoztatás, információhiány, stb.) miatt a hivatalból megkapott utasításokon kívül a zsebnaptárak azok, amelyek a legtöbb geodétához eljutnak. A *Gánóczy Sándor* által 1905-ben, 1906-ban és 1909-ben megjelentetett Geodéziai Zsebnaptár a benne megjelenő hasznos adatok, leírások, útmutatók, táblázatok miatt még évek múltán is sokat forgatott kiadvány volt akkor, amikor még semmiféle kézi- vagy segédkönyv nem állt a geodéták rendelkezésére. Az Egyesület megalakulása után csakhamar felme-

rült a hasznos hagyomány újraélesztésének gondolata. A század eleji magyar példán kívül német példa is rendelkezésre állt. Rövidesen megindult az adatgyűjtés, a szerkesztés, amelyet *Raum Frigyes* az Egyesület főtítkára végzett el nagy körültekintéssel. A nyomdai munkát a Révai Nyomda vállalta teljes díjmentesség mellett. A „Geodéziai és Kartográfiai Zsebnaptár 1958. évre” 1957-ben készült el egy 162 oldalas könyvecske formájában.

A 6 oldalas naptári részt egyesületi adatok, címek, telefonszámok, számítási táblázatok, vetületi rendszerek ismertetése, adatbeszerzési szabályzatok, fotogrammetriai alapfogalmak, geodéziai számítások, hibahatárok, munkaidő-normák és végül földrajzi adatok ismertetése követte. 1960. évre is megjelent az Egyesületnek egy naptára, ami már 282 oldalon több adatot, táblázatot, közhasznú információt tartalmazott.

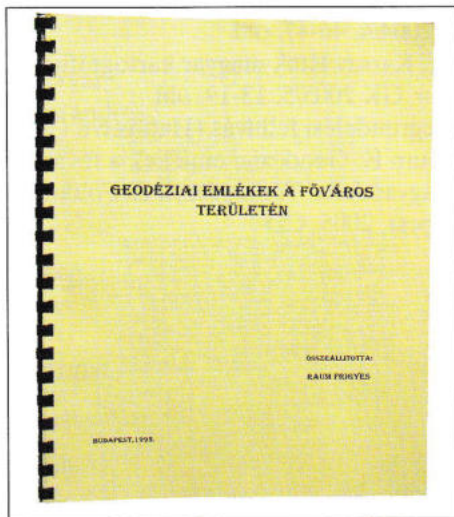

Geodéziai és Kartográfiai Zsebnaptár 1960.

Geodéziai emlékek a főváros területén

A történelmi városok képéhez nemcsak a lakó- és középületek, hanem a város életével kapcsolatos egyéb emlékek, a városképet befolyásoló egyéb tárgyak is hozzátartoznak. Mint az egyik legrégebbi műszaki tevékenységnek, a földmérésnek is megtalálhatók a nyomai, emlékei minden történelmi városrészben. Közvetett nyoma a földmérési munkának maga a város utca- és telekhálózata, közvetlen tereptárgyai viszont a térképkészítéshez, a létesítmények kitűzéséhez elengedhetetlen alappontok is. A főváros vonatkozásában a tervezők és városvédők kérésére ezekből készített 1995-ben *Raum Frigyes* egy még szakmai körökben sem eléggé ismert összeállítást.

A mű 57 oldalon, gazdag képi illusztrációval ismerteti a főváros területén létesített, történeti értékű vízszintes és magassági alappontokat, alapvonal-végpontokat, alappontként használható városhatárköveket, a Bosnyák téri geodéziai emlékparkot, az 1838. évi dunai árvíz emléktábláit, a dunai vízmércét, a kéregmozgást vizsgáló hálózatnak a főváros területén létesített főalappontját. Mindezt egy olyan lebilincselően tálalt történeti körítéssel, hogy a laikus, de a fővárost szerető, annak múltját megbecsülő emberek részére készített összeállítás a szakember számára is igazán értékes olvasmány. Csak remélni tudjuk, hogy a mű az ismeretterjesztésen túl nem is titkolt egyéb célját, a földmérési műtárgyak fokozott megóvását is segít elérni.

Geodéziai Emlékek a Főváros Területén kiadvány

Irodalomjegyzék

- Raum F.: „A TÁJÉKOZTATÓ” olvasóihoz (1964.) = GKT 1964/1
- Nagy Pál J.: Szakmánk történetének megírása = GK 1983/3. 190-194
- Tájékoztató szakmánk története megírásának állásáról (Összeáll.: A szakmatörténeti szerkesztőbizottság) = GK 1984/4. 292-308
- A Magyar Földmérés és Térképészet Története 1. fejezet (Főszerkesztők: dr. Joó István, Raum Frigyes) Bp. 1990. 1-125. old.
- A Magyar Földmérés és Térképészet Története 5. fejezet (Főszerkesztők: dr. Joó István, Raum Frigyes) 1993. 404. old.
- Nagy Pál J.: „A Magyar Földmérés és Térképészet Története” c. mű megjelenéséhez = GK 1994/1, 46-47. old.
- Raum F.-Joó I.: Elkészült „A Magyar Földmérés és Térképészet Története” = GK 1996/10, 34-36. old.
- Dr. Székely D.: 25 éve jelent meg a „Magyar Földmérők Arcképcsarnoka” első kötete = GK 2001/7. 30-31. old.
- Dr. Karsay F.: Szakmatörténeti anket = GK 2003/1. 45-46. old.
- Dr. Karsay F.: A magyar geodézia szakmatörténetének elmúlt negyedszázada = GK 2005/3. 17-25. old.
- Dr. Bendefy L.: A magyar geodéziai irodalom II. kötetéről = GK 1970/3. 221. old.
- Dr. Bendefy L.: A magyar kartográfiai irodalom 1670-1970. (Bibliográfia III. kötet) 221. old.
- Dr. Karsay F.: Megjelent a Geodéziai és Kartográfiai Bibliográfia III. kötete = GK 1983/3. 309. old.
- Raum F.: A bibliográfiáról = GK 1993/4. 320. old.
- Dr. Karsay F.: A hazai geodéziai – kartográfiai irodalom tíz éve (1976-1985.) és bibliográfiája = GK 1996/11. 33-38. old.
- Raum F.: A Magyar Geodéziai és Kartográfiai Bibliográfia újabb két kötete = GK 2004/4. 46-47. old.
- Dr. Karsay F.: A magyar kartográfia szakmatörténetének elmúlt negyedszázada I. rész = GK 2005/5. 13-19. old.
- Megrendelési felhívás (Hatnyelvű Geodéziai Szakszótár) = GK 1993/1. 68. old.
- Raum F.: Geodéziai emlékek a főváros területén Bp. 1995.
- Magyar Jeles Térképészek és Földmérők Lexikona, összeállította: dr. Karsay F. Budapest, 2005. CD

AZ MFTTT 2006-OS TAGNÉVSORA

Tag neve	Település
Abuczki Attila	Salgótarján
Abuczki János	Salgótarján
Aczél Ákos	Salgótarján
Aczél Ferenc	Pilisborosjenő
Aczél István	Tatabánya
Ácsné Séllei Szilvia	Nagylengyel
Ádám Ferenc	Szolnok
Ádám István	Jászapáti
Dr. Ádám József	Budapest
Agárdi Imre	Hajdúszoboszló
Ágfalvi András	Sopron
Dr. Ágfalvi Mihály	Székesfehérvár
Ágfay József	Salgótarján
Ajkay Dezsőné	Szombathely
Ajtay Sándor	Budapest
Dr. Alabér László	Budapest
Dr. Alhusain Othman	Budapest
Almádi Lászlóné	Ózd
Almár Ákos	Budapest
Almási József	Tamási
Dr. Alpár Gyula	Budapest
Ambrus János	Szeged
Andráska Katalin	Dunakeszi
Andrássy János	Budapest
Aninger László	Budapest
Annau Edgár	Budapest
Antal Kristóf	Székesfehérvár
Antal Nándor	Nemesszentandrás
Aponyi Imre	Nyíregyháza
Aradi Attila	Baja
Dr. Aradi László	Pécs
Árva Ernő	Budapest
Árvolt Gyula	Zalaegerszeg
Aszalós László	Hajdunánás
Dr. Azari Bertalan	Miskolc
Babcsány János	Balassagyarmat
Dr. Babiczky Gábor	Győr
Babics Antal	Poroszló
Babos Szilveszter	Szombathely
Dr. Bácsatyai László	Sopron
Bajsz Imréné	Szombathely
Bak Antal László	Solymár
Bak Árpádné	Budapest

Tag neve**Település**

Bakán Gábor	Baksa
Bakó Attila	Szolnok
Bakó Imre	Szolnok
Balás Ágnes	Budapest
Balassa Tamás	Szombathely
Dr. Balatoni Béla	Budapest
Dr. Balázs László	Budapest
Balázsik Valéria	Székesfehérvár
Balázsné Forgács Mária	Szolnok
Bálint Béla	Budapest
Bálint Károly	Székesfehérvár
Bálint Károly	Debrecen
Dr. Balla György	Budapest
Dr. Balla János	Budapest
Balogh Attila	Szolnok
Balogh Gábor	Budapest
Baloghné Pesthy Irén	Ráckeve
Bán Tünde	Szombathely
Bánáti Miklós	Zalalövő
Bánki János	Markaz
Bankó Pál	Mezőberény
Bánkuti Józsefné	Székesfehérvár
Bánkuti Zoltán	Nyíregyháza
Bánszky György	Rétság
Bányai László	Sopron
Barát Antal	Budapest
Barcs Lajos	Göd
Bárdics Róbert	Szombathely
Bardóc Szilárd	Kecskemét
Bárdosi János	Pápa
Barna Tibor	Bátonyterenye
Dr. Barsi Árpád	Budapest
Barta Elek	Budapest
Bartha Csabáné	Szolnok
Bartha Gusztáv	Győr
Bartos Ferenc	Vác
Bartos István	Salgótarján
Bassa Lászlóné	Budapest
Batizi György	Budapest
Batizné dr. Ferdinánd Judit	Budapest
Baumholczer József	Pécs
Becherer Károly	Baja
Becze Attila	Szekszárd
Bedi József	Ivanc
Bédy Béla	Mohács

Tag neve	Település
Bek Krisztina	Várda
Békési Gergely	Esztergom
Békési Judit	Zalaegerszeg
Bella Gábor	Győr
Bence Ágnes	Budapest
Bencze Tamás	Budapest
Bende László	Esztergom-Kertváros
Benedek Judit	Sopron
Benke György	Verőce
Benked László	Pécs
Bényi István	Debrecen
Bereczki Sándor	Budapest
Dr. Berencei Rezső	Budapest
Berényi András	Szolnok
Berényi András	Kaposvár
Berényi Gábor	Kozármisleny
Berényi László	Pécs
Beretich Gábor	Budapest
Berki Gábor	Orgovány
Besenyey Géza	Bátonyterenye
Bibel János	Mezőberény
Bihacker Viktor	Tata
Dr. Birkás János	Budapest
Biró Erika	Zámoly
Biró Gyula	Budapest
Dr. Biró Péter	Budapest
Blahó Imre	Budapest
Bobál László	Salgótarján
Dr. Bod Emil	Budapest
Boda Géza	Pécs
Boda Györgyi	Eger
Bodnár Béla	Alsózsolca
Bodó Jenő	Budapest
Bodó Pál	Debrecen
Bódog István	Budapest
Boglár Krisztina	Budapest
Bognár László	Csorna
Bognár Vilmos	Budapest
Bognárné Nagy Ilona	Szigetújfalu
Boholy Ágnes	Kistarcsa
Bolla Attila	Balogunyom
Bolla Gyula	Győr
Bolyán Sándor	Nyíregyháza
Boncz József	Zalaegerszeg
Boncz Róbert	Zalalövő

Tag neve	Település
Bondár Gábor	Sarkad
Bonti Tamás István	Szombathely
Borbás Tibor	Bonyhád
Borbély Katalin	Budapest
Borlói Aliz	Budapest
Boros György	Budapest
Boros István	Győr
Dr. Borza Tibor	Vác
Bozó Pál	Budapest
Bölcsvölgyi Ferenc	Dunaharaszti
Bősze Anita	Vasvár
Brackó Péter	Paks
Breglovics Tibor	Zalaegerszeg
Brinza János	Hatvan
Bubla László	Szeged
Buda Imre	Szombathely
Buda Imréné Ruff Edit	Szombathely
Buda Zsolt	Székesfehérvár
Budai Gábor	Nyíregyháza
Budai Péter	Beled
Buday Szilárdné	Budapest
Buga László	Budapest
Bujdosó János	Dormánd
Bukor Mihály	Budapest
Bukta Attila	Győr
Busa Tamás	Kőszeg
Dr. Busics György	Székesfehérvár
Busics Imre	Budapest
Büttner György	Gödöllő
Czene Imre	Salgótarján
Czibik Péter	Győr
Csabányi Gabriella	Cegléd
Csáfordiné Badics Erzsébet	Sárvár
Csapó László	Bátaszék
Császár Balázs	Nagykanizsa
Császár Zoltán	Salgótarján
Csáti Ernő	Budapest
Dr. Csató Éva	Budapest
Csécs Sándor	Budapest
Csécsei Zsuzsanna	Székesfehérvár
Csekő Ernő	Szekszárd
Dr. Csemniczky László	Budapest
Csendes Gábor	Szentes
Csendes Károly	Kaposvár
Dr. Csendes László	Budapest

Tag neve	Település
Csepcsényi Lajosné	Székesfehérvár
Cséplő Tamás	Pécs
Csepregi István	Pécs
Dr. Csepregi Szabolcs	Székesfehérvár
Cseri József	Budapest
Cseri László	Ajka
Csernok Nándor	Szeged
Csernovszky Kálmán	Szolnok
Csicseley János	Békéscsaba
Csicseley László	Békéscsaba
Csiffári Nándor	Gyula
Csire Imre	Szombathely
Csiszár Zoltán	Szombathely
Csizmadia László	Budapest
Csizmadia Mihályné	Budapest
Csizmár Károly	Szolnok
Csókey Béla	Budapest
Csonka András	Budapest
Csonka Gábor	Budapest
Csonka László	Zalaegerszeg
Csonkáné Németh Klára	Zalaegerszeg
Csontos Adél	Sárvár
Csontos Erzsébet	Paks
Dr. Csontos Lajos	Budapest
Csontos Renáta	Budapest
Csornai Gábor	Budapest
Csorvási Cs. László	Solymár
Csőlle László	Budapest
Csőrgits Péter	Budapest
Dalmády Ernő	Szeged
Dancs Norbert	Székesfehérvár
Dr. Dants Béla	Tököl
Darics Antal	Szombathely
Dávid Szabolcs	Rábatöttös
Deák Ferenc	Székesfehérvár
Deák László	Pécs
Deák Péter	Székesfehérvár
Dr. Dede Károly	Budapest
Dékány Tibor	Budapest
Dely Zsuzsanna	Nagyatád
Dr. Deme Gyula	Budapest
Demény Pál	Berettyóújfalu
Dr. Detrekői Ákos	Budapest
Di Giovanni Vilmos	Székesfehérvár
Diósi László	Fót

Tag neve	Település
Dobó Géza	Ruzsa
Dobó Rudolf	Pécs
Dobos Szabolcs	Salgótarján
Dóda Béla	Budapest
Dóka Zoltán	Szentendre
Domán Gyula	Tarnaméra
Domokos György	Budapest
Ifj. Domokos György	Budapest
Doroszlai Tamás	Vác
Dömötörfy András	Nagykanizsa
Dörnyei Lajos	Szombathely
Draskovits Zsuzsa	Budapest
Drávucz Sándor	Jászkisér
Dudás Gábor	Marcali
Dudás József	Salgótaján
Dusnoki Sándor	Budapest
Dutkó András	Budapest
Ecsedi Lajos	Salgótarján
Égető Csaba	Tázlár
Egressy Zoltán	Budapest
Egri János	Székesfehérvár
Egyed Sándor	Paks
Egyed Zsolt	Sárospatak
Egyházi István	Sopronkövesd
Eke Tibor	Békéscsaba
Elek István	Szentendre
Elek Tamás	Hajdúböszörmény
Elekes Árpád	Balatonalmádi
Engi Péter	Répcelak
Engi Zsuzsanna	Szombathely
Dr. Engler Péter	Székesfehérvár
Erdész János	Zalaegerszeg
Érdi-Krausz György	Budapest
Ernyey István	Budapest
Erős László Titusz	Székesfehérvár
Eröss László	Budapest
Esztergomi Imre	Nyíregyháza
Fábián Gabriella	Kaposvár
Fábián Ildikó	Zalaegerszeg
Fábián József	Salgótarján
Fábián Róbert	Vasszécsény
Faddi Róbert	Kiskőrös
Faludi Zoltán	Szalánta
Falussy Istvánné	Budapest
Fáncsikné Hamar Éva	Dunaújváros

Tag neve	Település
Farkas Attila	Székesfehérvár
Farkas Béla	Budapest
Farkas Dénes	Boldogkővára
Farkas István	Kecskemét
Farkas István	Szekszárd
Farkas István	Budapest
Farkas István	Budapest
Farkas László	Szolnok
Farkas Róbert	Székesfehérvár
Farkas Zoltán	Nagyszentjános
Fáth Zoltán	Szigetvár
Fazekas István	Székesfehérvár
Fazekas Jenő	Budapest
Fédl Ferenc	Budapest
Fegyverneki László	Eger
Fehér Szabolcs	Alsóvadász
Feil János	Hásságy
Feil Mihály	Paks
Feilné Győri Zsuzsa	Hásságy
Fejes István	Budapest
Fejes István	Solymár
Fejes Péter	Székesfehérvár
Fekécs Sándor	Szombathely
Fekete Attila	Sopron
Fekete Ferenc	Celldömölk
Fekete Ferenc	Tokorcs
Fekete Ferencné Rempert Éva	Celldömölk
Fekete György	Dinnyés
Fekete Károly	Göd
Fekete László Zsolt	Páty
Feketéné dr. Tóth Gabriella	Balatonfüred
Felker Mihály	Szekszárd
Dr. Fenyő György	Budapest
Fenyvesiné Fürtös Klára	Székesfehérvár
Ferencz Endre	Balassagyarmat
Ferencz József	Pécs
Firnix Attila	Iszka-szentgyörgy
Fischer Frigyes	Pécs
Fleck Alajos	Pécs
Fleckenstein Mihály	Baja
Fónad András	Békéscsaba
Dr. Font Gyula	Budapest
Dr. Forgács Zoltán	Budapest
Forner Miklós	Budapest
Földi Ervin	Budapest

Tag neve**Település**

Fülöp László	Székesfehérvár
Fülöpné Pozsár Andrea	Agárd
Fűrész István	Bodajk
Dr. Fűr Mihály	Budapest
Gaál Róbert	Balatonfüred
Gabányi Gabriella	Cegléd
Gácsi László	Szigetszentmiklós
Gados László	Budapest
Gál Emil	Mezőkövesd
Gál István	Nemesbőd
Gál Kálmán	Zalaegerszeg
Galambos Csilla	Budapest
Galambos György	Pécs
Galla Lajos	Fonyód
Gallai István	Budapest
Gálos István	Sopron
Garai Gábor	Pécs
Gavlik Gábor	Baja
Gazdagh Éva	Budapest
Gazsó Márta	Paks
Dr. Gebry János	Budapest
Geiger László	Körmend
Gellai István	Sopron
Gercsák Gábor	Budapest
Gerencsér Zoltán	Szombathely
Dr. Gergely József	Budapest
Gergő Lajosné	Szombathely
Gergő József	Tatabánya
Gergye Lászlóné	Szombathely
Gerszi Gyula	Budapest
Gioris Nikolaos	Budapest
Gócza Antal	Nyíregyháza
Gombás László	Budapest
Göblös Gábor	Gödöllő
Göblösné Tóth Ildikó	Gödöllő
Dr. Göbölös Tamás	Pécs
Görömbei József	Nyíregyháza
Görömbeiné Gáthy Gyöngyi	Nyíregyháza
Dr. Graczka Gyula	Budapest
Grész Béla	Veszprém
Gribovszki Katalin	Sopron
Griecs Farkas János	Békéscsaba
Dr. Gross Miklós	Budapest
Guba Béla Ferenc	Mezőtúr
Gubán Miklósné	Salgótarján

Tag neve	Település
Gulyás Pál	Salgótarján
Gulyásné Juhász Anna	Budapest
Gurály Béla	Budapest
Guszlev Antal	Budapest
Gúth József	Balassagyarmat
Gyapjas János Károly	Bánréve
Gyerák Andrásné	Zalaegerszeg
Gyimesi Albert Tibor	Kecskemét
Gyopár Edit	Sopron
Gyömörey Attila	Budapest
Győrei László	Drávapalkonya
Győrffy János	Budapest
Győrfi József	Budapest
Győri András	Salgótarján
Györke Dénes	Zalaegerszeg
Gyulai István	Győr
Gyüre János	Békéscsaba
Háfra Zoltán	Jászsós-szentgyörgy
Háhn János	Paks
Hajagos László	Kaposvár
Hajdú György	Szolnok
Hajnalné Verók Viktória	Székesfehérvár
Halápi József	Szolnok
Halász Árpád	Pécs
Halász Imre	Vác
Halász Péter	Budapest
Halászné Kustán Judit	Zalaegerszeg
Halászné Székelyhidi Edit	Budapest
Dr. Hankó András	Veszprém
Harangozó Antal	Újkígyós
Harcsa Szilvia	Pincehely
Hardi Gábor	Komló
Hartai Tibor	Hatvan
Hartinger Kálmánné	Szolnok
Hattyár Ábel	Budapest
Havellant Csaba	Nyíregyháza-Oros
Héder Ferenc	Szeged
Hegedüs Ábel	Budapest
Hegedüs Péter	Budapest
Hegedüs Róbert	Budapest
Hegy Noémi	Zalaegerszeg
Hegy Pál Balázs	Csorna
Héjjas Tamás	Szentendre
Herczeg Ferenc	Kecskemét
Herendi Károly	Miskolc

Tag neve	Település
Hergovits Gyula	Budapest
Hetényi Ferencné	Diósd
Hidas Gábor	Budapest
Hidjapustay Andor	Szeged
Hodobay-Böröcz András	Hatvan
Hoffer István	Balasagyarmat
Holczheimer Gábor	Székesfehérvár
Holéczy Ernő	Balatonalmádi
Holéczy Géza	Budapest
Holló Anna	Gödöllő
Hollósi Renáta	Szakály
Homolya András	Budapest
Hornyak Balázs	Tatabánya
Horváth Béla	Győr
Horváth Endre	Szombathely
Horváth Ferencné Baráth Anna	Szombathely
Horváth Gábor	Páty
Dr. Horváth Gergely	Budapest
Horváth Géza	Eger
Horváth Gézáné	Eger
Horváth György	Pécs
Horváth Imre	Sárvár
Dr. Horváth Kálmán	Budapest
Horváth Károly	Szolnok
Horváth László	Nyíregyháza
Horváth László Jenő	Alsónemesapáti
Horváth Lászlóné	Szombathely
Horváth Tamás	Várpalota
Horváth Tibor	Debrecen
Horváth Tibor	Szombathely
Horváth Zsolt	Budapest
Horváthné Horváth Erika	Győr
Dr. Hoványi Lehel	Miskolc
Hoványi Péter	Nyíregyháza
Dr. Hóna Eszter	Budapest
ifj. Hőnyi Ede	Budapest
Hörcsöki Ferenc	Budakalász
Huszár Béla	Budapest
Huszár Gyula	Rátót
Huszár István	Székesfehérvár
Huszár József	Pécs
Husztai László	Érd
Hutyán Róbert	Győrújbarát
Igriczi Mihály	Alattyán
Illésné Sági Vilma	Kalocsa

Tag neve	Település
Dr. Ispán Eszter	Salgótarján
István Andor László	Pécs
Isztin Gyula	Szombathely
Iván Gyula	Budapest
Iványi Kálmán	Jászberény
Jagasics Béla	Budapest
Jáger Gábor	Mátételke
Jakabfi Anita	Nemessándorháza
Jámbor István	Gyula
Jancsó Tamás	Székesfehérvár
Jánosi Flórián	Szombathely
Jánossy András	Debrecen
Janzsó Lajos	Vassurány
Janzsó Tibor	Balatonalmádi
Járinka Ferenc	Salgótarján
Járja Krisztina	Székesfehérvár
Jávor István	Pécs
Jéghné Topor Judit	Paks
Jeskó László	Csajág
Dr. Jobb József	Pécs
Jóföldi István	Szekszárd
Joó Antal	Celldömölk
Joó Bernadett	Székesfehérvár
Joó Ferenc	Sárvár
Joó Ferencné	Sárvár
Dr. Joó István	Székesfehérvár
Joó Péter	Ujkér
Dr. Joóné Kalamár Erzsébet	Székesfehérvár
Reyes Nunez Jose Jesús	Vác
Joubert László	Budapest
Józsa Csaba	Nyúl
Józsa János	Pécs
Józsa Lajosné	Szombathely
Jörg Lajos	Győr
Juhász Dénes Tamás	Miskolc
Juhász Ferenc	Szolnok
Juhász György	Tarnaméra
Juhász György	Miskolc
Juhász István	Debrecen
Juhász Katalin	Tarnaméra
Juhász Sándorné	Kistarcsa
Juhászné Tóth Éva	Tár
Kacserka Tibor	Szolnok
Kádár István	Budapest
Kadlecsek Dezső	Baj - Szőlőhegy

Tag neve	Település
Kákonyi Gábor	Pilisszentkereszt
Kalach Ferenc	Budakeszi
Kállai Attila	Budapest
Kálmán János	Kecskemét
Kalmár Imre	Eger
Kalmár János	Sopron
Kalmár Károly	Esztergom
Kalmár Lajos	Petőháza
Kalocsai Zsuzsanna	Gencsapáti
Kalydi Zsigmond	Nyíregyháza
Kámán Tibor	Zalaegerszeg
Kamarás László	Székesfehérvár
Kanczler István	Győr
Kánya Zoltán	Balassagyarmat
Kaposvári László	Sajószöged
Karácson László	Szeged
Karcagi Imre	Budapest
Kardos János	Szolnok
Karf Olga	Pécs
Karli Ildikó	Veszprém
Károlyi István	Miskolc
Dr. Kárpát József	Székesfehérvár
Dr. Karsay Ferenc	Budapest
Kassai Ferenc	Budapest
Dr. Katona Sándor	Budapest
Katona Tibor	Győr
Kavalecz Barnabás	Miskolc
Kecskeméti István	Nyíregyháza
Kecskés Lajos	Ráckeve
Kemény András	Szeged
Kenyeres László	Balassagyarmat
Keresztes László	Pécs
Kéri Gyula	Nagykanizsa
Keringer Zsolt	Szombathely
Kertész Bertalan	Budapest
Kerti Piroska	Budapest
Keszeg Béla	Bábonymegyer
Kéthelyi Csaba	Zalaegerszeg
Király Antal	Esztergom-Kertváros
Király Ferenc Vendel	Oroszlány
Király Tibor	Budapest
Kis János Tamás	Kecskemét
Kis József	Békéscsaba
Dr. Kis Papp László	Budaörs
Kis Tamás	Budapest

Tag neve	Település
Kisasszondi Ferenc	Pécs
Kisfalusi Gábor	Budapest
Kiss Albert	Budapest
Kiss Andrea	Zalaszentgrót
Dr. Kiss Antal	Budapest
Kiss Béla	Eger
Kiss Csaba	Eger
Kiss Ferencné	Gellénháza
Kiss Kormos Márton	Bátonyterenye
Kiss Lajos	Zalaszentgrót
Kiss Lajos	Halászi
Kiss László	Pécs
Kiss Pál	Szolnok
Kiss Péterné	Szombathely
Kiss Sándor	Budapest
Kiss Sándor	Békéscsaba
Kiss Sándor	Érd
Klauzer Csilla	Sárvár
Kléber Adrienn	Székesfehérvár
Kléber Géza	Budapest
Klein Pál	Dunaújváros
Dr. Klinghammer István	Budapest
Knyihár András	Érd
Kóbor Gyula	Vitnyéd
Koczkás István	Alattyán
Kocsis József	Törökszentmiklós
Kocsis Lászlóné	Szeged
Kolcsár Imre	Szolnok
Kolics Rezső	Szombathely
Komáromy Mária	Komló
Kontor Bernadett	Zalaegerszeg
Kónya Károly	Göd
Dr. Koós Árpád	Budapest
Koós Tamás	Budapest
Koplányi Jánosné	Szügy
Kopni István	Sopron
Koppányi Ferenc	Tapolca
Korontos János	Pécs
Kósa György	Székesfehérvár
Kósa Péter	Budapest
Kószó Gábor	Szeged
Koszorús Ildikó	Ikervár
Koszorús Péter	Ikervár
Kovács Attila	Pókaszeptk
Kovács Attila	Budapest

Tag neve	Település
Dr. Kovács Béla	Budapest
Kovács Béla	Szombathely
Kovács Béla	Budapest
Kovács Benő	Monor
Kovács Endre	Körmend
Kovács Éva	Budapest
Kovács Gáborné	Budapest
Kovács György Emil	Vác
Kovács Imre	Székesfehérvár
Kovács István	Dorog
Kovács István	Salgótarján
Kovács Iván	Csongrád
Kovács József	Kapuvár
Kovács László	Zalaegerszeg
Kovács Miklós	Dinnyés
Kovács Miklósné	Eger
Kovács Péter	Tiszafüred
Kovács Róbert	Békéscsaba
Kovács Tivadar	Bátonyterenye
Kovács Zoltán	Budapest
Kovács Zoltán	Veszprém
Kovácsné Udvardi Katalin	Dorog
Dr. Kovács Éva	Veszprém
Kozák Tamás	Budapest
Kozma Béla	Budapest
Kozma Gézáné	Sárvár
Köcse Melinda	Nagypáli
Körblné Németh Éva	Budapest
Körömi Ágnes	Budapest
Körtvélyi Attila	Miskolc
Kőszegi Dezső	Budapest
Kőszegi József	Budapest
Krajnyák Sándor	Debrecen
Králik Péter	Budapest
Kránicz Zoltánné	Budapest
Krauszpek István	Győr
Dr. Krauter András	Budapest
Kristóf János	Hódmezővásárhely
Kubány Csongor	Budapest
Kucsera Krisztián	Eger
Kukla Ferenc	Gyula
Kulcsár Attila	Székesfehérvár
Kulcsár László	Pécs
Kummer László	Szolnok
Kummer Mihály	Szolnok

Tag neve	Település
Kunfalvi János	Paks
Kusnyár János	Balassagyarmat
Kutassy Emese	Bátaszék
Lábadi István	Agárd
Láng Gyula	Sopron
Lantos Emma	Budapest
László Árpád	Szolnok
László László	Zalaegerszeg
László Tiborné	Sopron
Lászlók Gyula	Salgótarján
Lehel Gábor	Budapest
Lehoczky Ernő	Balassagyarmat
Lendvai József	Kecskemét
Lepsényi Miklós	Székesfehérvár
Lévai Antal	Apc
Lévai József	Budapest
Lévai Pál	Budapest
Lezsák Dezső	Gencsapáti
Licskó Béla	Budapest
Lokher Roberta	Nyírbátor
Lombár István	Budapest
Lopocsi József	Szolnok
Lopocsiné Fancsali Ildikó	Szolnok
Lóránt Miklós	Miskolc
Lovas Gábor	Pécs
Lovas Tamás	Budapest
Lovas Zoltán	Seregélyes
Lovász Tamás	Tapolca
Lőcsei Gusztáv	Üröm
Ludányi Ilona	Gyöngyös
Ludrovsky Gyula	Budapest
Lukács István Benjamin	Eger
Lukács Lajos	Szolnok
Dr. Lukács Tibor	Budapest
Lüvi István	Nyúl
Mácsik Zoltán	Tolna
Madar Lajos	Cegléd
Dr. Madas András	Budapest
Mag Géza	Salgótarján
Magyar János	Paks
Magyar Róbert	Budapest
Maigut Vera	Monorierdő
Majoros László	Miskolc
Majsai Erzsébet	Budapest
Majthényi András	Budapest

Tag neve	Település
Makai István	Tatabánya
Marek Miklós	Budapest
Márfai Tibor	Budapest
Markó Sándor	Pakod
Dr. Márkus Béla	Székesfehérvár
Dr. Márkus István	Sopron
Marosi Gyula	Budapest
Marosi Nikoletta	Zalaegerszeg
Márton András	Budapest
Márton Lajos	Salgótarján
Dr. Márton Mátyás	Budakeszi
Marton Róbert	Szombathely
Marton Tibor	Isztimér (Guttamási)
Marton Zsolt Géza	Putnok
Martonné Németh Mónika	Szombathely
Maszlavér Tamás	Tata
Máté Lajos	Nagyatád
Máté Szabolcs	Zalaegerszeg
Dr. Máthay Csaba	Sárkeresztes
Matura Ferencné	Miskolc
Mátyás László	Sárszentmihály
Maucha Gergely	Budapest
Mayer Tamás	Monor
Megyeri András	Dabas
Meggyesi Ferenc	Aszód
Dr. Mélykúti Gábor	Budapest
Mélykúti Mihály	Budapest
Dr. Mentés Gyula	Sopron
Menyes Mihály	Szurdokpuszta
Mesics Péter	Sopron
Mester Jánosné	Debrecen
Mester László	Eger
Mester Sándor	Budapest
Dr. Mester Sándor	Miskolc
Mesterházi Csaba	Szőce
Mesterházy Zoltán	Zalaegerszeg
Mészáros Géza	Budapest
Mészáros Tibor	Budapest
Meszlényi Ferenc	Siklós
Mészöly László	Veszprém
Micsik Zoltán	Szeged
Mihácsi Zoltán	Budapest
Dr. Mihalik József	Budapest
Dr. Mihály Szabolcs	Budapest
Mihályi Balázs	Budapest

Tag neve	Település
Miheller Tibor	Salgótarján
Mihucz Tivadarné	Gyula
Mike Krisztina	Szeghalom
Mikla Attila	Söjtör
Milos István	Szeged-Tápe
Minda János	Budapest
Mizseiné dr. Nyíri Judit	Székesfehérvár
Módy Andrásné	Szombathely
Módy Teréz	Debrecen
Molnár Andrea	Zalaegerszeg
Molnár Emília	Budapest
Molnár Gyula	Emőd
Molnár János	Debrecen
Molnár József	Böhönye
Molnár József	Gyöngyöspata
Molnár Katalin	Gencsapáti
Molnár Péter	Gödöllő
Molnár Szilárd	Gyenesdiás
Molnár Tamás	Dinnyés
Montskó Lajos	Székesfehérvár
Montskó Tamás	Székesfehérvár
Mór Tibor	Szombathely
Móricz Ákos	Mór
Móricz Tamás László	Zalaegerszeg
Morvai István	Gödöllő
Mosonyi Gábor	Zalaegerszeg
Mozga Gábor	Pátroha
Mózsik Zsolt	Szekszárd
Dr. Mucsi László	Szeged
Muszka Zoltán	Debrecen
Muzslay Lászlóné	Budapest
Müller Gábor	Budapest
Müller Norbert	Zalaegerszeg
Nadenlejsky Dániel	Kecskemét
Nagy Andrea	Martonvásár
Nagy Béla	Vác
Nagy Erzsébet	Szeged
Nagy Gábor	Székesfehérvár
Nagy Gábor József	Enying
Nagy Imre	Zalaegerszeg
Nagy István	Budapest
Nagy István	Zalaegerszeg
Nagy István	Szombathely
Nagy István	Babosdöbréte
Nagy János	Magyarnándor

Tag neve	Település
Dr. Nagy Jenő	Budapest
Nagy Jenő	Győr
Nagy József	Paks
Dr. Nagy József	Debrecen
Nagy Judit	Debrecen
Nagy Lajos	Székesfehérvár
Nagy Mihály	Tatabánya
Nagy Mihály	Bicske
Nagy Pál Jenőné	Budapest
Nagy Péter	Budapest
Nagy Sándor	Székesfehérvár
Nagy Tibor	Budapest
Nagy-Lukács Ferenc	Eger
Nagyné Gerencsér Andrea	Budapest
Nagyné Jécsák Andrea	Budapest
Neher Tibor	Sopron
Neményi Alajos	Pécs
Nemes László	Zalaegerszeg
Németh András Ferenc	Paks
Németh Andrásné	Paks
Németh Ferenc	Budapest
Németh Gábor	Budapest
Dr. Németh Gyula	Székesfehérvár
Németh István	Szombathely
Németh István	Vép
Dr. Németh István	Szombathely
Németh József	Székesfehérvár
Németh József	Veszprém-Kádárta
Németh László	Mosonmagyaróvár
Németh László	Szombathely
Németh László	Nagyvenyim
Németh Leontina	Vép
Németh Ottó	Győr
Ifj. Németh Ottó	Balogunyom
Németh Róbert	Székesfehérvár
Németh Róbert	Szolnok
Dr. Németh Zsuzsanna	Budapest
Neubauer Jenő	Budapest
Dr. Niklasz László	Törökbálint
Novák János	Salgótarján
Nyári József	Budapest
Nyerges Andor	Eger
Nyúl János	Budapest
Obornyik Ilona	Gyula
Ocskay Imréné	Budapest

Tag neve	Település
Oláh Béla	Debrecen
Omaszta Sándor	Budapest
Dr. Orbán Aladár	Sopron
Orbán János	Tótkomlós
Orbán Lajos	Szombathely
Orbánné Galambos Edit	Budapest
Ormai Dezső	Salgótarján
Oros László	Nyíregyháza
Orosz Máté	Salgótarján
Osán Sándor	Pécs
Osskó András	Budapest
Ostorits János	Sárvár
Ostoroczky Sándor	Budapest
Dr. Ottófi Rudolf	Győr
Óvári Anna	Salgótarján
Ötvös Ildikó	Székesfehérvár
Paczolay Balázs	Budapest
Paizs Zoltán	Kisunyom
Pájer Tímea	Vép
Paksi György	Budapest
Pakuts Tamás	Pécs
Pál András	Törökszentmiklós
Pál József	Csolnok
Pál József	Füzér
Pálfi Tamás	Zalaegerszeg
Pálffy Lajos	Budapest
Pálmai Miklós	Pécs
Palya Tamás	Budapest
Pampuch István	Nyíregyháza
Pandur Csaba	Pécs
Pápay István	Budapest
Papik György	Fényeslitke
Papp Attiláné	Szolnok
Dr. Papp Erik	Békéscsaba
Papp Gábor	Sopron
Papp Gyula	Szeged
Dr. Papp Iván	Pécs
Papp János	Kecskemét
Dr. Papp Lajos	Budapest
Papp László Zsigmond	Fehérgyarmat
Papp Veronika	Sárvár
Dr. Papp-Váry Árpád	Budapest
Parlag Beatrix	Szombathely
Parragh Ferenc	Budapest
Dr. Paskó József	Táborfalva

Tag neve	Település
Pataki Balázs	Zalaegerszeg
<i>Pataki Károly</i>	<i>Debrecen</i>
Pataki László	Szolnok
Pataki Péterné	Budakeszi
Patakiné Tóth Éva	Szolnok
Dr. Patay Pál	Budapest
Dr. Patay Pálné	Budapest
Paulik Mihály	Gárdony
Pazsitzky László	Budapest
Péntek Ferenc	Törökszentmiklós
Pénzes László	Balatonfüred
Pénzváltóné Forrási Éva	Gödöllő
Peremiczki Péter	Miskolc
Pernesz Károly	Szombathely
Pestovics Péter	Rédics
Pete András	Besenyőtelek
Péter Sándor	Budapest
Péterfi István	Budapest
Péterfia Gábor	Székesfehérvár
Pethes Flórián	Győr
Pető Zoltán	Vác
Petrik Ottó	Penc
Pfeffer Ferenc	Budapest
Pikli Károly	Székesfehérvár
Pikli Tatjana	Törökbálint
Piliskó Ferenc	Szekszárd
Pintér Gábor	Salgótarján
Pintér Gergely	Veszprém
Pintér Józsefné	Szombathely
Pintér László	Veszprém
Pintér Norbert	Szolnok
Pintér Péter	Zalaszentgrót
Pintérné Székely Erika	Kisvárd
Podolcsák Ádám János	Szeged
Dr. Pogácsás György	Budapest
Pokoly Béla	Budapest
Ponicsán Gábor	Budapest
Porpáczy Lajos	Szombathely
Pósa Dezső	Miskolc
Posta Botond	Vác
Pósza Richárd	Gellénháza
Pótor József	Mátészalka
Pózna Edit	Várpalota
Pozsár István	Csongrád
Pődör Andrea	Budapest

Tag neve	Település
Presits Ferenc	Veszprém
Previtz János	Balatonalmádi
Priol Antal	Pécs
Probocskai Endre	Budapest
Prok Gyula	Zalaegerszeg
Dr. Prokaj Zsuzsanna	Eger
Prosenyák Emil	Zalaegerszeg
Puklér Zoltán	Sárvár
Purger Zoltán	Nagylengyel
Pusztai Hilda	Vizslás
Pusztai Kornél	Vizslás
Rába József	Szombathely
Rácz Ferenc	Mohács
Rácz Kálmán	Karcag
Radics Istvánné	Budapest
Radicsné Lantos Zsuzsanna	Nyúl
Rákosi Ildikó	Jászapáti
Rakovszky István	Budapest
Ráksi Miklós	Göd
Ramancinné Nagy Emőke	Zalaegerszeg
Rátkainé dr. Földvári Ágnes	Budapest
Dr. Rátóti Benő	Budapest
Raum Frigyes	Budapest
Regős Gyula	Kiskunhalas
Reindl László	Budapest
Reith Imre	Pécs
Dr. Remetey-Fülöpp Gábor	Budapest
Remsey Miklós	Esztergom
Renk István	Vác
Réti Petra	Miskolc
Reyes Nunez José Jesús	Vác
Reznicek Ferenc	Balassagyarmat
Richter András	Zalaegerszeg
Richter Szabolcs	Zalaegerszeg
Dr. Riegler Péter	Pécs
Ringhofer János	Budapest
Ripka János	Budapest
Rónai László	Budapest
Roska László	Gyöngyös
Róth Tibor	Lovasberény
Rozmán Tibor	Vasvár
Rózsa János	Szombathely
Rozslay Géza	Kaposvár
Sáfrány József	Felsőzsolca
Sághy Györgyné	Budapest

Tag neve	Település
Sági Péter	Érsekvadkert
Salamon György	Veszprém
Salamon Tamás	Balatonalmádi
Samodai Tamás	Tiszafüred
Sándor Tamás	Eger
Sápiné Csík Julianna	Szolnok
Sarbak Tamás	Pogány
Sárdi András	Budapest
Sári Tamás	Pápa
Sárközi Boglárka	Tatabánya
Sárközi Gergely	Vác
Dr. Sárközy Ferenc	Budapest
Sass Sándor	Budapest
Sasvári Edgár	Budapest
Schlett Ferenc	Székesfehérvár
Schmauder Tamás	Budapest
Schoblocher Antal	Pécs
Dr. Schock László	Budapest
Scholle László	Székesfehérvár
Schram Tibor	Salgótarján
Sebestyén János	Salgótarján
Sebestyén Károly	Nemesvámos
Sebők Tamás	Budapest
Séllei Róbert	Nagylengyel
Selmeci János	Balassagyarmat
Seres Attila	Monor
Siki Zoltán	Budapest
Simó József	Bonyhád
Simon Béla	Győr
Simon Gyula	Bak
Simon János	Bátaszék
Simon Sándor	Budapest
Id. Simonkovics Sándor	Budapest
Dr. Simonyi A. Péter	Budakeszi
Sinka László	Sótony
Sinka Pálné	Budapest
Sipos Győzőné	Zalaegerszeg
Sipos János	Zalaegerszeg
Dr. Sipos Sándor	Budapest
Slezák Gyula	Székesfehérvár
Smidéliusz Ervin	Szombathely
Smidéliuszné dr. Kiss Rita	Szombathely
Dr. Soha Gábor	Budapest
Solymosi Rezső	Budapest
Sólyom Kálmán	Sopron

Tag neve	Település
Somfai Péter	Gyöngyös
Somfainé Vincze Erzsébet	Gyöngyös
Somló József	Budapest
Somodai Tamás	Tiszafüred
Dr. Somogyi József	Sopron
Soós László Zoltán	Tárnok
Spaits Miklós	Gyömrő
Dr. Specziár Attila	Budapest
Stadler Sándor	Szekszárd
Steinbach Antal	Paks
Stomp Borbála	Nyíregyháza
Dr. Strenk Tamás	Budapest
Stuber Zsolt	Tatabánya
Id. Stubner József	Kiskőrös
Suder Károly	Zalaegerszeg
Sulyok Tibor	Pásztó
Süle Attila	Székesfehérvár
Sütő Tamásné	Madocsa
Szabady Zsolt	Budapest
Szabó András	Győrújbarát
Szabó Béla	Budapest
Szabó Dezső	Szombathely
Szabó Dezsőné	Szombathely
Szabó Ferenc	Nyíregyháza
Szabó Ferenc	Törökszentmiklós
Szabó Ferenc	Békéscsaba
Szabó Gabriella	Székesfehérvár
Szabó György	Budaörs
Dr. Szabó Gyula	Székesfehérvár
Szabó Gyula	Budapest
Szabó József	Alsónána
Ifj. Szabó László	Zalaegerszeg
Szabó László	Szombathely
Szabó László	Zsámbék
Szabó Miklós	Budakeszi
Szabó Richárd	Gyál
Szabó Sándor	Pécs
Szabó Vilmos	Karácsond
Szabó Zoltán	Miskolc
Szabó Zoltán	Teskánd
Szabó Zsolt	Vác
Szabóné dr. Nagy Éva	Nyíregyháza
Szabóné dr. Szalánczi Erika	Budapest
Szabóné Zelles Anita	Szombathely
Dr. Szádeczky-Kardoss Gyula	Sopron

Tag neve	Település
Szádeczky-Kardoss Tamás	Budapest
Szakács János	Bonyhád
Szakály Péter	Somogyacsa
Száki István	Veszprém
Szalamonidesz Sándor	Bicske
Szalay Gergely	Érd
Szalay László	Tinnye
Szalóki Béla	Karcag
Szalóky Tamás	Budapest
Dr. Szamosközi István	Szeged
Szanics Gyula	Téglás
Szarvas András	Budapest
Szarvas Imre	Balmazújváros
Szatmári József	Szeged
Szécsényi János	Dunavecse
Dr. Székely Domokos Jenő	Budapest
Szekér Ferenc	Keszthely
Szekér Viktor	Szombathely
Szekeres József	Zalaegerszeg
Szekeres Viktória	Pécs
Szelényi Endre	Budapest
Szélesiné Garami Kornélia	Szekszárd
Szelestey Ákos	Szombathely
Szelestey Tamás	Szombathely
Szendrő Dénes	Isaszeg
Szenohradzski János	Kiskőrös
Szente Károly	Szekszárd
Szentes János	Székesfehérvár
Szép Ágnes	Zalaegerszeg
Szép János	Budapest
Dr. Szepes András	Székesfehérvár
Szepessy György	Budapest
Szerdahelyi András	Veszprém
Szerdahelyi Zsolt	Veszprém
Szerencsés János	Esztergom
Sziji Nándor	Szentendre
Szikszay Gyula	Budapest
Szilágyi Zoltán	Gyula
Szilárd László	Sárvár
Szili Mariann	Kecskemét
Dr. Szilvási József	Pécs
Dr. Szilvási Sándor	Budapest
Szilvay Gergely	Fót
Szívós András	Eger
Szmolek József	Zalaegerszeg

Tag neve	Település
Szobota István	Pécs
Szokoly Judit	Székesfehérvár
Szombath István	Zalaegerszeg
Szommer István	Sopron
Szondiné Ujfalusi Mária	Mátészalka
Szőke István László	Zalaegerszeg
Szőke Katalin	Szombathely
Szőke Tamás	Pákozd
Szöllősy Gábor	Sárvár
Szóts Árpád	Bonyhád
Szóts Péter	Székesfehérvár
Sztachó Ignác	Pilis
Szuhánszky Mária	Balassagyarmat
Szücs Richárd	Gyenesdiás
Tábori Zsuzsanna	Örkény
Takács Attila	Balatonfüred
Takács Bence	Budapest
Takács Ferenc	Budapest
Takács Gábor	Kaposvár
Takács István	Pilismarót
Takács József	Zalaegerszeg
Dr. Takács Józsefné	Diósd
Takács Kornél	Rédics
Takács Péter	Győr
Takács Tibor	Bozsok
Takáts Andrásné	Budapest
Takáts Gábor	Budapest
Talapka Zsolt	Inárcs
Tálos Tibor	Pécs
Tamás Anita Csilla	Csipkerek
Tamás László	Budapest
Tamás László	Pécs
Tamásy Miklós	Budapest
Tanács László	Kecskemét
Tanai Péterné	Szombathely
Tanárki Tibor	Székesfehérvár
Dr. Tánczos László	Pákozd
Tápai József	Dunaújváros
Tarcsafalvi András	Budapest
Tari Annamária	Kecskemét
Tárnok Zsuzsanna	Gyula
Taskó György	Budapest
Técsi Gyula	Kecskemét
Dr. Terei Gábor	Budapest
Terna Péter	Debrecen

Tag neve**Település**

Terray Zoltán	Budapest
Tigyi István	Kunszentmárton
Tihanyi István	Körmend
Dr. Tikász Emese	Budapest
Tilesch György	Pécs
Timár Gábor	Budapest
Timár Györgyné	Esztergom
Timár Mihály	Balatonlelle
Timár Vince	Békéscsaba
Tokaji Ildikó	Dunaújváros
Tornyánszky János	Cegléd
Tóth Antal	Balassagyarmat
Tóth Balázs	Veszprém
Tóth Béláné	Gyöngyöstarján
Tóth Csaba	Budapest
Tóth Dániel Levente	Miskolc
Tóth Géza	Budapest
Tóth János	Vecses
Tóth János	Hajduböszörmény
Tóth János	Keszthely
Tóth János	Székesfehérvár
Tóth Kálmán	Galgamácsa
Tóth Katalin	Budapest
Tóth László	Szolnok
Tóth László	Pécs
Tóth László	Gödöllő
Tóth László	Erdőkertes
Tóth Mária	Budapest
Dr. Tóth Menyhértné	Kiskunhalas
Tóth Péter	Székesfehérvár
Tóth Sándor	Szolnok
Tóth Szabolcs	Győr
Tóth Tamás	Budapest
Tóth Zoltán	Békéscsaba
Tóth Zoltán	Székesfehérvár
Tóvári András	Győr
Tóváriné Zotter Magdolna	Győr
Tóvizi Kálmán	Budapest
Tölgyesi Levente	Szolnok
Török Sándor	Budapest
Dr. Török Zsolt	Nagykátá
Dr. Törökné dr. Kelemen Ilona	Zalaegerszeg
Tövisháti Attila	Békéscsaba
Tózsér Árpád	Gyula
Tózsér Lajos	Gyöngyös

Tag neve	Település
Tózsér Sándor	Mátraterenye
Tran Quoc Hung	Budapest
Dr. Tremmel Ágoston	Budapest
Triznya István	Budapest
Turget Zoltánné	Pécs
Turiné Zongor Hajnalka	Balatonfőkajár
Turner Olivér	Sopron
Dr. Tvordy György	Sopron
Dr. Ugrin Nándor	Budapest
Ujfalusi János	Székesfehérvár
Ujlaki Tibor	Pécs
Ujpál József	Balassagyarmat
Uzsoki Zoltán	Pécs
Dr. Váczy Attila	Budapest
Dr. Váczy Domokos Györgyi	Budapest
Vad János	Magyarhomorog
Vadászi Attila	Budapest
Vagács Géza	Budapest
Vágó István	Békéscsaba
Vágvölgyi Tibor	Békéscsaba
Vajda János	Budapest
Vajda József	Szentendre
Vajdáné Győrfi Ilona	Szentendre
Vajk Ágnes	Érd
Vályi László	Budapest
Vályi Zoltán	Salgótarján
Vámosi László	Szombathely
Váncsa Dénes	Budapest
Vándor Aranka	Budapest
Várady György	Erdőkertes
Varga Ádám	Szombathely
Dr. Varga Ádám	Szentlőrinc
Varga Andrea	Göd
Varga Béla	Csárdaszállás
Varga Gábor	Békéscsaba
Varga György	Nyíregyháza
Varga Imre	Székesfehérvár
Varga Imréné	Székesfehérvár
Varga János	Pécs
Dr. Varga József	Budapest
Varga Lajos	Rábahídvég
Varga Miklós	Zalaegerszeg
Varga Norbert	Celldömök
Varga Norbert	Dunakeszi
Varga Péter	Zalaegerszeg

Tag neve	Település
Varga Tamás	Zalaegerszeg
Varga Tibor	Eger
Várhelyi Lajos	Fertőhomok
Várhidy Gyula	Budapest
Várnagy János	Veszprém
Várnay György	Kaposvár
Vas Károlyné	Salgótárján
Dr. Vass Tamás	Budapest
Vass Zsolt	Budapest
Vastagh József	Nyíregyháza
Vasvári Albertné	Nyírbátor
Vavrek Gergely	Budapest
Végh Róbert	Teskánd
Dr. Végső Ferenc	Székesfehérvár
Verebesné Trapli Gyöngyi	Székesfehérvár
Dr. Verebiné Fehér Katalin	Budapest
Veress János	Mátészalka
Dr. Verő Józsefné	Sopron
Versegi Attila	Salgótárján
Vicze Csaba	Pécs
Vida Balázs	Budapest
Vida Zsolt	Székesfehérvár
Vikár Kálmán	Mohács
Vincz Balázs	Székesfehérvár
Vincze Alajos	Gencsapáti
Vincze Árpád	Miskolc
Dr. Vincze László	Székesfehérvár
Virágh Dénes	Budapest
Virágh Dénesné	Budapest
Viza István	Zalabaksa
Vizi István	Debrecen
Dr. Völgyesi Lajos	Budapest
Völgyi Pál	Balassagyarmat
Völgyi Tibor	Tamási
Völler Zoltán	Nemesrádó
Vörös Imre	Budapest
Vörös Lajos	Szombathely
Vörös Róbert	Baja
Vörös Tibor	Körmend
Vukovics Árpádné	Salgótárján
Wagner Győző	Budapest
Waldmann József	Győr
Walter Mihály	Salgótárján
Wéber József	Budapest
Winkler Péter	Budapest

Tag neve	Település
Winklerné Fűry Klára	Budapest
Zalaba Piroska	Budapest
Zalán Tamás	Budapest
Zámbó Richárd	Veresegyház
Zátonyi Richárd	Békéscsaba
Dr. Závoti József	Sopron
Dr. Zentai László	Budapest
Zongor Lászlóné	Budapest
Zrinszky Károly	Veszprém
Zsámboki Sándor	Budapest
Zsámboki Zoltán	Zirc
Zsejki Csaba	Sopron
Zselinszky László	Nyíregyháza
Zsiga György	Székesfehérvár
Zsiga Györgyné	Székesfehérvár
Zsirai János	Budaörs
Zsótér János	Szeged

RÖVIDÍTÉSEK

AGROBER	Mezőgazdasági Beruházási Vállalat
AM/FM	Automated Mapping/Facilities Management automatizált térképezés/eszközmenedzsment
ATIVIZIG	Alsó-Tisza Vidéki Vízügyi Igazgatóság
ÁFTH	Állami Földmérési és Térképészeti Hivatal
ÁMTI	Állami Mélyépítéstudományi Intézet
BÁTI	Bányászati Tervező Intézet
BEVET	Belterületi vektoros földmérési alaptérkép
BGTV	Budapesti Geodéziai és Térképészeti Vállalat
BME	Budapesti Műszaki Egyetem Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Bp.	Budapest
BUVÁTI	Budapesti Városépítési Tervező Vállalat
CORINE	Coordination of Information on the Environment Felszínborítási adatbázis létrehozására az EU által a 80-as években indított projekt
DAT 1 szabályzat	Digitális alaptérképek tervezése, előállítás, felújítása, adatsere- formátuma, dokumentálása, ellenőrzése, minőségellenőrzése, hite- lesítése és állami átvétele
DAT 2 szabályzat	A földmérési alaptérképek digitális alaptérképpé történő alakítá- sáról és minőségellenőrzéséről
DAT View	Digitális alaptérkép megjelenítő program
EARSel	Európai Távérzékelési Laboratóriumok Szövetsége
EFE FFFK	Erdészeti és Faipari Egyetem Földmérési és Földrendezői Főiskolai Kar
ELTE	Eötvös Loránd Tudományegyetem
ELTE TTK TTSz	Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Kar Tér- képtudományi Tanszék
EMT	Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság
ENSZ	Egyesült Nemzetek Szervezete
EOMA	Egységes Országos Magassági Alaphálózat
EOTR	Egységes Országos Térképrendszer
EOV	Egységes Országos Vetület
EOVA	Egységes Országos Vízszintes Alaphálózat
ERŐTERV	Erőmű Tervező Vállalat
ERTS-1	erőforrás kutatási műhold
EU	Európai Unió
Ép. Ért.	Építésügyi értesítő
ÉVM	Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium
F.1. szabályzat	Az állami földmérési alaptérképek készítéséről
F.2. szabályzat	Az állami földmérési alaptérképek felhasználásával készülő egyes sajátos célú földmérési munkák végzéséről és az ezekkel kapcsó- latos eljárások lefolytatásáról, valamint a földügyi szakigazgatás- ban működő adatszolgáltatás intézményi háttéréről és rendjéről

F.3. szabályzat	Szabályzat az EOTR földmérési alaptérképeinek készítésére
F.4. szabályzat	A régi vetületi rendszerekben új felméréssel készült földmérési alaptérképeknek az EOTR-be történő átdolgozására
F.6. szabályzat	Az államigazgatási határoknak a Földmérési Intézetnél történő központi nyilvántartására
F.7. szabályzat	Az EOTR földmérési alaptérképeinek készítésére
FI	Földmérési Iroda
FIG	Fédération Internationale des Géomètres
FM	Földművelésügyi Minisztérium
FÖMI	Földmérési és Távérzékelési Intézet
FÖNYIR	Földhasználati nyilvántartási rendszer
FÖTI	Fővárosi Tervező Iroda
FŐTI	Fővárosi Tervező Intézet
FTI	Földmérő és Talajvizsgáló Iroda
FTV	Földmérő és Talajvizsgáló Vállalat
FVM	Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium
FVM FTF	Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Földügyi és Térképészeti Főosztály (2005-től Földügyi és Térinformatikai Főosztály)
Geod. és Kart.	Geodézia és Kartográfia
GGKI	Geodéziai és Geofizikai Kutató Intézet
GIS	Geographical Information System
gita	Földrajzi információs rendszer
GK	térinformatikai szervezet
GKE	Geodézia és Kartográfia
GKT	Geodéziai és Kartográfiai Egyesület
GPS	Geodéziai és Kartográfiai Tájékoztató
HM	Global Positioning System
ICA	műholdas helymeghatározó rendszer
IGU	Honvédelmi Minisztérium
IHER	International Cartographic Association
IKT	Nemzetközi Térképészeti Társulás
ISP	Nemzetközi Térképészeti Társulás
ISPRS	International Geographical Union
IT	Nemzetközi Földrajzi Unió
ITC	Integrált Igazgatási és Ellenőrzési Rendszer
ITR	Interkozmosz Tanács
IUGG	International Society of Photogrammetry
	Nemzetközi Fotogrammetriai Társaság
	International Society of Photogrammetry and Remote Sensing
	Nemzetközi Fotogrammetriai és Távérzékelési Társaság
	Információs társadalom
	International Training Centre
	Nemzetközi Oktatási Központ
	Interaktív térképkészítő rendszer
	Nemzetközi Geodéziai és Geofizikai Unió

K.u.K.	Császári és Királyi
KASZ	Központi Asztronautikai Szakosztály
KGMTI	Kohó- és Gépipari Minisztérium Tervező Intézete
KGO	Kozmikus Geodéziai Obszervatórium
Kht.	Közhasznú társaság
KTM	Környezet- és Természetvédelmi Minisztérium
KÜVET	Külterületi vektortérkép
KV	Kartográfiai Vállalat
L.1. szabályzat	Légifényképezési szabályzat
LIS	Land Information System
M =	méretarány
M. Kir.	Magyar Királyi
M.1. szabályzat	Mérnökgeodéziai szabályzat és jelkulcs
MAE	Magyar Agrártudományi Egyesület
MÁFI	Magyar Állami Földtani Intézet
MALÉV	Magyar Légiközlekedési Vállalat
MATE	Méréstechnikai Automatizálási és Informatikai Tudományos Egyesület
MÁV	Magyar Államvasutak
MÁVTI	Magyar Államvasutak Tervező Intézet
META	Földhivatali megyei TAKAROS rendszer
METROBER	Metró-beruházási Vállalat
MÉLYÉPTERV	Mélyépítési Tervező Vállalat
MÉM	Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Minisztérium
MÉM FTH	Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Minisztérium Földügyi és Térképészeti Hivatal
MFT	Magyar Földrajzi Társaság
MFTTT	Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság
MFTVE	Magyar Földmérő és Térképész Vállalkozások Egyesülete
MH	Magyar Honvédség
MH TÁTI	Magyar Honvédség Tóth Ágoston Térképészeti Intézet
MH TÉHI	Magyar Honvédség Térképészeti Hivatal
MMK	Magyar Mérnöki Kamara
MN	Magyar Néphadsereg
MN TÁTI	Magyar Néphadsereg Tóth Ágoston Térképészeti Intézet
MNTI	Magyar Néphadsereg Térképészeti Intézet
MOM	Magyar Optikai Művek
MTA	Magyar Tudományos Akadémia
MTA FKI	Magyar Tudományos Akadémia Földrajztudományi Kutató Intézet
MTA TAKI	Magyar Tudományos Akadémia Talajtani Kutató Intézet
MTESZ	Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége
NB	Nemzeti bizottság
NFT	Nemzetközi Fotogrammetriai Társaság
NFTT	Nemzetközi Fotogrammetriai és Távérzékelési Társaság
NKP	Nemzeti Kataszteri Program
NyME	Nyugat-magyarországi Egyetem

NyME GEO	Nyugat-magyarországi Egyetem Geoinformatikai Főiskolai Kar
OFTH	Országos Földügyi és Térképészeti Hivatal
OLAJTERV	Olajipari Tervező Vállalat
OMBKE	Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület
OMÉK	Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás
OSZK	Országos Széchényi Könyvtár
PC	Állandó bizottság
PGT Kft.	Pécsi Geodéziai és Térképészeti Kft.
PGTV	Pécsi Geodéziai és Térképészeti Vállalat
Sm.	Somogy megyei
SOMBER	Somogy megyei Beruházó Vállalat
SOMOGYTERV	Somogy megyei Tervező Vállalat
SZIF	Széchenyi István Főiskola
SZOGSZ	Szocialista Országok Geodéziai Szolgálat
T.1. szabályzat	Az 1:10 000 méretarányú topográfiai térképek felújítására az EOTR-ben
T.2. szabályzat	Az EOTR 1:25 000 és 1:100 000 méretarányú levezetett topográfiai térképeinek készítésére
T.3. topográfiai jelkulcs	Az EOTR 1:10 000, 1:25 000 és 1:100 000 méretarányú topográfiai térképeinek jelkulcsa
T.4. útmutató	Útmutató az EOTR 1:10 000 méretarányú földmérési topográfiai térképek jelkulcsi jeleinek alkalmazására
T.5. útmutató	Útmutató az EOTR 1:25 000 és 1:100 000 méretarányú levezetett topográfiai térképeinek tervezéséhez
TAKARNET	A TAKAROS hálózati megvalósítása
TAKAROS	Térképalapú Kataszteri Rendszer Országos Számítógépesítése
TAMA	birtokrendezési program
TDK	tudományos diákkör
TIT	Tudományos Ismeretterjesztő Társaság
UVATERV	Út-vasút Tervező Vállalat
V.	Vállalat
VÁTI	Városépítési Tudományos Tervező Intézet
VI	Városépítési Iroda
VITUKI	Vízügyi Tudományos Kutató Intézet
VÍZITERV	Vízügyi Tervező Vállalat

[illegible]

1980: KENY
 1981: AFRIKA
 1982: MARKEN
 1983: SYMA

GEOMETRIE HUNGARICI, AQ. 149

LÁZAR DEÁK
EMERENCIENSI L'EXONTEREATON

[illegible]

1938-1939 4704
 1939-1940 4705
 1940-1941 4706
 1941-1942 4707
 1942-1943 4708
 1943-1944 4709
 1944-1945 4710
 1945-1946 4711
 1946-1947 4712
 1947-1948 4713
 1948-1949 4714
 1949-1950 4715
 1950-1951 4716
 1951-1952 4717
 1952-1953 4718
 1953-1954 4719
 1954-1955 4720
 1955-1956 4721
 1956-1957 4722
 1957-1958 4723
 1958-1959 4724
 1959-1960 4725
 1960-1961 4726
 1961-1962 4727
 1962-1963 4728
 1963-1964 4729
 1964-1965 4730
 1965-1966 4731
 1966-1967 4732
 1967-1968 4733
 1968-1969 4734
 1969-1970 4735
 1970-1971 4736
 1971-1972 4737
 1972-1973 4738
 1973-1974 4739
 1974-1975 4740
 1975-1976 4741
 1976-1977 4742
 1977-1978 4743
 1978-1979 4744
 1979-1980 4745
 1980-1981 4746
 1981-1982 4747
 1982-1983 4748
 1983-1984 4749
 1984-1985 4750
 1985-1986 4751
 1986-1987 4752
 1987-1988 4753
 1988-1989 4754
 1989-1990 4755
 1990-1991 4756
 1991-1992 4757
 1992-1993 4758
 1993-1994 4759
 1994-1995 4760
 1995-1996 4761
 1996-1997 4762
 1997-1998 4763
 1998-1999 4764
 1999-2000 4765
 2000-2001 4766
 2001-2002 4767
 2002-2003 4768
 2003-2004 4769
 2004-2005 4770
 2005-2006 4771
 2006-2007 4772
 2007-2008 4773
 2008-2009 4774
 2009-2010 4775
 2010-2011 4776
 2011-2012 4777
 2012-2013 4778
 2013-2014 4779
 2014-2015 4780
 2015-2016 4781
 2016-2017 4782
 2017-2018 4783
 2018-2019 4784
 2019-2020 4785
 2020-2021 4786
 2021-2022 4787
 2022-2023 4788
 2023-2024 4789
 2024-2025 4790
 2025-2026 4791
 2026-2027 4792
 2027-2028 4793
 2028-2029 4794
 2029-2030 4795
 2030-2031 4796
 2031-2032 4797
 2032-2033 4798
 2033-2034 4799
 2034-2035 4800
 2035-2036 4801
 2036-2037 4802
 2037-2038 4803
 2038-2039 4804
 2039-2040 4805
 2040-2041 4806
 2041-2042 4807
 2042-2043 4808
 2043-2044 4809
 2044-2045 4810
 2045-2046 4811
 2046-2047 4812
 2047-2048 4813
 2048-2049 4814
 2049-2050 4815
 2050-2051 4816
 2051-2052 4817
 2052-2053 4818
 2053-2054 4819
 2054-2055 4820
 2055-2056 4821
 2056-2057 4822
 2057-2058 4823
 2058-2059 4824
 2059-2060 4825
 2060-2061 4826
 2061-2062 4827
 2062-2063 4828
 2063-2064 4829
 2064-2065 4830
 2065-2066 4831
 2066-2067 4832
 2067-2068 4833
 2068-2069 4834
 2069-2070 4835
 2070-2071 4836
 2071-2072 4837
 2072-2073 4838
 2073-2074 4839
 2074-2075 4840
 2075-2076 4841
 2076-2077 4842
 2077-2078 4843
 2078-2079 4844
 2079-2080 4845
 2080-2081 4846
 2081-2082 4847
 2082-2083 4848
 2083-2084 4849
 2084-2085 4850
 2085-2086 4851
 2086-2087 4852
 2087-2088 4853
 2088-2089 4854
 2089-2090 4855
 2090-2091 4856
 2091-2092 4857
 2092-2093 4858
 2093-2094 4859
 2094-2095 4860
 2095-2096 4861
 2096-2097 4862
 2097-2098 4863
 2098-2099 4864
 2099-2100 4865
 2100-2101 4866
 2101-2102 4867
 2102-2103 4868
 2103-2104 4869
 2104-2105 4870
 2105-2106 4871
 2106-2107 4872
 2107-2108 4873
 2108-2109 4874
 2109-2110 4875
 2110-2111 4876
 2111-2112 4877
 2112-2113 4878
 2113-2114 4879
 2114-2115 4880
 2115-2116 4881
 2116-2117 4882
 2117-2118 4883
 2118-2119 4884
 2119-2120 4885
 2120-2121 4886
 2121-2122 4887
 2122-2123 4888
 2123-2124 4889
 2124-2125 4890
 2125-2126 4891
 2126-2127 4892
 2127-2128 4893
 2128-2129 4894
 2129-2130 4895
 2130-2131 4896
 2131-2132 4897
 2132-2133 4898
 2133-2134 4899
 2134-2135 4900
 2135-2136 4901
 2136-2137 4902
 2137-2138 4903
 2138-2139 4904
 2139-2140 4905
 2140-2141 4906
 2141-2142 4907
 2142-2143 4908
 2143-2144 4909
 2144-2145 4910
 2145-2146 4911
 2146-2147 4912
 2147-2148 4913
 2148-2149 4914
 2149-2150 4915
 2150-2151 4916
 2151-2152 4917
 2152-2153 4918
 2153-2

7000	CARPI	10253
7001	HIS	61200
7002	PARENS	74145
7003	KADAR	15700
7004	RENS	11000

Készült a Honvédelmi Minisztérium Térképészeti Közhasznú Társaság
nyomdaüzemében

Felelős vezető: Buga László ügyvezető igazgató

